This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07586475 5

1. No subject

H. F. EWALD

UDVALGTE FORTÆLLINGER

H. F. EWALD.

H. F. EWALD

UDVALGTE FORTÆLLINGER

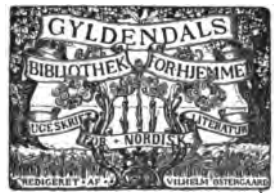

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1906

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
343332B
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1946 L

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

INDHOLD

		Side
Een lykkelig Dag	*(Efter „Mindre Fortællinger", 1873)*	1
Cancelli-Spøgelset	*do. do.*	32
Fy, Jens!	*do. do.*	57
Julegildet paa Olufsborg	*(Efter „Nyere Fortællinger", 1878)*	83
En Gudsdom	*do. do.*	104
Skatten paa Kjærsholm	*do. do.*	124
Mette Mormand	*(Efter „Smaafortællinger", 1880)*	162
Sindshvile	*do. do.*	178
Troldhøi	*do. do.*	255
Lauritz Vestenie	*do. do.*	282
Anne Pors	*do. do.*	306
Vedbendkrandsen	*(Efter „Nyere Fortællinger", 1878)*	342
En Guds Fange	*do. do.*	366

EEN LYKKELIG DAG.

Den 17de September 1848 om Aftenen vare hele min Familie og et Par Venner forsamlede i vor hyggelige Dagligstue, hvorfra vi have Udsigt til den store Lade og den hele rummelige Avlsgaard. Piberne dampede, den nationale jydske Punsch var tømt til Hælvten, og Politiken drøftedes med et Liv og en Interesse, som man nu ikke hver Dag finder i Husene. Hver havde sin Mening, som blev forfægtet med stor Iver, og jeg var netop midt i et særdeles veltalende Foredrag, da Lænkehundens Gjøen i det mest arrige Fortissimo forkyndte en Fremmeds Ankomst.

Vi skyndte os til Vinduet, hvorfra vi saae en Bondeknøs tilhest styre Kaasen op imod Hovedbygningens — ikke i Marmor eller Granit udhugne — men af Snedker Mathiis i nyeste jydske Stiil og med stor Konstfærdighed i Egetræ udskaarne Portal.

Veien gaaer gjennem Gaarden videre fort, og Hestens Egenraadighed holdt os et Øieblik i Tvivl, om det var et Budskab til os; men efter en kort Kamp lykkedes det Drengen med daskende Hæle og saa sideværts som muligt at bringe Dyret op til Døren.

Allerede længe vare vi vante til at modtage Efterretninger, sande og falske, fra Krigens Skueplads paa denne Maade, idet enhver velvillig Nabo, som havde været til Stads og der erfaret Noget, strax lod det gaae videre. Hvo erin-

drer ikke de utallige Rygter, som hiin Sommer gjennemfore Landet, og hvoraf undertiden selv de urimeligste bleve troede af ellers fornuftige og besindige Folk? Snart fik vi Hjælp fra Rusland eller Sverrig, snart vare Englænderne landede paa Slesvigs Vestkyst og havde taget Rendsborg, ikke at tale om Slavernes mærkværdige Udbrud fra denne Fæstning, hvilken Efterretning ved en Misforstaaelse blev paatrykket et officielt Præg, saa at den allarmerede hele Jylland lige op til Skagen, bevæbnede Unge og Gamle og holdt os i Klæderne Nat og Dag. Meget Sølvtøi blev nedgravet, og enhver usædvanlig Larm forskrækkede Fruentimmerne, saa at det ikke var saa underligt, at en af Naboerne omsider rykkede ud i Spidsen for en væbnet Landstorm for at møde de vilde Horder i aaben Mark; men saa fast troede man paa deres Ankomst og paa blodigt Sammenstød, at man, efter hvad der fortælles, endogsaa tog tre Vogne, fyldte med Halm, med til de eventuelle Saarede!

I Opfattelsen af Krigsrygterne viste der sig, idetmindste hos Halvøens Landbefolkning, en bestemt Retning, som bragte for Dagen, hvor friske Indtrykkene fra den gamle Krig endnu vare bevarede, nemlig en indgroet Mistillid til den engelske Nation og en ubetinget Tro paa den russiske Keisers Magt og Villie til at hjælpe os. Mærkelig nok gave Begivenhederne Bonden Ret, men hvad vi dengang savnede — mindre blandt de Unge eller i Armeens Rækker, mere blandt de Ældre og hjemme ved Arnen, — det var Tillid til egne Kræfter. De Gamle saavel som de Unge gjorde deres Skyldighed, hvad de end tænkte, men dog sporedes hiin Svaghed i det Heles Gang. Med al Agtelse for den kloge Besindighed, saa staaer det dog fast, at saavel for den enkelte Mand, han være nok saa ringe, som for enhver Stat, den være nok saa lille, er Tillid til egen Kraft det bedste Værn.

Skjøndt Krigen for dennesinde var endt og Spændingen i Gemytterne ikke mere saa stærk, var Nysgjerrigheden dog ikke aftaget synderlig, og vi styrtede derfor Alle ud i Gaarden for at faae at vide, hvad Nyt Staffetten bragte. Det lykkedes os, ved Alle at spørge paa een Gang, aldeles at fortumle den lille Koureer, som med ægte jydsk Sindighed var staaet af Hesten, havde taget Huen af og nu gloede forbauset paa os; men endelig fik han dog Mælet igjen og røgtede sit Ærinde.

Han skulde hilse fra „Preisten", at nu var det ganske vist, at Kongen var kommen til Veile, og at han imorgen Middag Kl. 12 vilde holde Mønstring over „Malicen" ved Leerbæk.

„Der maa vi hen!" raabte hele Kredsen i eet Chor, idet vi gik ind i Stuen igjen; min Stemme, som var den vigtigste, manglede.

„Hvad tænke I paa?" udbrød jeg. „Klokken er otte, og det er snart Nat; vi have hele ni Mile til Veile, og Revuen skal holdes allerede imorgen Middag; nei, vi blive hjemme, og dermed Basta!"

Jeg lagde mig tilbage i Stolen, stoppede Tobakken længere ned i Piben ligesom for at fæstne min Beslutning, og tænkte, at denne Gang skulde dog Fornuften raade. Det kunde ikke nægtes, at ogsaa vi havde gjort et Par ubetimelige og mislykkede Udflugter, ved hvilke vi spillede Hr. Sørensens velbekjendte Rolle — i behørig Afstand og god Sikkerhed at see en Smule paa Krig. Dernæst vare vi nu i Høstens travleste Tid, og det var et vanskeligt Bjergeveir, saa at der med Grund trak Skyer op paa min brave Forvalters Pande. Med Forundring blev jeg derfor det milde og bønlige Blik vaer, som min Kone sendte mig; hun, som ellers altid stemte for at blive hjemme i den hyggelige Rede! Og

hvad gaaer der af Marie, som bliver baade rød og bleg? Der maa stikke Noget under.

Min Kone vinkede mig ind i Sovekammeret, og efter et kort Geheimeraad kom jeg tilbage ganske anderledes tilsinds; den faderlige Værdighed maatte dog offres og Hjertet atter raade! Det var et for de Andre ubegribeligt Omslag; men neppe havde jeg begyndt:

„Ja hør, naar jeg rigtig tænker mig om, saa kunde det dog maaskee —“ førend et almindeligt Hurra sparede mig Uleiligheden ved et hæderligt Tilbagetog. Der udviklede sig strax en storartet Virksomhed, idet alle Hænder fik travlt med at pakke ind og proviantere Vognene til et tre Dages Felttog. Hele Huset kom i sandt Oprør, og en af mine Gjæster, Magister Børre, ellers en sat Mand, tilstod senere, at han ikke havde været saaledes tilmode siden sin Barndom Løverdag Aften, naar han om Søndagen skulde i Dyrehaven.

Dog var Grunden hertil ikke blot den, at min lærde Ven besad denne Blanding af Lærdom og barnlig Naivitet, som man undertiden finder hos hans Lige; thi hvem af os Andre har før eller senere været saa bevæget i Sindet som i Aaret 48? De Stemninger, vi dengang gjennemlevede, gjentage sig vanskelig; thi det var en ny Tids første Aandepust, som gik gjennem vore Sjæle. Vi bleve paa en Maade Børn igjen, Børn i Haab og Forventning om Fremtiden, Børn i Mismod og Opgivelse af Haabet. Dog holdt Enighed og Kjærlighed os sammen paa en Maade, som vi neppe opleve det igjen, og som vi destoværre i Aarenes Løb mere og mere synes at fjerne os fra.

Det er ikke Søndag hver Dag; hine Dage vare en Høitid for Fædrelandskjærlighed, Opofrelse, Tro. De Frøkorn, som en Menneskealders store Aander havde nedlagt i vore Sjæle, spirede og bare Frugt; Vorherres stærke Aand be-

rørte os, og at vi vare vaagne, viste sig i Stort som i Smaat.

Disse Tanker vare ikke dengang saa klare for mig, som de ere det nu. Idet jeg overlod mine Børn Forberedelserne til Reisen, aftalte jeg det Fornødne med min Forvalter, som rystede paa Hovedet ved den Besked, at han i hele tre Dage skulde berøves en Mand og fire Heste; derpaa grublede jeg over det, min Kone havde meddeelt mig. Hun havde blot sagt til mig:

„Marie har iforgaars faaet et Brev fra sin Ven, og hun har ikke længere Hjerte til at nægte ham en Sammenkomst. Det kan passende skee nu, hvis vi tage ned til Revuen; thi han kan ikke faae Permission, og han venter strax efter Revuen at blive kommanderet til Als."

Dette var nok til at forandre min Beslutning; thi hvor var det muligt at nægte Marie Noget? Lad mig da nu fortælle Dig, kjære Læser, hvo og hvad Marie var.

Hun var tyve Aar gammel og Datter af en for nogle Aar siden afdød Præst; men hendes Moder overlevede ikke Faderen længe, og saaledes stod hun ene og hjælpeløs i Verden. Rigtignok fik hun af en fjern Slægtning det Tilbud at spise Naadsensbrød i hans Huus; men da hun havde megen Selvstændighedsfølelse, og hun besad gode Kundskaber, foretrak hun selv at tjene sit Brød, og Forsynet førte hende til os. Hun blev Lærerinde for vore Børn, og i min Kone fandt hun en anden og kjærlig Moder.

I et Aar havde hun nu været i vort Huus, og vi velsignede den Dag, da hun betraadte vor Tærskel. Hun var nøisom, flittig og paalidelig i Alt, hvad hun paatog sig; dette var visselig ikke Lidet, men dog var hun langt Mere.

Lille af Væxt, men velskabt, med behagelige, bløde Træk, en frisk Ansigtsfarve, et Par herlige blaae Øine, hvis Udtryk strax vækker Opmærksomhed, med Ynde og Ro i sine Bevægelser, med Uskyld og Fred i sit Aasyn —

saaledes træder Marie frem for Dig. Jeg hørte engang min ældste Datter kalde Maries Øjne trofaste, og dette Udtryk betegner træffende hele hendes Væsen. Hun vakte Tillid og Kjærlighed, hvor hun kom frem; som en Solstraale, der bringer Blomsterne til at springe ud, saaledes var hendes Vei gjennem Livet, og dog viste hun sig sjelden munter. Der var noget Roligt og Fast ved hende, som var over hendes Alder; hun var bleven prøvet og funden tro, det stod skrevet paa hendes Aasyn; hun havde havt Sorg, det ogsaa; hun havde seiret, men med Smerte.

Hun var intet Barn længere, men hun havde været — og hvilket Barn! Livsglæden selv, frisk som en Rose i Morgenduggen, overgiven, troskyldig. Hendes Moder henlevede som Enke de sidste Aar i Kjøbenhavn, og der nød hun Ballernes Glæder i fuldt Maal. Hun dandsede, som om hele Livet kun var en Dands, som gaves der ingen Sorg i Verden. Hun vidste endnu ikke, i hvilken Grad hun var indtagende, og at Naturlighed og Fordringsløshed forhøiede hendes Ynde; men hun skulde snart faae det at vide.

Blandt de unge Herrer forstod Ingen at sige hende dette og meget Andet paa den Maade, som Ferdinand Nyborg. Han var Student, nogle Aar ældre end hun, smuk, livsglad og ikke uden Aand; han besad en sjelden Gave til at vinde Hjerter, og da der gjennem hans hele Væsen, trods det ofte Tankeløse i hans Yttringer, fremskinnede noget Hjerteligt og Godt, vandt han hendes Kjærlighed. Hun var meget for ung og uerfaren til at see tilbunds i en Charakteer som Ferdinands; at han var Alles Yndling, det gjorde ham neppe ringere i en ung Piges Øine, og vist er det, at var han end en Galfrands, saa var han det dog ikke paa nogen plat eller almindelig Maade.

Jo rigere begavet et saadant Menneske er, desto farligere bliver ogsaa hans Leg med Hjerter. Ingen af de andre Da-

mer havde gjort det Indtryk paa ham som Marie, skjøndt han neppe dengang gjorde sig Regnskab for, hvad det var, der havde grebet ham saa dybt. Det var mindre hendes Ydre, end den Uskyld, der med saa sjelden en Reenhed og Klarhed var indpræget i hendes Aasyn og hele hendes Væsen. Ved nærmere Bekjendtskab gik Sandheden dog op for ham, og hans bedre Natur vaagnede; men den Anstrengelse, han maatte gjøre for at blive en Pige, som Marie, værdig og for ganske at kunne sympatisere med hende, skræmmede ham igjen tilbage. Det var især den Alvor og Sandhedskjærlighed, han fandt dybest i hendes Hjerte, der generede ham; han fik svage Øieblikke og glemte hende i den Tummel af Adspredelser, hvori han levede; men han kom igjen og gik vidt nok til at forstyrre hendes Fred.

Der gives mange Maader at udtale sine Følelser paa; thi Amor har gjerne Koggeret fuldt af Pile. Ferdinand Nyborg forstod at haandtere Buen, og han saae ofte af Marias blussende Kinder og straalende Øine, at den afskudte Pil havde ramt, det forblommede, men elskovssvangre Ord fundet sit Sted. Hvor kunde Marie tvivle om, at hun var elsket? Hvorledes skulde hendes rene og uerfarne Hjerte være istand til at skjelne Traadene i dette besynderlige Væv af Godt og Ondt, af Alvor og Tant, som den Letsindige saa ofte med Urette kalder Kjærlighed? Hun maatte hver Dag vente en Erklæring, og dog udeblev den, indtil hun omsider erkjendte Sandheden, at hun var glemt. Han beholdt Friheden, medens han bandt hende, der kun kunde elske een Gang.

De smaa Sorger tale, men de store tie; fra det Øieblik havde Marie afdandset; hun tog sjelden ud, og hendes Moder bemærkede med Bekymring den tiltagende Alvor i hendes Væsen. Hun formodede, at en eller anden Hjertesorg maatte have fremkaldt denne Forandring hos Marie; men

hendes svage Helbred havde forhindret hende i at følge Datteren i Selskabslivet; hun vidste derfor Intet og vilde ikke tvinge Marie til Fortrolighed; thi hun kjendte sin Datter for godt til at tvivle om, at hvis der var nogen paatrængende Grund dertil, da vilde Marie komme af sig selv. — Sorgen havde heller ikke gjort Marie bitter; hun tænkte paa ægte kvindelig Viis — jeg er for ubetydelig, har for lidt Aand til for bestandig at fængsle en Mand som Ferdinand; hvad han behøvede, det har han funden andetsteds. Paa en smertelig, men dog gavnlig Maade arbeidede det i hendes Hjerte, og hun gjorde de første, tunge Skridt paa den Vei, som for den Udholdende og Trofaste fører til Fred. Hun begyndte at forstaae det Hele, og dette Hele er Livet som en Forberedelse til Evigheden.

Derfor ængstede det hende meget, at hun ganske uventet atter traf sammen med Ferdinand. De Dage vare forbi, da et saadant Møde kunde vække ublandet Glæde i hendes Sjæl, og hun kom ham ikke mere troskyldig imøde; men hun bemærkede snart en stor Forandring hos ham. Det syntes, at Verden var gaaet ham imod, og at han vilde søge Trøst hos hende; hvilket farligt Øieblik for stakkels Marie! Der var intet Beregnet deri fra hans Side, og han vilde sikkert funden al den Trøst, han søgte, hvis han var kommen til hende med Fred; men han var tvertimod feberagtig heftig i sine Yttringer; han forfulgte hende allevegne og beredede hende de piinligste Forlegenheder, saa at hun tilsidst begyndte at frygte baade for ham og for sig selv. Da gjorde hun, hvad mangen ung Pige maatte ønske at have gjort — hun aabnede sit Hjerte fuldstændigt for sin Moder.

Denne blev mere bedrøvet end overrasket; thi det havde længe anet hende, at et saadant Øieblik vilde komme. Marie, hendes eneste Barn, hendes Skat, skulde ikke kastes bort til et tankeløst, letsindigt Menneske — det var hendes før-

ste Tanke; men da hun til sin Forundring og Sorg saae, hvor dybe Rødder Kjærligheden til Ferdinand havde slaaet i Maries Hjerte, blev hun tvivlraadig. Hun havde flere Samtaler med sin Datter, og disse Forhandlinger kostede den Sidste mange Taarer; det anede hende, at Ferdinand dog denne Gang meente det alvorligt, og det varede heller ikke længe, inden han sendte hende en skriftlig og formelig Erklæring; men hun lagde Sagen ganske i Moderens Hænder, og hos denne maatte Ferdinand selv hente Svaret.

Ferdinand Nyborg var ingen daarlig Menneskekjender, og der anede ham intet Godt, da han den næste Dag selv stod for den gamle Dame og iagttog hendes faste og strenge Træk; hun bad ham koldt, men høfligt tage Plads og sagde ham derpaa sin Mening med en kun altfor ønskelig Oprigtighed.

„Min Datter," sagde hun, „har ganske aabenhjertigt sat mig ind i det mellem Dem og hende Passerede ligefra den første Dag, de mødtes. Hun har et varmt og trofast Hjerte og dem, hun engang omfatter med Kjærlighed, glemmer hun aldrig. De kan altsaa tænke Dem, hvor store Lidelser De har beredet hende ved først at nærme Dem til hende paa en Maade, som maatte vække Forhaabninger hos hende, og dernæst atter forlade hende; men hendes Kjærlighed er ikke af den Art, at den gjør hende ganske blind, og hun nærer en grundet Tvivl om Oprigtigheden og Varigheden af Deres Følelser for hende. Ikke uden en smertelig Kamp med sig selv har hun tilladt mig at sige Dem dette, og hun har fulgt mit Raad i at sætte Dem en Frist. Jeg har selv forhørt mig om Dem, og de Oplysninger, jeg har faaet om Deres hele Forhold, have ikke beroliget mig; thi det lader til, at De ingen bestemt Livsopgave har sat Dem, og jeg frygter, at der vil være langt fra Forlovelsesdagen til Brylluppet. Det er sex Aar siden, De tog anden Examen, og endnu har De ingen Embedsexamen, rimeligviis fordi De har den

Ulykke at eie — eller maaskee at have eiet — en lille Formue. De har kun tænkt paa at nyde Livet, og det er derfor min Pligt at forlange et Beviis paa Stadighed af Dem. Marie har lovet mig ikke at give Dem sit Ja, førend De har Deres Embedsexamen, og er De en Mand af Ære, og elsker De hende virkelig, saa vil De, med Deres Evner, snart kunne opfylde denne Betingelse, og tillige vil De da lade hende have Fred, indtil Maalet er naaet. Herved maa det blive, og De vil intet andet Svar faae hos Marie selv."

Hele Ferdinands Veltalenhed var spildt her, og meget ydmyget og krænket tog han Afsked.

Hvorledes saae det saa egentlig ud i Maries Hjerte? Der var ikke Fred mere; nei, daglig maatte den samme Strid gjennemgaaes. Hendes Moder havde Ret, saa tænkte hun et Øieblik; men i det næste frygtede hun, at Moderen dog havde Uret. Vilde ikke Ferdinand betragte det Svar, han havde faaet, som et Afslag? Om det ogsaa var sandt, at han havde været letsindig og paa Afveie, vilde da ikke maaskee et ubetinget Ja blevet hans Frelse og Begges Lykke? Hans Forhold ved Gjensynet havde rigtignok mishaget hende, og Alt havde ikke været, som det burde, men dog havde han jo tilsidst virkelig tilbudt hende sin Haand og sit Hjerte.

Saaledes gik det op og ned i hendes bevægede Sind; men hun havde en Støtte, som ikke svigtede hende — Bønnen til hendes Gud og Frelser; og hvis Du, kjære Læser, tvivler om, at der gives en Kvinde, der har Kraft til at tæmme det, som ellers er det Stærkeste, hendes Kjærlighed, saa kan jeg sige Dig, at en saadan Kvinde var Marie. Der gives Mennesker, sjeldent blandt de Lykkelige, men snarere blandt dem, der tidligt ere blevne prøvede ved Modgang, som Gud forlener en vidunderlig Sjælestyrke; man kunde fristes til at troe, at Englene usynligt omsvævede dem og hviskede dem Trøst i Øret.

Og nu Ferdinand? Han forbandede sin Skjæbne, som var hans eget Værk, og dog tvivlede han ikke om Maries Kjærlighed, han havde ikke denne Undskyldning. En sagte Stemme i hans Indre talte om Rigtigheden af Moderens Varsomhed, om Nødvendigheden af, at han tog sig sammen, om Sandsynligheden af, at Maries Kjærlighed alene ikke vilde gjøre ham god og lykkelig, naar ikke en kraftig Anstrengelse udgik fra hans eget Indre. Men i de fleste letsindige Sjæle findes en Trods, som er Djævelens bedste Ven; den vandt Seier, og det lykkedes ham efterhaanden at indbilde sig selv, at han var bleven haardt og uretfærdigt behandlet af Marie. Endnu engang styrtede han sig i Adspredelser og fortærede sin Formues sidste Rester. Snart var han kjed af Alt — sine Venner og Veninder, sig selv og hele Livet.

Da lød Krigstrommen gjennem Landet; dens Larm, en Skræk for Mange, var for ham en Frelsens Røst. Dette var noget Nyt; en Anelse om Frelse og Lykke gik gjennem hans Sjæl, og han blev strax enig med sig selv; han lod sig indskrive som Frivillig, udmærkede sig i Slaget ved Slesvig og blev Lieutenant i Løbet af Sommeren. Krigens Spænding var en Lindring for ham; paa mangen stille Nattevagt havde han Leilighed til at tænke over de svundne og spildte Dage, og han erkjendte, at han kunde have været fuldkommen lykkelig. Kunde han blive det endnu?

Han vidste, at Maries Moder var død, og hvor hun nu var. Den sidste Vending i hans Skjæbne maatte dog hæve ham i Maries Øine, og, at han ikke havde glemt hende, var jo hans bedste Anbefaling hos hende. Han elskede hende virkelig — takket være hendes Fasthed og hendes Følelses Reenhed! Selv i hans letsindige Dage laa Kjærligheden til hende paa Bunden af hans Sjæl som Vandliliens Knup i

her idag, ligesom det sikkert er min bedste Anbefaling hos mine nye Venner."

„Ja, jeg seer, at Marie har kjendt Examenen for god," svarede jeg. „Naa, bliv ikke vred! De har saamænd bestaaet den med Udmærkelse, og Marie er stolt af Dem."

Min Kone tilkastede mig et bebreidende Blik; men hun indsaae formodentlig, at Ferdinand Nyborg ligesaa godt først som sidst maatte vænnes til min Oprigtighed; det er kun de Folk, jeg ikke kan lide, jeg veier mine Ord til, og jeg begyndte virkelig at holde af ham.

Samtalen ledede snart hen paa Krigen, og min Ven Børre havde aabenbart Noget paa Hjerte.

„Siig mig dog engang, min gode Hr. Lieutenant," spurgte han — „hvordan er man egentlig tilmode, naar man gaaer i Slag? Naar jeg læser derom, tænker jeg mig det altid som et grueligt, høitideligt Øieblik."

„Aa ja," svarede Ferdinand, „naar man har Tid til at tænke derpaa."

„Min Gud — Tid at tænke!"

„Ja netop! Døden er jo allevegne, Hr. Magister, og kan nappe os, hvor vi staae og gaae. Krig er en Forretning af alvorlig Natur, men dog en Forretning, hvor hver har Sit at passe. Nogle ere alvorlige, Enkelte frygtsomme, men de Fleste sorgløse og tænke kun paa Smaating. I det Øieblik, jeg sidste Gang i Sundeved rykkede mod Fjenden, kom jeg noget hovedkulds afsted, og min meest fremherskende Tanke, da der blev blæst Appel, var, at jeg havde glemt at sige min Oppasser Besked om Aftensmaden; thi vi skulde have et lille Traktement, og jeg tvivlede ikke et Øieblik om, at jeg jo vilde komme tilbage og tage Deel deri."

„Men en saadan Let —"

„sindighed, Hr. Magister? Ja, et saadant Vanedyr er Mennesket."

Magister Børre gik altid med en eller anden historisk Helteskikkelse i Hovedet, medens han selv var meget frygtsom af sig; han agtede Modet høit, men at det kunde være en Vane, syntes ham en saa ny og absurd Tanke, at et af hans korte, tørre Latterudbrud paafulgte.

„Var Du virkelig aldrig bange?“ spurgte Marie, der ikke syntes at finde Behag i sin Vens Yttringer.

„Du maa ikke mistænke mig for Praleri,“ svarede han med et Smiil, „jeg har saamænd ikke lært at prale i Felten, og hvad jeg har udtalt, er den nøgne Sandhed. Vistnok har jeg følt Frygt, men ikke første Gang jeg var i Ilden, saaledes som man skulde troe; da er man sjelden bange, om man ellers har Hjertet paa rette Sted; man kjender ikke ret Faren og tænker ikke paa, at den fløitende Lyd, man hører til Høire og Venstre, frembringes af Dødens Gesandter, Kuglerne; men engang senere, da vi stode opstillede i en slem Ild, ikke maatte røre os og utaalmodigt ventede paa Signalet til Angreb — da blev jeg unægtelig noget „benauet“.“

„Benauet er vist et for svagt Udtryk, Ferdinand!“

„Nei, det betegner ganske min Følelse i hiint Øieblik; det var ikke til at blive høitidelig stemt over, men snarere til at faae ondt af. Klaps, Klaps, sagde det af og til, saaledes som jeg nu slaaer mig paa Brystet, og hver Gang var det en Kugle, der fældede sin Mand.“

„Det er grueligt,“ udbrød min Kone og Marie.

„Ja, jeg vidste, De vilde snart faae nok, naar jeg blot gav et lille Vink om, hvorledes Kampen virkelig er.“

„Men,“ tog Magisteren atter fat; „der maa dog absolut gives høitidelige, opløftende Øieblikke for Soldaten.“

„Sjelden, idetmindste ikke midt i Begivenhedernes Hvirvel; de existere mest for den uvante Tilskuer. Naar Hr. Sørensen besøgte os i Felten, følte han sig greben blot ved

at see en Kanon, og han betragtede et saadant Uhyre med stor Respekt."

„Ingen Fornærmelser," afbrød jeg Ferdinand; „jeg regner mig til Hr. Sørensens agtværdige Familie; jeg har selv været lidt i Felten, og jeg betragtede virkelig en Kanon med en lignende Følelse."

„Ha, ha," lo han, „De maa ikke afbryde mig, for at jeg omsider kan tilfredsstille Magisteren. „Jeg seer, hvor De vil hen," vedblev han, idet han atter vendte sig mod Børre, „til Slagets Poesi; men husk paa, at Poesien er en Reproduction; det kommer bagefter; jeg har da oftere med Alvor tænkt over de blodige Optrin, jeg har deeltaget i, og maaskee ogsaa undret mig over, at jeg i Slagets Hede blev saa lidt afficeret deraf. Vil De have et høitideligt Indtryk af Krigens Alvor, saa spørg ikke Soldaten om Enkelthederne, men hør til Exempel Sangen om Slaget ved Slesvig:

Paaskeklokken kimed mildt
Fra den danske Kyst,
Meldte over Lande
Dog om saa haard en Dyst.
Slutter Kreds og staaer fast alle danske Mænd!
Gud han raader, naar vi fange Seir igjen.

Og nu sang han dette smukke Digt for os med Simpelhed og Følelse; det var dengang ganske nyt og greb os dybt, ligesom vi af hans Stemmes Vibreren fornam, at Erindringen om Slaget blev levende i hans eget Hjerte. Den gamle veemodige Melodi forhøiede Indtrykket; men vi vare næsten tilmode, som om Begivenheden var foregaaet flere hundrede Aar tilbage i Tiden, en naturlig Følelse hos os; thi vor Tidsalder havde jo mest været en Tænkningens og Digtningens Periode, og en saadan Bedrift maatte synes at tilhøre Fortiden; dernæst en Roes for Digtet, som virkelig er i Slægt med de gamle Kæmpeviser.

Jeg gjorde imidlertid i mit stille Sind den Bemærkning, at skjøndt Ferdinands Skildring af hans Stemning under Krigen vistnok var sandfærdig, kunde den dog neppe betragtes som almeengjældende; han var dengang et Menneske, der Intet havde at tabe; men den Soldat, som maatte rive sig løs fra en grædende Hustru, elskede Børn og sørgende Slægtninge, og som dog gjorde sin Pligt som en Mand, hans Mod skattede jeg høiere.

Solen var staaet op, pragtfuldt belyste den Skove og Enge, og den klare Aa havde igjen sit Smiil fra igaar. Intet stemmer mig saa meget til Andagt som en smuk Morgen; der er noget reent og helligt ved den nye, ubesmittede Dag, som Gud, sit Løfte tro, lader opgaae uforandret over Jorden; den er jo et nyt Pant paa hans Langmodighed. Aftenen har sin Skjønhed; men den synes mig altid af en mere verdslig, blandet Art.

Vi havde taget Plads paa en Skraaning, i Ly af nogle Bøge, og vi sade fordybede i Beskuelsen af den yndige Dal. Saadanne Øieblikke ere velgjørende; men de maa ikke trækkes for længe ud; det sørgede nu vor gode Magister for; han saae hverken Solen eller Greisdalen; thi han var endnu ved Slagets Poesi.

„Jo, nu forstaaer jeg det!“ udbrød han paa een Gang, idet han stødte sin Stok i Jorden, og derpaa reiste vi os Alle under en hjertelig Latter og gik tilbage til Møllen, hvor det dækkede Kaffebord ventede os.

En Dag er saa Lidet og dog saa Meget; denne Dag havde mange herlige Momenter, og Tidens Alvor gav den en egen Kolorit; blandt Erindringerne er der een, som jeg nærmere maa omtale.

I Middagsstunden, da vi spredte os til forskjellige Sider, og Magisteren tog sig sin uundværlige Middagsluur, slentrede jeg alene gjennem Skoven, indtil jeg fandt en lille grøn

Plads med et fortryllende Udkig; her tændte jeg min Pibe for at holde min Siesta. Som ethvert Menneske, der har havt en lykkelig Ungdom og derefter et endnu roligere og lykkeligere Liv i Manddomsalderen, er jeg noget indolent og henfalden til at gruble; at sidde paa en Plet i Skoven og meditere, medens Vinden sagte suser gjennem Løvet, det hører til mine bedste Nydelser.

Jeg havde ikke siddet der længe, førend jeg hørte Stemmer, som jeg snart gjenkjendte; det var Ferdinand og Marie; først troede jeg, at de gik forbi; men jeg mærkede snart, at de maatte have taget Sæde i Nærheden, uagtet jeg ikke kunde see dem gjennem de tætte Buske. Deres Samtale fængslede mig saa meget, fordi strax i Begyndelsen mit eget Navn blev nævnet, og det varede nogle Minutter, inden jeg ret betænkte, at det var uværdigt at belure dem; saa gik jeg min Vei, men hvad jeg hørte, indprægede sig dybt i min Hukommelse, og jeg vil her meddele det.

„Møller kan ikke lide mig, Marie; det er tydeligt nok."

„Deri tager Du feil; Du kjender ham ikke endnu, og Du maa ikke dømme for overilet."

„Men han kjender mig desto bedre! Ak, Marie, naar man engang har skeiet lidt ud fra Banen, naar man ikke har villet gaae roligt og adstadigt i Tøiet som de andre Trældyr, saa er det svært igjen at vinde Hr. Sørensens Tillid. Der gives intet mistænkeligere Væsen paa Jorden, end den fornuftige, flittige, saakaldte gode Borger."

„Det gjør mig ondt, kjære Ven, at Du ringeagter fredelig, borgerlig Virksomhed; thi af den afhænger huuslig Lykke."

„Troer Du? Her er mig saa snevert i Danmark; overalt Baand og Fordomme; var Krigen ikke kommen, troer jeg, at jeg var dragen til Amerika. Kunde Du engang bekvemme Dig til at følge mig derhen?"

„Hvorfor ikke? Det forstaaer sig, at jeg følger Dig, hvorhen Du vil."

„Men Du blev dog hellere her? Jeg kan læse det i dine Øine; men hvis jeg dengang var dragen derhen, havde Du aldrig seet mig mere, og det havde vel desværre været det Bedste."

„For Dig maaskee, for mig ikke; jeg har ikke havt en glad Time, siden vi skiltes ad; thi din blotte Nærværelse, Synet af Dig, er som Næring for mit Hjerte."

„Min søde Pige! Hvoraf kommer det dog, at uagtet jeg elsker Dig, kan jeg dog aldrig ret finde Hvile i denne Følelse eller i nogen anden? Vil Du i Længden have Taalmodighed med mig?"

„Du forstaaer mig ikke, Ferdinand; thi netop det Liv og den Varme, der er i dit hele Væsen, elsker jeg. Du vækker mig og hæver mig, giver mig nye Tanker, og mit Liv vilde være tomt og øde uden Dig."

„Maaskee kan jeg rase ud i Krigen og saa faae Ro paa mig; men hvis jeg nu falder? Vi maa vænne os til den Tanke, Marie, og det vilde jo være en stolt Død."

„Skulde det skee," svarede Marie efter en Pause og med usikker Stemme, „saa tænk paa mig som den, Du snart vil gjensee; jeg vil neppe overleve Dig længe."

„Med Guds Hjælp jo! Du er for stærk, for reen, for god til at bukke under for Sorgen. Du vil endnu kunne blive lykkelig; men lad os forjage disse mørke Tanker og være glade. Hvilken herlig Dag, denne, hvilket velsignet Møde med Dig, mit Liv, min Lyst!"

„Svar mig oprigtigt, Ferdinand — kjeder jeg Dig ikke? Mine Tanker er faa og simple, og jeg taler ikke meget."

„Skal jeg sige Dig, hvad Du er for mig? Du er mig en gammel Veninde og dog altid ny som en Elskerinde fra igaar; hver Dag, jeg kjender Dig, træder Du frem for mig

med en Skjønhed mere. Du var engang lys og munter som en solklar Dag — i Dit sextende Aar — husker Du dengang, Marie? Hvor fortryllende var Du ikke! Og dog nu, da Alvor og Veemod hviler over Dig — nu troer jeg, det er bedst; det er jo ofte, som om jeg saae ind i Nattens dunkle Himmel, hvis Stjerner jeg ikke kan tælle."

„I mit sextende Aar! Husker Du vort første Møde paa Ballet? Du var netop munter, talte og loe; da faldt Dit Øie paa mig, og Du blev paa een Gang alvorlig."

„Og dog var Du Glædens udtrykte Billede."

„Du kom hen til mig og talte til mig; jeg skjælvede fra Hoved til Fod — jeg glemmer aldrig det Øieblik. Du troer det maaskee ikke; men det anede mig, at det var afgjørende for mit hele Liv. Før var jeg glad, nu blev jeg lykkelig."

„Ak, Marie!" —

Da jeg forlod min Plads og gik langsomt tilbage til Møllen, tænkte jeg med Veemod paa, hvilken Fremtid der vel ventede disse to elskværdige, men dog saa forskjellige Væsener. Vilde de nogensinde blive lykkelige? Vilde han nogensinde faae udraset og finde Hvile i et stille huusligt Liv? Var han ikke en af disse heftige, ustadige Naturer, der ere skabte for urolige Tider, for et kort glimrende Liv, et Stjerneskud? Af dem, som Forsynet stundom bruger til Udførelsen af en eller anden herlig Daad, men som ogsaa kunne ende i Elendighed? Denne Samtale mellem de to Elskende havde vundet mit Hjerte og forhøiet min Interesse for ham; men den havde ogsaa forøget min Bekymring for Maries Lykke; den Tanke paatrængte sig mig, at det maaskee ikke vilde være det Værste, om han faldt, og dog vilde jeg saa gjerne see dem lykkelige.

Aftensbordet var dækket under en Lind ved Aaen, men det blev kun brugt som en Buffet; thi vi nøde Maaltidet sid-

dende omkring i Græsset. Al Alvor syntes som bortblæst, og vi vare meget muntre.

„Hvor Marie er smuk iaften," hviskede min Kone til mig; og det var hun i Sandhed! Hvor Kjærlighed og Glæde klæde godt! Hun var ikke mere den rolige, fattede Pige, saaledes som vi vare vante til at see hende i vort Hjem; hendes Udtryk var ydmygt, glad, taknemligt; thi hendes Herre, Hjertets og Skjebnens jordiske Herre, var jo ved hendes Side.

Kredsen voxede efterhaanden, idet flere af Ferdinands Kammerater kom til, og Samtalen blev livlig; den tog først en krigerisk og saa en politisk Retning. Ferdinand var Sjælen i den, og hans mange gode Indfald og træffende, skjøndt stundom lidt overfladiske Bemærkninger, virkede vækkende paa os Andre.

„See der et smukt Syn!" udbrød jeg — „det gamle Træ, som staaer der midt i Strømmen. Vandet bryder mod dets Rod og arbeider Dag og Nat paa at undergrave den gamle Kjæmpe; men see op i Toppen — den er frisk og grøn; netop af sin Fjende suger den Næring. Det er jo et Billede paa vor Tid, som den burde være. Det Gamle bør ikke heelt omstyrtes, det nye ikke heelt triumfere; det Gamle bør suge Næring af det Unge, og friske Skud, Fostre af Begge, være Frugten."

„Men saaledes vil det ikke gaae," udbrød Magister Børre ivrigt. „Det Nye er altfor ubændigt og vil ikke hvile, førend det har revet det Gamle heelt paa Gulvet."

„Tiden vil vise det, og Eftertiden maa dømme mellem det Gamle og det Nye; thi vi ere Alle Part i Sagen. Du er nu ogsaa en altfor blind Tilhænger af det Gamle, Børre!"

„Du er tilforladelig det mest upolitiske Menneske, jeg kjender — altid *juste milieu*. Det duer ikke, Møller, det duer ikke! Enhver Sag er daarlig tjent med en saadan Lunkenhed."

„Og Du er tilforladelig det mest politiske, mest consekvente, fortræffeligste Menneske, jeg kjender," svarede jeg.

Børre, hvis Ansigt begyndte at minde om Klokker Links Udtryk, i det Øieblik han forsikkrer, at han er — „meget hidsig af Naturen" — brød efter en kort Vaklen ud i sin eiendommelige, tørre Latter, som hele Selskabet istemmede. Der hvilede en god Stjerne over os denne herlige Aften; thi enhver Disput endtes paa en fredelig og gemytlig Maade, uagtet vi gik rask ind paa ethvert Spørgsmaal. Børre fandt Medhold hos de fleste af Officererne, der vare afgjort conservative. En af dem gav en Paradox tilbedste, som i høi Grad henrykkede den gode Magister; han sagde nemlig:

„Jeg elsker Frihedens Idee, men jeg hader Friheden."

Ferdinand, som var ultra-liberal, tog strax til Gjenmæle.

„Den Kjærlighed giver jeg ikke meget for; thi den Idee, som ikke taaler at virkeliggjøres, duer ikke. De har altsaa sagt — jeg hader Friheden baade som Idee og som Virkelighed; men jeg vil slaae Dem med en Paradox, thi der kommer Punschebollen — elske I Punschens Idee, men hade dog Punschen?"

„Den er god — tilmaade," blev der svaret; men kort efter greb Ferdinand sit Glas og reiste sig op; hvor tydeligt kan jeg ikke see ham endnu, som han stod der med sin høie, kraftige Skikkelse og sit smukke, freidige Aasyn, en tiltalende Repræsentant for de nye Ideer, det personificerede — Fremad! Maries Øine hang ved ham med den inderligste Kjærlighed, medens jeg betragtede ham med nogen Spænding; thi hans Udtryk forekom mig udfordrende, og jeg frygtede en polemisk Skaal, men med Et formildedes hans Blik; thi det var faldet paa Marie; han nikkede til hende med et Smiil, og Alle taug og saae paa ham, da han talte.

„Mine Venner," sagde han, „der gives Gudskeelov her i Livet et neutralt Gebeet, en venlig Plet, hvor vi Alle kunne

mødes, hvor forskjelligt vi end tænke i andre Henseender; det er Gemytlighedens Rige. Her kunne de mest ueensartede Mennesker dog et Øieblik række hinanden Haanden, naar de blot have et godt Hjerte; thi intet ukjærligt Sind kan være gemytligt. Skade, at Ordet er fremmed; men vi have intet andet til at udtrykke dets rige Indhold. Lune er en væsentlig Deel deraf, men det betegner ikke det Hjertelige ved Sagen. Hvad er da Gemytlighed? En liflig Drik, hvis Ingredientser ere Liv, Lune og Godmodighed. Det er ingen Viin; thi den maa vi vel ligne ved en af de stærke, ublandede Følelser, og Gemytlighednes Ynde bestaaer netop i en god Blanding; lad den da være en herlig duftende Punsch, netop en saadan, som vi have her i Glasset. Den er Poesi, iklædt det daglige Livs hyggelige Dragt, den er endnu mere — den danske Nations Særkjende. Hvad der end kan blive forandret og omdannet hos os, saa ønsker jeg oprigtigt, at Gemytligheden altid maa blive den samme, den gamle! Her er saa gemytligt iaften — disse Ord udtrykke bedst vor Tak til Vært og Værtinde. Lad os drikke en Skaal for dette og alle gemytlige — og jeg for mit Vedkommende tilføier — for alle lykkelige Øieblikke!"

Kort efter brøde vi op; thi vi skulde kjøre samme Aften og Ferdinand afmarschere til Als tidlig næste Morgen. Marie var meget bleg og bevæget ved Afskeden, Ferdinand vel ogsaa det Sidste, men dog i en glad, exalteret Stemning. Solen var sin Nedgang nær, da vore Vogne arbeidede sig op ad Bakken; vi gik endnu tilfods, og Ferdinand talte kjærligt og opmuntrende til Marie.

„Med Guds Hjælp," svarede hun, „er Krigen forbi, ikke blot for iaar, men ganske for dennesinde!"

I det Samme lød et Hornsignal gjennem Dalen, og Bakkerne gave Gjenlyd af de bløde, melankolske Toner; Marie foer sammen; vi havde jo hørt flere Hornsignaler i Løbet af

Dagen, og hun var ikke overtroisk; men dog forekom det hende at været et Varsel, og hun fortalte os senere, at hun ofte foer op i Drømme, idet hun troede at have hørt de samme langtrukne, sørgelige Toner, der havde givet hende Svar og fyldt hendes Hjerte med Angst.

Skilles maatte vi jo omsider, og Afskeden mellem Ferdinand og Marie blev, som jeg havde ventet, øm, men kort og resolut. Endnu et Blik paa den yndige Dal — saa, nu svandt det sidste Glimt; men Aftensolens Purpurglands hvilede over Stedet, ligesom Mindets Sol endnu bestraaler denne Dag i vore Hjerter. Møllehjulets Susen naaede endnu vort Øre med sin dæmpede gaadefulde Røst; vi lyttede til den, som kunde den fortælle os Noget om Fremtiden. Saa kjørte vi; men Marie vedblev at see tilbage, saa længe hun kunde skimte Ferdinand, hvis Skikkelse aftegnede sig paa den røde Aftenhimmel.

Aar ere siden forløbne, og Ferdinands og Maries Skjebne er forlængst beseglet; thi Afgjørelsen lod ikke vente længe paa sig; men for os er det en vemodig Tanke, at deres Møde paa hiin Dag i Greis-Dalen blev det sidste. Ofte i mine lykkelige Øieblikke, naar jeg sidder i min Families Kreds, mindes jeg dem, og jeg tør sige, det gaaer min Kone ligesaa. Vi haabede jo dengang at kunne gjøre Noget for at befæste de to Elskendes Lykke, og vi vare vel istand dertil; men hvad vi udtænkte, viste sig at være skrøbelige Luftkasteller, som der aldrig blev Tale om at gjøre til Virkelighed. — Vi savne dem nu, mindes med Smerte vort Tab og Altings Forgængelighed, idet vi slutte os nærmere sammen og stræbe at elske hverandre endnu inderligere, saa længe Gud lader os blive sammen.

De saaes altsaa ikke mere, ethvert Forslag fra vor Side, til at de kunde mødes, enten hos os eller paa Als, havde ingen Fremgang. Hvoraf kom det? Hvorfor skrev Ferdinan saa sjeldent, og hvad skrev han? Roserne paa Maries Kind falmede, hun var ofte aandsfraværende, og hun smilede næsten aldrig mere. Var det muligt, at Ferdinand kunde have glemt hende? at han ikke elskede hende mere? Selv jeg, der dog ikke havde havt de bedste Tanker om ham, kunde ikke give denne Tanke Rum. Det maatte være noget Andet; men af Marie kunde vi Intet erfare. Min Kone udspurgte hende i den bedste Hensigt, men fik kun det Svar, at Ferdinand havde havt en stor Sorg, men at den maatte forblive en Hemmelighed, og hun bad os ikke oftere at spørge hende ud. Jeg tænkte snart, at denne Sorg maatte være af en egen og vægtig Art; thi den havde dræbt al Maries Glæde; men vi kjendte hendes Fasthed, og saaledes spurgte vi ikke oftere. Det blev derefter ligesom i gamle Dage — vi undgik at nævne Ferdinands Navn og at tale om Fremtiden.

En af Ferdinands Venner har senere fortalt mig Sammenhængen; thi Marie tog — saa haabede hun vel — sin Hemmelighed med sig i Graven. Hvad jeg erfarede, forundrede mig ikke saa meget; men det smertede mig at tænke paa de Lidelser, det maa have beredet stakkels Marie; Guds Finger sporedes deri, og siden det gik saaledes, maatte det vel være bedst.

Ferdinand havde tidligere knyttet en letsindig Forbindelse med et simpelt Fruentimmer, hvis Skjønhed var hendes eneste Anbefaling. Hun havde voldet ham mange Bryderier, og han ønskede Intet hellere end at blive hende kvit; men hun var af en energisk og snu Charakteer og elskede ham maaskee paa sin Viis, nok, hun vilde ikke slippe ham. Han bragte store Offre for at tilfredsstille hende, og da han

drog i Krigen havde han Grund til at haabe, at hun for Fremtiden vilde lade ham med Fred. Tanken om dette Forhold trykkede ham dog bestandig, og det var hans Hensigt til sin Tid at gjøre Marie bekjendt dermed; men han kunde ikke bekvemme sig til at forbittre hende Glæden, da de mødtes ved Revuen, ved en saadan Tilstaaelse, og blev Døden hans Lod, saa tjente det hende bedst ikke at blive indviet i hans Ulykke — et naturligt Raisonnement, men dog en ny Letsindighed. Han følte sig dog ikke sikker for sit Livs onde Engel, og han burde aldrig tilbudt Marie sin Haand uden at sige hende Alt.

Han blev straffet haardt; thi da hiin Kvinde ved et Tilfælde kom til Kundskab om, at Ferdinand var bleven forlovet, vidste hun at skaffe sig fornøden Underretning, og tilskrev Marie et Brev, hvori hun paa den plumpeste Maade gjorde sine ældre Rettigheder gjældende; derpaa reiste hun til Als, overraskede Ferdinand paa det Bedrøveligste ved sin Ankomst og forbittrede ham der Livet ved Bebreidelser og Trudsler. Dette knuste ethvert Haab om Lykke; thi uagtet Marie, efter hvad Ferdinand udtalte for sin Ven, tog Sagen paa den kjærligste og mest resignerede Maade, rystede det ham dog saa dybt, at han ikke mere forvandt det.

Da kom Slaget ved Fredericia; Ferdinand var med, kæmpede med et rasende Mod og fandt, hvad han formodentlig søgte, Døden. Da Marie modtog Efterretningen herom, var hendes Sorg ikke som den Lykkeliges, der har mistet sin Glæde, men som den Sorgfuldes, der har faaet en ny Byrde at bære paa.

Vort Haab, at hun efter denne Katastrofe vilde gjenvinde sin Fatning og atter komme til Kræfter, skuffedes aldeles. Hun svandt mere og mere hen; thi de store Sjælelidelser havde udviklet Spiren til Døden hos hende. Alt, hvad Kjær-

lighed kan udfinde, og hvad Lægekonsten formaaer, blev gjort for at redde hende, men forgjeves.

Jo mere hendes sidste Time nærmede sig, desto blidere og veemodigere blev hendes Stemning. Synet af min Kone, mine Børn og mig selv glædede hende; men kun een Gang nævnede hun Ferdinand; hun sagde nemlig til min Kone:

„Naar I tænke paa Ferdinand og paa mig, saa glem alt Andet, men husk blot den glade Dag i Greisdalen; Gud har dog været god imod mig!"

Faa Dage efter døde hun blidt og stille i min Kones Arme, og en saadan Død havde hun netop ønsket sig. Livet havde tabt al Tillokkelse for hende; hun tog jo den Trøst med sig, at Ferdinand dog, trods Alt, virkelig havde elsket hende; det var hendes Haab, at hun efterlod sine Sorger her, og at Veien gik derhen, hvor han nu var; at Gud vilde forunde hende at opsøge ham paa de himmelske Stier og finde ham.

„Vorherre faaer saa tidt noget Gammelt og Daarligt, han vilde engang have noget Lifligt og Godt," — sagde en gammel Bondekone, som paa Maries Begravelsesdag kom op paa Gaarden. Hendes Jordefærd var ogsaa, som var der Glæde i Himlen over hendes Komme — blomstersmykket og solbestraalet; men blandt os var der Sorg, som om vi havde mistet en af vore Egne. Jeg vil slutte med et gammelt Ord, som Præsten udtalte ved hendes Grav:

„Guds Veie ere underlige; men han fører dem herligt ud!"

CANCELLI-SPØGELSET.

Onkel Philips Dagligstue var det hyggeligste Værelse, jeg nogensinde satte min Fod i. Endnu mindes jeg levende den Følelse af Velbehag, der stedse greb mig, naar jeg betraadte det; men jeg tænkte ikke over Aarsagen dertil, førend mange Aar vare gaaede, Onkel Philip forlængst død, og den Kreds, han havde samlet om sig, splittet ad til alle Verdens Hjørner, og da spurgte jeg mig selv — hvad er Hygge?

Ordet er kommet til os fra Norges Fjelde og betyder der: Fortrøstning, Glæde, Tillid; at have Hygge af En, er at have Fortrolighed til ham og Fornøielse af ham. Altsaa er det egentlig et Misbrug af Ordet, at anvende det paa livløse Ting og omtrent i samme Forstand, som Englænderen bruger sit Comfort, hvormed kun menes huslig Bekvemmelighed og deraf flydende materielt Velvære. Komfort tilveiebringes kun ved Penge og en forfinet Smag, men Hygge kan trives i den tarveligste Hytte. Det udspringer fra en Skjønhedssands, der ofte ved ringe Midler frembringer en smuk, harmonisk Virkning, blot ved den Maade, hvorpaa Gjenstandene i et Værelse ere ordnede, og viser altsaa dog tilbage til den Personlighed, der har forstaaet at paatrykke sine Omgivelser et eiendommeligt Præg.

Dermed føres min Tanke nærmest til Tante Grethe og hendes to elskelige Døttre, mine Sødskendebørn, der hver

havde taget sin Part af deres Moders gode, naturlige Smag og huslige Dyder i Arv; men dog har jeg Ondt ved i Aanden at gjeste Onkel Philips Dagligstue, der tillige var Familiens eneste Selskabs- og Forsamlingsværelse, uden at see Verten selv, saaledes som jeg forhen mangen god Gang saae ham sidde der, midt i en Kreds af glade, unge Mennesker. Han var i Sandhed en Mand, man kunde have Hygge af; thi vakte allerede hans hjertelige Væsen Lyst til Fortrolighed og forsødede hans muntre Lune mangen Time for hans Venner i de gode Dage, i de onde erfarede man, at den Harmoni i hans Væsen, der gjorde hans Selskab saa tiltrækkende, ikke var et tomt Skin, men udstraalede med ægte Solvarme fra et kjærligt Hjerte og et gudfrygtigt Sind.

Dog, lad de onde Dage hvile i Forglemmelse nu, da den gode Gamle forlængst har udstridt! Der er nok af lyse Minder, og som Perler paa en Snor ere de mange glade Aftener, jeg tilbragte ved det runde Bord i Onkel Philips Dagligstue, opbevarede i min Erindring. Herlige vare de i og for sig, blot ved den glade og velvillige Stemning, der altid herskede i Kredsen, men nydelsesrige, ofte tillige belærende, bleve de ved Onkel Philips sjeldne Gave at fortælle. I den Konst var han en Mester, enten han nu fortalte, hvad han selv havde oplevet, eller han gav et lille Eventyr tilbedste, og han røbede i sit Foredrag et ikke ringe dramatisk Talent. Tante Grethe vidste da ogsaa at fortælle Adskilligt om sin Mands Bedrifter paa Privat-Theatrene i hans unge Dage, men selv talte han sjeldent derom, formodentlig fordi han som ungt Menneske virkelig havde tænkt paa at blive Skuespiller, men hans Fader havde sat sig haardnakket derimod, og dette havde givet Anledning til en Familietvist, hvilken han helst vilde glemme. Han var da gaaet den slagne Vei, havde taget sine Examina og var omsider avanceret op til at blive Kontorchef i Rentekammeret, en Stilling, som

skaffede ham et sorgfrit, om end tarveligt Udkomme, men i hvilken han ikke erhvervede sig Berømmelse af den Art, han i sin Ungdom havde drømt om. I saa Henseende maatte han nøies med det taknemmelige Bifald, den lille Kreds om det runde Bord ydede ham. —

En kold Efteraarsaften 1837, som jeg sad paa mit Kvistkammer i Fiolstræde ved mine Bøger, fornam jeg, at Baalet i min Kakkelovn forlængst maatte være udbrændt, og der var ikke en eneste Pind tilbage i Brændekurven. Jeg var en Søn af fattige Forældre, fik kun ringe Understøttelse fra Hjemmet og maatte slide haardt som Informator paa samme Tid, som jeg læste til juridisk Embedsexamen, hvorfor jeg ofte maatte savne Goder, hvilke den ringeste Tjenestekarl er i Besiddelse af. Jeg fik ingenlunde hver Dag god, varm Middagsmad, og min Kavai maatte undertiden erstatte den manglende Kakkelovnsvarme. Imidlertid blev det mig dog ud paa Aftenen for drøit, og jeg havde saa kun Valget mellem at søge Sengen, eller trodse Kulden for at finde Varme og Hygge ude hos Onkel Philip. Efter en kort Vaklen foretrak jeg Liv for Dvale og begav mig saa paa Veien, uagtet jeg havde et godt Stykke at gaae.

Jeg traf Alle hjemme, men kun en eneste Gjest, der, ligesom jeg, havde trodset Kulden for at hævde sin Plads ved det runde Bord, nemlig Fritz Mortensen, Onkels Fuldmægtig og en gammel Ven af Familien. Astrallampen stod midt paa Bordet og belyste hele Kredsen, der afgav et saa indbydende Skue, at jeg misundte Onkel hans Embedsstilling og hans venlige Hjem; jeg havde gjerne taget nogle flere Aar paa Bagen for at kunne sidde saa hyggeligt og luunt som han. Det har jeg nu naaet, og lidt til; jeg har større Indtægter og mere Komfort i mit Hjem, end der nogensinde faldt i Onkel Philips og Tante Grethes Lod; ogsaa er jeg saare lykkelig i mit Ægteskab og savner altsaa Intet; men

dog erkjender jeg, at jeg ikke har formaaet at skabe det eiendommelige Hygge om mig, som gjorde de Gamles Hjem saa tiltrækkende for Enhver. Det toge de med sig i Graven, og intetsteds fandt jeg efter deres Tid noget Lignende.

Hvor tydeligt seer jeg dem ikke endnu Alle, som de viste sig for mig, da jeg traadte ind, og et almindeligt: Godaften, Peter! lød mig imøde. Der sad Onkel Philip i Lænestolen i sin daglige, vide Frakke og med bar Hals, thi han brugte ikke Halsbind, da det vilde generet hans fyldige Dobbelthage. Han nikkede til mig med et jovialt Smiil, som om han havde ventet mig, og sagde muntert: „rider i Rad, sagde Oluf Daa til sine Hofmænd, der han havde kun to — sæt Dig hos Mortensen!" — Der sad Tante Grethe med den tætte Kappestrimmel om sit rolige, fromme Ansigt og det aldrig manglende Strikketøi mellem Hænderne, saa min ældste Kousine, Christine, en vakker Pige med kloge, brune Øine, hendes to Brødre, Povel, der studerede Jura, ligesom jeg, og Henrik, der nylig var bleven Student. Ved hans Side sad Husets yngste Datter, Elise, som langt overstraalede sin ældste Søster i Skjønhed og skjelmsk Ynde. Hun havde maaskee nogen Fortjeneste af, at jeg havde trodset den barske Aftenvind, og med Glæde indtog jeg den Plads, Onkel havde anviist mig, mellem Lise og Mortensen.

„Der er vist lidt Thee paa Potten endnu, Lise!" sagde Tante, som formodede, at jeg trængte til noget Varmt.

Lise reiste sig med rødmende Kind, ligesom en Smule fortrydelig. Hun mente vel, det behøvede ikke at følge af sig selv, at netop hun skulde varte mig op. Jeg maa gjøre den ydmygende Tilstaaelse, at jeg var en temmelig keitet Elsker, hvem det faldt saare vanskeligt at lægge sine Følelser for Dagen i Kjærlighedens stumme, mystiske Sprog, og det fattedes mig paa Mod til at fremkomme med en aaben Erklæring. Var Lise vred paa mig, fordi jeg elskede hende.

eller fordi jeg ikke friede til hende? Jeg vilde betalt en god Douceur til den, der kunde sige mig det! men nu sad jeg ved hendes Side, saare lykkelig ved min Lod, uagtet den Kop Thee, den kjære Pige bragte mig, var utilladelig lunken.

Min Opmærksomhed blev dog snart dragen til en anden Side, thi Onkel og Mortensen vare midt i en Disput om Enevoldsmagtens Fortrin og Mangler, og den blev nu fortsat med stor Iver, især fra Mortensens Side. Onkel var nemlig, trods sine tredssindstyve Aar, sin Justitsraadstitel og Embedsstilling, liberal og forfegtede Folkets Rettigheder, hvorimod hans mange Aar yngre Fuldmægtig var konservativ og nu bragt i den sørgelige Nødvendighed at maatte forsvare den bestaaende Regjering mod sin faderlige Ven og Foresatte. Man kunde ogsaa mærke det paa hans Hidsighed, at han fandt dette Forhold unaturligt; det bedrøvede ham, ja rev ligesom Grundvolden bort under Fødderne paa ham, at en Embedsmand, en af Regjeringens egne Støtter, kunde raisonnere, som Onkel Philip denne Aften gjorde. Vi maa nemlig erindre, at Disputen gik for sig i Aaret 1837; senere har Mortensen forlængst erkjendt, at Onkels politiske Frisindethed, der dengang forskrækkede ham, vistnok var lidt forud for den Tid, men i de nuværende Tilstandes Belysning tager sig mild og fredelig ud; levede Onkel Philip endnu, da vilde han neppe være at finde blandt de Ultra. Det vilde nu været betænksommere af den Gamle, om han havde udtalt sig lidt mindre uforbeholdent; thi deels kunde det ikke negtes, at hans Færd som Embedsmand stod og maatte staae i Strid med disse hans Udtalelser, deels bragtes Aftenens Fred og Harmoni en Smule i Fare; thi skjøndt han selv fuldkommen bevarede sin Sindsro, kom Mortensen ud af Ligevægten og lod temmelig drøie Ord falde. Det

gjorde derfor en komisk Virkning, da Onkel pludselig spurgte:

„Naar blev Souverainiteten indført, Mortensen?"

„Ih," svarede Mortensen lidt forbløffet, „det veed jo ethvert Barn — 1660."

„Godt nok! men hvad Dag og Time?"

„Hvad Dag og Time?" gjentog Mortensen og saae paa sin Modstander med en mistænksom Mine, som om han formodede en eller anden Snare bag Spørgsmaalet. „Jeg er ikke Historiker," sagde han saa, „men selv om jeg var det, turde det falde vanskeligt at svare paa et saa — Justitsraaden maa tilgive mig — besynderligt —"

„Taabeligt Spørgsmaal?" faldt Onkel smilende ind. „En Daare kan spørge om Mere, end ti Vise kunne svare paa, det er en gammel Sandhed. De er nu saa beskeden at fralægge Dem selv Autoritet som Historiker; men historisk Læsning er dog Deres Lidenskab, og De pleier ellers at være meget stiv i Papirerne. Sæt derfor al utidig Beskedenhed til Side, og prøv nu for Løier Deres Kræfter paa den Nød!"

Mortensen kunde da heller ikke modstaae Fristelsen til at glimre en Smule med sine historiske Kundskaber og sagde:

„Saa store Begivenheder fuldbyrdes ikke i et Nu; men siden Justitsraaden endelig vil have et Svar, skulle vi da sige den 16de Oktober, da Haandfæstningen blev kasseret; eller den 18de, da Arvehyldingen gik for sig; den varede fra Klokken tolv og til Klokken tre slet; eller bedre, da den Akt, Frederik den Tredie udstedte den 10de Januar 1661, og som i mange Exemplarer blev udsendt over begge Riger for at blive underskrevet af hver adelig Familiefader og hver Embedsmand i Landet lige ned til Sognefogderne, da det sidste Exemplar af denne Akt paategnet vendte tilbage

til Cancelliet? Hvad Klokkeslet det skete," vedblev Mortensen med et overlegent Smiil, „derom tier naturligviis Historien; men iøvrigt er det mig ret kjært at kunne henlede Deres Opmærksomhed paa bemeldte Souverainitets-Akt, ved hvilken det ganske Folk sanktionerede, hvad der var skeet; aldrig er en Forandring i en Stats Forfatning bleven bedre godkjendt."

„Nu, min gode Mortensen!" sagde Onkel med et polisk Smiil, „jeg vil anvende paa Dem, hvad der staar et Sted i Peder Paars:

Den er lyksalig, som sig saadan kan bevæbne,
Der veed at skikke sig taalmodig i sin Skjebne,
Der veed at staae imod al Uveir, Storm og Vind,
Der paa Historier saaledes lægger Vind,
Der veed de samme saa at føre sig til Nytte,
Der Haanhed og Fortræd saa meget lidt kan skjøtte,
Paa Læsning Ungdoms-Tid der har anvendet saa,
At som rodfæstet Eeg mod Uveir han kan staae.
Paars tyve Gange fast har Axel Thordsens Vise
Med Flid igjennem læst —

thi hvorledes har De læst Historien, naar De synes at mene, at de stakkels adelige Familiefædre og Embedsmændene, Sognefogderne inklusive, havde andet Valg, end underdanigst at skrive under? Den Godkjendelse giver jeg ikke en suur Sild for. Saa maatte De hellere sige, at de, der traadte op som Folkets Talsmænd, Nansen for Exempel, meget vel vidste, hvad de gjorde. Det gjaldt at knuse Adelens Magt, og det kunde kun skee ved at lægge al Magt i Kongens Haand, og tænkeligt er det, at de, der støttede Hoffet og ledede Bevægelsen, igrunden aldrig ventede at faae den Forfatning, der paa en Maade var dem lovet. Jeg dømmer nu ikke Frederik den Tredie saa strengt, som den kjække Amagerbonde, der ved Arvehyldingen raabte til Kongen:

Skam faae nu han, Frederik, der ikke holder Ord! saasom det visselig ikke var let i den daværende Opløsningstilstand at give en Forfatning; Staten trængte til en Diktator. Dog beklager jeg ligefuldt, at Folkets Selvregjering saa voldsomt blev afbrudt, og at vor nationale Adel blev knuust, saa at vore Konger nu fristedes til at indkalde og benytte Udlændinge for at støtte deres Magt; — men vi komme for langt bort fra Sagen — hvad skrive vi idag?"

„Den 29de Oktober," sagde min ældste Fætter Povel.

„Og hvad er Klokken?" spurgte Onkel videre.

„Ti!" raabte Henrik, Lise og jeg paa een Gang, og strax efter slog det gamle Væggeuhr, som i tvende Generationer havde maalt Tiden for Familien Holm, snurrende sine ti Slag.

„Rigtig!" sagde Onkel, som havde lagt Fingeren paa Næsen, medens Uhret under almindelig Taushed havde meldt os Alle, at vi vare blevne en Time ældre; „om to Timer er det akkurat 177 Aar siden, at Souverainiteten blev indført."

„Kan gjerne være," sagde Tante Grethe med sit rolige Smiil, „men nu er det Sengetid, min Ven!"

„Aa!" sagde Onkel Philip, „lad os blive siddende, til Vægteren raaber!"

Det Fif brugte Onkel gjerne, naar han vilde forlænge Aftenen, og Tante havde nu en Anelse om, at de neppe vilde komme iseng paa denne Side Klokken tolv.

„Stine!" sagde Onkel saa til sin ældste Datter, „let Dig af Sædet og bryg os et Glas Punsch, men ikke over det bestemte Maal."

Det bestemte Maal var et Frimurerglas fuldt til Hver, og det blev sjeldent overskredet, thi Onkels middelmaadige Indtægter nødsagede ham til at holde ethvert Traktemente inden visse Grændser. Det var hans Maade at vise Gjest-

frihed paa, og derved glædede han de Mange, han havde kjær, og som frivilligt søgte hans Huus; thi han satte sig ud over Skik og Brug og gjorde aldrig Selskab. Jeg kunde nu kysset ham for det Indfald at forlænge Aftenen, thi jeg sad herligt ved Lises Side og følte mig bevæget og glad. Jeg overgik mig selv i kjærligt Galanteri, hviskede nu og da et fortroligt Ord til hende og kunde see det paa hendes søde Øine, at hun tænkte som jeg og ønskede Aftenen forlænget.

Men hvilken Taabe syntes mig alligevel ikke Fritz Mortensen at være, saa ivrigt han tog sig det med Souverainitetens Indførelse! Ivrig var han min Sandten. Han var saa at sige gaaet bagover af Forbauselse over sin Chefs Paastand, at Souverainiteten skulde være bleven indført netop den 29de Oktober, rettede sig nu i Sædet og udbrød:

„Jeg vilde være Justitsraaden særdeles forbunden, om De vilde forklare Dem nærmere. Jeg erindrer ikke nogetsteds at have læst, at den 29de Oktober spillede nogen Rolle i Souverainitetens Indførelse."

„De er lovligt undskyldt i det Punkt," svarede Onkel med en hemmelighedsfuld Mine; „jeg har min Kundskab fra overordentlig Kilde. Det hændes neppe Enhver, hvad der hændte mig netop iaften for et Aar siden."

„Aa, fortæl os, hvad det var!" sagde Henrik, og vi Andre stemmede i med.

I det Samme kom Stine med Punschen og rakte først sin Fader et stort Ølglas, fyldt med den varme, duftende Drik.

„Du har overskredet Reglementet!" sagde han i en misbilligende Tone.

„Blot for Dit Vedkommende," svarede hun, medens hun deelte de andre Glas om; „naar Du skal fortælle, maa Du have lidt Mere end vi Andre, der blot skulle høre."

„Stine er klogere end som saa," sagde Lise, medens Smi-

lehullerne kom tilsyne i hendes Kinder; „hun gjettede strax, at Du har en Historie bag Øret."

„Jeg har saa," svarede Onkel, „om I ville høre mit Eventyr."

Mortensen lagde sig tilbage i Stolen med en skuffet Mine; han havde begjæret Historie og skulde nu spises af med et Eventyr! Jeg gjettede hans Tanker.

„Pas paa den Gamle!" hviskede jeg muntert til ham; „det kunde nok ligne ham at give os virkelig Historie i en spøgefuld Form."

Mortensen nikkede, som vilde han forsikkre mig om, at Kritiken, repræsenteret af ham, ikke skulde sove; men Onkel sad nogle Øieblikke taus, dreiede sit Glas mellem Fingrene og sagde saa:

„Jeg har ofte tænkt paa at fortælle Eder, hvad der hændte mig den Aften; men det er saa besynderligt og uhyggeligt, at jeg ikke har følt Lyst dertil, før Mortensen nu ved at tale saa meget om Souverainiteten paany manede Geisten frem."

„Er det en Spøgelsehistorie?" spurgte Lise og rykkede uvilkaarligt lidt nærmere til mig.

„Ja, nu kan Du selv høre!" svarede Onkel og nikkede alvorligt. „Det var iaften netop for et Aar siden, og ligesom Klokken i Holmens Kirke slog tolv, at jeg gik over Slotspladsen. Jeg kom fra Bergs paa Christianshavn, hvor jeg havde tilbragt Aftenen, og skyndte mig hjem. Det var Maaneskin, men dertil en afskyelig, tæt Taage, saa man ikke kunde see ret langt frem. Mødte man et Menneske, saa stod han pludseligt for En, som om han var voxet op af Jorden. Saadan var jeg nu, ligesom jeg naaede Slottet, nær løbet buus paa en Mand, der stod paa Fortouget med korslagte Arme og stirrede hen for sig. Jeg bøiede af itide, men i det Samme rakte han Armen ud imod mig og sagde:

„See Eder for, kjære Herre! I falder jo i Graven."

Nu vidste jeg med Vished, at vi vare tæt ved Slottet og langt fra Kanalen, hvorfor jeg svarede:

„Det er nok Dem, min gode Mand, der er forkeert paa det!"

Saa vendte Manden sig imod mig, og først nu blev jeg vaer, hvor løierlig han var klædt. Han bar en langskjødet, viid Frakke, vide Knæbeenklæder, Strømper og Spændesko; paa Hovedet havde han en bredskygget, spidspullet Hat, der sad ovenpaa en Allongeparyk, og i Haanden holdt han en lang Stok, hvis blanke Sølvknap jeg tydeligt saae skinne. Havde han havt en trekantet Hat paa, vilde jeg taget ham for en af Holbergs Jeronimus'er, men jeg skjønnede, at denne Mode var endnu ældre, fra den sidste Halvdeel af det syttende Aarhundrede. Min første Tanke var, at jeg havde en af det kongelige Theaters Personale for mig, som var knebet ud i Koustumet og nu gik paa Kommerts. Formodentlig havde han sig en Pidsk; hans Øine stirrede med en underlig glasagtig Glands, som man seer hos drukne Folk; men slingre gjorde han min Sandten ikke; han gik gravitetisk lige ud, fra Slottet over ad Kanalen til og bød mig følge sig. Vi vare, naar jeg skal være ærlig, blevne kun altfor godt trakterede hos Bergs, saa jeg selv var munter og havde Mod til at bestaae et lille Eventyr. Jeg fulgte da efter, men som vi skraaede over Pladsen, veg jeg af til Venstre, og saa rakte han igjen Haanden ud og raabte:

„Stop! I løber jo, sandt for Herren! Panden lige mod Cancellibygningen."

Den Gang svarede jeg ikke, thi nu var det aabenbart nok, at Manden maatte være fuld eller gal, saasom Cancellibygningen laae langt henne til Høire.

„I har tænkeligt været hos Mogens i Cappadocia," spurgte han, „eller hos Monsieur Jakob i Skindergade? Dog nei, I kom jo som ovre fra Boldhuset; har I kanskee været der til Gilde?"

Jeg studsede ved den Tiltale, men skjønnede, at jeg havde en lærd Mand for mig, enten han nu forresten var en Dranker, eller et Daarekistelem; thi saasom jeg er vel bevandret i Kjøbenhavns Historie og Stadens Topografi til forskjellige Tider, gik det op for mig, at hans Tanker vare der, hvor hans Maskeradedragts Snit skrev sig fra. Han saae Slotspladsen, som den var i Frederik den Tredies og Christian den Femtes Tid, da det gamle Kjøbenhavns Slot med Voldgrave om sin Fod endnu kneiste paa Slotsholmen, og Christian den Fjerdes Cancellibygning, der var opført i Aaret 1622, laae paa Pladsen udenfor Slotsbroen til Vanziir for Slottet selv og til Skade for Udsigten fra dets Vinduer. Den nuværende Cancellibygning existerede dengang slet ikke, saasom først Frederik den Fjerde lod den opføre, og paa dens Plads laae Boldhuset, oprindeligt bygget, for at Kongen og Hoffet der kunde spille Bold, men senere benyttet som et Slags Forlystelsessted, hvor store Gilder holdtes. De andre Kneiper, han nævnede, vare ganske rigtig nogle af dem, der florerede paa Frederik den Tredies Tid, saa Manden kunde sin Rolle perfekt; men da der slet ikke var noget Lystigt ved ham, og hans Stemme lød huult og skurrende, begyndte jeg at blive ilde tilmode. Jeg forsøgte derfor at gjøre Ende paa Spasen og sagde:

„Jeg har selv stor Interesse for gamle, svundne Tider, og Historie er min kjæreste Læsning. Rigtignok er Timen mindre beleilig, men Stedet er ret passende, og da min Kappe er tyk og varm, saa har jeg Intet imod en lille Samtale om Fortiden, naar De bare vil indlade Dem med mig paa fornuftig Viis og høre op med den Spillen Komedie."

„Det er mig saare angenemt at fornemme," svarede han med et uhyggeligt Smiil, „at I ikke er beskjenket; saa er det mig og hjertens kjært, at I vil forunde mig en Samtale om de Tider, i hvilke mine Tanker stedse færdes. De have vel

ogsaa deres Brøst, men Sligt kunde dog aldrig skee, som at en Viintappersøn, som denne Peder Schumacher, hvem de kalde Griffenfeldt, kunde klavre op til Thronens Fod og rane al Magten til sig; dengang regjerede dog kun de, som vare fødte og baarne dertil, og man ansatte og afskedigede ikke Embeds- og Bestillingsmænd saadan for Fode væk. Var den Statsomvæltning ikke kommen, visselig havde jeg endnu siddet i mit Embede!"

Nu var det da aabenbart, at hvis jeg ikke talte med en Aand, saa maatte det være en gal Mand. Der gik jeg ved Nattetider i en Taage langs Kanalens Bolværk med denne uhyggelige Kammerat, medens hverken Vægteren, eller noget andet levende Menneske lod sig see. Der var da ikke Andet at gjøre end at gaae ind paa hans fixe Idee og holde ham i godt Lune.

„Hvem har jeg den Ære at tale med," spurgte jeg, „og hvilket Embede beklædte De?"

„Rasmus Rasmussen," svarede han.

„Undskyld," sagde jeg, „men der er saa mange, der hedde Rasmussen.

„Ikke Rasmus Rasmussen," sagde han i en bidsk Tone og med et glasagtigt Blik, saa det løb mig koldt ned ad Ryggen. „Enddog saa stor Uvidenhed er kurieus, og hver Bonde kunde belære Eder derom, vil jeg dog vise den Langmodighed at sige Eder, at jeg er Cancelliforvalteren, gamle Rasmussen, nu paa Pension; men i mange Aar og under trende Konger tjente jeg Staten med Nidkjærhed og Redelighed og var stedse en flittig Tjener og tro Underdan lige fra den Dag, da Cantsleren, Hr. Christian Friis, nu salig hos Herren, satte mig an som Fyrbøder ved Cancelliet. Alligevel spiste man mig nu paa det Sidste af med en ringe Pension."

„De er bleven slet behandlet," sagde jeg, „men fortæl

mig da Lidt om de gode, gamle Dage, da De blev vurderet efter Fortjeneste."

„Farligt at tale derom," svarede han og gned sig tæt op til mig; dog fornam jeg intet Tryk af hans Klæder; det var ligesom et Pust af den kolde Nattevind, og en Kuldegysning gik mig igjennem Kroppen. „Dog vil jeg løbe den Hazard," vedblev han, „al den Stund I seer mig ud til at være en ærlig Mand. Da var Cancelliet fornuftigt indrettet; Cantsleren var Chef og dirigerede alle inden- og udenlændiske Affairer. Da havde vi en øverste Sekretair og en Reise-Sekretair og sex Sekretairer under dem, og de deelte Expeditionerne imellem sig, som de vare gamle til, saa den ældste fik Sjælland, den næstældste norsk Søndenfjelds, de yngre de smaa Provindser. Det var i salig Hr. Christians Tid; dog maa I ikke forvexle ham med hans Formand, der og hed Christian, men var af de sorte Friser; denne var af de Tavl-Friser og Herre til Kragerup. Det var ham, der samlede og registrerede alle Forordninger og gjorde derudaf Christian den Fjerdes Reces. Han var saa flittig til at udstede Forordninger, at han blev selv høisalig Kong Christian den Fjerde for nidkjær, og der skulde dog Noget til! Naar han om Morgenen kom op paa Slottet, spurgte hans Majestæt ham, om han havde drømt om nogen Forordning den Nat, hi, hi! Det var et godt Stykke Arbeide med den Reces, og jeg bar mangen god Bunke Dokumenter til og fra i de Aar, men fik Intet for min Uleilighed, hvorimod Hr. Christian blev rigelig regaleret og Majestæten gav hans Gemal Guldkjæder og Juveler og deres Søn Obersten tusinde Daler. Dog undte jeg dem det, saasom Hr. Christian var min Velgjører.

„Havde De da personlig Opvartning hos Cantsleren?" spurgte jeg, som blev reven med af min gaadefulde Natte-

kammerats Fortælling og næsten glemte, at vi skrev 1836; „jeg syntes, De sagde, at De var Fyrbøder dengang?“

„Hvad?“ udbrød han barsk. „Tænker I, at jeg var en gemeen Karl, der gik og lagde Ilden paa i Kaminerne? Dertil havde jeg fire hyrede Karle. Selv havde jeg Indseende med Opbevaringen af Expeditionerne og udleverede Skrivematerialerne, hvilke jeg havde i mit Værge; saae vel og efter, at Lys og Ild var slukket, naar Alle vare væk. Dog, hør nu videre — i Kong Frederik den Tredies Tid, da gik det tilbage med Affairerne. Da havde vi Cancelli-Junkere eller Cancelli-Herremænd, og var der altid mellem dem og Hofjunkerne en Competencestrid om Rangen. Forhen blev Ingen antagen til Sekretair, uden han var studeret og forfaren i de fremmede Sprog; nu derimod antoge de unge, ukyndige Mennesker, ligesom de vare komne af Skolen. Registraturbøgerne udvise noksom, at de neppelig evnede at skrive en god Bogstav. De vare af den gamle Adel og burde teet sig derefter; men saasom Brødet ei kunde mankvere dem, da Ingen uden de kunde faae Kongens Lehn, saa toge de sig Arbeidet skammelig let. De sad og fjasede, knækkede Nødder og fortalte liderlige Historier, saa jeg mangen Gang harmedes høiligen derover; men saa kom Krigen, og da blev der atter Orden i Tingene.“

„Saa?“ spurgte jeg; „Krigen maatte jo netop avle Forvirring.“

„Jo, jo!“ sagde Rasmus Rasmussens Gjenganger med en hæs Latter, „mellem Junkerne; for de smurte Haser! Ingen blev paa sin Station, uden øverste Sekretair, salig Hr. Erik Krag og saa jeg. I tvende Aar udgjorde vi To saa at sige den ganske Regjering. Da gik Alt med faa Ophævelser; han dikterede, og jeg skrev. Dog forefaldt der ei mange Expeditioner, men jeg laae dog ei paa den lade Side. Nu var min Tid kommen, min Broer! Jeg gav mig flux til at ordne Can-

celliets Papirer, hvilke ved Junkernes Skødesløshed vare komne i den bedrøveligste Uorden; jeg samlede Koncepterne sammen fra alle Kroge, ordnede og registrerede dem; mine Drenge hjalp mig bravt dermed. Hvorlunde mon det vilde seet ud med det nye Regimente, havde Rasmus Rasmussen ei gjort sin Skyldighed og endda Mere, hæ?"

Hans Øine lyste som to Blaalys, da han sagde dette, bøiede sig henimod mig og lagde sin Haand paa min Skulder. Jeg tænkte paa at følge Cancelli-Junkernes Exempel og smøre Haser, men jeg følte mig ligesom lamslaaet og fasttryllet til Stedet. Jeg kom ogsaa i Tanker om, at det neppe vilde være til nogen Nytte at flygte, thi i saa Fald, havde jeg hørt sige, sætter Spøgelset sig paa Ryggen af En og følger med. Jeg mindedes at have læst, at vore Fædre manede Gjengangere ned i Jorden, men jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde bære mig ad dermed, og følte hverken Kraft eller Mod dertil. Saa skjønnede jeg, hvorledes jeg var faren — jeg maatte holde det ud til Klokken Et: thi Midnatstimen, men heller ikke mere, er jo Gjengangerne indrømmet. Fra nu af taug jeg, thi jeg havde tabt al Lyst til at holde Samtalen vedlige og ønskede blot, at jeg laae i god Behold i min Seng.

„Ilde nok gik det alligevel," vedblev han, „saasom nu Alt skulde omdannes og støbes fra Nyt af. De mente, de Taaber! at kunne gjøre det ved et Pennestrøg. Nei min Bro'er! for at blive, hvad det var, havde det gamle Cancelli groet en langsom Væxt i hundrede Aar. Ja, lad os ligne det ved et skjønt Træ, vel pleiet og klippet gjennem flere Generationer; nogle visne Grene var der, men ved forstandig Røgt kunde det levet i hundrede Aar til, var ei den usalige Statsomvæltning kommen. Jeg var en af de sidste Urtegaardsmænd, der pleiede Træet og holdt det ved Magt; men Øxen laae allerede ved dets Rod. Jeg saae det falde og

skjønnede, hvad det vilde sige; aldrig glemmer jeg den Nat, da det skete!"

Huul og klagende lød hans Røst; men i det Samme slog Klokken tre Kvarteer. Han foer sammen, greb fat i en Strop paa min Kappe — jeg saae tydeligt, at der fløi Gnister af hans Fingerspidser — og fortalte derpaa hurtigt og med hviskende Stemme Følgende:

„Det var denne Nat og i denne Time i det Aar 1660! Jeg laae i min Seng i mit Logement, som var i Cancelliets Kjelder, og sov sødeligt. Da lød der stærke Slag paa Porten. Jeg sprang op, saae ud og blev en stærk Lysning vaer. Saa løb jeg ud, halv nøgen, som jeg var, thi jeg troede, der var udbrudt Ild i Cancelliet; men da jeg kom ud i Porten, fik jeg Andet at fornemme. I Kongens Navn luk op! raabte en barsk Stemme, og da jeg havde taget Stængerne og Slaaen fra og aabnede Porten, da saae jeg, hvad der vel maatte slaae mig med Forbauselse og Skræk — en Skare bevæbnede Mænd med Fakler! Dog samlede jeg mit Mod og vilde raabt de Indtrængende skarpt an, det var min Skyldighed som Cancelliets Vogter; men da blev jeg vaer, at hans kongelige Majestæt, Kong Frederik selv, var imellem dem, og nu gik han fremmest ind ad Porten. Saa fulgte Hr. Hannibal Sehested, General Axel Urop, Hr. Christoffer Gabel og tilsidst Hr. Peder Reedtz. Efter dem kom en stor Skare af kongelige Hofbetjente med store Kurve og nogle Hellebardister, der bare Fakler.

„Hurtigt i Klæderne, Rasmussen!" sagde Hr. Peder Reedtz; „indfind Eder strax i den store Sal; det er saa hans kongelige Majestæts Villie og Befaling."

Jeg stod et Øieblik ganske fortabt og saae Majestæten, de høie Herrer og hele deres Følge forsvinde ad Vindeltrappen, mens Faklernes Blus lysnede under Porthvælvingen; men saa kom jeg til Besindelse, gik ind i mit Logement, klædte

mig hastig paa og begav mig da op i den store Sal, som det var blevet mig befalet.

Da jeg traadte ind, slog en stærk Lysning mig imøde; thi Betjentene havde stukket Faklerne i Armstagerne ved Væggen og endda tændt Lysene i den store Krone. Der var lyst som den klare Dag, og midt paa Gulvet stod Kong Frederik med bedækket Hoved, hvorimod Herrerne havde Hatten i Haanden og bøiede sig ærbødigt, mens han talte til dem. Da jeg traadte til og beviste Majestæten min Ærefrygt, gjorde han et Skridt henimod mig, pegede paa Skabene, hvor alle vigtige Dokumenter bleve opbevarede, og sagde med bydende Stemme:

„Det er min Villie, at alle Cancelli-Akta i denne Stund blive udtagne og baarne hen paa Slottet. Luk flux Skabene op og udleveer Alt!"

Nu fornam jeg, hvad Klokken var slagen, men heller ikke før! Naar Kongen tog Cancelli-Akterne til sig, da havde han Tøilerne i sin Haand og blev ret Enevoldsregent. Jeg kunde ei ganske troe, at han vilde gaae saa vidt. Disse Skabe vare som en Helligdom og bleve forhen aldrig aabnede, uden paa Cantslerens eget Bud, eller hvem han dertil bemyndigede. Jeg stod da høist bestyrtet for Majestæten og rørte mig ei af Pletten; men saa traadte Hr. Reedtz til og sagde med stor Barskhed:

„Har I end Søvnen i Øinene? Rør Eder og luk Skabene op, vil I ei paa Stand have Eders Afsked!"

Da gjettede jeg, at Hr. Reedtz var den nye Cantsler; han blev og Præses for Cancellikollegiet, som det nu blev kaldt. Jeg maatte da lyde min Foresatte og skred nu til Værket; men ved hver Hylde, jeg tømte, blev jeg mere mod i Hu. Da Alt af Vigtighed var udtaget og lagt i Kurvene, gik Betjentene med dem, anførte af Kammerskriveren, Hr. Ga-

bel. Saa fulgte de høie Herrer efter; General Urop og Hr. Reedtz stak Hovederne sammen og hviskede, men Hr. Hannibal gik ved Kongens Side og sagde smilende Noget til ham. Saa standsede Majestæten, da han gik mig forbi, slog op med Haanden og sagde, at han skulde have mig i naadig Erindring, et Løfte han og holdt, saasom jeg under den nye Ordning blev Cancelli-Forvalter, enddog jeg havde større Myndighed under det gamle Regimente, da min Bestilling lød paa kun at være Fyrbøder. Men da jeg saae de tvende sidste Betjente gaae gjennem Døren med den sidste Kurv, da Majestæten og de høie Herrer gik ned ad Trapperne, medens deres Fjederbuske lyste i Fakkelglandsen, og Fliserne gave Gjenlyd af Sporernes Klirren, da blev jeg tilmode, som havde jeg været Vidne til den gamle Tids Jordefærd. De tomme Skabe gabede mig imøde, da Alt blev lyst, og jeg vendte mig om; de sagde mig, at nu var al Magt i Kongens Haand alene og Rigets Cantsler ikkun en ringe Tjener og ydmyg Slave. Vel, tænkte jeg, at Hr. Christian ei oplevede det!"

Derpaa taug Gjenfærdet og sukkede dybt; men i det samme slog Klokken Et. Vi stode lige ved en Lygtepæl; men ved Klokkens Slag vendte han sig brat og gik lige gjennem Lygtepælen, eller den gjennem ham, om I vil, og han forsvandt; jeg saae en Lysning i Retning af det Sted, hvor Christian den Fjerdes Cancellibygning forhen stod, hørte som et Hviin gjennem Luften, og saa blev Alt stille. Jeg vaagnede ligesom af en Bedøvelse, fornam, at jeg igjen havde faaet mine Lemmers Brug, og ilede ad Hjemmet til, som om en heel Hær af Spøgelser var efter mig. Du husker nok, Grethe!" sluttede Onkel Philip, „at jeg den Nat kom underlig og forstyrret hjem?"

Tante Grethe loe og rystede paa Hovedet; men Onkel

saae sig om i Kredsen og blev med Tilfredshed vaer, at det var lykkedes ham i ikke ringe Grad at fængsle sine Tilhørere. Lises Kinder vare endogsaa blevne lidt blege, som om Spøgelsehistorien havde bibragt hende en lille Gysning; men de overdroges snart af en meget livlig Rødme, og det var jeg Aarsag i. Uagtet Onkels fantastiske Fortælling ikke havde det Mindste med Kjærlighed at gjøre, havde den dog hensat mig i en exalteret Stemning, og det varme Glas Punsch hjalp vel til; nok, at jeg pludselig fik Mod til at sætte mig ud over al Form og hviskede Lise et Par Ord i Øret, der vare særdeles skikkede til at forjage alle Spøgelsetanker og kalde hendes Hu tilbage til Nutiden. Et stjaalet, kjærligt Blik gav mig det ønskede Svar, og vore Hænder mødtes under Bordet, hvor et ømt Haandtryk beseglede den sluttede Pagt, medens Fritz Mortensen beviste os den Tjeneste at bortlede Opmærksomheden fra os.

Hvis det var Onkels Hensigt med hans Fortælling at dæmpe denne hans unge Vens Iver, idet han berøvede ham Ordet, og saaledes gjenoprette Aftenens Harmoni og Fred, da var den fuldkommen lykkedes, det saae man strax paa Fritz Mortensens rolige, muntre Mine; men en Kritik kunde dog fra den Kant ikke udeblive, og Onkel tog imod den med et jovialt Smiil.

„Det maa vel være mig tilladt," sagde Mortensen, „næst efter at takke Justitsraaden for den vakkre lille Fortælling, der blev langt mere historisk, end jeg havde ventet, ja endogsaa indeholdt en interessant lille Episode, som er mig ganske ny og ubekjendt, jeg mener Frederik den Tredies Besøg i Cancelliet ved Nattetid — at gjøre en lille kritisk Bemærkning om Indklædningen. Det undrer mig ikke, at De mødte et Spøgelse paa Slotspladsen, thi der have vore Fædre færdedes saa meget; men ville vi nu end indrømme,

at det er en meget passende Skueplads for Gjengangere, saa undrer det mig dog, at denne fredelige Cancelli-Forvalter gaaer igjen. Havde De mødt Povel Laxmands Gjenfærd, forfulgt af hans tvende Morderes, Ebbe Strangesøn og Bjørn Andersen, der, som bekjendt, den 22de Juni 1502 ihjelstak ovennævnte ulykkelige Rigshofmester paa Høibro, styrtede ham halvdød i Kanalen og raabte efter ham: Du hedder Lax; løb nu i Vandet, som din Art er! — da vilde jeg have fundet det begrundet i Theorien om Gjengangere; men den fredelige Rasmus Rasmussen havde jo ikke nogen stor Synd paa Samvittigheden, der skulde kunne forstyrre hans Fred i Graven; heller ikke melder Historien Noget om, at han ikke skulde være bleven christeligt og ret jordfæstet; det var altsaa fra intet Synspunkt tilladeligt at mane ham frem."

„De har forsaavidt Ret," svarede Onkel med komisk Alvor, „som det vilde være langt mere passende og ulige behageligere for mig, om den brave, gamle Cancelliforvalter vilde aflægge den stygge Vane at gaae igjen og lade skikkelige, levende Mennesker gaae i Fred paa Gaden. Dog formoder jeg, at han kun spøger een Gang om Aaret, Natten mellem den 29de og 30te Oktober, og det maa dog kaldes moderat! Derimod forundrer det mig, at De kan være i Tvivl om Aarsagen til hans Gjengangeri. Hans Hjerte hang sikkert i levende Live ved det gamle Cancelli, den gamle Adel og Alt, som det var inden Aaret 1660; han var bleven Mand og havde havt sin bedste Tid under Adelsvælden. Saa kan han da heller ikke glemme det Gamles Undergang ved Statsomvæltningen, men især ikke den Nat, da Kongen profanerede Helligdommen og plyndrede Cancelliets Skabe. Saa dybt prægede denne Begivenhed, der for ham var den egentlige Revolution, sig i hans Hjerte, at han vel aldrig i

levende Live forvandt det, og at hans Aand endnu i den skjebnesvangre Time drages til Skuepladsen for den."

„Aa, Philip!" udbrød Tante Grethe, „jeg kan ikke lide, at Du taler saa alvorligt derom, som om det var noget Virkeligt; jeg troer ikke paa det, men holder dog ikke af, at Du driver Spøg dermed."

„Naar jeg hverken maa være alvorlig eller gjøre Løier," svarede Onkel Philip sagtmodigt, „saa er det umuligt at gjøre Dig tilpas. Jeg har forresten i k k e sagt, at jeg ikke troer paa Gjengangere. Til Mortensen har jeg endnu kun denne lille Bemærkning, at hvis det virkelig har været Rasmus Rasmussens Aand, jeg har talt med, da har han formodentlig kunnet fornemme, at jeg sympathiserede med ham; jeg beklager jo ogsaa Statsomvæltningen af 1660, og det drog ham til mig."

„Meget godt!" svarede Mortensen smilende; „men nu er Justitsraaden vel nok saa god at sige mig, hvorfra De har den interessante lille Notits om Cancelliets Udplyndring?"

„Hm!" sagde Onkel og rystede paa Hovedet, jeg veed virkelig intet bedre Raad at give Dem, min gode Mortensen! end strax at gaae hen paa Slotspladsen og prøve Deres Lykke; Klokken er ikke slaaet tolv endnu. De er nu forberedet og vil ikke tabe Hovedet som jeg; maaskee kan det lykkes Dem at faae høist værdifulde Oplysninger om det skjulte Maskineri, der drev Statsomvæltningen; men husk paa, at man aldrig maa tiltale et Spøgelse først, saa forsvinder det. Har De hørt min Beretning med Opmærksomhed, saa vil De erindre, at Gjengangeren først talte til mig."

Mortensen slog lidt ærgerlig med Hovedet, og vi Andre loe af den Behændighed, hvormed Onkel værnede om Illusionen og sin Værdighed som Fortæller; men nu reiste han sig, og denne for mig uforglemmelige Aften var tilende. —

Den næste Morgen erfarede den gode Onkel Philip til sin Overraskelse, at medens han den foregaaende Aften havde forsvaret Folkets Rettigheder og sat Klik paa Enevoldsmagtens patriarkalske Værdighed, saa havde hans yngste og kjæreste Datter emanciperet sig fra hans faderlige Myndighed og bortgivet sit Hjerte uden først at indhente sit naturlige Overhoveds Samtykke. Dog gjorde han ingen Indvendinger, men gav os bevæget sin Velsignelse, og Tante Grethe føiede sin til, idet hun sagde, at hun længe havde forudseet det, der nu var skeet.

„I ere begge To lige fattige," sagde han derpaa med Lune, „saa I have ikke Noget at lade hinanden høre i det Punkt."

„Ja," sagde Lise, hvis søde Øine straalede af Glæde, medens hendes Kinder blussede af Undseelse, „det er deiligt, at Ingen kan sige om os, at vi tage hinanden for Pengenes Skyld."

„Du er et godt Barn!" svarede Onkel og loe. „Jeg skulde dog Intet havt imod, om En af Eder havde havt lidt Grunker. Du maa troe, at ligesaa lidt som den ægte Kjærlighed lader sig kjøbe for Penge, ligesaa lidt lader den sig kyse af Obligationer og Jordegods, om end Partiet derved bliver ulige; men farer Peter fort, som han har begyndt, da taxerer jeg, giver Vorherre ellers Lykke, hans Flid og Sparsommelighed til en Tønde Guld."

Jeg skrev mig den Advarsel bag Øret; thi nu, da jeg var bleven trolovet, følte jeg en mægtig Lyst til at lade Jus være Jus og nyde Livet i min Piges Selskab.

Da vi nogle Timer efter lykkelige og glade sad ved Middagsbordet, og Lises og min Skaal var bleven drukket, sagde jeg til Onkel:

„Lad os tømme et Mindebæger til Ære for gamle Rasmus

Rasmussen! Den Dag kommer dog maaskee, da ikke blot Adelen, men det ganske Folk gjenvinder sine tabte Rettigheder, og saa faaer hans Aand vel Ro i Graven. Jeg vil mindes ham med speciel Taknemmelighed og bør sige Dig, at Historien med Cancelli-Spøgelset er den bedste, Du nogensinde har fortalt os."

„Det troer jeg min Sjæl nok!" svarede Onkel; „mens jeg snakkede, bestjal Du mig skammeligt; jeg fortæller aldrig Historier mere!"

„Saa skriver jeg denne op efter Hukommelsen og lader den trykke," sagde jeg muntert.

„Gjør Du det," svarede Onkel og trûede ad mig med Fingeren, „saa bliver vi To Uvenner for Alvor." —

Dog har jeg nu, tyve Aar efter den gode Gamles Død, gjort, hvad han dengang saa strengeligt forbød mig, og Fritz Mortensen har gjennemlæst mit Manuskript og givet det sit: maa trykkes! Han er nu en anseet Embedsmand og trives, trods sin tidligere Kjærlighed til Souverainiteten, særdeles godt under det constitutionelle Regimente, der strax lod ham avancere langt hurtigere, end han havde kunnet vente under Absolutismen. Han er endnu Historiker paa en Hals og glæder sig over den Frihed, hvormed den historiske, som alle Videnskaber, nu kan dyrkes, og over de Skatte, som jevnlig hentes frem fra „geheime" Arkiver. Han smiler nu ved at mindes sin Harme, fordi Onkel Philip ikke vilde betro ham, hvorfra han havde sin Kundskab om Frederik den Tredies Nattebesøg i Cancelliet; men Onkel var forresten saa barmhjertig faa Dage efter at tilfredsstille hans Nysgjerrighed ved at sige ham, at denne Notits var kommen til ham fra en lærd svensk Ven i Stockholm, med hvem han nu og da corresponderede, og som havde øst den af det svenske Rigsarkiv. Samme Aar som Onkel døde, udgav en

lærd dansk Mand en Bog*), hvis rige historiske Indhold tildeels var øst af samme Kilde, og der fandt Fritz Mortensen den historiske Kjendsgjerning anført, paa hvilken Onkel Philip havde bygget sin Spøgelsehistorie. Han bevægedes ved at træffe denne gamle Bekjendt, thi den manede hans nylig afdøde hæderlige Ven og Foresatte i hele hans originale Elskværdighed frem for hans Erindring.

---

*) Samlinger til Danmarks Historie af P. W. Becher.

FY, JENS!

Juleaftens Dag for omtrent tredive Aar siden herskede der stor og fornøielig Travlhed i Mørkerup Præstegaard. Den sævanlige Reengjøring til Julen var svulmet op til en Orkan, saa Gulvskrupper, Koste, Børster, Poleerklude og Strygejern tumlede sig i en sand Hexedands, indtil hvert Rum hele Huset igjennem var „som blæst". Uveiret havde staaet paa i flere Dage, men nu blev der lagt sidste Haand paa Værket, og de rummelige Værelser med deres gammeldags, solide Meubler gik lidt efter lidt fra chaotisk Forvirring over i en Tilstand af velgjørende Hygge og Pynteligh ed. Imidlertid sporedes denne Iver for at lade Alt i Præstegaarden vise sig i festlig Glands endogsaa heelt ude i Staldene. Gamle Knud Røgter feiede Fodergangene saa omhyggeligt, som om det var Præstens Salsgulv, og „Graasse", maatte finde sig i en saa grundig Strigling, som om den havde været en Væddeløbshoppe og ikke en Ko. Den skimlede Plag i Hestestalden var saa blank som en Sælhund, Ridetøiet i fortræffelig Orden, og Kanen stod afstøvet og pudset i Vognskuret, medens Klokkerne fik sig en Polering inde i Kjøkkenet, i Selskab med Theemaskinen, Kaffekanden, Messingstagerne og alt andet Metal.

Stødet til den storartede Virksomhed var udgaaet fraoven, derom kunde man ikke være i Tvivl, naar man iagttog Huusbond selv, gamle Jens Brag, vel meriteret Sognepræst

til Mørkerup og Saxhøi. Ved Middagstid kom han ud i Gangdøren og lyttede; Kalotten sad ganske skjevt paa hans Hoved, og hans sunde, glade Aasyn vidnede ved første Blik om, at han var en ivrig Mand. Dog, havde han end givet Tonen an, hele hans Huusstand dandsede efter den med Lyst; thi hver Sjæl i Præstegaarden og de fleste i det ganske Sogn yndede Præstens unge Søn, der hed Jens, ligesom hans Fader, og som var det eneste Barn, Døden havde levnet den Gamle, nu al hans Glæde og Haab i hans Enkemandsstand. Man ventede hvert Øieblik Jens *junior* tilbage til Hjemmet efter et heelt Aars Fraværelse; til hans Ære blev Huset iført sin Festdragt, og hans Hjemkomst skulde anden Juledags Aften feires med et stort Bal; for hans Skyld blev Graasse striglet, thi den havde jo været hans Yndling, ligefra den var Kalv, og hvis Jens ellers endnu lignede sig selv, da havde den skimlede Plag, som nylig havde lært at gaae for Vogn og Kane, sikker Udsigt til at faae sine rappe Been godt rørte.

Nu gik Præsten, og der viste sig en anden Skikkelse i Gangdøren, ogsaa i en lyttende Stilling, men den var ligesaa forskjellig fra Jens Brag som en Rosenknop fra en Egebul. Den fine Rødme paa disse friske Kinder og den straalende Glands fra de blaae Øine, som nu kastede et spejdende Blik gjennem Porten ud paa Veien, havde i disse Dage lysnet gjennem Støvskyerne inde i Stuerne som Vaarsolens Glimt paa en stormfuld Aprilsdag. Det var Sigrid, Præstens Søsterdatter, som bestyrede sin Morbroders Huus. Hun saae lovlig ung ud til at kunne føre Tøilerne i en Præstegaard med stor Avl, og hun var ogsaa kun tyve Aar gammel; men naar Nogen kom til gamle Brag med en Bemærkning af den Art, da fik han en saa lang Ramse paa Sigrids huslige Dyder at høre, og hendes Sindighed og Characteerfasthed blev priist i saa høie Toner, at Tilhøreren, om han

var et poetisk Gemyt, næsten haabede, at den gamle Præst havde Uret. Der stod dog visselig noget Mere at læse i de Øine end Sands for Madlavning, Vadsk, Slagtning og Syltning; men selv om hendes Morbroder kun havde halvt Ret, saa kunde det forsaavidt være enhver Spørger ligegyldigt, som Sigrid i ingensomhelst Forstand mere stod ledig paa Torvet. Hun havde givet Jens *junior* sit Hjerte og var hans Trolovede.

Den lykkelige Jens, hvem Alles Hjerter slog imøde, og som ved den blotte Melding: nu kommer jeg! formaaede at gjøre saa mange Mennesker glade! Dog var han naturligviis først og fremmest sin Faders Kjæledægge og slægtede ham ganske paa, baade i Dyder og Lyder. Det er altid en Snare for den faderlige Opdrager, naar han i Barnet har en tro Copie af sig selv i forynget Skikkelse for Øie, og hans egne Feil gaae igjen i Pudsighedens barnlige Klædebon; men dobbelt misligt bliver det, naar Faderen har modtaget Barnet som sin døende Hustrus sidste Gave og i det maa søge Erstatning for Lykkens Forliis. Jens var da ogsaa bleven dygtig forkjælet, saa længe han var lille, saa at den Strenghed, der fulgte paa, da han var voxet til Spanskrøret, ingenlunde gjorde den tilsigtede Virkning og opirrede ham som en Urimelighed. Dog var han hovedsagelig artet vel, var bleven Student med bedste Characteer og laae i Kjøbenhavn for at studere Theologie.

Gamle Jens's Omgangsvenner pleiede at sige om ham: der er et Pokkers Humeur i den Karl! men de, der havde kjendt ham i hans Ungdom, vidste det end bedre og sagde, at han var tam imod, hvad han havde været. De Gamle i Sognet sagde det Samme. Fyrretyve Aars Samliv havde nu knyttet hans Sognebørn til ham, og de havde faaet ham kjær; thi et hidsigt og myndigt Væsen tiltaler, naar Et skal være, Almuen mere, end fornem Ro og Tilbageholdenhed,

saasom det første gjerne bærer Hjertets Varme i sig. Deres gamle Præst havde stedse viist dem Deeltagelse i Sorg som i Glæde, hjulpet de Fattige og ydet Alle aandelig Trøst og Veiledning, saa vidt han formaaede. Det skortede ham ikke paa Tro, men vel paa Talegaver, havde han end alligevel ofte Held til at sige et kraftigt Guds Ord paa en træffende Maade, naar hans Sognebørn tyede til ham som Sjælesørger og talte med ham under fire Øine.

Trods dette gode Forhold havde der dog engang været en Krisis. Det Pokkers Humeur gjorde ham Knuder; thi skjøndt hans Liv som Præst altid havde været ulasteligt, er det dog saa sin Sag i en ung Alder og med Hjertet fuldt af Livslyst at blive kaldet til Præst, som det var hændet ham. Den lystige Student stak nu og da frem af Præstekjolen, og Værdigheden gik en Smule fløiten, naar han var med til Bøndernes Gilder. Bønderne vare rigtignok i hine Dage ikke forvænnede, og Udskeielser i Præstestanden dømtes ikke, ligesaa lidt som i andre Stænder, saa strengt som i vore Dage; men de holdt ogsaa dengang paa den ydre Anstand, og Jens Brag forsyndede sig groveligt mod den. Han holdt nemlig meget af Musik og spilllede en god Violin; saa kunde han ikke modstaae Fristelsen, naar Spillemændene ved Bryllupperne spillede søvnigt og falsk; han tog Instrumentet fra Musikanten, strøg selv en Valts, saa det havde Art, og da gik Dandsen allerlystigst.

Men det tog de Gamle i Sognet ham ilde op, og en af Sognets meest ansete Bønder kom saa en Dag til ham og talte ham til paa sin Jydsk.

„Naar a nu seer vor Fa'er paa Prækestolen," sagde han, „saa kommer a til at tænke paa Violen og seer Jer trampe Takten, saa Guds Ord bliver til den bare Kvinkeleren. Det tykkes mig at være Uleg; for er det saa fat med Jer, da burde I blevet Musikanter og ikke Preist."

Vor Fa'er tog sagtmodig mod Lektionen, og nu var det kun som et Sagn der paa Egnen, at Præsten havde ageret Spillemand ved Gilderne.

Unge Jens havde imidlertid akkurat det samme Sind, og hans egen Fader havde mangen god Gang stadfæstet det ved at give ham det samme Skudsmaal, han selv fik, og sige: der er et Pokkers Humeur i den Dreng! Drengen havde nu for et Aar siden givet et slaaende Beviis paa, at han var i Besiddelse af denne farlige Egenskab, thi han havde paa faa Uger vundet Sigrid Ravns Hjerte, og hun havde givet ham sin Tro otte Dage, før han reiste; men at blive trolovet efter et kort Bekjendtskab og skilles ad otte Dage efter for ikke at sees i et heelt Aar, det er en mislig Sag.

Det var heller ikke Meningen, da de skiltes, og medens Sigrid nu stod i Døren og med et bankende Hjerte lyttede efter at høre en Vogns Rullen, som skulde føre hendes muntre Kjæreste tilbage til hende, tænkte hun netop derpaa. Man reiste rigtignok ikke saa let og hurtigt dengang som nu, men selv da søgte dog alle bortfløine Fugle til Hjemmet i Sommerferien, laae end dette Hjem høit oppe i Jylland, og Jens havde ogsaa været ventet sidst i Juli med inderlig Længsel. Skuffelsen blev stor, da der kun kom et Brev, som meldte om en saare gunstig Leilighed til at reise gratis udenlands, og som unge Jens fandt burde benyttes. Gamle Jens var ikke af ganske samme Mening, men da Sigrid tog Sagen med kjærlig Resignation, saa fandt den Gamle sig i dette nye Beviis paa det „Pokkers Humeur", der stak i Drengen, og gav sit Samtykke. Sigrid græd i Stilhed derover, og al hendes Glæde i Høstens skjønne Tid gik fløiten, men hun fik dog nogen Trøst; thi Jens holdt det Løfte, han havde givet hende, at skrive flittigt til hende, saa længe han var paa Reiser; men derefter vare Brevene

blevne sjeldne; ogsaa kolde? Sigrid meente nei, men korte vare de ganske vist.

Hun havde hans Portrait oppe paa sit Kammer, og han havde hendes; thi en Konstner havde netop i Forlovelsesdagene forvildet sig til deres Egn og havde til Tak for den i Præstegaarden nydte Gjestfrihed med raske Træk udført skizzerede Portraiter baade af gamle og unge Jens og hende selv. Hvor ofte havde hun ikke seet paa sin Vens Billede, naar hun skrev! Mon han havde seet paa hendes? Han omtalte det aldrig mere i sine Breve. Hun havde i hele det lange, svundne Aar holdt hans Værelse smukt istand, saa det til enhver Tid var rede til at modtage ham. I Begyndelsen havde det været hendes bedste Glæde at træde ind i denne Helligdom; siden gik hun derind med et tungt Hjerte; men nu havde Kjærlighedens og Glædens Genier staaet hende bi, og unge Jens's Kammer var saa hyggeligt og venligt, som kun en elskende Kvindes Haand kunde gjøre det.

Der kom en Vogn — hun rødmede og foer sammen. Nei, det var ikke ham! Vognen holdt udenfor, og en Mand stod af og gik ind gjennem Præstegaardens Port. Det viste sig at være gamle Lars Postbud, og Sigrid blev ganske syg om Hjertet ved at see ham. „Der er et til den lille Jomfru," sagde han, medens han tømte Tasken og rakte hende Breve og Aviser. Hun vovede næppe at see paa det; men da hendes Morbroder i det Samme kom for at blive skuffet, ligesom hun, maatte hun dog tage sit Brev, og hendes Hjerte lettedes da for den Angst, at Jens atter skulde have sendt Afbud. Brevet var fra Tante Barbara i Kjøbenhavn, og hun undrede sig nu kun over, at den kjære Tante ikke havde sendt Brevet med Jens, men ladet det gaae med Posten. Brevets Datum viste dog, at det maatte være blevet forsinket paa Veien, og da den ørkesløse Venten begyndte at blive

hende pinlig, tog hun sin Pelts og Kyse paa, stak Brevet i Lommen og gik ud af Gaarden.

Da Veiret var stille og smukt, satte hun sig paa en lille Bænk under et stort Asketræ ude ved Havediget, hvorfra hun havde Udsigt til et Stykke af Veien. Saa tog hun Brevet frem og gav sig til at læse det; men hun var ikke kommen langt ind i det, førend hun blev baade rød og bleg, og da hun havde læst det til Ende, slap hun det, slog Hænderne sammen og brast i Graad. Hun blev siddende en Stund, hensunken i Bedrøvelse, og saae slet ikke Vognen, da den virkelig kom, før den i et Nu var paa Siden af hende, og der var da kun Tid til hurtigt at stikke Tante Barbaras usalige Brev i Lommen med samt Lommetørklædet, der var vædet af hendes Taarer.

Vognen holdt. „Goddag, min Glut, hvordan har vi det?“ lød det ned til hende, og et Øieblik efter var Jens af Vognen, hun laae ved hans Bryst, og han fik sit Velkomstkys. Jo, det var Jens selv! hans stærke, fuldtonende Stemme var ikke til at tage feil af, og hans smukke brune Øine blinkede muntert og bedaarende; men ellers kom stakkels Sigrid ikke rigtig til Samling, førend de stode i Forstuen, og han slap hende for at flyve i Armene paa den Gamle, der tog imod sin Søn med den høirøstede Glæde, som Familien Brag nu engang havde Hævd paa. Saa stimlede Folkene til, og medens unge Jens trykkede enhver af dem lige ned til Gaarddrengen i Haanden og talte dem muntert og hjerteligt til, saa at Alle gik tilfredsstillede bort, stod Sigrid for sig selv og betragtede ham. Nu kunde hun ret see, hvor herligt hans Ydre havde udviklet sig, og hvilken skjøn og tillige mandig Skikkelse han var bleven, uagtet han først nylig havde fyldt sit et og tyvende Aar; dertil var hans Væsen saa belevent og sikkert, ret skikket til at indgyde Tillid — o, hvor lykkelig og stolt vilde hun ikke i dette Øieblik

været, var han blot kommen først og Tante Barbaras Brev en halv Time senere! —

De gik strax tilbords, thi Maden havde allerede ventet en Stund, og det blev et muntert Maaltid baade for gamle og unge Jens, der blev pumpet for Efterretninger fra gamle Venner i Hovedstaden, hvilke hans Fader i mange Aar ikke havde seet; men det forekom Sigrid, at hendes Ven var mere meddelsom end nødvendigt, og at han snarere undgik hendes forskende Blikke end mødte dem. Dog kom omsider efter Bordet det Moment, da Jens maatte henvende sin Opmærksomhed paa hende alene; men istedetfor at lægge sin Arm om hendes Liv og begynde en kjærlig og fortrolig Samtale, foreslog han en Vandring gjennem Gaard og Have; og Sigrid føiede ham med et tungt Hjerte deri. Saa gik de da, hun i sin Pelts og sin daglige Kyse, hvis ombøiede lyseblaa Silkekant klædte hende saa nydeligt, og Jens sagde, at den klædte hende; men derpaa gik deres Vei til Stalden, hvor han glædede gamle Knuds Røgterhjerte ved at klappe Graasse og befæstede sig i Niels Kudsks Gunst ved at mønstre den skimlede Plag og holde en Lovtale over Præstestaldens Haab og Pryd.

Omsider vare de da i Haven, hvis Træer kunde fortalt en heel Deel om skjøn Sigrids ømme Længselssukke; men nu blev Jens taus og spurgte hende slet ikke om, hvorledes det lange Aar var gaaet for hende i den stille Præstegaard. Saa var hun da lige ved at briste i Graad; men som hun tog sit Lommetørklæde frem for at skjule sine Taarer, da fløi — o Skræk! Tante Barbaras Brev ud af hendes Lomme og lige hen for Fødderne af Jens. Hun kastede sig over det med paafaldende Hast, og Jens, som blev hendes Forvirring vaer, spurgte i en Tone, som ikke var ganske fri for Barskhed:

„Fra hvem er det Brev, Sigrid?“

„Fra — en Veninde af mig," svarede hun stammende og blussende rød.

„Da ikke fra en Ven?" spurgte Jens spydigt.

Det var et stygt Spørgsmaal af Jens, og han vilde neppe gjort det, havde han selv havt en reen Samvittighed. Der stod hans Pige for ham med et sænket Blik og dødbleg, hun, hvis Hjerte hang ved ham med en Kjærlighed, om hvis Styrke og Dybde han ikke syntes at have nogen klar Forestilling. Var det Lønnen for hendes ydmyge Troskab, at han saa let kunde kaste Mistanke paa hende? Det var dog muligt, at der var Noget, hun elskede endnu høiere end ham — Alt, hvad der var reent, godt, helligt! Maaskee havde hun dog i ham ikke blot seet den smukkeste unge Mand, men tillige en Personification af det Ideal, der levede i hendes Hjerte, allerede inden hun kjendte ham, og som drog Næring af hendes Gudsfrygt. Det kunde vel tænkes, at hun nødsagedes til at skille sin Vei fra hans, vilde end den Skilsmisse knuse hendes Hjerte.

Aldrig kunde Jens glemme det Blik, hvormed hun nu rakte ham Brevet; der var dyb Smerte, Ømhed og krænket Stolthed paa een Gang i dets Udtryk.

„Læs det!" sagde hun og rødmede dybt; „det er dog nu det Bedste!"

Derpaa vendte hun sig fra ham og flygtede som en sky Hind gjennem Havens bugtede Gange, indtil hun forsvandt oppe ved Huset. Han gjorde imidlertid intet Forsøg paa at holde hende tilbage; derimod aabnede han hurtigt Brevet, saae Underskriften — Tante Barbara — og lettede saa sit Hjerte ved det Udbrud: gamle Hex! Nu meente han omtrent at kunne slutte sig til Brevets Indhold, men da han dog maatte vide Besked, tyede han til en Bænk i en Afkrog af Haven, satte sig der og gav sig til at læse.

Han foer hurtigt over Brevets Indledning og kom snart

til dets Kjerne, der indeholdt hans Synderegister med en Fuldstændighed, som overgik hans værste Formodning. Det var Synd at sige, at Tante Barbara gik overfladisk tilværks! Hun maatte have erkyndiget sig om ham med en Opdagelsesbetjents Snuhed og Udholdenhed, thi ikke blot meldte hun om Dovenskab, Føiten om paa Ballerne og til Spillepartier, men specificerede endogsaa en væsentlig Deel af hans, destoværre! betydelige Gjeld. Dog, derefter kom Beretningen om den Brøde, der havde opirret hende til saa stor Grusomhed, og som hans Samvittighed strax stillede ham for Øie, da han opdagede Tante Barbaras Navn.

„Alt dette," skrev hun, „er Ungdom og Galskab, visseligt ikke rart, men dog tilgiveligt. Hvad jeg derimod har Ondt ved at tilgive ham, det er hans Forhold til den unge, smukke Frøken Olsen, hvem Du vistnok erindrer, da hun i Sommer var i Eders Nabolaug; jeg troer, Du skrev dengang, at Du havde truffet hende en Aften hos Pastor Nielsens, og Du vilde fundet hende meget indtagende, naar hendes Væsen blot ikke havde været saa coquet. Det blev mig fortalt, at Jens gjorde stærk Cour til hende, men jeg vilde ikke troe det, førend jeg fik Syn for Sagn. Jeg saae dem for fjorten Dage siden paa et Bal hos Justitsraad Froms, og der opførte han sig saaledes, at jeg følte mig stærkt fristet til at gaae hen til ham og bede ham tage sin Forlovelsesring af Fingren og lade mig gjemme den i min Lomme; men jeg fik destoværre! kun altfor godt Held til at sige ham Besked. De dandsede Cotillon og foer saa, som det nu er blevet Mode, igjennem alle Værelser, men han og Frøken Olsen var det sidste Par, og de bleve tilbage i et lille Kabinet, hvor jeg lige i det Samme traadte ind, som han — græd ikke, min Pige! men læs det med Fatning — knælede for hende og kyssede hende paa Haanden! Saa traadte jeg til og sagde: Fy, Jens! og han blev baade rød og bleg, men den unge

Flane saae mig kjækt nok i Øinene, og saa sagde jeg da til hende: De veed formodentlig ikke, at min Neveu er forlovet med Jomfru Sigrid Ravn? — Jo, svarede hun frækt, jeg har nok hørt det, men jeg kan ikke troe det; det maa da bestemt være skeet i Mørke! — hvormed hun naturligviis sigtede til Mørkerup. Altsaa lægger hun formeligt an paa ham, den frække Mamsel! men jeg kan ikke troe, at det er Andet end en Flyvegrille af Jens; han holder bestemt af Dig alligevel. Nu kommer det an paa, om Du kan tilgive ham hans Troløshed?"

Ja, tænkte Jens, det er netop Spørgsmaalet! men uagtet han angrede sin Brøde, følte han dog nu en levende Forbittrelse mod Tante Barbara. Hun havde rigtignok altid havt Ord for at være en Original, men at gyde en saadan Portion Gift i hans Kjærestes Hjerte, det overgik dog Alt, hvad han havde ventet sig selv af en saa lunefuld og stivsindet gammel Dame. Grundene til hendes Handlemaade manglede ikke i Brevet, men de vare ikke synderligt smigrende, hverken for gamle eller unge Jens.

„Jeg tænkte først paa," skrev hun, „at henvende mig til hans Fader, men opgav det igjen; enten vil han, forgabet i Sønnen, som han er, behandle Sagen som en Bagatel og sige, at Jens maa løbe Hornene af sig, eller Noget af den Sort, eller ogsaa vil han blive meget vred, og da jeg kjender den Gamles ubændige Hidsighed og veed, at Jens er ham op ad Dage i det Stykke, saa kan der let komme Ulykke deraf. Derimod har jeg ubetinget Tillid til din Besindighed, min søde Pige! Du er et af de faa Mennesker, der kan bære Sandheden, og hvem man ikke behøver at give den ind med Skeer. Du vil tage Sagen fornuftig og bestemt, og maaskee vil Du hjelpe mig at redde ham; thi han er mig kjær alligevel, ja mere kjær, end han veed af! men spørger Du, hvorfor jeg ikke selv har taget ham for og læst ham Texten, da maa

jeg dertil svare, at det ikke har været mig muligt at faae ham fat, og en Billet, jeg sendte ham, og hvori jeg bad ham komme til mig, besvarede han slet ikke. Saa skulde han nu reise trygt hjem, blive forgudet af sin Fader og kjælet for af Dig! jo vist! Nei, Nemesis skal være i Præstegaarden før ham og tage imod ham, og Slaget skal ramme ham fra den Kant, han mindst venter — og som jeg haaber — mindst ønsker det; thi det blev jeg snart enig med mig selv om, at Du skal og maa vide Besked. Du skal kjende ham, som han er! jeg haaber — dog ingen forhærdet Synder; men skulde han, hvad Gud forbyde! vise sig at være det, da er Du, ved Gud! for god til at kastes hen til ham. Mit Raad er, at Du ligefrem viser ham dette Brev og lad ham saa klare for sig, som han kan!"

Der sad nu Synderen og knugede Brevet i sin Haand, da han pludselig hørte tunge Skridt lige ved sig, og den Gamle stod for ham med Piben i Munden og Stokken i Haanden. Han havde sin Pelts og sin lodne Hue paa, og Sindet syntes at svare til Skindet, thi han saae bidsk og gnaven ud som en Bjørn.

„Hvad er der iveien?" spurgte han hidsigt. „Sigrid sidder og flæber paa sit Kammer; jeg kan ikke faae et fornuftigt Ord ud af hende; og her stikker Du og seer ud, som om Du havde faaet En paa Øret. Er det Ouverturen til Jule-Cantaten, saa kan den min Sjæl blive lystelig!"

Nu tog Jens en rask Beslutning, og da den udgik fra ærlig og oprigtig Anger, maatte den kaldes den bedste, han endnu i sit Liv havde taget; thi han rakte sin Fader Brevet og sagde: læs selv! men i sin Sindsbevægelse glemte han, at der var nogle Hib til den Gamle i Brevet. Den Forglemmelse kom ham dyrt at staae, og Følgerne viste, at Tante Barbara ikke forgjeves havde paakaldt Nattens Datter, den frygtelige Nemesis.

Jens *senior* saae forundret paa Brevet, tog det, satte sig paa Bænken og læste, medens Jens *junior* stod for ham med korslagte Arme, parat til at tage, hvad der kunde følge paa. Det var ikke ganske utænkeligt, at det kunde blive en Dragt Prygl, trods hans en og tyve Aar, saa purpurrød af Vrede blev den Gamles Ansigt, mens han læste. Jens *junior* ventede sig det Resultat, men han havde besluttet i saa Fald at retirere, da han vidste, at det bagefter vilde angre hans Fader. Iøvrigt erkjendte han, at han ikke havde fortjent bedre, og naar han ret tænkte over den Gamles store Glæde ved Gjensynet og al den Kjærlighed, der paa enhver Maade var bleven ham beviist i det forløbne Aar, blandt Andet ved stor Rundhaandethed, saa begreb han, at hans Faders Vrede maatte være overvættes stor. Dog kom det ganske anderledes, og de første Ord, den Gamle sagde, gjorde den betuttede Jens klog paa Aarsagen.

„Ubændig hidsig, skriver hun, ho, ho! man skal see, jeg er ikke stort bedre end den uvane Tyr, man giver et Brædt for Panden, ha, ha!"

Saa stødte han sin Stok i Jorden, reiste sig og gik raskt ind i Lindealleen, som løb langs Havens Hegn, mens hans Søn fortabt fulgte efter. De vældige Tobaksskyer, Jens *senior* udsendte, vare imidlertid i nogle Øieblikke de eneste Vidnesbyrd om hans Sindsoprør. Saa standsede han pludselig, vendte sig imod Synderen og spurgte:

„Hvor Meget skylder Du bort?"

„Omtrent fem hundrede Daler," svarede Jens, men det mærkedes paa ham, at det kostede ham Selvovervindelse at faae det store Tal over Læberne.

„Au!" sagde den Gamle og snurrede sig rundt paa Hælen; „der røg den Wienervogn i Lyset, jeg vilde kjøbt mig til Nytaar! Nu vil min Gigt trives, og Du kan sagtens, inden

et Aar er omme, faae noget at gjøre med sorte Mænd og grønne Krandse."

„Tilgiv mig, Fader!" bad Jens ydmygt.

„Pyt!" svarede den Gamle. Derpaa gik han videre, og en blaa Røghale betegnede hans Vei og stod efter ham gjennem Alleen.

„Har Sigrid givet Dig sin Dom?" spurgte han saa og stod atter stille.

„Vi har slet ikke talt derom; hun løb sin Vei, da hun havde givet mig Brevet."

„Stakkels Glut, som der gik hen og gav sin Tro til en Slyngel!"

„Fader!" udbrød Jens dødbleg, „siig ikke det Ord een Gang til!"

„Saa før Dig op, saa jeg kan kalde Dig en ærlig Mand; Du maa selv komme tilrette med hende; men det skal Du forud vide, at behandler hun Dig efter Fortjeneste og giver Dig Afsked paa graat Papir, saa er min Dør lukket for Dig, saa længe hun er her."

Derpaa gik han opad Huset til med saa raske Skridt, at Ingen skulde tænkt, at han havde fyldt sit halvfjerdssindstyvende Aar. Jens *junior* derimod, som havde givet saa talende Beviser paa det Pokkers Humeur, der var i ham, og nu havde al Udsigt til at komme til at bøde haardt derfor, han søgte til Marks og vandrede om gjennem Lyng og Græs, indtil det blev Aften. Saa indfandt han sig igjen, og det var Mere, end han selv havde troet, da han sprang over Havediget og begyndte sin Vandring; thi da var det hans Hensigt at forlade Hjemmet for aldrig mere at vende tilbage; men han kunde dog ikke overvinde sig til at ryste Støvet af sine Fødder og forlade sit Fødehjem, uden han havde talt med Sigrid.

Det viste sig imidlertid ikke at være saa let en Sag; thi

hun kom slet ikke ned til Aftensbordet. Derimod indfandt den Gamle sig, spiste med god Appetit og saae ubehagelig jovial ud. Jens erindrede fra sin Barndom en Lystighed hos den Gamle, som ikke var til det Gode, og den havde han større Respekt for end for hans opbrusende Vrede. Noget af den Art trak op, det følte Jens; men tog han end ikke Feil deri, saa var han dog uvidende om, at hans Fader havde havt en Samtale med Sigrid. Alt var paa det Rene mellem dem, men det laae nu i Jens *seniors* skumle Plan at holde sin Søn i spændende Uvished. Pludselig saae han op og sagde med et ondskabsfuldt Smiil:

„Har Du nogen Tid dandset med Din Kjæreste, Jens?"

„N—ei!" svarede Jens forbløffet over dette uventede Spørgsmaal.

„Da skal Du Pinedød komme til det i Overmorgen Aften! Her skal være Bal, veed Du vel? Juleaftens Grød, den blev os beesk og ikke sød; Skam faae han, der voldte det? Tage Sagen som en Bagatel, forgabet i Sønnen, som han er — var det ikke det, hun skrev, den gamle — hm! — saa, nu kan Du lege Juul med Dig selv, eller med Fanden!"

Derpaa smed han Servietten paa Bordet, gik hastigt ud af Stuen og huggede Døren i efter sig; men Jens gik op paa sit Værelse og kastede sig paa sin Seng, tænkende, at Hug næsten vilde være at foretrække for dette. Jule-Englene med deres uskyldige Glæde flygtede for første Gang i mange Aar fra Mørkerup Præstegaard, thi den Konst selv at være glad og glæde Andre, den forstod gamle Jens Brag ellers som Faa.

Første Juledags Morgen blev ligesaa eensom og glædeløs for Jens *junior,* indtil den Gamle kom, stiv og stram i sit Ornat, for at gaae til Kirke. Han bød sin Søn følge sig; men ligesom de vilde gaae, gik Døren op, og Sigrid traadte ind i sin bedste Pynt. Hendes Aasyn var blegt, og hun saae

neppe til hàm. Det er forbi mellem os! tænkte Jens og fulgte efter med et tungt Hjerte. At de mødte en heel Hoben Kirkegængere, talte med Bønder og Bønderkoner, modtoge og gjengjeldte det for dem nu intetsigende Ønske: glædelig Fest! — det forekom bagefter Jens som en uhyggelig, meningsløs Drøm. Ligesaa selve Gudstjenesten — Psalmesang, Messe, Prædiken, det summede Alt forbi hans Øren uden at trænge dybere ind, end til hans Bevidstheds Forstue. Han følte sig saa lettet, da det Hele var forbi og han atter traadte ud i den friske Luft, som om han var sluppen ud af en Daarekiste; og da en gammel Bonde sagde til ham: „Det var en g'lant Præken, jer Fa'er gav os idag!" saae han dumt paa ham uden at svare. Saa gik han hjem, lagde Psalmebogen og tog sin Stok, hvorpaa han, uden at sige Farvel, ad en Sti gik over Heden til en Gaard i Nabolauget, hvis Eier var en gammel Ven af Familien, og hvor han traf en munter Kreds af unge, glade Mennesker. Der blev han for Resten af Dagen, som endte med en Sviir, kom silde hjem med en stiv Perial og sov som en Steen til den næste Morgen.

Det var anden Juledag, og saa skulde Ballet staae. Hvilket Indfald af den Gamle, at de under disse bedrøvelige Omstændigheder skulde have alle deres Omgangsvenner paa Halsen, spille glade og dandse! Jens *junior* tænkte sig dog den Mulighed, at han kunde faae Forfald, og at Sigrid og han vilde skilles uden nogensinde at have dandset med hinanden. Han sprang ud af sin Seng, klædte sig paa, og gik saa strax til hendes Kammerdør for at faae sin Dom.

„Hvem er det?" spurgte hun, da han bankede paa; men hendes Stemmes Skjelven forraadte, at hun gjettede, hvem det var. Jens tog i Laasen, men Nøglen var dreiet om.

„Sigrid!" sagde han saa, „tilgiver Du mig, eller er Alt forbi mellem os?"

Hun taug, men han hørte, at hun gik hen til Døren.

„Jeg maa have Svar strax!“ sagde han saa.

„Jeg har maattet love,“ gav hun omsider til Svar, „ikke at tale med Dig før iaften paa Ballet — ikke i Eenrum.“

„Ja saa! Det Løfte gav Du nok hellere end gjerne? Men jeg lider ikke de Løier; jeg vil have min Dom strax her paa Stedet; ellers er jeg inden en halv Time paa Veien til Aarhuus og reiser saa sporenstregs til Kjøbenhavn. Saa kan Du hilse den Gamle og sige, at den Gang spasede han i Utide.“

„Jens!“ sagde Sigrid i en sørgmodig Tone, „Du bryder Dig ikke om mig. Hun havde Ret — vor Trolovelse skete i Mørke; Du vidste ikke, hvad Du gjorde.“

„Saamænd!“ svarede Jens efter en lille Pause; „men nu dages det; Du har min Skjebne i Din Haand, Sigrid! Der bliver vel i dette Øieblik mere afgjort, end det, om Du skal bære mit Navn, eller ikke. Har Du et Trøstens og Haabets Ord til Din Ven, der kan holde ham oven Vande, saa siig det. Skal jeg saa gaae eller blive?“

„Bliv, Jens!“ svarede Sigrid hurtigt, og saa flygtede hun bort fra Døren.

Saa blev han da; og da han om Aftenen saae hende træde ind i de oplyste Værelser, smykket til Dands, liflig at see til i sin uskyldige Ynde, men bleg og sørgmodig, medens hun forsøgte at smile, ret som en Blomst, der er blevet traadt paa, men som nu atter hæver sit Hoved, da sukkede han dybt. Havde han blot nu, strax turdet trykke hende til sit Hjerte, hvile sit trætte Hoved ved hendes Bryst og høre Tilgivelsens Ord fra hendes søde Læber; kun hendes kjærlige Hænder kunde reise ham fra hans Fald og paany befæste hans Sjælefred; men hans Fader var der, og han vogtede paa hende som en Drage. Hvad mon han bryggede paa, som han sad der og smilte saa grumt? Havde han maaskee udspekuleret en eller anden Ydmygelse, der skulde komme

over ham, saa han maatte bøde ikke blot for sine egne Synder, men ogsaa for Tante Barbaras Beskyldninger? De havde virkelig hensat den Gamle i en Tilstand af Indesluttethed og haardhjertet Koldblodighed, som var hans Natur ganske imod, og den forlorne Søn blev mere bitter i Hu, jo længere Beleiringstilstanden varede.

Dog, nu kom Gjesterne, de Gamle muntre og høirøstede, de Unge glade og forventningsfulde. Man fornam den jydske Luft strax i den hjertelige og utvungne Maade, hvorpaa Vært og Gjester mødtes, og stakkels Jens maatte tage mod mange Lykønskninger i Anledning af hans Hjemkomst, der passede som en knyttet Næve til et blaat Øie, og døie skjemtende Bemærkninger af de gamle, lystige Proprietairer om hans forlovede Stand og det muntre Liv i Hovedstaden, der ramte hans Hjerte som Naalestik, saa han var glad, da Musikanterne spillede op, og Alle strømmede til Dandsesalen.

„Sigrid har lovet mig at dandse første Dands med Dig," hviskede den Gamle i Øret paa Jens, „gaae Du kun frit hen og byd hende op!"

„Tak," svarede Jens spydigt; men han bed dog sin Vrede i sig og bød Sigrid Armen med et mørkt Blik. Hans ydmyge Stemning var som blæst bort, og medens han svingede skjøn Sigrid i Dandsen med en Sikkerhed og Behændighed, der vidnede om hans vedholdende Dyrkelse af Terpsichore gjennem to Saisoner i Hovedstaden, og fik de uøvede jydske Dandsere til at lukkeØinene vidt op, lignede han mere en fortørnet Helt end en angrende Synder. Saa forlod han Dandsesalen, og ingen Overtalelser af hans Beundrere formaaede at føre ham tilbage til den. Dog kunde han kaste et Blik gjennem Døren der, hvor han sad, og det forekom ham, at Sigrid nød Ballets Glæder med et temmelig let Hjerte. Hun var ikke af Gulvet, og hans Skinsyge drev ham omsider igjen over Balsalens Dørtærskel, men han fortrød snart sin

Svaghed; thi der gik, Gud hjelpe os, den Gamle omkring som en Slange og hviskede i Ørerne paa nogle undseelige unge Jyder: „dands kun dygtigt med min Søsterdatter! Jens er ikke det mindste jaloux!“ Saa tyede han da til et Spillebord og agerede opmærksom Tilskuer af nogle gamle Proprietairers Bedrifter i en firkantet L'hombre, indtil han omsider fornam en tung Haand paa sin Skulder, og da han saae sig om, stod den Gamle der.

„Sigrid spørger efter Dig,“ sagde han muntert; „hun vilde gjerne dandse Cotillon med Dig. Kom, jeg vil selv spille op.“

Naa, tænkte Jens, som havde hørt Fortællingen om sin Faders Musikant'-Bedrifter i hans yngre Aar, — han vil selv spille op! Det anede ham, at der stak en Snare bag ved, men dog gik han, thi hans Længsel efter Sigrid var nu bleven altfor stor. Han bød hende taust sin Arm, og hun tog imod den, medens hun tilkastede ham et sky, spørgende Blik.

Ganske rigtig; der stod den Gamle med Violinen under Hagen, gned løs paa Strengene og trampede Takten til, Gjesterne loe, og en gammel Embedsbroder raabte til ham: *„naturam furca pellas ex* — Hun kommer dog igjen, den Hex!“ — „Saamænd,“ svarede gamle Jens og lod Buen hvile paa Strengene, „jeg lever op igjen med de Unge. Det har, Vorherredød, Jens Æren af! Hvad Melodi vil I have? Ach, Du lieber Augustin, Alles ist weg, weg, weg; Hut ist weg, Geld ist weg, Stock ist weg, Rock ist weg? Hopsa gaaer prægtigt efter den!“ — Gjesterne raabte i Chor, at den var udmærket, og saa dandsede man løs paa Livet.

Men Jens gav Sigrids Arm et lille Tryk, førte hende hen i en tom Krog bag de Dandsendes Række og sagde til hende:

„Sigrid, jeg kan ikke længere holde det ud! Fader har en eller anden grov Spøg bag Øret, som skal gaae løs i denne

Dands, jeg veed ikke hvilken; men Du maa troe, at han er opfindsom i det Capitel. Det er Altsammen min Skyld; det er min Brøde, der gjør ham vild, saa han paa sine gamle Dage bliver til Nar og nedværdiger sig selv og sin Stand."

Sigrid trykkede hans Haand og saae ham kjærligt ind i Øiet.

„Du har tilgivet mig, ikke sandt?" spurgte Jens, medens hans Stemme blev blød, og hans Øine fyldtes med Taarer.

„Ja!" svarede Sigrid rødmende, men saae ham fast ind i Øiet.

„Gud lønne Dig for det! men jeg lever nu kun for Dig; o, Sigrid! jeg glemmer aldrig denne skrækkelige Juul!"

„Glem den!" hviskede hun blidt.

„Er jeg dig virkelig ligesaa kjær som før? Kan Du have Tillid til mig — elsker Du mig?"

„Ja," hviskede Sigrid, „jeg kan ikke Andet!"

„Da skal Alt blive godt igjen!" sagde Jens med et lyst Smiil; men nu gaaer jeg op paa mit Kammer. Siig strax til Fader, at jeg er gaaet, og at han, om han ellers endnu har mindste Godhed for mig, maa lade mig være i Fred."

Saa trykkede han Sigrids Haand, saae hende fast ind i Øiet, nikkede langsomt og alvorligt og gik. Sigrid derimod rygtede det Ærinde, han havde givet hende, og det lykkedes hende virkeligt at faae Bugt med den Gamles Vrede, men han stillede dog en Betingelse.

„Godt!" sagde han, „lad ham da blive, hvor han er; men naar jeg skal holde mig fra hans Kammer, saa skal Du Pinedød ogsaa!"

Det maatte Sigrid da love; men da hun henad Morgenstunden, efterat Ballet var tilende og Gjesterne borte, gik op paa sit Kammer, stod hun dog et Øieblik stille ved Jens's Dør og lyttede. Alt var stille, og saa sov han vel. Længselsfuld efter den kommende Dag, der forhaabentlig skul-

de bringe noget af den Fred, de alle Tre trængte saa haardt til, gik hun saa ind paa sit Kammer; men der grinede et stort Stykke Papir hende imøde, som laae paa hendes Bord. Hun ilede derhen, gjenkjendte Jens's Haand i det Skrevne, greb det hurtigt og læste det.

„Naar Du læser dette," stod der, „er jeg ikke mere" — her brød Linien af, og det sortnede for stakkels Sigrids Øine, men hun fik dog læst videre — „i Hjemmet, men paa Veien til Aarhuus. Da jeg forlod Dig, havde jeg taget min Beslutning, men fortaug den, da det saaledes var bedst for os Alle. Som Sagerne staae, kan Fader og jeg ikke være under samme Tag; vi maa skilles for en Tid, og, destoværre! min kjære trofaste Pige! jeg er bange for, at heller ikke vi nu ville kunne have Glæde af hinanden. Ikke de varmeste Forsikkringer, men kun Beviser i Gjerningen kan gjenvinde din Tillid og Faders Agtelse. Jeg skriver neppe strax, men vil Du have Efterretninger fra mig, saa henvend Dig til Tante Barbara.

Din Jens.

P. S. Bed Fader endelig kjøbe Wienervognen; jeg skal nok selv skaffe Udveie til at betale min Gjeld."

Sigrid græd sine modige Taarer, men ilede strax ned til den Gamle, fandt ham endnu oven Senge og rakte ham med skjelvende Haand Papiret.

„Mere fra Tante Barbara?" spurgte han bidsk.

„Nei, fra Jens. Han er væk!"

Den Gamle fik da i en Fart Brillerne frem og læste sin Søns Afskedsskrivelse. Saa lod han Papiret synke ned paa sine Knæe, saae op paa Sigrid med et sky Blik og sagde:

„Jeg troer, Pinedød, at Drengen har truffet det Rette! Kuren var haard, men den har virket! Gaa Du kun rolig i din Seng og ængst Dig ikke for ham! Imorgen sende vi hans Kuffert efter ham, og saa skal jeg selv skrive til ham." —

Det første Brev, der kom, var fra Tante Barbara.

„Jens har været hos mig," skrev hun, „og han har det godt; men han var vred. Tak for det Fy, sagde han, og fordi Du malede Fanden paa Væggen for Sigrid og gav Fader Skoser! Du kan troe, jeg skal huske det Altsammen! — Det var ogsaa Meningen, svarede jeg; men siden Du kommer til mig, formoder jeg dog, det er din Hensigt, at vi skulle være gode Venner igjen. — Ja! svarede han, og saa fortalte han mig Alt, hvad der var hændet. — Appros! siig til din Morbroder, at jeg gjorde ham Uret; den Maade, hvorpaa han har taget Jens, har mit udelte Bifald, og jeg gjør ham herved formeligt Afbigt. — Saa sagde Jens: „Du kan faae min Venskab for 500 Daler. Betal min Gjæld, og vi ere kvit! Gjør Du det ikke, saa kjører den Gamle ud paa aaben Vogn i det galeste Veir og faaer sin Helsot.". — Han er en stor Skjelm, den Jens, og veed, hvorledes han skal tage mig; jeg holdt aldrig af mange Omstændigheder; men det veed jeg ogsaa, at en saadan Gjeld er ligesom Ukrudt og kan kvæle de bedste Forsætter. Jens bliver dog min Arving, om han arter vel, og jeg kan undvære Pengene. Gjelden er betalt, Jens bragte mig selv alle Kvitteringerne, og jeg haaber, at Jens's Fader finder sig deri og snart melder os, hvad Couleur Wienervognen har, og om der er Lygter paa den." —

Sigrids Hjerte blev let, da hun havde faaet det første Brev fra Jens, og nu var Postbudet altid velkomment; men gamle Jens skrev til sin Søn: „Nu er Du i det rette Spor; men rigtig gode Venner blive vi ikke, førend Du har din Examen med bedste Characteer."

Aar vare gaaede hen over Mørkerup Præstegaard, og gamle Jens var der ikke mere. Han slumrede forlængst sødt i sin

Grav, unge Jens var bleven hans Efterfølger i Kaldet og Sigrid hans lykkelige Hustru.

Man skulde just ikke see det paa hende, at hun var Moder til fire Børn, saa ungdommelig og blomstrende saae hun ud, da hun omtrent ti Aar efter hiin bedrøvelige Juul med et glad Smiil paa Læberne traadte ind i sin Mands Arbeidsværelse. Han var der ikke, og da hun gik hen til hans Skrivebord, faldt hendes Blik i en Skuffe, der stod aaben. Hun studsede, thi der laae et guult, krøllet Stykke Papir i den og intet Andet; men blandt det Skrevne paa dette Papiir faldt to Ord hende i Øinene, fordi de var understrøgne med en tyk Streg — Fy, Jens! Det var Tante Barbaras afskyelige Brev! Hun havde hidtil meent, at hun havde hele sin Mands Fortrolighed, men nu saae hun, at det ikke forholdt sig saaledes; thi han havde nu i mange Aar ikke med et Ord hentydet til det, hvilket hun nu saae, at han selv holdt i frisk Minde.

Hun sank ganske bevæget om paa den Stol, der stod ved Skrivebordet, og henfaldt, med Kinden støttet til sin Haand, i dybe Tanker. De gamle, sørgelige Minder bleve levende og droge som Skygger forbi hendes Erindring; men de havde ikke mere nogen Magt over hende, thi hvor mange lyse Dage vare ikke fulgte efter hine faa mørke! Hvor glædeligt havde ikke Gjensynet den næste Sommer mellem Fader og Søn været, hvor frydefuldt hendes eget Møde med hendes Ven! Der havde siden ikke været mindste Sky paa deres Himmel, indtil Brylluppet kom med det uforglemmelige Indtog i Præstegaarden under Frænders og Venners og alle Sognefolkenes hjertelige Deeltagelse. Tante Barbara var dengang endnu ilive, og hun havde været med som en æret og elsket Gjest. Saa den Gamles sidste lykkelige Alderdom, hans Glæde over at høre sin Søn prædike og tilsidst hans blide Død, da han hensov i Fred, med Tro og Haab i

sit Hjerte. Nu gik Jens sin Faders Veie, men overfløiede ham langt. Hvilken beaandet Taler og Prædikant var han ikke, og hvilken opoffrende og nidkjær Sjælesørger! Fast var han i sin Tro, klar i al sin Tænken, mandig og ærlig i al sin Færd. Sigrid blev ganske ydmyg i sit Hjerte, naar hun ret tænkte over, hvor rigt Livet var ved den Elskedes Side, hvor Meget han gav, og i hvor ringe Grad hun, efter sin egen Mening, formaaede at gjøre Gjengjeld. Dog mærkede hun sig især det, at siden hiin Juul havde hun aldrig faaet et ondt Ord af ham, og at det heftige Sind, der var hans Arvegods fra hans Fader, aldrig nogensinde var kommen til Udbrud mod hende og med hvert Aar, der gik, sporedes stedse mindre i hans Færd. Saa rakte hun da, ganske harmfuld, Haanden ud efter Tante Barbaras Brev for at rive det i Stykker, da Døren gik op, og Jens traadte ind.

Han saae Brevet i hendes Haand og begreb strax det Hele; hurtigt var han ved hendes Side og tog det fra hende.

„Lad os brænde det!“ sagde hun med et bønligt Blik fra sine smukke Øine.

„Brænde min bedste Ven og Kammerat?“ spurgte han med et sørgmodigt Smiil. „Du tænker nok ikke over, hvad det Brev er værd! mere, langt mere, end de Penge, den gode Tante Barbara efterlod os. Det er en Obligation, ikke paa Guld eller Sølv, men paa min Hjertefred og hele vor Kjærligheds Lykke. Den skal holdes i Ære til min sidste Stund!“

„Saa sæt den i Glas og Ramme!“ sagde Sigrid vredt.

„Sigrid!“ svarede Jens med Alvor, „hver Gang min onde Natur brusede op i mig, hver Gang jeg vrededes paa Dig eller fristedes til at dømme min Næste strengt, men især hvert Aar paa denne Tid, før Juul, læste jeg Tante Barbaras Brev igjennem.“

„Jeg kan ikke tilgive Dig, Jens!“ sagde Sigrid, „at Du

har skjult det for mig i saa mange Aar; bør Du ikke dele Alt med din Hustru, selv dine hemmeligste Tanker?"

„Nei!" svarede Jens bestemt; „jeg bør kun dele det med min Hustru, som er godt. Striden med Mørkets Magter bør jeg udfægte alene; det er en Sag mellem Gud og mig; naar jeg anraaber ham i mine stille Timer, da er hans Aand mig nær, og de hellige Engle staae mig bi. Hos Dig, min Elskede! er der Kjærlighed og Fred, det har jeg fornummet sødt saa mange Gange, ja ingen Dag gaaer hen, uden at jeg erkjender det og takker min Gud; men saa langt er jeg endnu fra at være god — saa god og from, som Du! — at der skal større Magt, end noget Menneske er i Besiddelse af, til at tæmme mig. Dette Brev har været min Svøbe; det „Fy" og Jens, de høre nu engang sammen og, oprigtig talt, gives der paa denne syndige Jord noget Menneske, som ikke nu og da, om han eller hun er ærlig, maa sige Fy til sig selv?"

Sigrid svarede ved at reise sig, tage fat paa Brevet og lægge sin lille hvide Haand paa de to Ord, hun var saa vred paa.

„Saa," sagde hun, „nu kan Du ikke see dem, og saaledes vil det gaae for Eftertiden; hver Gang Du vil læse dem, saa kommer Du til at tænke paa min Haand, og den vil skjule dem for Dig som nu!"

Jens saae paa sin Hustru med et usikkert Smiil.

„Du har Ret i, hvad Du sagde," vedblev hun med Alvor, „kun gjorde Du dig selv meget værre, end Du er; men nu maa Du da kunne Brevet udenad," vedblev hun smilende, „og behøver sandelig ikke at have det for Øie. Brænder Du det ikke, saa kommer jeg aldrig mere ind til Dig paa dit Værelse. Jeg er skinsyg paa det; nu har Tante Barbara havt Lov til at sige Fy til Dig i ti Aar — det er virkelig paa Tiden, at Du overlader Æren til mig!"

Saa aabnede hun Kakkelovnsdøren, kastede Brevet i Ilden og begge stode de tause og saae paa, at det brændte. Saa drog Jens sin Hustru til sig og kyssede hende. —

Sigrid fik Ret; Jens kunde Brevet udenad og behøvede ikke mere at læse det; men naar han nu trængte dertil, saa aabnede han sit Hjerte for hende, og de Svar, hun gav ham, vare saa oprigtige og dog kjærlige, at han vandt mere ved Byttet, end han nogensinde havde drømt om. Nu først gav ikke blot han, men ogsaa hun; nu først lærte han hende ret at kjende og saae tilbunds i hendes rene, ædle og kjærlige Sjæl; det ydmygede ham nu og da mere, end om hun havde sagt Fy til ham, hvilket hun aldrig gjorde. Saa blev der da stedse større Skilsmisse mellem det stygge Ord og hans Navn; thi Sigrid hørte til de faa Kvinder, der ligesom faae Nøglen til Livets høieste Viisdom paa Vuggen; der uden Anviisning finde det rette Spor og gaae deres sikkre Gang til Lysets, Kjærlighedens og Fredens Hjem, blive de end ofte i deres stille Færd kun lidet bemærkede. Hun værnede om sin Ægtefælles Hjertefred og hjalp ham med at opbygge og befæste, hvad han i sin Ungdoms letsindige Dage havde rokket ved og været nærved ganske at omstyrte — hans Tro paa sig selv, paa Gudsbilledet i hans eget Hjerte, der dog var blevet gjenfødt i hans Tro paa hans Herre og Frelser. Saa viste hun i Gjerningen, at Salomo har Ret, naar han siger: „en viis Kvinde bygger sit Huus; men en daarlig bryder det ned med sine Hænder.“ —

JULEGILDET PAA OLUFSBORG.

I Bohuslæn, ogsaa kaldet Vigen, der levede i gamle Dage en vild og modig Befolkning, og det kan hænde, at den endnu den Dag i Dag ikke er meget tam eller medgjørlig. Vildt og skjønt er og selve Landet og ligner en sønder-sprængt Klippe, hvis Blokke ere slængte mellem hverandre: der er steile Fjeldvægge, dybe Dale, klare Skovsøer, Havet løber ind i utallige Vige, og Kysten er fuld af Skjær. Herfra kunde de gamle Bohuslænere bekvemt gaae ud i deres Snekker paa Vikingetog og efter udførte blodige Bedrifter igjen smutte i Havn og søge Sikkerhed mellem Fjeldene. Der gaves da heller ikke i Oldtiden mere dristige Sørøvere og i senere Tider ikke værre Oprørere mod alt lovligt Regimente, end Vigens Beboere; ja Kvinderne vare stundom lige saa modige og mandhaftige som Mændene, øvede i Vaabnenes Brug og at ligne ved Skjoldmøer.

Intetsteds i Sverrig har der staaet mere blodige Kampe, end i Bohuslæn, og ingensinde gik det mere broget til, end dengang Kong Hans regjerede i Norden, men stadig maatte føre Krig med sine svenske og norske Undersaatter. Som saa mange andre Grændselande skiftede Bohuslæn ofte Herrer, hørte snart til Norge, snart til Sverrig, men for Tiden regnedes det for en norsk Provinds og var da meget udsat for Indfald af de Svenske, der gjorde fælles Sag med de norske Oprørere og undertiden fik hele Bohuslæn i deres

Magt, alene undtagen den stærke Fæstning ved Gøthaelv, Bohus Slot selv.

Der sad i Aaret 1504 den kjække Otte Rud som Lehnsherre og Befalingsmand og kæmpede med Oprørere og Fjender, som han kunde bedst. Der gaves i hele Norden dengang ingen mere modig og snild Kriger, end han, til somme Tider ædel og ridderlig i sin Færd, til andre Tider grusom og rovlysten, et ægte Barn af sit Aarhundrede. Han havde nu saa temmelig faaet Bugt med Bohuslænerne, og det vilde sige Noget; men endnu sad dog den værste af alle Urostifterne, den kjække Høvding Niels Ragvaldsen og hans ikke mindre modige Hustru, Ottilia Ottesen, uanfægtet paa deres stærke Slot, Olufsborg ved Bullarsøen, oprindelig en Forlæning af Kong Hans, men som Niels Ragvaldsen skammeligt havde givet i Svenskernes Hænder og var siden stedse forbleven paa den Side. Han var saa meget farligere en Gjest i Landet, som Sverrigs Marsk, Hr. Svante Sture, havde forlænet ham med det tilgrændsende Dalslund og derved forøget hans Magt. Niels Ragvaldsen havde nu i adskillige Aar deltaget i alle Uroligheder i Norge, de Danske kjendte hans Tapperhed og ustyrlige Sindelag, og Otte Rud vidste, at saa længe Niels Ragvaldsen havde fast Fod paa Olufsborg, vilde der ikke blive Fred i Vigen. Han pønsede da stadigt paa at gjøre det af med denne Urostifter, men det var lettere tænkt end gjort.

I det norlige Vigen, mellem steile granbevoxede Fjelde, der strækker den dybe Bullar-Sø sig tre Mile vidt, somme Steder ikke stort bredere end en Elv, og paa et steilt Fjeld, hvis bratte Sider skyde ned i Søen, og hvis Fod Fjeldsøens klare Bølger væde, der laae Olufsborg saa fast og sikkert, som om den var en Del af Klippen. Der gaves ingen anden Vei derop, end en smal og farlig Fjeldsti, som med Lethed kunde forsvares ved Kaste- og Skydevaaben fra Borgmu-

ren, og med en saa kjæk Besætning, som den, Niels Ragvaldsen raadede over, kunde han sidde trygt paa sin Borg og gjerne trodset de tre forenede Rigers Magt, idetmindste saa længe hans Proviant holdt ud. Han nærede da heller ikke den ringeste Frygt for den danske Lehnsmand paa Bohus, og Otte Rud, der ingenlunde altid havde nogen stor Krigsmagt til sin Raadighed, maatte see ham hærje Landet og undertiden til sin Harme finde sig i, at Niels Ragvaldsen gjorde Streiftog næsten lige til Bohus Slotsmure, uden at han evnede at forhindre det.

En skjøn Vintermorgen i December 1504 gik Niels Ragvaldsen paa Borgmuren med sin Hustru Ottilia og sin Frænke, ung Ingrid, for at trække frisk Luft. Udsigten herfra over Bullarsøen og de skovbevoxede Fjelde var saare skjøn, endogsaa nu midt om Vinteren, da Søen var tilfrossen, og Fjeld og Dal dækkedes af Snee. Dog saae Ingen af dem, hvor skjønt der var, uden det skulde været Jomfru Ingrid. Niels spejdede ud over Egnen, om der muligvis viste sig nogen Fjende; thi han var mest aarvaagen, naar Bullarsøens dybe Vande dækkedes af Isens Bro og formindskede hans Borgs Sikkerhed, men det Held, der havde fulgt hans Foretagender i den sidste Tid, havde dog gjort ham noget overmodig og tryg. Ikke saa hans Hustru, der ofte i sin Husbondes Fraværelse havde ført Befalingen paa Olufsborg, og hvem Intet fattedes til at blive en ligesaa snild og forsigtig, som kjæk Anfører, uden det at være Mand.

Niels Ragvaldsen var en Kæmpe at se til, høi, sværlemmet, men velskabt. Han havde rødligt Haar og fra hans blaae Øine lyste et kjækt og fast Blik. Han gik stolt, med løftet Hoved, som en Mand, der er vant til at befale og blive adlydt. Hans simple Dragt, Skindhoser og en brun Klædes Vams, fremhævede hans Legemes kraftige Former, og det gyldne Sværdfæste og Ædelstensagraffen, der fastholdt den

hvide Fjer i hans Baret, viste, saavel som Klædningens Snit, at han var af adelig Byrd. Ham i enhver Henseende jævnbyrdig var hans Hustru Ottilia Ottesen af Slægten Rømer, en høi, slank, men kraftigt bygget Kvinde med kjække Træk, sort Haar og brune Øine, hvis Ørneblik saa ofte i Kampen havde opildnet hendes egne Folk og bragt Fjenderne til at skjælve; de mente hende at være troldgjort og usaarlig. Hun bar en rød Trøie over sit Skjørt, og i hendes Livbelte stak en Daggert.

„Hvad tykkes Dig, Niels," spurgte hun, „er denne haarde Kulde og tidlig strenge Vinter Dig til Behag? Ikke lider jeg Isens Bro over Bullaren; den er som en Indbydelse til vore Fjender."

„Nu mit Hjerte," svarede Niels mildt, thi han elskede sin kjække Hustru højt, „lad det ikke sætte Dig Kruser i Panden! Skulle vi tale derom, da bærer den fri Bølge Baade, som og kunne føre Fjender herhid."

„Fra en gyngende Baad," sagde Fru Ottilia, „sættes ei let Stiger til Borgmuren, som her formedelst det naturlige Værn af Søen er lavest."

„Hvo skulde vel berende vor Borg?" spurgte Niels Ragvaldsen og saae paa sin Hustru med løftet Hoved. „Han paa Bohus seer sig vel for, inden han render Panden mod Olufsborgs Klippe. Nei, at forraske mig fra et Baghold, naar jeg færdes nede i Landet, det har han forsøgt, hidindtil med ringe Held, og det er og en Gjerning, som passer bedst for en magelig dansk Herre, som Otto Rud."

„Du taler," svarede Fru Ottilia, „som sad Henrik Krummedige end paa Bohus. Svogeren er af en anden Art, os mere lig. Saa mindes jeg og Asbjørns Ord, da han rømmede herfra, og du haanede ham."

„Ordskvalder og intet Andet!" udbrød Niels. „Jeg spaaede ham, at Sulten vilde drive ham til vore Kjødgryder

inden Juul, og han lovede at gjeste os, naar vi mindst ventede det. Lad see først, om han evner at holde det Løfte, den Grønskolling han er!"

„Vi ville lade holde skarpt Udkig," sagde Fru Ottilia; „jeg havde sære Drømme i Nat. Det bæres mig fore, vi vilde handlet klogere i at give ham Ingrid til Ægte, som han i al Sømmelighed begjærede, og ikke viist ham af; sandt nok, han er arm og Slægten uden stor Anseelse, men dog er han en god Mand."

„Det forundrer mig," svarede Niels, „at den Sag volder Dig Hovedbrud og onde Drømme; men vi skulle visselig holde Udkig, og det falder let nu, da hver Mand tegner sig paa Sneen som Skrift paa Pergament, og Maanen lyser om Natten."

Medens de gik Borgmuren rundt, fordybede i denne Samtale, var ung Ingrid bleven staaende ved det vestlige Brystværn, hvorfra hun stirrede vidt ud i det Fjerne over Bullaren og de sneebelagte Fjelde hinsides Søen. En blaa Foerværks Kaabe indhyllede hendes Skikkelse, men det skjønnedes strax, at hun var mindre og finere af Skabning end hendes Frænke, Fru Ottilia. Hendes bløde Kind var hvid og rød og ikke brun og veirslagen som den kjække Borgfrues, Blikket fra hendes blaa Øine blidt og sværmerisk. Det var et fredsælt Aasyn, og Fru Ottilia læste i ung Ingrids milde Øine ligesom en Bebreidelse for hendes egen vilde og mandhaftige Færd. Ung Ingrid var den fagreste Jomfru i Vigen, det Land, der engang havde frembragt den deilige Dronning Alfhild, Konning Gandolfs Datter og Regnar Lodbroks Moder, hvis Minde endnu levede i Folkemunde; men hun var et Særsyn blandt det sextende Aarhundredes raa Slægt, som en yndefuld, skrøbelig Blomst, opvoxet mellem Tjørne. At læse i Legendebøger, vandre i Skoven og lytte til Fuglenes Sang, baldyre med Silke, det

var hendes kjæreste Idrætter; og hun pleiede at bede saa fromt til Jomfru Maria, at Fru Ottilia engang sagde, at hun burde vandre i Kloster, men da Ingrid hørte dette, blev hendes Kind purpurrød, saa det tydeligt kjendtes, at til Klostret stod den unge Jomfrues Hu ingenlunde.

En væbnet Svend gjorde sin Omgang paa Borgmuren og gik nu forbi hende. Hun foer sammen, da hun pludseligt fornam hans faste Trin og hans Vaabens Klirren, men hensank atter i sine drømmende Tanker. Da hørtes en sagte Fløiten. Hun studsede og saae sig om; men da den samme Lyd gjentoges, skjønnede hun, at den kom nedenfra, og hendes Blik faldt paa et lidet Krat paa en fremspringende Fjeldpynt nede ved Søen i nogen Afstand fra Olufsborgs Klippe. Bag en ung Gran skimtede hun en Mandsskikkelse og en Baret med en blaa Fjer. Hendes Kind rødmede, og hendes Blik funklede ved det Syn; men strax efter blegnede hun og veg tilbage; thi en Piil, afskudt af den Ubekjendte, susede gjennem Luften op imod hende, steg nogle Alen over hendes Hoved og faldt ned for hendes Fødder. Enten nu Aarsagen var Bueskyttens usædvanlige Færdighed, eller et Lykketræf, saa havde Pilen med beundringsværdig Nøiagtighed naaet sit Maal; den Piil gjaldt visselig ikke ung Ingrids Liv, men vel hendes Hjerte; omkring dens Skaft var med Bast bundet en Strimmel Papir.

Den unge Jomfru, der baade blev rød og bleg ved at see det, maatte selv bedst vide, hvorfor hun ikke løb op paa Borgen og gjorde Anskrig; tvertimod blev hun, hvor hun var, greb Pilen og skjulte den under sin Kaabe. Dog, da hun Ingen bemærkede i Nærheden, løste hun Seddelen af og læste, hvad der stod skrevet paa den:

„Jeg kom her i Nat og fortøver her, indtil Mørket atter falder paa. Jeg er nu i Otte Ruds Brød, og vi komme

at hente Dig, om Du vil vorde min; skriv ja eller nei og lad Pilen falde med dit Svar.

Asbjørn."

Ingrid blev bleg, og hendes Bryst steg og sank. Hun var tilmode som en Forræderske, og det, der i hendes Øine maatte være Pligt, stred en svar Strid i hendes Hjerte med Kjærligheden. Han er mig dyrere end mit eget Liv, tænkte hun; ak Jomfru Maria og Sankte Birgitte, I sende mig nu i denne Kvide et godt Raad!

I det Samme kom Niels Ragvaldsen og Fru Ottilia tilbage fra deres Runde, og hun skjulte hastigt Pilen og Seddelen.

„Du staa ikke længer der og bliv kold!" sagde Fru Ottilia med et strengt Blik. „Unge skrøbelige Jomfruer ere unyttige Gjester her, men blive de befaldne af Sygdom, da ere de værre end unyttige."

Da samlede Ingrid alt sit Mod og svarede kjækt:

„I lade mig forblive her, siden min Hu nu engang staaer dertil; men vorder jeg syg, eller kjedes I ved mig, da skik mig til Faster Gunhild, saa bliver I mig kvit."

Dette kjække Svar huede Niels Ragvaldsen godt, saa han sagde til sin Hustru:

„Lad hende raade sig selv! Ikke fanger hun Kolden i den Foerværks Kaabe. Der kommer Rutger med en Melding; vi ville gaae ham i Møde."

Da Ingrid atter var alene, drog hun Veiret friere; hun greb paa Stand i sin Taske, som hang ved hendes Belte, tog sin Sølvstift frem og skrev paa Seddelen:

„Hvad Du truer med og lover, er halsløs Gjerning; afstaa derfra! men Din er jeg, ihvor det saa gaar.

Ingrid."

Hun svøbte Seddelen om Pilen, bandt den fast til den og kastede den over Brystværnet. Hun saae den dale som en vingeskudt Fugl, men den faldt saa tæt under Klippen, at hun ikke kunde see, hvor den landede. Dog maatte den have naaet Isen, thi hun saae Asbjørn springe frem fra sit Skjul og atter fare tilbage som et Lyn.

Hun drog et dybt Suk og gik langsomt op paa Borgen. Sky var hendes Blik, og hun foer sammen, naar Nogen talte til hende. Fru Ottilia sagde, at hun alt havde Kolden; men da Dagene gik, uden at noget Usædvanligt indtraf, begyndte hun at haabe, at hendes skrevne Formaning havde frugtet, og hun fik atter Fred i Sindet.

Det lakkede nu ad Juul, og paa Bohus sad Otte Rud harmfuld i sin Hal. Kruset stod utømt foran ham paa Bordet, og han ledede ved Tærningespillet. Nys havde Niels Ragvaldsen atter gjort et Streiftog Sønder paa og var atter vendt tilbage til Olufsborg med rigt Bytte. Fru Ottilia havde ledsaget ham paa denne Fart og var bleven seet ridende paa sin Hest, Svanhvide, og Lykke og Seir havde fulgt de dristige Oprørere ved deres Hærværk; thi Otte Ruds Mænd, som vare dragne imod dem, vare vendte tilbage, slagne og ilde tilredte. Nu sad Hr. Otte og grublede derover, om det da aldrig skulde lykkes ham at faae Ram til Niels Ragvaldsen og skaffe Lehnet Fred.

Da traadte ung Asbjørn ukaldet ind i Hallen, bøiede sig høvisk for sin Herre og sagde:

„Om I saa synes, Hr. Otte, da forunde I mig en Samtale i Enrum; det gjælder Rigets Vel."

„Ei!" udbrød Otte Rud smilende, „Du fører store Ord i Munden. Dog, af Børn og Daarer kan man stundom faae Visdoms Tale at høre; Du følge mig da til mit Lønkammer!"

Da de vare der, og Hr. Otte havde stænget Døren, sagde han:

„Tal nu frit og gjør det kort og godt; men er der ei Mening i Din Tale, da skal Du faae smage Stigremmen."

„Det ske, som I byder!" svarede Asbjørn muntert og uforsagt. „Det gjælder Olufsborg! Om I vil lade mig raade, da oplader jeg Borgen for Eder og giver Niels Ragvaldsen i Eders Hænder."

„Ringere kan det vel ikke være," svarede Hr. Otte og loe.

„I maa tilstaae," sagde Asbjørn, „at min Tale var saa tydelig som kort."

„Ved min Helgen, det var den!" udbrød Hr. Otte. „Lad nu dog høre, hvorlunde en ung Væbner, som Du, skulde evne at løfte den Steen, der var mig, som Henrik Krummedige, for svar."

„Hr. Henrik og I," gjenmælede Asbjørn, „ere mine Overmænd i Kløgt, som i Magt, den hellige Jomfru fri mig for at tænke Andet! Dog har jeg Noget forud for min Herre."

„Jeg bliver nyfigen," sagde Otte Rud spodsk; „mig længes at vide, hvori Asbjørn Aagesen overtræffer min ringe Person?"

„I tvende Henseender," svarede Asbjørn; „først i det, som I strax maa tilstaae, at jeg kjender Olufsborg ud og ind som min egen Dragkiste; saa deri, at jeg elsker en Jomfru, som sidder paa Borgen, og hendes Hu staaer til mig; men hendes Formynder, Niels Ragvaldsen, har negtet at give mig hende til Hustru. Jeg vil vove Livet for at vinde hende, og Kjærlighed giver ti Mænds Styrke og hundrede Mænds Snille."

„Saamænd," svarede Hr. Otte, „i den Tale er nogen Mening, lyder den end lidt stærk. Du hader saa og den Mand, der sidder paa Borgen og raader for den; naar Kjærlighed og Had hjelpes ad, da maa det vel gaae. Nu gjøre Du mig dog klog paa, hvorlunde det skal stilles an. Har Du

lavet dig et Par Vinger, Asbjørn, at flyve op paa den Klippe, og vil Du og forskaffe mine Karle slige?"

„Ikke vilde jeg vove den Dyst," svarede Asbjørn med Alvor, „og end ikke for Ingrids Skyld spilde Eders Mænds Liv, troede jeg ikke paa et lykkeligt Udfald; men Hazarden er dog stor, fornemmelig for mig; gaaer det ilde, hvad er da mit Liv værd, selv om jeg ikke sætter det til i Kampen?"

„Du taler som en forstandig Ungersvend," sagde Hr. Otte, „og skjønner Sagens sande Beskaffenhed."

„Nu," foer Asbjørn fort, „da maa der et Lod og i den anden Vægtskaal. Hvad bliver min Løn, om det lykkes?"

„Jeg tinger ikke gjerne," svarede Hr. Otte smilende. „Du maa fastsætte den selv og gjør det uden Undseelse! Evner Du at udføre den Daad, da er den for Sanden sin Løn værd."

„I give mig da skjøn Ingrid til Hustru, gjøre vort Bryllup paa Bohus og udvælge mig til Borgfoged paa Olufsborg; der gad jeg gjerne boe og bygge og i Eders Navn føre Befalingen."

„Det er, som sade vi alt paa Borgen og havde Niels Ragvaldsen i Bast og Baand!" udbrød Hr. Otte muntert. „Din faste Fortrøstning er ei langt fra at smitte mig; lad nu høre din Plan, og hvorlunde det skal stilles an."

„I talte før om Vinger, Hr. Otte," sagde Asbjørn. „Dem have vi ikke Behov; Isen er nu fast, og selv stækket Høne kan hoppe op ad en Stige. Det maa I vide, at da I gav mig Orlov at drage hjem, da gik jeg over Bullaren og dvælede et Døgn ved Klippens Fod. Jeg havde da gode Stunder at lægge Raad op, og derpaa er jeg sikker, at med nogle gode Stiger kan Olufsborg berendes, naar vi blot kunde forraske Besætningen. Nu traf jeg gamle Olug, en Hex, der har sin Gang paa Borgen, og erfarede, at Niels Ragvaldsen føler sig ganske tryg og laver til stort Julegilde, hvortil han har indbudet sine Venner, de Bønder fra Tanum. Det vil blive en

Sviir! men naar Hovedet bliver tungt af Øl, da ere Øinene dorske og Hænderne svage. Det er nu mit Raad, at vi drage herfra, saa vi kunne være paa den anden Side Bullaren i Huulveien, mandstærke og med gode Stiger, just Julenat. Naar Midnat er forbi, da gaae vi over Søen, sætter Stigerne til Fjeldet og klattre derop, jeg foran; sært skulde det gaae til, om ikke da, naar vi tage dem ved Juleøllet, Anfaldet skulde lykkes."

Otte Rud havde lyttet opmærksomt til. Han taug nogle Øieblikke, og Asbjørn ventede i Spænding hans Svar. Endelig saae han muntert op, slog Asbjørn paa Skulderen og udbrød:

„Ved min Stamfader, Du er en snild Svend! Jeg vil vove den Dyst og selv føre an!"

Men paa Olufsborg sad Niels Ragvaldsen trygt og tænkte nu kun paa at gjøre sig og sine Mænd en glad Juul. Stor Besvær maatte de ofte døie og idelig vove Livet; der maatte da vel lidt Gammen til, om de ikke skulde tabe Lysten. Fru Ottilia, som trods sine krigerske Vaner var en dygtig Husmoder, lod slagte, bage og brygge, saa det havde Art, og Jomfru Ingrid maatte gjøre Gavn med de andre Piger. Hun er snild nok til Kvindegjerning, tænkte Fru Ottilia, kun Skade, at hun blegner, naar hun seer en Sværdodde!

Muntert gik det til i Ildstuen og i Bagerhuset, hvor Pigerne og Karlene færdedes og førte Snak.

„Det bliver ligesom Kastøl*) denne Juul," sagde Gudrun, Borgens flinkeste Terne. „Niels har indbudt Arnes og Gunnars fra Tanum og flere Folk her fra Vigen, som nu ere os gode."

„Ja nok!" svarede Sæmund Gaardskarl, „det vil hue de Tanum Mænd at smage det Flæsk, vi nys tog fra Sønder-

*) Sammenskudsgilde.

Helgen, det skal ei heller lykkes for Hr. Otte Rud. Pest over Jyderne, og alle Helgene bevare vor gode Herre, Hr. Svante Sture!"

Mændene raabte vildt op og tømte deres Bægere til Ære for Sverrigs Rigsforstander; men efterhaanden glemtes Tidens Alvor, Stemningen blev stedse mere lystig, og da Alles Madlyst var stillet tilfreds, da begyndte Dandsen, i hvilken Borgherren selv en Stund tog Deel, mens Borgfruen sad i Høisædet og saae derpaa, idet hun glædede sig over Svendenes og Pigernes muntre Færd. Skjøn Ingrid havde paa Fru Ottilias Befaling maattet smykke sig næsten som en Brud, og nu maatte hun træde Dandsen med de vilde Karle, der ei vare værdige at røre ved hendes Kjolesøm. Hendes Tanker gik over Fjeld og Dal til Bohus, hvor hun nu vidste, at hendes Hjertens Ven var. Gamle Olugs Varselsord havde vakt underlige Anelser i hendes Sjæl; hun saae blodige Syner og gyste ved at tænke paa den Skjebne, der ventede Asbjørn, om han virkelig skulde vove at vise sig paa Olufsborg; et Hampereb vilde være ham vist og at dingle fra Borgmuren til Føde for Ravnene. Hun ventede at see ham formummet, om han kom, og tænkte sig enhver List mulig af den raadsnilde Ungersvend for at voldføre hende, men hun drømte ikke om en slig stor og dristig Daad, som den han virkelig agtede at udføre. Klarinetterne skingrede stedse høiere, og stedse vildere gik Dandsen, saa at ung Ingrid snart i Gildets Tummel glemte baade sine Syner, sit Haab og sin Frygt.

Men i Huulveien hinsides Søen, siden kaldet „den danske Klev", der stod alt Otte Rud med Asbjørn og en mandstærk væbnet Skare. De saae Lysene glimte fra Borgens Glughuller og hørte Klarinetternes og Gigernes Toner lyde over til dem i den stille Nat. Tause vare de som Aander, og Død-

ninge lignede de; thi for ikke at sees paa Sneen havde de, ifølge Hr. Ottes Befaling, taget hvide Skjorter over deres Rustninger, lidet anende, at denne Forsigtighed var ganske overflødig; thi der var ikke mere en Mand paa Olufsborg Borgmuur, alle havde de listet sig ind og gjorde sig i Smug tilgode med Juleøllet, indtil de vare drukne og bleve liggende, hvor de vare.

„Nu er det Tid!" sagde Asbjørn, og sært lød hans Røst i Nattens dybe Stilhed.

„Saa fremad da," bød Hr. Otte med dæmpet Røst, „men I tie som Mus, og siden klattre I som Katte! Hvo der mæler et Ord, før vi Alle have fast Fod paa Borgmuren, ham hugger jeg ned."

Og nu gik den lille Hær raskt og lydløst over Isen, bærende Stormstigerne imellem sig. En Ugle skreg fra en Fjeldtinde, og det sang i Isen, men uden at agte paa Noget gik de lige til Maalet, anbragte Stigerne sindigt og sikkert, og snart stod Asbjørn som første Mand paa Borgmuren. „For Ingrid!" sagde han og dæmpede med Møie sin Røst, idet han svang sin Hue. Hr. Otte var strax ved hans Side, og En for En, uden mindste Uheld vandt den hele Skare op ad den steile Fjeldvæg og følte med Fryd fast Grund under Fødderne.

Men i Hallen inde paa Borgen sad nu Niels Ragvaldsen ved sin Hustrues Side, mødig af Dandsen og med en fuldgod Ruus. End gik Dandsen, men nogle af Mændene laae drukne under Bænken. Da lød et sært Bulder fra Taarntrappen. Niels Ragvaldsen sad og blundede halvt og mærkede til Intet; men hans Hustru studsede og lyttede. Da saae hun en sær hvid Skikkelse i Døren og et Aasyn, hun syntes at skulle kjende. Hendes Kinder bleve saa hvide som den Skjorte, der dækkede Asbjørns Rustning; men hen-

des mørke Øine funklede. Hun greb sin Husbond i Armen og raabte:

„Nu op, Niels, og grib Dit Værge, det gjelder Livet!"

Niels saae derhen, hvor hans Hustru pegede, sprang fra Stolen, saa den væltede, og var i et Nu ædru; han greb sit Sværd, som stod ved Væggen, og fik just draget Klingen, da Asbjørn i Spidsen for en Skare Krigsmænd med et vildt Raab styrtede ind i Hallen. Brat forstummede Musiken, de Dandsende stode som Støtter.

„Giver Du Dig, Niels?" raabte Asbjørn. „Ræk mig Dit Sværd med Fæstet foran, og Dit og Dine Mænds Liv skulle vorde sparede."

„Nei, det Skarpe skal Du smage først, Din arge Skjelm og Forræder!" raabte Niels Ragvaldsen vildt og styrtede sig mod sin Fjende.

Dette blev Begyndelsen til en Dands, vildere og farligere end den nys afbrudte. Flere af Niels Ragvaldsens Mænd vare komne til Besindelse og havde grebet deres Værger; Sværdene lysnede i Kjærternes Glands, Hallen gjenlød af de Kæmpendes Trampen, Raab og Eder, og snart blandede sig i denne djævelske Larm de Saaredes Vaanden og de Døendes Rallen. Niels og Asbjørn kæmpede med hinanden uden at bekymre sig om de Andre; thi her var en Regning at opgjøre, som nu kun kunde afsluttes med Dødshugget; men Ottilia samlede alle de vaabenføre Karle om sig, opildnede dem ved sine Tilraab, og hørligt lød hendes klare Røst gjennem Kamptummelen.

Rusen havde lammet Niels Ragvaldsens Kræfter, saa at han, uagtet han var sin Modstander langt overlegen i Kræfter og Vaabenfærdighed, dog saae sig trængt op imod Hallens Væg. Asbjørn vilde lige støde sin Klinge i hans Hjerte, da Ingrids blege Aasyn viste sig imellem de Kæmpende. Med et Skrig kastede hun sig til Niels Ragvaldsens Bryst og

dækede hans Legeme; paa lidet nær havde Asbjørns Klinge gjennemboret hende.

„Ingrid," raabte han i sin Harme, „hvi gjør Du mig dette?"

„Det vil fryde Dig i Din Dødsstund," sagde hun og brast i Graad, „at Du ei dræbte min Frænde og Din Velgjører."

Men inden hun havde udtalt, da var Niels Ragvaldsen sprunget derfra og havde naaet Døren. Han skjønnede, at Alt var tabt, vinkede sin Hustru til sig og flyede med hende til Borgmurens østre Taarn, hvor de stængede sig inde.

Hr. Otte, som imidlertid havde truffet sine Forholdsregler med Omsigt og ladet alle Fæstningens Udgange og Udenværker besætte med paalideligt Mandskab, saa at Ingen kunde slippe bort, kom nu til, standsede Kampen, hvor den endnu rasede, og bød de tiloversblevne af Borgens Forsvarere at overgive sig, hvilket de nu ogsaa gjorde og kastede deres Vaaben; men forgjeves søgte hans speidende Blik deres Høvidsmand. Der stod Asbjørn, mismodigt støttende sig til sit Sværd, medens Ingrid knælende omfattede hans Knæ, bad ham om Tilgivelse og talte til ham med de ømmeste Navne; sært lød Kjærlighedens milde, bedende Ord til de Saaredes og Døendes Stønnen. Otte Rud studsede ved det Syn og sagde:

„For Sanden, Asbjørn, Din Kjærlighed har været stærkere end Hadet! Her dvæler Du hos Din Fæstemø, thi hende maa det vel være, og lader halvgjort Gjerning ligge. Hvor er Niels Ragvaldsen? Jeg saae ham ej blandt de Flygtende, ei heller seer jeg ham her blandt de Døde."

„Han undrendte," svarede Asbjørn med et mørkt Blik, „og det voldte hun, som kastede sig for mit Sværd og frelste hans Liv."

„Han er i det østre Taarn med sin Kvinde," sagde en pibende Røst bag dem, og gamle Olug traadte frem med Ha-

343332B

dets og Hevnens Glimt i sit Blik. „Jeg har forudsagt, at saa vilde det ende, men han agtede ei paa mine Ord og truede en gammel skrøbelig Kvinde som mig med Hug."

„Saa til Taarnet!" raabte Otte Rud og forlod brat Hallen med nogle af sine Mænd.

Asbjørn vilde med, men Ingrid holdt ham tilbage.

„Du har gjort Nok," sagde hun og greb hans haarde Haand med sin bløde. „Vi ville forblive her, bede for de Døde og for dem, som skulle døe, og hjælpe de Saarede."

Asbjørn forundrede sig siden over den Magt, hendes fromme Blik og blide, skjelvende Stemme fik over ham i denne Stund; thi han blev og gik hende til Haande, de andre Svende hjalp til, og snart var Hallen ryddet, og de Saarede bleve forbundne, idet de velsignede ung Ingrid.

Ved det østre Taarn stod imens en sær Kamp; thi den overmægtige Fjende var magtesløs der, hvor kun enkelt Mand kunde gribe an. Døren til Taarntrappen var sprængt, men Niels Ragvaldsen stod øverst paa Trappen og havde allerede sendt fem af Otte Ruds Mænd ned med blodige Pander, og nu regnede Stene ned paa Angriberne fra Taarntinden; det var Fru Ottilia, der værgede for den liden Plet af Borgen, hun endnu havde inde. Da gav Hr. Otte Befaling til at holde inde og vente til Dagens Frembrud. En Vagtild blev nu tændt i nogen Afstand, Døren atter sat paa og stænget, og for den i sin egen Fælde fangne Borgherres og hans Frues Øine gjorde deres Fjender og Bevogtere sig tilgode med den lækkre Julemad og det gode Øl, de havde forefundet i rigelig Mængde. Til Tidkort sang de lystige Viser og sendte Smædeord op til Niels Ragvaldsen og hans Hustru; men i Taarnet var der nu tyst, thi deres kjække Fjender vilde ikke kjevles og fægte med Ord.

Otte Rud gik i Hallen og lod sig der beværte, og saaledes fortsattes Julegildet af Seierherrerne paa de Overvundnes

Bekostning til den lyse Morgen. Asbjørn og flere af de fornemste Svende fra Bohuus sade hos, og Ingrid vartede dem op og kredentsede Bægrene til dem.

„Nu, Asbjørn," sagde Hr. Otte og løftede sit Bæger, „paa god Lykke i de kommende Dage for Dig og Jomfru Ingrid! Eders Bryllup skal om føie Tid staae med Sang og Klang paa Bohuus, og her paa denne faste Borg skulle I bygge og boe. Jeg udvælger Dig herved til Befalingsmand paa Olufsborg; gid Du maa vise Dig ligesaa dygtig og gjev til at værge for Borgen, som Du var til at berende den!"

Asbjørn takkede den ædle Herre, og det viste sig, at Hr. Otte, uden endnu at vide det, kun raadede over sit Eget; thi da Kong Hans erfarede hans kjække Bedrift, skjænkede han ham Olufsborg med alt Tilliggende til fuld Eiendom.

„End er Værket dog ikke heelt fuldført," føiede Asbjørn til.

„Niels Ragvaldsen er os vis; levende eller død vil han i Morgen, inden Sol gaaer ned, være i vore Hænder," sagde Hr. Otte.

„Ædle Herre," bad Ingrid, „spar hans Liv, saa og hans Hustrues!"

„I har et blødt Hjerte, Jomfru Ingrid," svarede Hr. Otte og vendte sig mildt til hende; „dog priser jeg Eders Troskab mod Eders Frænder og slutter deraf, at I vil vorde Asbjørn en desto trofastere Hustru og mig en tro Tjenerinde; men her veed I ei, hvorom I beder. I maa være vidende om, at Niels Ragvaldsen er en fræk Oprører og blodig Ugjerningsmand. I vil ikke kunne boe her trygt, og ikke bliver her Fred i Lænet, mens han er oven Mulde. Baade Retfærdigheden og den sande Menneskekjærlighed vil bedst skee Fyldest, naar vi gjøre en Ende paa hans Liv."

„Og dog beder jeg for det," foer Ingrid fort med skjelvende Røst.

„Han har reist Oprørsfanen mod sin rette Herre og Konge," sagde Hr. Otte barsk; „han er en Edbryder. Sandt nok, Asbjørn begik den samme Brøde, men han vendte frivilligt tilbage til sin Pligt, og denne Bedrift i Dag har ganske vasket Pletten af hans Skjold."

„Forsøg det med Niels," bad Ingrid endnu en Gang; „det vilde være syndigt at aflive saa kjæk en Mand, der mente at værge for sit Fødeland. Gjør en tro Kongens Tjener af ham, som af Asbjørn!"

„Spar Dine Bønner, Ingrid!" sagde Asbjørn. „Det er min faste Tro, at Niels ingensinde overgiver sig levende."

„Nu," sagde sluttelig Otte Rud, „I er en veltalende Forbederske, Jomfru Ingrid! Jeg lover Eder da, at vil Niels Ragvaldsen overgive sig, da skal hans Liv blive sparet; men for hans Skjebne derefter raader Hans Naade Kongen."

Mødig af den langvarige, haardnakkede Kamp, saaret og vansmægtende laae Niels Ragvaldsen i Taarnkammeret og hvilede sit Hoved i sin Hustrues Skjød. Hun tørrede Sveden af hans Pande, men hendes Øine vare tørre og hendes Læbe stum. Dagen gryede alt. Da reiste Helten sig, drog sin Hustru til sig og gav hende et Kys.

„Hvad mener Du, mit Hjerte," sagde han, „vil Du døe med mig?"

„Helst det," svarede hun med et funklende Blik; „at leve vilde nu være til liden Lyst."

„Først skulle dog Nogle endnu kysse Borggaardens Stene; jeg vil døe, som jeg har levet, fri og med Værge i Haand. Min Død er vis; men skulde Gud og den hellige Jomfru spare Dit Liv, da forglem ikke, at Ingrid kastede sig for Asbjørns Sværd og vovede sit Liv for at redde mit!"

Neppe havde han udtalt, førend Taarndøren faldt ind med et Brag; men han forekom sine formeentlige Angribere, styrtede ud i Borggaarden, fulgt af sin Hustru, og kjæmpede

som en Rasende. Blodet flød, og Hevnskrig lød omkring ham, men tilsidst blev han overmandet og fandt den Helte-død, han søgte. Hans Hustru var allerede forinden paa Otte Ruds Befaling bleven grebet og afvæbnet. Nu kastede hun sig klagende over sin Huusbondes Lig, og hjerteskjærende lød hendes Veeraab, saa at selv hendes barske Fjender bevægedes ved at høre det.

Asbjørn og Ingrid kom nu til, og Otte Rud, som stod og betragtede sin vældige Fjendes Liig, sagde:

„Du fik Ret, Asbjørn! Der blev end ikke Stunder til at tinge med ham og byde ham Fred. Ved min Helgen, han var en kjæk Karl, en bedre Skjebne værd; vi ville unde ham en sømmelig Jordefærd."

Da drog Ingrids Haand den klagende Enke fra den Døde og antog sig hendes Pleie. Hun skulde i Fremtiden blive sin forhen saa stolte, nu bøiede Frænkes Trøsterinde, og Asbjørn holdt Ottilia i Ære til hendes sidste Stund.

Stor var de Danskes Jubel over denne Julenats Seier, og Bohuslænerne fik nu en rum Tid Fred, men alle takkede de ikke Otte Rud derfor; thi deres Hjerter havde dog været paa deres kjække Landsmands Side. De fortalte i Arnekrogen deres Børn om hans Bedrifter, og end lever der i Egnen Mindet om Niels Ragvaldsen og om Julegildet paa Olufsborg.

EN GUDSDOM.

Paa Borgvolden ved Kallø Slot gik en klar Foraarsmorgen i Aaret 1530 Høvidsmanden, Hr. Erik Eriksen Banner, med sin Husfrue, Mette Nielsdatter Rosenkrantz, ledsagede af en anseelig Skare Frænder og Venner, der i flere Dage havde været deres Gjester, og som vare indbudne for at fejre Fru Mettes Broder, Hr. Henrik Nielsen Rosenkrantz's Hjemkomst fra sin Reise til den hellige Grav i Jerusalem og med dem dele Glæden over atter at see ham sund og frisk i sit Fædreland og blandt sine Venner.

Morgensolen skinnede klart over Kattegats Bølger, som legede ved Borgvoldens Fod, Ruderne i den skumle Borgs Vinduer blinkede, og det høie Vagttaarns røde Muur fik Smil paa Kind ved Vaarsolens Morgenhilsen, mens de lystvandrende Herrers og Fruers brogede Dragter og vaiende Fjerbuske lysnede i Solglandsen. Paa Kvindernes Læber saaes Smil, fra Mændenes lød høviske Ord, og paa ethvert Aasyn kjendtes Glæden over den festlige Samværen hos Lænsmanden paa Kallø i saa lykkelig en Foranledning.

Dog, da Selskabet kort efter spredte sig, og Hr. Erik og Fru Mette nogle Øieblikke bleve alene, blev der Leilighed til at vexle Alvorsord; thi den stolte og strenge Frue havde kun ringe Sands for lystig Snak, og et Smil paa hendes Aasyn var at skue som Solblink paa et Staalpandser; men en smuk og statelig Kvinde var hun, og hendes Huusbond fry-

dede sig ofte ved at see, med hvor megen Værdighed hun stedse forestod hans Huus, enten det var fuldt af muntre Gjester, eller de hendroge Dagene i Ensomhed.

Hun var til alle Tider den Samme, en kløgtig og besluttet Kvinde, der gjerne gav ham kloge Raad. Han mindedes just nu, da han saae en liden Baad gaae til Søes fra Fiskerleiet ved Stranden, at han een Gang ikke havde agtet paa en Advarsel, hun gav ham, og det havde bittert angret ham. Det var for tolv Aar siden, da han, ligesom nu, gik paa Borgvolden og saae en slig Baad ile bort paa Vindens Vinger — den tog med sig hans halve Formue; thi i den sad formummet hans Fange, Gustav Vasa, nu Sverrigs mægtige Konge, hvem Kong Christiern havde ladet hensætte paa Kallø under hans Opsigt, og han havde maattet gaae i Borgen for denne vigtige Fange med en stor Sum, den han, da den svenske Herre var undvegen, til sidste Skilling maatte bøde. Han havde, trods sin Hustrues gjentagne Advarsel, viist Hr. Gustav en ædel Tillid, som var bleven svegen, og fra denne Dag af fik Fru Mette en stor Magt over sin Ægteherre, saa han ingensinde tiere handlede hende imod.

Det kjendtes ogsaa nu paa hendes Mine, at hun var sig denne Magt fuldt bevidst. To af Gjesterne sade alene paa den grønne Vold og skuede, fordybet i fortrolig Samtale, ud over den brusende Sø; det var Æresgjesten, Hr. Henrik Rosenkrantz, og Jomfru Klara Andersdatter Bilde fra Stegeborg paa Møen, som i nogen Tid havde været Fru Mettes Gjest og Selskaberinde. Fru Mette pegede paa disse To og sagde:

„See, det Syn fryder mit Hjerte!"

Hr. Erik saae derhen og studsede. Hans Svoger, der var lidet brammende i sit Ydre og ellers havde den erfarne Mands Ro og Alvor i sit Væsen, syntes ganske betagen, og hans funklende Blik søgte Jomfru Klaras straalende, mens

hun rødmende tilsmilede ham. Hun var vel værd at beskue, skjøn til enhver Tid, og dobbelt fager i denne Stund, med den friske Rødme paa de fine Kinder, det skjelmske Smil paa Læberne og det ømme Blik fra de klare Øine, mens den svulmende Barm steg og sank, og hendes lyse Lokker flød som Guld om hendes hvide Hals; thi hun var egen i Meget, saa og i det, at hun bar sit Haar friere, end de fleste Jomfruer paa hendes Tid.

Da Hr. Erik i nogle Øieblikke stum havde betragtet dette Syn, sagde han:

„Forstod jeg Eder ret, min Hjertenskjær? Sigtede I til disse Tvende, Eders Broder og Jomfru Klara?"

„Til hvem ellers?" spurgte Fru Mette og saae ham fast ind i Øiet; „sidder dog kun han og hun der, hvorhen jeg pegede."

„Da," svarede Hr. Erik med Rynker i sin Pande, „maa jeg vel forundre mig! Er dog Henrik en trolovet Mand! Han er, som han kom fra sin store Reise, strax ilet til os; nu, kjønt nok det, og at Hjertet drev ham til hans Søster, det begriber allerbedst jeg. Dog, Pligt gaar for Lyst, og bedre vilde det saa huet mig, om han havde styret sin Kaas først til Iversnæs*), at hans Trolovede, Jomfru Margrethe, kunde fanget Vished for, at han end er i Live."

„Pligt," udbrød Fru Mette, „der sagde I et sandt Ord, kjære Herre, og nævnede Tingen med det rette Navn! Ikkun det stramme Baand binder Henrik til den hoffærdige Jomfru, I der nævnede. Til enhver Tid slog Margrethe Gyldenstjerne paa Nakken af mig, jeg haver hende ikke kjær, det siger jeg lige ud. Hun mener sig større end nogen af os; men er hun end kommen af de rige Gyldenstjerner, og lede vi end stort Tab paa vor Formue, vi have vel at sidde

*) Wedellsborg.

og ligge paa endnu, og jeg gad seet den, der tør kimse ad vor Slægt. Smiler hun end til Eder og til mig, naar vi ere tilsammen, hun taler ilde om os paa vor Ryg; hun er saa falsk, som overmodig og vil vorde Henrik en slet Hustru; aldrig vorder den Trolovelse ham til Velsignelse."

Hr. Erik rødmede en Kjende; han mindedes, at han i sin Tid havde fundet Behag i Margrethe Gyldenstjerne, og at hendes Selskab, naar de mødtes, end var ham kjært; thi hun var en tækkelig og forstandig Jomfru, sindig i sin Færd og from nok, i meget et Modstykke til hans egen Hustru; men Fru Mette havde læst i hans Sjæl, og hvad hun der blev vaer, havde gjort hende saare nidkjær.

„Mit Hjerte," sagde han forlegent, „I forivre Eder nu ikke! Ej kaster Jomfru Margrethe Vrag paa os, al den Stund hun har Eders Broder, min gode Frænde, kjær."

„Ja," faldt Fru Mette ind, „hun fangede ham, giftesyg, som hun er, og kun lidet fager."

„Nu," svarede Hr. Erik, „da lad hende vorde gift, saa helbredes hun for de Nykker."

„Ja, lad hende det, men ei skal min gode Broder kastes hen til hende!"

„Og han, skal han da svige sin Tro?"

„Der findes vel paa Raad," sagde Fru Mette tankefuldt. „I seer det selv, hvor varmt Henriks Hjerte slaaer for Klara; see der en Jomfru, som er ham værd, og hun bliver ei heller en fattig Brud."

„Tilvisse ikke," svarede Hr. Erik, „mere fager end Margrethe, men og mere listig; Margrethe er ei falsk, tvertimod ærlig nok, tag mig ei til Mistykke, at jeg siger det. Er det saa og lidet sømmeligt, om Jomfru Klara tragter efter at fortrænge hende, eftersom de ere Frænker, og det samme Blod flyder i deres Aarer, saa vist som Karine Bilde er Margrethes Moder."

„Jeg veed det vel," udbrød Fru Mette med blussende Kinder, „at Margrethe har sledsket for Eder; men tro mig, jeg kjender hende bedre! Jeg siger Eder, at jeg, staaer det til mig, ei vil have hende i vor Slægt. Dog," føiede hun hastigt til, „ikke at jeg er til Sinds at spinde Rænker, det være langt fra mig! Havde jeg ei fornummet, at Henriks Hjerte er koldt mod hans Trolovede, og han selv i stor Kvide ved denne usalige Pagt, da vilde jeg paa ingen Viis blande mig i den Sag. Dog, nu vilde det være Uret, ei at komme ham til Hjelp, det jeg agter og i lige Maade forventer af Eder."

Hr. Eriks Aasyn forraadte hans Magtesløshed i den Sag; men han slap for at svare, thi Hr. Henrik og Jomfru Klara havde reist sig og kom nu hen imod dem.

„Ei," sagde Fru Mette, „I have nok talt Gammensord med hinanden og paa Eders Viis tydet det gamle Ord, at Morgenstund har Guld i Mund?"

Hr. Henrik blev rød, men Jomfru Klara gjensvarede smilende:

„Saamænd, kjære Frue, dog var der ei megen Skjemt deri. Heel alvorsfuld lød Hr. Henriks Tale, da han nys berettede mig om sin lange Reise, fuld af Møie og Farer, om Hunger og Pest, som han lykkelig undgik, om Saracenernes Anfald i Ørkenen, dem han mødte med væbnet Haand og slog paa Flugt, om hans glædelige Ankomst til Jerusalem, hvor han ved Herrens Grav holdt sin Andagt og siden blev optagen i det hellige Broderskab og slagen til Ridder — den Tale klang som Guld i mine Øren, en ubereist og lidet vidende Jomfru, som jeg er. Ak, hvad har den gode Herre ei alt skuet og opleret og veed mere end de Fleste!"

Hr. Erik tænkte, at Jomfru Klara yttrede sig mere veltalende og frit, end det passede sig for hendes unge Alder, og gjensvarede barskt:

„Sandt nok det! Har han saa og, det jeg fornemmer, væ-

ret mere meddeelsom mod Eder, end mod os; men det skjønner jeg, at jo mere forfaren han er, desto nyttigere en Mand vil han vorde i Kongens og Rigets Tjeneste, faaer han nu snart Foden under eget Bord og bliver vel gift og hjemfaren."

„Saamænd," faldt Fru Mette ind, „og ei er Bruden langt borte — Henrik, gaae en liden Gang Borgvolden rundt med mig, jeg haver et Ord at sige Dig!"

Hr. Henrik fulgte Opfordringen, og da de gik, saae Hr. Erik efter dem og rystede paa Hovedet. Som hans Hustru nu viste sig, saa var hun i alle Forhold, lidet agtende Andres Mening og gik stedse lige til Maalet.

„Henrik," sagde hun til sin Broder, da de vare komne et Stykke bort fra de Andre, „hvad tykkes Dig saa om atter at være i Danmark? Er Du glad i Hu, hvad eller tynger noget dit Hjerte? Jeg seer Rynker i din Pande og Rødme paa dine Kinder, som var Alt ei efter dit Sind — fattes Dig Noget, da tal frit til mig, som er Dig en god Søster og tro Veninde, det Du vel veed."

„Tak for din Kjærlighed," svarede han forlegent; „fattes mig Noget, da er Skylden ei din, saa ei heller din gode Husbonds, saa gjestmildt I have modtaget mig, og frydet mig ved mange Frænders og gode Venners Nærværelse."

„Ei, derom tale vi ikke nu! Lad mig uden Omsvøb sige Dig et Ord, da spares megen Kvide. — Du drog herhid og ikke til Iversnæs, fordi Du forlængst er led ved din Trolovede, og nu drages Du mægtigt til den yndefulde Klara Andersdatter?"

„Kjær Søster min!" udbrød Hr. Henrik i stærk Sindsbevægelse, „hvi siger Du Sligt og stiller mig for Øie, hvad jeg selv neppelig drister mig til at tænke, end sige give Ord?"

„Ak ja!" sagde Fru Mette medynksomt, „saa raadvilde og frygtagtige kunne stundom de gjeveste Mænd være! Dog

er det ikke fornødent, Du i den Sag siger Noget; dine Øine have talet, og Klara har begrebet det Sprog og tydet det ret."

„Da har jeg handlet som en Daare," svarede Hr. Henrik sukkende, „jeg, som sender en Jomfru Kjærlighedsblikke og tør dog ei beile til hende, eftersom jeg er bunden til en anden! Ikke tør jeg fortøve her længere; den Dag imorgen drager jeg herfra og rider til Iversnæs, hvor Hjertens gjerne jeg end forblev her alle Dage, saa sødt det er nu at dvæle her!"

„Til Iversnæs, at bedrage din Fæstemø og hykle en Kjærlighed, som nu er en sort Løgn?"

„Hvad er her nu andet at gjøre, end at hykle og vorde ilde faren, splidagtig i Hjertet, et Ulykkens Barn?"

„Bedre," svarede Fru Mette, „at løbe om, end at løbe ilde! Snærer det Baand Dig, da bryd det sønder! Du handler da som en ærlig Mand. Det er dog nu saa, at Stjernen i Margrethe Henriksdatters Skjold har mistet sin Glands for Dig og vil snart ganske slukkes; de røde og de sølverne Tavler i Klara Andersdatters, de vinke Dig og spaae Dig Kjærlighedens Fryd og alle Livets Goder, flettede i hverandre, ret som de vexlende Felter staa i de Bilders Skjoldemærke."

„Jeg hører Dig med sorgblandet Fryd," sagde Hr. Henrik; „Du taler fortrøstningsfuldt, og i dine Ord gjenkjender jeg din høie Aand; men siig, hvorlunde kan det, Du tilraader, stilles an og skikkeligt gjøres? Ikke kan jeg her sige — Margrethe, jeg ynder Dig ei, min Hu staar til Klara! En Plet vilde det sætte paa hendes Ære, jeg sidst nævnede, og som er mig dyrebar; man vilde tænke, at hun havde lokket mig til at svige mit Løfte til min Trolovede, og er Ulykken dog kun, at jeg ei kjendte Klara først; det tænkte jeg paa Stand ved det første Syn, da jeg for en Uge siden kom hertil — ved min Helgen, de syv Dage, jeg haver henlevet i

Jomfru Klaras Nærhed, tykkes mig at have syv Aars Indhold og Værd."

„Jeg mener som Du," svarede Fru Mette og stillede sig an, som tænkte hun efter. „Her tør ej tales lige ud, Verden er forvendt og taaler ej Oprigtighed; men er det da ikke kommen Dig i Tanke, at her er en anden Aarsag til at begjære Skilsmisse, og det en god — forglemmer Du, at Margrethe Henriksdatter er dit Næstsødskendebarn, saa vist som din Farmoder, Sophie Henriksdatter, og hendes Farfader, Knud Henriksen Gyldenstjerne, vare kjødelige Sødskende?"

Hr. Henrik studsede og saae paa sin Søster.

„Det nære Slægtskab," vedblev hun, „er i Sommes Tanker utilbørligt for Trolovede og vil blive Kirken en Forargelse, om I vorde formælede. Jeg spurgte forgangen Dag vor Kapellan, Hr. Søren, derom, dog uden at nævne Dig, og han svarede uden Betænkning, at den Mand, som i de Kaar fik Klædet skaaret sønder mellem sig og sin Trolovede, han gjorde en Gud velbehagelig Gjerning. Tænk derover og gjør, som din Samvittighed indgyder Dig det."

„Der lettede Du en Steen fra mit Hjerte!" udbrød Hr. Henrik glad. „Nu først begriber jeg min Kulde mod Margrethe, og at min Kjærlighed til hende saa saare snart døde bort; ja, der var vel stedse noget af den Sort os imellem, og nu skjønner jeg Sagens sande Beskaffenhed — det var Blodets Røst, som lod sig høre og forbyder mig nu plat at tage hende til Hustru; jeg agter i hende en dydig Jomfru og god Søster, ej Andet eller Mere."

„Ret saa!" sagde Fru Mette; „nu dages det for Dig; hold fast derved og gjør derefter!"

„Naar blot ei," vedblev Hr. Henrik med mindre sikker Røst, „det Slag vil ramme hende for haardt? Selv skjønner hun ej Sandheden, og alle vare vi blinde, da for fire Aar

siden den usalige Pagt blev sluttet; gjorde saa heller ej Kirken da Indsigelse."

„Nei, al den Stund Fyens udvalgte Bisp, Knud Henriksen, er Margrethes Broder, og han ikke vilde handle sin Søster imod; des større hans Synd, at han ei gjorde sin Skyldighed, men bedre er sent end for silde! Hvad angaaer hende selv," vedblev Fru Mette med et koldt Smil, „da vær ubekymret! Ikke er hendes Hjerte af Vox og vil smelte; nei, kjender jeg hende ret, da vil Du hastelig vorde glemt, og hun finde sig en anden Hjertenskjær."

Saalunde fik Fru Mette Bugt med sin Broders Skrupler; men det Ord, hun der sagde om en anden Hjertenskjær, Margrethe Gyldenstjerne skulde finde, og som hun siden gjentog for sin Husbond, blev i senere Tider af ham erindret som skjebnesvangert.

Det høibaarne og muntre Selskab samledes nu atter, og da det blæste op til en Storm fra Øst, og det blev dem for svalt paa Borgvolden, begave de sig Alle op paa Slottet og søgte Tidkort i Hallen. Snart gjenlød den af høirøstet Tale, Skjemt og Sang; Bægrene fyldtes og tømtes, og Dagen gik i Fryd og Gammen; men da det led ad Aften, bleve Spillemænd hentede, Giger og Fløiter tonede, og Dandsen gik muntert.

Hr. Henrik tog ingen Del i Lystigheden; han holdt sig afsides og saae til, og fulgte end hans Øine Klara Bilde, mens hun svingede sig i Dandsen, hans Samvittighed var atter bleven vaagen og lod sin Røst høre; han udfegtede en svar Dyst i sit Hjerte, og Udfaldet var maaskee blevet et andet, end Fru Mette ønskede, var ei den fagre Jomfru, der havde daaret ham, paa sine lette Fødder kommen hen til ham og paany spundet sine Garn om hans Hjerte.

Snart sade de ved et lidet Bord og legede Tærning med hinanden, men deres Tanker vare ei ved deres Leg; de saae

neppe, hvor mange Øine Tærningerne viste; men med Blikke og Ord legede de en anden Leg, og den var ramme Alvor. Hr. Henriks Ære og Tro var Indsatsen, thi Hjertet var alt bortspillet; Jomfru Klara vandt, dog ej ved første Kast. Det gik ikke her, som i Visen om Gangerpilten, men omvendt.

Den første Guldtærning,
Som over Tavlbord randt,
Den Jomfru hun tabte,
Den Ungersvend han vandt.

Og saa gik det med den anden; men:

Den tredie Guldtærning,
Som over Tavlbord randt,
Den Ungersvend han tabte,
Saa glat den Jomfru vandt. —

og den, som leer sidst, leer bedst. Hr. Henriks Trolovede, som sad ovre i Fyen, paa Iversnæs, tænkte paa sin Hjertenskjær og meente ham i fremmede Lande, hendes Tab var stort, men hans dog størst.

Alt den næste Dag blev det Brev skrevet, hvori Hr. Henrik opsagde Margrethe Gyldenstjerne sin Tro, og en Svend blev skikket med det til Iversnæs. Med det samme Bud fik hun at vide, at han var gjenvunden for Danmark og tabt for hende, og hans Troløshed gik hende nær til Hjerte, thi hun havde ham virkelig kjær. Dog var hun for ædelsindet og stolt til at trænge sig paa og vilde vel ladet ham fare, hvis hendes Frænder havde tilladt det; men der kom stort Røre i hele Slægten; de Gyldenstjerners Harme over, at en Jomfru af deres Æt var bleven forsmaaet og forstødt, var over al Maade stor, og hvad Hr. Henriks Samvittighedsskruppel over det nære Slægtskab angik, da dreve de Spot med

denne Undskyldning og formodede, at der stak Andet bagved.

Hr. Henrik skulde da ogsaa snart erfare, at det ikke var saa let en Sag i hine Tider, at faae en Trolovelse hævet. Brydsomme Forhandlinger fulgte paa, og da Margrethes Frænder meente, at hendes Ære krævede den størst mulige Offentlighed, og at Alt, hvad der foretoges i denne Sag, blev vidnefast, saa berammede de et Møde i Kjøbenhavn og stevnede derhen Henrik Rosenkrantz til at give Forklaring og forsvare sin Sag, om han kunde.

Dette Slægtmøde blev holdt i Helliggeisthuset og var meget talrigt; thi Margrethes Frænder vilde ved deres Nærværelse give hende Oprejsning og nedslaae al Sladder; Hr. Henriks vilde ikke svigte ham, da de vidste, at han vilde faae en haard Dyst at bestaae, og om end flere af hans Frænder skjønnede, at hans Sag ikke var god, saa var Slægtfølelsen i hine Dage stærkere end alt Andet; Frænder stode, hvor det blot nogenlunde var gjørligt, Last og Brast med hverandre, og Slægtskabet regnedes langt ud, saa at de fleste af Landets mægtigste og rigeste Slægter havde deres Stedfortrædere ved dette mærkelige Møde. Der saaes ikke blot Mænd og Kvinder af Slægterne Gyldenstjerne og Rosenkrantz, men ogsaa Slægterne Bille, Munk, Rønnov, Podebusk, Ulfstand, Krumpen og Flere toge Del i det, og iblandt dem var ikke mindre end fem Biskopper og elleve Riddere og Rigens Raader. Margrethe Gyldenstjernes Moder, Fru Karen Bilde, var selv tilstede, og af hendes otte Sønner var Bisp Knud Gyldenstjerne den, der som Slægtens fornemste Medlem førte Ordet. Derimod viste Margrethe sig ikke den første Dag; thi Forhandlingerne varede tre Dage, men desto friere faldt Ordene, og bittre og drøje nok vare de.

Da den store og glimrende Forsamling havde indfundet

sig i Helliggeisthusets Hal, fremstillede Henrik Rosenkrantz sig og erklærede, at hans Samvittighed forbød ham at ægte Jomfru Margrethe Henriksdatter, da det nære Slægtskab, der var imellem den, ikke tillod det.

„Det kan ej vorde os til Lyksalighed paa Sjælens Vegne," sagde han tilsidst, og er jeg haabende, at den gode Jomfru selv skjønner det, og er enig med mig deri, at vi bør skilles."

„Paa ingen Viis," svarede Hr. Knud, den Odense Bisp; „hun spørger tvertimod ved mig, hvoraf det kommer sig, at I, omendskjøndt I alt i nogle Aar har været hendes Fæstemand, dog først nu har fanget slige Skrupler?"

„Et sandt Ord det!" udbrød Margrethes anden Broder, Christoffer Gyldenstjerne. „Dette ligner en sær Nykke. Jeg gjenkjender Eder ikke deri, Henrik! Neppelig kan jeg troe, det er Eders urokkelige Forsæt, at bryde Eders præstegivne Ord og plat forskyde denne dydige Jomfru, vor ædelige Søster, uden anden Aarsag."

„Jeg forskyder Ingen," gjensvarede Hr. Henrik og saae op med et mørkt Blik; „jeg løser ikkun et Baand, der blev knyttet i Utide, og giver Jomfru Margrethe hendes Frihed tilbage."

„Og I haver ingen anden Aarsag til dette Brud," spurgte Knud Bisp, „end den, I nævnede?"

„Ved Guds Moder," svarede Hr. Henrik undvigende og med usikker Røst, „jeg veed ikke andet med hende, end Dyd, Ære og Godt. Kald hende for god til mig, om I vil; hun være nu for mig som en Søster; kun forlange I ikke, at jeg skal tage hende til Hustru."

„Jeg staaer med Hr. Henrik i den Sag," sagde den gamle Bisp Stygge fra Børglum, „og maa det tilstaaes, at ikke, saavidt mig mindes, Ægteskab tilforn er sluttet her udi Riget med saa nært Slægtskab."

„Jeg mener dog saa," tog Knud Bisp atter til Orde, „men

i hvert Fald, da staaer jeg inde derfor, at om fornødent den hellige Faders Dispensation kan erholdes; og det er min Tro, at om Hr. Henrik end havde vor Søster kjær, da vilde han med Glæde gribe den Udvej og maatte derved plat beroliges og slaae alle Skrupler til Jorden."

„Paa ingen Viis," sagde Hr. Henrik og stødte sit Sværd haardt i Fliserne.

„Da," udbrød Knud Gyldenstjerne i stor Harme, „er I ei en god Christen, men tvivler om den hellige Faders Løse- og Bindemagt, som er ham given fra oven. Saa hænger det da sammen, at I er led ved vor Søster, og at, tænker jeg, en anden Jomfru har daaret Eders Hjerte; men en slig Fremfærd er Eder og Eders gode, hæderlige Slægt uværdig; den havde hidindtil et godt Lov paa sig for Ære, Fromhed og Trofasthed."

„Nu," sagde Hr. Hans Bille, Margrethes Morbroder, „Hr. Henrik tænker vel, det er som et Hestebytte, at tage sig en Hustru!"

„Saamænd!" udbrød unge Hr. Johan Oxe, Margrethes Sødskendebarn, „de Kneb lærer man udenvelts; at love er herreagtigt, at holde er Fattigmands Tvang!"

Der opstod stor Larm blandt Rosenkrantzerne over disse nærgaaende Ord, og da Hr. Holger Ulfstand, ogsaa Margrethes Sødskendebarn, raabte:

„Den har godt ved at lyve, der kommer langveis fra, og har Hr. Henrik i det hellige Land hentet sig saa øm en Samvittighed, at hans Trolovede med Et bliver som hans Søster, da siger jeg, at den gyldne Ridderkjæde, han og hentede sig der, hvor kjøn den end er, dog ei er bred nok til at dække saa stor en Løgn!"

Da fløi mere end et Sværd af Skeden, og det vilde være kommen til Kamp og Blodsudgydelse, havde ei den fromme Bisp Ove Bilde lagt sig imellem og stiftet Fred, idet han

formaaede Holger Ulfstand til at gjøre Hr. Henrik en Undskyldning.

Da Stilhed atter var bragt tilveie, begjærede Margrethes Moder, Fru Karen Bilde, at sige et Ord, og paa Grund af hendes høje Alder og Ærværdighed lyttede Forsamlingen ærbødigt til hendes Tale.

„Ville I, som jeg, kjære Frænder," sagde hun, „saa lade vi nu den Strid være endt, at intet Fjendskab opstaar mellem Hr. Henriks Slægt og vor, der hidindtil stode sammen som gode Venner, til vor og Rigets Gavn. Paa ingen Viis ville vi nøde Hr. Henrik en Brud paa, han ei skjøtter om, allermindst vil Margrethe det, og jeg tænker som hun, at værst er for ham selv hans Troløshed, den han maa frygte, at Herren vil straffe. Det skal vel vise sig, om han i Dag har talet Sandhed, hvad eller en anden, ugudelig Kjærlighed har vendt hans Hjerte fra min Datter. Usømmeligt længere at kives derom. Hr. Henrik har sin Frihed; om han i Fremtiden vil ægte en anden, det forlange vi ei at afgjøre og have ei Magt dertil; han maa deri gjøre, som han for Gud og alle Andre kan forsvare, saa og Margrethe; de maa nu være hinanden kvit og ledige og hver for sig kunne indlade sig i Ægteskab, eftersom Gud vil det føje og den hellige Fader i Rom det tilstede."

Forsamlingen hørte i dyb Taushed paa den gamle Frues Tale, og de Fleste gave lydeligt deres Bifald tilkjende; thi de vare i Grunden glade ved at komme til en Afgjørelse; men for de nærmeste Slægtninge stod det brydsomme Arbejde tilbage, at komme overens om, hvorledes de ved Trolovelsespagten indgaaede Forpligtelser skulde hæves og alt Mellemværende, Gods og Guld betræffende, jevnes og afgjøres. Den Sag nødvendiggjorde et nyt Møde den næste Dag, saa at først den tredie Dag den egentlige Skilsmisseakt blev fuldbyrdet.

Paa dette tredie og sidste Møde gave begge Slægter fuldtalligt Møde, og nogle flere Frænder kom til, deriblandt Hr. Erik Banner og hans Hustru, Fru Mette, hvis Agt det havde været at være tilstede strax den første Dag; men de vare blevne forsinkede paa Reisen, og da Fru Mette vel havde mærket, at hendes Husbond kun havde ringe Lyst til at befatte sig med denne Sag og staae hendes Broder bi, havde hun ham mistænkt for, at han med Forsæt havde forhalet Reisen. Hun var derfor i en ophidset Stemning, men dog tilfreds med, at hun havde naaet Maalet tidsnok til med egne Øine at see Margrethe Gyldenstjerne blive forskudt.

Da Alle vare tilstede, førte Christoffer Gyldenstjerne sin Søster ind i Hallen, og de mange nysgjerrige og deltagende Blikke vendte sig imod hende. Omendskjøndt hun var bleg som Døden, udholdt hun dog med Fasthed denne haarde Prøve. Tækkelig var hun at see til, en velskabt Jomfru, som bevægede sig med Anstand og havde et klogt og fromt Blik. Det tænkte Hr. Erik Banner, at hvor langt end Klara Bilde i Fagerhed overgik sin Medbeilerinde, hun vilde dog ingensinde formaaet at bære saa haardt et Slag med saa megen Sjælsstyrke og ikke formaaet at træde frem for denne store Forsamling med saa ædel en Stolthed.

Dog foer en flygtig Rødme over hendes Aasyn, og hendes Haand rystede, da hun for første Gang efter saa lang en Adskillelse stod Ansigt til Ansigt med sin troløse Hjertenskjær, og det kjendtes ligesaa paa hans Aasyn, at hans Hjerte heller ikke forblev ganske urørt ved Synet af hende; men da hun blev sin dødelige Fjende, Fru Mette, vaer og saae hendes hoverende Mine, da gjenvandt hun sin Fatning og hørte uden at forandre en Mine paa den overflødig lange Tale og Forklaring, med hvilken Bisp Knud indledede den piinlige Skilsmisseakt. Hr. Henrik maatte dernæst til sin Pine høit og tydeligt vedkjende sig Aarsagen til Trolovelsens Op-

sigelse og give Jomfru Margrethe Opreisning ved en høitidelig Æreserklæring, i hvilken han udtalte, at hun var en ærlig og god Jomfru, uden Plet paa sin Ære.

Derefter traadte de Begge frem, toge fat hver i sin Ende af et Silkeklæde, og Christoffer Gyldenstjerne overskar det med sin Dolk. Saaledes var Trolovelsen efter gammel Skik hævet og gjort død. Dog forpligtede Hr. Henrik sig til at udvirke Pavens Bevilling, og forinden denne indløb, turde hverken han eller Jomfru Margrethe indlade sig i et nyt Ægteskab.

Den heftigt forelskede, letsindige Klara Bilde agtede imidlertid hverken Paven eller Verdens Dom, og Hr. Henrik var svag nok til at bøje sig for hendes Villie, som ikke taalte nogen Opsættelse, i det mindste af Trolovelsen. Denne foregik til almindelig Forargelse alt den sjette Dag, efter at Skilsmisseakten havde befriet Hr. Henrik for hans Trolovede, og nu tvivlede Ingen mere om, hvad der var den sande Aarsag til Margrethe Gyldenstjernes Forstødelse. Jomfru Klara viste imidlertid Verden en kjæk Pande og brød sig hverken om de misbilligende Blikke, der fulgte hende, naar hun viste sig, eller om de ildevarslende Spaadomme om Ulykke og Guds Straf, der mumledes i Krogene, og som kom hende for Øre.

„Lad dem harme sig og snakke," sagde hun trodsigt; „det kommer vel, som ske skal!"

Dermed tænkte hun paa sin lykkelige Forening med Hr. Henrik, som hun meente nær forestaaende; men Slægten krævede Pavens Bevilling, det tog Tid at indhente den, og Hr. Henrik blev imidlertid ansat som Befalingsmand paa Gulland, saa de bleve adskilte. Valget af ham til at værge for dette vigtige Punkt viste, at han, trods sin Ubestandighed i Hjertets Anliggender, dog var en dygtig, paalidelig og tapper Herre, naar det gjaldt Rigets Anliggender; men han

fik nu vigtigere Ting at tage Vare paa, der hengik et Par Aar, Tiderne bleve onde, Grevens Feide kom med dens Rædsler, og det saae ud til, at Klara Bilde maaskee ingensinde vilde naae Maalet for sine brændende Ønsker.

Desto større var da hendes Fryd, da Freden omsider kom, Pavens Bevilling var forlængst indløben, og nu gav hendes Fader, Hr. Anders Bilde, sit Samtykke til Ægteskabets Fuldbyrdelse. Han udrustede et Skib til sin Datter, og medgav hende sømmelig Ledsagelse og saa rundeligt et Udstyr, som det maatte ventes af en af Danmarks rigeste Jorddrotter.

Glad i Hu seilede nu Jomfru Klara fra Stege Slot ad Gulland til, og omendskjøndt Seiladsen gik hurtig med god Børt, fløi hendes Længsel dog forud for Skibet, og ofte spurgte hun Skipperen, om han ikke kunde sætte flere Seil til.

Det var lys Sommertid, Nætterne vare milde, saa hun sad med sine Jomfruer paa Dækket, og da tonede Strengeleg og Sang, hvori hun var en Mester, og Søfolkene fik høre de gamle Viser, hvis Tone huede dem godt. Klart lød Sangen over Bølgerne, og liflig var hun at skue, som hun sad der med sin Luth i Skjødet og stirrede mod Nord, did, hvorhen hendes Længsel stundede. De forløbne syv Aar havde kun ældet hende lidet, fuldmod var nu hendes Skjønhed, Ventetiden og de udstandne Gjenvordigheder havde ikke kuet hendes lette Sind, og hvem tænkte nu mere derpaa, at hun havde fraranet Margrethe Gyldenstjerne hendes lovlige Eiendom og tillistet sig Hr. Henriks Hjerte? Tænkte hun lønligt, at der var En over Stjernerne, der havde opskrevet hendes onde Gjerninger i Regnskabens Bog? Gik der som en Skygge gjennem hendes Sjæl den sidste Aften, da Gullands Kyster dukkede op af Havet, eller var det af overvættes Fryd, at hun blev bleg som en Dødning, da Udkigs-

manden raabte Land! og hun fornam, at nu var hun Maalet ganske nær?

Den næste Morgen, da Skibet havde kastet Anker paa Visby Rhed, viste hun sig paa Dækket, redet som Brud, i en kostelig, perlestukken Kjortel og med Brudekronen, funklende af Ædelstene, paa sit Hoved; thi saa var Aftalen, at Brudetoget skulde gaa lige fra Havnebryggen til Kirken; men hendes Kinder havde ikke deres vante Smykke, den friske Rødme, og hendes Øine vare taareblændede og matte, hun følte sig syg om Hjertet og sagde til sin Amme, som stod hos, at hun havde havt en ilde Drøm om Natten.

Synet af Gullands Kyst mødte hende fremmed og koldt, og hun offrede neppe Visby, denne fordum saa mægtige Hansestad, der laae udbredt for hendes Øine med dens tætte Husrækker og talrige Kirkespiir, et Blik; Bryllupsklokkernes Klang lød i hendes Øren dumpt og sørgeligt. Hun speidede kun efter En, og endelig blev hun ham vaer.

Hr. Henrik kom ridende, prægtigt smykket som Brudgom, med Tempelherrernes Ordenskjæde paa sit Bryst og ledsaget af et talrigt Følge af Adelsmænd og Svende. Da rødmede hun høit og trak Veiret dybt, traadte frem til Rælingen og vinkede med et Klæde for at sende sin Hjertenskjær den første Hilsen; men som han, da han blev hende vaer, slog op med Haanden for at gjengjelde hendes Hilsen, da blev hans Ganger sky og gjorde et stort Spring. Hun saae med blegnende Kind Hesten steile, Fjeren i Hr. Henriks Hat, der havde vaiet over de andre, og lysnet hende imøde, forsvandt. Da saae hun Intet mere, uden at Alle stimlede til, og hun hørte høie Raab.

Med Dødsangst i sit Hjerte steg hun i Baaden, som pilsnar gjennemskar Bølgerne, sprang i Land og ilede til Ulykkesstedet, hvor Alle med Forfærdelse og Medlidenhed i deres Blikke vege til Side, og hun saae, liggende paa Sandet,

sin Elskedes blodige Lig; Hesten havde trampet ham til Døde. Da kastede hun sig over det afsjælede Legeme, og hendes Jammerskrig rystede Luften, da man førte hende bort.

Men blandt Følget var der dem, der vidste, og vel mindedes, hvorlunde det fra først af var tilgaaet med denne Trolovelse, som havde kjendt Margrethe Gyldenstjerne, agtede hende høit og misbilligede Hr. Henriks Troløshed. En af dem udbrød, slagen af Rædsel, idet han saae til den fnysende Hingst, som stod der med gnistrende Blikke og skrabede Jorden med sine Hove:

„Den vilde Ganger var et Redskab i Herrens Haand, — en Gudsdom!"

Og de Andre mumlede efter ham — en Gudsdom! og de blottede deres Hoveder og bade en Bøn for den Dødes Sjæl.

Saalunde saae vore Fædre i enhver Ulykke en Guds Straf og sporede overalt Guds Finger, dog sjelden med saa megen Grund som i Hr. Henriks Skjebne; og den guddommelige Retfærdighed standsede endda ikke herved, som vi ville see, naar vi atter opsøge Hr. Erik Banner paa Kallø Slot.

Han sad der, lykkelig og vel tilfreds, med sin Hustru, men det var ikke den stolte Fru Mette; alt for nogle Aar siden havde Døden bortrevet hende i hendes kraftigste Alder, og Aaret efter hendes Død var det Forunderlige skeet, at han havde hjemført Margrethe Gyldenstjerne som sin anden Hustru. Nu var der mere stille paa Borgen, mindre Brask og Bram, men og større Hjertefred og mere Lykke. Fru Margrethe agtede sin Husbond høit og fik ham kjær, elskede hun ham end ikke, som hun havde elsket Hr. Henrik.

Følte hun da ingen Frygt ved at træde i Fru Mettes Fodspor, ventede hun ikke at møde hendes Gjenfærd, og ængstede det hende ikke at see, hvor strengt Herren forfulgte og

tilintetgjorde hendes Fjender? Det syntes ei saa. Som et ægte Barn af en Tid, hvor Lidenskaberne gik høit, forvandt hun ikke sit Nag til Fru Mette, og, skjøndt ellers christelig og from i sin Færd, undslap der hende dog stundom de Ord:

„Fru Mette vilde ikke unde mig sin Broder, nu maa hun dog unde mig sin Mand!“

SKATTEN PAA KJÆRSHOLM

Paa Kjærsholm levede i forrige Aarhundrede en Adelsmand af den gamle Skole, det vil sige en Herre, som satte det, Verden kalder Ære, over Alting; som meente, at hans Navn forpligtede ham til at bruge mange Penge og leve paa en stor Fod; der betragtede al Slags Arbeide som værende under sin Værdighed og derfor aldrig kastede et Blik i sine Regnskabsbøger; som undte Andre det godt, men dog ikke gjorde Synderligt for Andres Bedste, kort sagt en Mand, der meente, hvad til alle Tider Nogle, men i vore Dage mange Flere og ei blot Adelsmænd mene, nemlig at al Livets Sødme er for dem, Arbeidet og Byrderne for de Andre.

Et sligt Pragtexemplar, et Produkt af sit Aarhundredes Kultur, var Baron Hans Rosenfalk. Dog ville vi ingenlunde fremstille ham som en Typus paa hiin Tids danske Adelsmænd; thi den danske Adel har, saa vel som det hele Folk, i Reglen holdt sig fri for Extravagance og viist sig solid og huusholderisk. Hans Rosenfalk var Kosmopolit; han havde tilbragt sin Ungdom i Udlandet og tjent sine Sporer navnlig i Frankrig og ved Louis XV's letfærdige Hof og derfra hjembragt en Verdenskundskab og en Politur, som langt overgik den hos hans danske Standsfæller almindelige, men tillige en *savoir vivre,* som stillede umaadelige Fordringer til hans Pung. I nogle Aar derefter havde han spillet en *grand seigneurs* Rolle i sit Fædreland, tildraget sig Opmærksomhed,

paadraget sig Misundelse og efterhaanden forødt sin store Formue. Den ene af hans Eiendomme efter den anden var kommen under Auktionshammeren, indtil han kun havde Kjærsholm tilbage, hvor han, endnu en Mand i Livets saakaldte bedste Alder, levede i Hoffærdighed og Armod og nød en tvivlsom Agtelse hos sine Naboer.

Det var Parykkernes, Knæbenklædernes, de gallonerede Kjortlers, de trekantede Hattes og de guldknappede Stokkes, kort sagt de ziirlige Manerers blødagtige Tid, i hvilken han levede; for Damernes Vedkommende, da maa vi sige, at det var de høje Hovedtøiers og Coiffurers samt Fiskebeensskjørternes Tid; at gjøre Toilette var en Forretning og det en meget kostbar og tidsspildende; men hvad Bonden angaaer, da var det Stavnsbaandets og Svøbens Tid, thi Kong Frederik VI, den danske Bondes Befrier, var dengang først nylig født. Dog, uagtet der dengang var Herrer og Slaver, og ikke som i vore Dage, blot Herrer, gik Frihedens frugtbare og skjebnesvangre Aande allerede hen over Europa, og vi skulle siden see, at et Pust af den endogsaa var trængt igjennem Kjærsholms tykke Mure.

Baron Hans havde taget sig en Hustru her i Landet, hvilket i Grunden var mærkeligt nok; men hun havde ogsaa bragt ham en stor Part af den Formue, som nu var forødt. Baronesse Clara var naturligviis en Dame af det reneste Blod; hun havde engang været smuk, var en Dame med fine Manerer og som til det Yderste holdt paa Anstanden, parlerede Fransk trods Nogen, men var for Resten saa uvidende og ukyndig i Livets og Husets Anliggende, som nogen fornem Dame i hine Dage, der havde faaet en mangelfuld Opdragelse og paa Grund af sin Rigdom ikke behøvede at røre en Finger til nogen Ting.

Samlivet med hendes Ægtefælle havde været en Række Galanterier; skjønne Talemaader og udsøgte Opmærksom-

heder havde lagt deres Forgyldning paa enhver bitter Pille, den naadige Baronesse maatte synke. Med Anstand havde hun fundet sig i sin Gemals smaa Letfærdigheder, og mere graverende Utroskaber, med Ansand havde hun seet sin Formue smelte hen mellem hans Hænder; der havde aldrig været nogen alvorlig Uenighed mellem dem; den stygge Ting: Scener, var ukjendt i deres Huus; men efterhaanden, som det gik ned ad Bakke, da Opmærksomhederne af den galante Ægtefælle, forsaavidt som de bestode i Foræringer, stedse faldt mere tarvelige ud, indtil de tilsidst ganske udebleve; da Fattigdommen rakte sit Medusahoved frem, og Rynkerne i den ellers saa ubekymrede Barons Pande trak deres Furer dybere og stode der mere stadigt som et ildevarslende memento om Sagernes sande Stilling — da mistede de galante Talemaader deres Trylleri, og deres ceremonielle Samliv fik noget Huult og Spøgelseagtigt ved sig.

Medens Baronen forholdt sig ganske passiv og med heroisk Stoicisme syntes at gaae det Uundgaaelige, total Ruin, i Møde, begyndte det at arbeide i Baronesse Claras Hoved, og hun undfangede eventyrlige Planer til at ophjelpe deres Formuesomstændigheder; men de bleve stedse tilbageviste som Fantasier, og Hendes Naade kom under slige Forhandlinger paa det Rene med, at hendes Gemal ikke mere var sin egen Herre. Den egentlige Herre paa Godset, det var gamle Rold, Godsforvalteren, en Mand med et snildt Hoved, og som fra en Tjeners ringe Stilling havde arbeidet sig op til sin nuværende ansvarsfulde Post. Han havde tjent Baronen i en Række af Aar og fulgt ham under alle Lykkens Omskiftelser; han var nøje inde i alle sin Herres Affairer og holdt Bestyrelsens Traade i sin Haand. Til ham maatte Bønderne, naar de vilde opnaae Noget, og de fik det ikke altid for Intet. Rold var en haard Hals, altsaa fik Bønderne ikke meget Gavn af, at deres Herre var god.

De saae, hvad Herren ikke selv syntes at bemærke, at jo fattigere han blev, desto rigere blev gamle Rold. Dog syntes det kun saa; Baron Hans vidste kun altfor god Besked, saa sandt som han, allerede mere end een Gang, havde maattet tye til sin Tjeners Pung, der stedse aabnede sig villigt og gav Forskud til ublue Renter; men der fattedes ham ganske paa Energi til at ryste Aaget af sin Nakke, og han gjorde da gode Miner til slet Spil.

Da imidlertid Rolds Velstand gik over det Almindelige, tilskreve Bønderne den ogsaa en særegen Omstændighed og ikke blot sædvanlig Fiffighed. Der gik et gammelt Sagn om Spøgeri paa Kjærsholm og om en stor Skat, der skulde ligge nedgravet i Hovedbygningens Kjelder fra Trediveaarskrigens Tid, dengang den daværende Ejer maatte flygte for Svenskerne. Nu var Kjelderen bleven istandsat i Baronens Tid, og Rold havde havt Tilsyn med Arbeidet. Man fortalte da, at han en Nat, mens Arbeidet stod paa, var gaaet derned alene og havde hævet Skatten, men beholdt den for sin egen Mund.

Baronessen havde hørt om Skatten, og da en af Gaardens Piger virkelig en Dag under en løs Sten fandt en lille Guldring, antog hendes Forestilling om den Rigdom, Husets Grund skjulte, meget fantastiske Proportioner og lod hende ingen Ro, hvorfor hun ogsaa en Dag talte til sin Gemal derom; men han lo blot deraf og erklærede det Hele for Hjernespind, ja, han indjog hende Skræk ved at tilføie, at da Huset var gammelt og brøstfældigt, kunde dets Mure let faae en Revne, eller styrte sammen, naar man underminerede dem ved at grave efter Skatten.

Baronessen maatte da opgive denne Plan, der, om den kronedes med Held, saa let kunde have forvandlet deres trykkende Kaar til Rigdom, og hun vendte nu al sin Tanke og satte hele sit Haab til deres eneste Datter Angelika. Det

havde stedse været Baronens største, ja maaske eneste Sorg, at han ingen Søn havde til at forplante Slægten. Hans eneste Broder, Erik, var, saa vidt han vidste, ugift og barnløs. Denne muntre Herre var i sin Tid gaaet i fransk Tjeneste som Søofficeer, men i de sidste ti Aar havde Baron Hans tabt hans Spor. Dog sagde et Rygte, at han var gaaet til Amerika; men da han altid havde udtalt sin Aversion for Ægteskabet, formodede hans Broder og Svigerinde, at hvis han overhovedet var i Live, da var han endnu den gamle forhærdede Pebersvend; altsaa vilde Slægten uddøe med ham og Baron Hans.

Det havde imidlertid sine Fordele, at deres eneste Barn var en Pige, thi der var større Udsigt til at formaae en Datter til at indgaae et glimrende Parti og derved maaskee frelse sine Forældre fra Undergang; men naturligviis maatte Partiet tillige være standsmæssigt. I dette Punkt var Baronessen ligesaa heroisk, som hendes Gemal; hun vilde hellere, tænkte hun, gaae til Grunde, end give sit Samtykke til en Mesalliance.

Baronessens Haab om en glimrende Fremtid for hendes Datter syntes fuldt berettiget. Baronesse Angelika var smuk, frisk som en Rose og skjelmsk som en Amorin. Hun var bleven bedre oplært end hendes Fru Moder, ja, hun havde endogsaa i sin Barndom været to Aar i Paris med sine Forældre og der haft udmærkede Lærere, der havde anviist hende Veien til at danne sin Aand; hun var en dannet og belæst ung Dame — og det var netop Ulykken! Hun var bleven fortrolig med Rousseau og Voltaire, hun sværmede med den Første for Naturen og for de Dyder, denne store Aand stedse priste, men aldrig selv udøvede, og af den Sidste havde hun lært at bruge sit Vid og udskyde skarpe Pile; dog var hun aldeles overveiende en sværmerisk Natur, hos hvem Fantasien stedse var i levende Bevægelse.

Hun lignede altsaa ikke andre unge Piger paa hendes Tid, og det var en slem Omstændighed. Hendes Originalitet afprægede sig endogsaa i hendes Ydre, thi hun havde i det Mindste i et Punkt fordristet sig til at bryde med Moden — hun havde givet Afkald paa den høie Coiffure, hun vragede Pudder og Sminke, bar sit Haar frit i naturlige Lokker, og naar hendes Kinder havde en blomstrende Farve, da var det Solens og Vindens Værk. Vi betvivle, oprigtig talt, Muligheden af, at dette Oprør mod Moderens Herredømme, vilde være blevet Andet, end et mislykket Forsøg, hvis hendes Forældre dengang endnu havde levet ved Hove og i den store Verden; men deres Omstændigheder vare da allerede meget reducerede, de forbleve paa deres Eiendom og viste sig kun i en snever Kreds blandt deres Standsfæller i Omegnen.

Baronesse Angelikas Egenskaber gjorde hende ikke yndet. Hun var ilde seet blandt sine jevnaldrende Omgangsveninder, som stode tilbage for hende i Alt, undtagen i Rigdom, og som ved enhver Leilighed hevnede sig paa hende for hendes Overlegenhed i Skjønhed og Vid; de ældre Damer var hun ubehagelig ved sine naturlige Lokker, sit frie Væsen og de forfærdelige Anskuelser om Modens Tyranni og Menneskenes naturlige Rettigheder, hun undertiden havde vovet at udtale; men for de Mødre, der havde ugifte Sønner og giftefærdige Døttre, var hun ligefrem en Afsky; thi Herrerne flokkede sig altid omkring hende. Uagtet hun var fuld af Ynde og i Virkeligheden blufærdig, kaldte de gamle Damer hende fræk, men især meente de og lode hende tydelig nok mærke, at det ikke sømmede sig for en fattig Herres Datter, som hende, at føre det store Ord og drage Mændenes Blikke paa sig. De indgik en formelig Sammensværgelse imod hende, og hidtil var det lykkedes dem at skræmme enhver Beiler fra hende. Det hændte kun en eneste Gang,

at en Adelsmand anholdt om hendes Haand, men da han var fattig, blev han afviist af hendes Forældre.

Saaledes havde hun naaet sit tyvende Aar og stod endnu ledig paa Torvet. Hendes Fru Moder meente at begribe den egentlige Aarsag til Ulykken — deres Fattigdom; men hvad der var hende aldeles ubegribeligt, det var hendes Datters gode Humeur under disse trykkende Omstændigheder. Der saaes kun en Mismods Sky paa hendes smukke, hvide Pande og over hendes straalende blaae Øine, naar en rig Beiler nærmede sig hende; men naar Forældrenes Forsøg paa at holde ham fast var strandet, og han atter trak sig tilbage, da opklaredes hendes Aasyn, det gamle fortryllende Smiil viste sig igjen, og Haven paa Kjærsholm gjenlød paany af hendes muntre Sange.

Imidlertid blev hendes Forældres Omgangskreds stedse mindre. Baronen havde i sine Velmagtsdage været for hovmodig til at erhverve sig virkelige Venner, og nu skræmmede han sine Omgangsfæller og Naboer fra sig ved hyppige Anmodninger om Laan. Det hændte vel endnu, at en eller anden Nabo, der yndede Baronen som en munter og behagelig Omgangsfælle, og som ikke vragede hans gode Jagt, nu og da gjestede Kjærsholm, og Agtelsen for Familiens gamle Navn bevægede ogsaa de adelige Fruer i Nabolaget til engang om Aaret eller to at komme agende i deres Karosser og aflægge en stiv, formel Visit. Dog undlode de aldrig, naar de sade i Salen paa Kjærsholm, at tilkaste hverandre betegnende Blikke, og paa Hjemveien pleiede de at skoptisere over Baronesse Claras gamle, falmede Robe, Tjenernes luvslidte Livré, Lænestolenes Brøstfældighed og andre Tegn paa den tiltagende Pengenød i Familien Rosenfalk. Baronessen gjettede, hvad de gode Damer tænkte, men det bøiede ikke hendes kneisende Nakke. Var end hendes Høisæde, en mægtig Lænestol med afslidt Forgyldning,

brøstfældig og Betrækket luvslidt, hun sad dog i den med lige saa megen Anstand, som om det havde været en Throne af purt Guld, og det ikke blot, naar hun modtog Besøg; nei, Stilen, Ceremoniellet og tillige Ørkesløsheden var ganske den samme, selv naar hun var uden Hof og kun gav Audients til Huusholdersken eller Meiersken.

Da indtraf en Begivenhed, som vakte den gode Dame af hendes storladne Apathi og glattede Rynkerne i hendes Gemals Pande, eller rettere sagt: den meldte sig forud ved et Brev fra den forsvundne Baron Erik. Han var vendt tilbage til sit Fædreland og bebudede sin Ankomst paa Kjærsholm om faa Dage. Baron Hans gjorde sig med sin sædvanlige Egoisme strax sangvinske Forventninger om Hjelp af Broderen, i det Haab, at denne bedre havde forstaaet at holde paa sine Penge, end han selv; men Baronesse Clara hørte Nyheden med blandede Følelser. Hun erindrede sin Svoger som en raa Sømand med en ubehagelig Tilbøielighed til nærgaaende Vittigheder, en gudsforgaaen Karl, hvem Intet var helligt, og som endogsaa engang i hendes Paahør havde nedværdiget sig ved at drive Spot med adelig Herkomsts Værd; ja, han havde endogsaa pralet af, at han aldrig tillod sine Undergivne at tillægge ham Titelen Baron, og at den Rang af Kapitain, han selv havde erhvervet sig i Marinen, var ham langt mere dyrebar.

Baronessen tænkte da med Skræk paa et Besøg af denne vanslægtede Adelsmand i deres nuværende elendige Kaar. Husets Armod var ikke til at skjule, og da den var selvforskyldt, vilde den formodentlig blive Gjenstand for hendes hensynsløse Slægtnings Spot; derimod betragtede hun det som høist tvivlsomt, at der fra den Kant vilde blive rakt dem en hjælpende Haand.

Baronen derimod satte sig paa den berammede Dag i en oprømt Stemning i sin gamle Karosse. Han vilde selv mod-

tage sin dyrebare Broder i den nærmeste Kjøbstad og ikke blot sende Vognen efter ham, som han i sin meget lakoniske Skrivelse havde bedet om. Baronen drog afsted tidlig om Morgenen; men da Veien var lang, ventedes han og hans Gjest ikke til Kjærsholm førend den næste Dag.

Da han var kjørt, sad hans Gemalinde i sin høiryggede Lænestol med sit Lommetørklæde og sit Hovedvandsæg i Hænderne, hensunken i melancholske Betragtninger, da det Uhørte skete, at Ladefogeden, Ole, begjærede at stedes for hende.

„Ole, *mon dieu,* hvad kan den Karl ville mig?" spurgte Baronessen med mat Stemme; men da Kammerjomfruens Svar lød, at Karlen paatrængende forlangte at tale med den naadige Baronesse selv, tænkte denne, at der maatte være forefaldet Noget af Vigtighed paa Gaarden, og gav sit Samtykke til Audientsen.

Ole traadte ind, gjorde sit Skrabud og stod der, stor og tyk, som han var, i sin fidtede Trøie og sine lappede Buxer, idet han dreiede sin gamle lodne Hue mellem Fingrene og for Resten paa Hosesokker. Han kom lige fra Tærskeloen og udbredte en ubehagelig Duft af muggent Halm omkring sig.

Baronessen mumlede: *„c'est horrible!"* holdt Hovedvandsægget for Næsen og vinkede afværgende med Haanden, da Ole var saa dristig at træde nærmere; men ikke desto mindre gik han lige hen til hende, saae paa hende med et ubehageligt stirrende Blik, og sagde, idet han dæmpede sin grove Røst:

„Naadige Baronesse, jeg har i Nat havt en Aabenbaring, Skatten angaaende, som De nok veed!"

Baronessen havde lukket Øinene, men aabnede dem øieblikkelig igjen, Haanden med Hovedvandsægget sank ned i Skjødet, og hun udbrød med uventet Livlighed:

„Skatten, Ole! *Mon dieu,* hvad er det? Fortæl!"

Ole nikkede tilfreds; han var traadt ind med den Forvisning, at Trylleordet „Skatten" vilde skaffe ham Gehør; thi han vidste, at Baronessen, ligesom han selv, troede paa Skatten, og naturligviis var det heller ikke nogen Hemmelighed for ham, i hvilken Grad hans Herskab trængte til en slig Gevinst. Han aflagde derpaa sin Beretning, der lød saaledes:

„Saa gik det til, at som jeg i Gaar Aftes ligger i min Seng og er lige ved at slumre ind, da hører jeg et Bulder udenfor min Dør, den gaaer op, og i Maaneskjæret seer jeg den graae Mand staae for mig. Baronessen har vel nok hørt tale om ham."

„Vist har jeg," svarede Baronessen nerveust, thi hun var ligesaa overtroisk som den simpleste Gaasetøs paa Gaarden. „Videre, Ole, videre!"

„Flux bad jeg mit Fadervor!" fortsatte Ole, „men saa grinte Spøgelset og sagde med hæs Røst: „det bider ikke paa mig, Ole! Stat op og følg mig, da skal jeg vise Dig Noget!" Jeg var ikke mig selv mægtig; jeg maatte ud af Sengen og gaae med, som om jeg var bleven draget med et Reb. Spøgelset gik foran mig hen til Hovedbygningen og ned i Kjelderen uden at standse, eller saa meget som see sig om. Jeg troer, Mare, at vi gik lige lukt gjennem de lukkede Døre og Skillevæggene, nok, at med Et stode vi i et lidet Rum, hvor jeg aldrig før har været. Da tændtes der ligesom et Blaalys, og jeg saae tre aabne Kister, smeldende fulde af Guld- og Sølvmønter. „See der!" sagde Spøgelset, rakte saa Haanden ind i et Hul i Muren og fremtog et lidet Skrin: han lukkede det op, og jeg saae en Mængde Ædelstene skinne, saa det sveed i mine Øine. Da sagde han: „Siig det til den naadige Frue, men ikke til nogen Anden. Byd hende snarest lade Skatten hæve, at jeg kan faae Ro i min

Grav. Naar Skatten er hævet, da vil Du for Din Umage og Din Troskab faae saa Meget, at Du bliver forsørget for Livstid." Saa blev Alt mørkt, og jeg veed ikke af Andet, end at jeg atter laae i min Seng og rystede, saa Tænderne klapprede i Munden paa mig."

Baronessen, som havde hørt til med spændt Opmærksomhed, drog nu et dybt Suk og sagde:

„Ak, Ole, det er vel blot Noget, Han har drømt?"

„Nei paa det Lav," svarede Ole bestemt; „det er saa sandt som Evangelium, og Alt saaledes virkelig gaaet til. Jeg tænker, det maa have været Niels Skrivers Aand; der siges, at det var Manden, som Hr. Søren satte til at vogte Skatten, da han flyede fra Landet, men han vendte aldrig tilbage, og Niels kom ynkeligt af Dage, for Svenskerne torterede ham og dræbte ham tilsidst, fordi han ikke vilde vise dem, hvor Skatten laae."

„Naa, lige meget," svarede Baronessen; „men Han troer i hvert Fald, at Skatten er der?"

„Det maa jeg vel," sagde Ole, „efter det Syn, jeg havde i Nat."

„Men hvor er Stedet?" spurgte Baronessen videre.

„Vi gik til Høire," svarede Ole, „og saa langt ind, som vi kunde komme; det maa være i den østre Gavlmuur; jeg tænker, den er huul."

„Og troer Han, der kan brækkes Hul paa den uden Fare for, at Gavlen skal styrte ned? Jeg har engang talt med Baronen derom, men han meente, at der vilde være Risiko derved."

„Paa ingen Viis!" svarede Ole. „Huset er gammelt, men stærkt, og vi skulle jo kun gjennembryde den indre Muur."

„Men Han glemmer Et, Ole!" vedblev Baronessen, „man siger jo, at Rold har været der og hævet Skatten."

„Det er kun Fabel," svarede Ole; „jeg var selv den Nat

dernede med ham; han søgte blot efter Nøglen til sin Pult, som han troede, han havde tabt dernede. Maa jeg gjøre den naadige Baronesse opmærksom paa, at denne Nat, da Baronen er fraværende, vilde være saa beleilig til det Stykke Arbeide; men Baronessen maa selv være nærværende derved, ellers vil det ikke lykkes."

En nerveus Gysen gjennemfoer den gamle Dame. Begjærligheden efter Skatten kjæmpede med hendes Aversion for at indlade sig paa et sligt Eventyr og være alene i Kjælderen ved Nattetid med Ladefogeden — nei, det var for galt! Den sidste Følelse syntes at faae Overhaand, thi hun afskedigede Ole med den Erklæring, at derpaa kunde hun ikke indlade sig. Skulde det skee, da maatte han hæve Skatten alene; men det maatte helst beroe, indtil Baronen var kommen hjem; da vilde hun tale med ham om Sagen og see at formaae ham til at lade Kjælderen undersøge. Med den Besked maatte Ole gaae, men han fjernede sig misfornøiet og hovedrystende.

Der var imidlertid et Par smaa Øren, som havde hørt Samtalen, Baronesse Angelikas nemlig. Døren til Havestuen stod paa Klem, hvad hverken Ole eller hans Herskab havde bemærket, og saaledes blev den unge Baronesse indviet i Hemmeligheden, først som et uvilligt Vidne, tilsidst som en bevidst Lurerske.

Hun benyttede den Støi, Oles Bortgang foraarsagede, til at aabne Havedøren og slap ubemærket ud i det Frie. Hun løb langs en af de høie Buxbomhækker og ad en lang Lindeallee ned til Aaen, hvor der var et Lysthuus; der gik hun ind og blev staaende i dybe Tanker.

Det var en smuk Sommermorgen, en mild Vind krusede Aaens langsomt flydende Vande, Solen lod de smaa Bølger blinke, Lindene duftede og Fuglene sang, men den unge Dame havde nu ikke Sands for Naturens Skjønhed; hun

grublede over det, hun havde hørt — al hendes Tanke var ved Skatten! Hun var hverken overtroisk eller pengegjerrig, men hun havde en dyb Følelse af sine Forældres ulykkelige Stilling, et Liv i Armod og Hoffærdighed. Hvad om Skatten virkelig existerede?

Hun var nydelig at se til, som hun stod der med Øinene heftede mod Jorden og dækkede af de lange Øienhaar; hverken Fiskebeensskjørtet eller det stive Corset formaaede at tilintetgjøre den Ynde, der laae i hendes Holdning og hvilede over hendes fine, udtryksfulde Aasyn; intet Stumt kunde være saa talende som hendes friske Læber, naar hun tav. En Hyrdindehat sad gracieust paa hendes lysebrune Lokker, og den var smykket med en frisk Rose, som hun tidlig denne Morgen selv havde plukket.

En fiin Rødme stjal sig over hendes Kinder, idet hun drog et Suk og saae op. Hvor kjært var ikke dette Sted for hende, hvor mange lykkelige Øieblikke havde hun ikke tilbragt her! Hun meente i Dag, mere end nogensinde, at trænge til at høre en kjendt og kjær Røst, hun behøvede et godt Raad — ak, vilde nu blot en lykkelig Stjerne —!

Hun fik ikke udtænkt; det raslede i Buskene bag Lysthuset, og strax efter stod en saare skjøn ung Mand for hende med et Glædeslyn i sit Blik. Han var vel voxen og rank, havde ædle og mandige Træk, og saa disse Øine! Ja, han var smuk fra Naturens Haand, men ikke fra Skrædderens. Hans sorte Klædning var aabenbart en Landsbyskrædders Værk; Halvkjolen, den lange Vest og Knæbeenklæderne passede ham slet og vare temmelig luvslidte og Skoene klodsede, men dog knælede han for Baronesse Angelika, som om han havde været klædt i Silke og Fløiel, og som om en juveelbesat Kaarde havde funklet ved hans Side. Hun rakte ham sin Haand med en Dronnings Mine; han trykkede ærbødigt et Kys paa den og reiste sig derpaa

for i al Høviskhed at tage Plads ved Siden af sit Hjertes Dame paa Lysthusets Bænk.

Vi maa nu rykke frem med Sandheden og gjøre en for Baronesse Angelika graverende Tilstaaelse — hun havde kastet sin Kjærlighed paa en Person, der efter Datidens Begreber var hende uværdig og som officiel Beiler umulig, thi den unge Mand var en fattig Student ved Navn Jens Lind, Søn af den afdøde Sognepræst. Han havde maattet opgive sine Studier paa Grund af sin Fattigdom og tjente nu sit Brød hos Godsforvalteren, gamle Rold, som Skriver. I Sandhed, havde Baronesse Clara været Vidne til den lille Scene, vi nylig have beskrevet, hun vilde have faaet Brug for sit Hovedvandsæg! Og vi ere nødsagede til at indrømme, at hendes Forfærdelse og Harme vilde være berettiget, thi naar vi nu, i det nittende Aarhundrede, ikke ere komne videre, end at en Forbindelse mellem to saa ulige stillede Personer maa betragtes som en vovelig Sag, hvad skulle vi da dømme om den unge Dame, der indlod sig i et sligt Eventyr for over hundrede Aar siden, da Standsfordommene endnu i deres fulde Udstrækning stode ved Magt? Endelig maae til alle Tider Forlovelser uden Forældrenes Vidende, i Skjul, misbilliges som ulykkebringende; ær din Fader og Din Moder, om Du vil leve længe i Landet!

Vi tør da ogsaa paastaae, at hvis Baronesse Angelika ikke havde læst Rousseaus *La nouvelle Héloïse* og det hele tre Gange fra Ende til anden, saa vilde det aldrig være kommet saa vidt med hende. Der havde været en Tid, da adelige Junkere i Fløils Klæder, ædle Husmødre i Fiskebeensskjørter, og gyldne Brudekarme med vælige Heste for havde spillet en vis Rolle i hendes Fantasi. Hun havde dengang tænkt, at det var hendes Pligt at offre sig for sine Forældre og gjøre et Parti, som kunde glæde og gavne dem paa deres gamle Dage. Da havde hun tænkt sig selv som

Husfrue paa et trylleagtigt Slot, med en Gemal, der knælende rakte hende Bouketter og kostbare Foræringer; men ak, dengang havde hun kun læst *La nouvelle Héloïse* een Gang, og hun vidste ikke, hvad Kjærlighed var!

Dog vilde hun maaskee have faaet Bugt med sin Lidenskab, eller i det Mindste skyet at indlade sig saa dybt, hvis hun ikke af Rousseaus mægtige Aand paa ethvert Punkt var bleven støttet i sit Hjertes Fordringer. Hun havde ikke blot et varmt Hjerte og en levende Fantasi, men ogsaa en tænkende Sjæl, og idet hun i Aanden fulgte sin store Mester og Lærer paa Banen, kom hun konsekvent til en Forkastelse af alt Adelskab og adelige Forrettigheder; hun var i sit Hjerte bleven en Oprører og Demokrat, men hun vilde have følt sig meget krænket, om Nogen havde vovet at paastaae, at hendes Kjærlighed var hele Theoriens Bærer, og at den skjønne Bygning aldrig vilde være bleven reist, hvis hendes Elsker havde været hendes Lige i Stand og ikke en Plebeier.

Mærkeligt var det, næsten som et Vidunder, at hun alligevel af en Bog, som *La nouvelle Héloïse,* der priser sentimental Sandselighed, havde uddraget mere Honning end Gift. De to Elskendes Sammenkomster havde, paa det uundgaaelige, ærbødige Haandkys nær, været saa sømmelige og holdte inden de rette Grændser, at Enhver uden Anstød kunde have overværet dem, og denne Omstændighed var et Beviis paa den unge Dames Blufærdighed og Karakteerstyrke.

„Jean," sagde hun mildt bebrejdende, „det er nu otte Dage, siden vi saaes!"

„Angelique," svarede han, „jeg er uskyldig deri; min gamle Djævel af en Husbonde har vogtet paa mig med Argusøine; men i Dag er han ude paa Forretninger. Himmelske Angelique, mit Hjerte har vansmægtet efter at skue

Dit hulde Aasyn; i Din Nærhed er det som i Paradiis, uden Dig er mit Liv et Helvede! Dog, ret betænkt, Du Skjønne og Rene, saa er jeg selv nu, da jeg er Dig nær, fjern fra Dig. Du straaler som en Stjerne paa Himmelen, Din sublime Aand er hævet over den jordiske Lidenskab, som gløder i mit Bryst, jeg, der kryber paa Jorden som en Orm og aldrig vil kunne naae Dig!"

Denne svulstige Tiltale, som i hine Tider ganske var *comme il faut,* og som viste, at Jens Lind var belæst og havde dannet sigt efter gode Mønstre, gjorde denne Morgen ikke det forønskede Indtryk paa hans Elskede.

„Ak Jean," sukkede hun, „i Dag have vi ikke Tid til at elske; vi maae tale om Forretninger."

„Det have vi gjort før, mit Hjerte," svarede han livligt, „thi Du kan da kun mene det Slags fantastiske Forretninger, som pleie at sysselsætte os, der tilbede Dyden og Friheden og elske, ikke blot hinanden, men ogsaa vore Medmennesker, hvem vi alle betragte som vore Brødre og Søstre. Mindes Du den Dag, da Rold havde ladet den stakkels Niels pidske? Hvor stor og ædel var ikke din Harme? Hvad gjorde vi da? Vi nøiedes ikke med at fælde Taarer over Barbarernes Grusomhed, nei, vi gjorde Revolte, at sige i Aanden, vi tænkte os som Herrer over dette skjønne Gods, vi joge Rold af hans Tjeneste, vi reformerede Bestyrelsen, vi løste Bondens Lænker og gjorde ham fri og lykkelig —"

„Hold inde, Jean," sagde Angelika; „det var en skjøn Drøm, altfor skjøn til, at den kan gaae i Opfyldelse. Der fattes ikke blot Dig, men ogsaa os, den gyldne Løftestang, uden hvilken en slig Omvæltning ikke vil kunne sættes i Værk — Penge!"

„Penge!" udbrød Jens Lind, „nei Magt! Var jeg Dig jevnbyrdig, Angelique, vilde din Fader vedkjende sig mig, turde han betroe mig Bestyrelsen af sin Eiendom, det skulde

Alt blive sat i Værk. Jorden her er en Guldgrube, men den ligger død hen. Fik jeg Lov til at raade, da skulde din Fader inden ret mange Aar blive en rig Mand, og hans Undergivne lykkelige."

Angelica saae paa ham med taareblændede Øine, der lyste af Stolthed.

„Jeg troer, Du kunde gjøre det, *mon ami,*" sagde hun, „men Penge maatte der dog til. Fader er jo i Gjeld til Rold; han kan ikke afskedige ham."

„Ak," sukkede Jens Lind, „det glemte jeg! Nu," vedblev han, „det Hele er en Chimære. Du bliver aldrig min, Angelique! Vilde jeg kun tænke paa mig selv og min egen Lyksalighed, da maatte jeg ønske Dig endnu fattigere, end Du er, saa fattig, som jeg er! Ogsaa den Drøm have vi drømt, min Elskede!"

„Og den," sagde hun, „har størst Sandsynlighed for sig; den vil formodentlig blive til Virkelighed — hvis ikke — pas paa, nu kommer jeg til Forretningen! Den er saamænd fantastisk nok, men dog ikke bygget paa ganske løs Grund. Du skal vinde Penge, Jean, mange Penge, og derved lægge Grunden til vor Lykke — endnu i denne Nat!"

Jens Lind stirrede forbauset paa Angelica, og da han udbad sig Forklaring, fik han en omstændelig Beretning om Oles Audients hos hendes Moder og hans Aabenbaring om Skatten. Da smilede Jens Lind overlegent og sagde:

„Angelique, Du er et Barn! Jeg har ofte glædet mig over, at saa stor Enfold kunde være parret med saa megen Kløgt — just det gjør Dig fuldendt fortryllende!"

„*Monsieur!*" udbrød hun og reiste sig, „ingen Fornærmelser!"

„*Mon dieu,* Angelique, jeg meente at have sagt Dig den største Compliment!"

„Tør jeg spørge," vedblev hun og slog med Nakken, „hvad

Enfoldigt der er i at antage, at en Skat kan ligge nedgravet i Kjelderen? Have Folk ikke til alle Tider i Krig og Fare nedgravet deres Kostbarheder for at bringe dem i Sikkerhed? Kan ikke Beretningen om denne Skat, er den end bleven saa gammel, at den ligner et Sagn, være fuldkommen sandfærdig og bygget paa et Factum? Jean, jeg forlanger, at Du skal troe paa Skatten."

„Er det Alt?" spurgte han smildende.

„Nei," svarede hun; „jeg befaler Dig at hæve den og det i denne Nat."

Da indgav Gud Amor Jens Lind et lumskt Indfald, thi han svarede:

„*Bien!* men da siger jeg, som Ole sagde til din Fru Moder — Baronessen maa selv være nærværende, ellers vil det ikke lykkes!"

„Jeg, Jean!" udbrød Angelica forskrækket, „hvilken Idee! Med Moder var det en ganske anden Sag; Oles taabelige Overtro dicterede ham den Begjæring, om det da ikke var et Fif af ham. Dog, Karlen er os virkelig hengiven, og at han troer paa Skatten, det er aabenbart. Jeg deler denne hans Tro, men ikke hans Overtro, og alle Fif ere her overflødige. Kunde jeg endda troe, at Moder vilde indlade sig derpaa — men nei, dertil bekvemmer hun sig aldrig i Evighed; Moder i Kjelderen ved Nattetid alene med Ole — ganske utænkeligt! Og sandt at sige, Jean, jeg ønsker det heller ikke. Du skal finde Skatten, og som den lykkelige Finder fortjene Faders Taknemmelighed. Moder sagde jo, at hun vilde afvente Faders Tilbagekomst i Morgen, og vær vis paa, at det vil hun gjøre. Du maa komme hende i Forkjøbet og hæve Skatten i Nat!"

Men for den forelskede Ynglings Tanke viste sig — ingen Skat, men den fortryllende Udsigt til et natligt Stevnemøde

med hans Tilbedte. Han holdt urokkeligt fast ved Betingelsen, hendes Deltagelse i Eventyret. Længe stod hun imod.

„Du er afskyelig, Jean!“ udbrød hun tilsidst, „jeg vil aldrig see Dig mere!“ men da hun med et Smiil tilføiede, idet hun citerede Begyndelsesordene til *La nouvelle Héloïse,* blot med en lille Forandring, og sagde: *„Il faut vous fuir, Monsieur, je le sens bien!“* da skjønnede han, at hun var i Færd med at give sig, og inden de skiltes, blev Alt aftalt. Hun lovede at indfinde sig ved Nedgangen til Kjelderen paa Slaget tolv, og han tilsvor hende, at han vilde være paa Pletten til den berammede Tid med fornødent Værktøi. —

Natten var kommen, Klokken havde slaaet det første af Midnatstimens tolv Slag, og Angelica stod allerede ved Kjelderdøren, bleg og skjælvende. Det var lykkedes hende at bemægtige sig den ene af de to Nøgler, som fandtes i Huset, og at liste sig ubemærket ud ad Havedøren. Alt var stille, og dog knugede Angsten hende. Hvor var nu hendes høie Mod og hendes Ringeagt for Ovrtro? Hun rystede som et Espeløv og ventede hvert Øieblik at see den graae Mand staae for sig. Der var Skyer for Maanen, og det havde i det første Øieblik været hende en Beroligelse; men nu ængstede Mørket hende, og hun vilde sikkerlig have flygtet og svigtet i sit Livs mest afgjørende Øieblik, var hendes Ven ikke i samme Nu kommen. Han gav hende strax et Beviis paa, at han intet Spøgelse var, thi han lagde sin Arm om hendes Liv, drog hende til sig og gav hende et Kys.

Saa stor en Frihed havde han aldrig før taget sig. Hun rev sig løs og sagde:

„Fy, Jean! Vær nu god! Har Du Værktøi med? Blot en Spade!“ vedblev hun i en misbilligende Tone; „Du skal jo brække Hul paa en Mur.“

„Spaden er stærk,“ svarede han hviskende, „og Muren er skjør. Kom nu! Der er Maanen, her bliver saa lyst.“

De listede sig ned ad Stentrappen, men mod Forventning fandt de Døren aaben.

„De have glemt at lukke den," hviskede Angelica; „jeg kunde have sparet mig den farefulde Gang, da jeg stjal Nøglen!"

De traadte ind i det første Kjelderrum, men standsede brat, thi de hørte en Støi inde i det inderste Rum, Maalet for deres Vandring. Angelica havde nær udstødt et Skrig, men Jens aabnede blot Skodden for den Blindlygte, han havde med, og dreiede Lygten, saa Lyset faldt til alle Sider. Der var Intet at see.

„Det maa have været Rotterne," sagde Jens, og derpaa gik de videre, idet Angelica greb hans Arm og klyngede sig tæt op til ham.

Saaledes naaede de det inderste Rum ved den østlige Gavl, hvor Skatten efter Oles Beskrivelse skulde være. Loftet bestod af svære Hvælvinger, hvis Kalk var hensmuldret af Fugtighed. Der faldt et lille Stykke Kalk ned, ligesom de traadte ind, hvilket indjog Angelica en ny Forskrækkelse og næsten forskaffede hendes glade Ven Lyksaligheden af en Omfavnelse. Luften var muggen og tung, og i Krogene stod en hel Deel gamle Skramlerier, et Skjul for Rotterne. I dette Øieblik fortrød Angelica bitterligt sit taabelige, forvovne Indfald og ønskede sig i god Behold paa sit Værelse bag sin Himmelsengs Gardiner; men hendes Ven var ubehagelig oprømt, og da han lod Lyset falde paa hendes Ansigt og blev dets Bleghed vaer, sagde han:

„*Mon ænge, tu l'a voulu,* Nu frisk Mod! Ah, see her, en prægtig Jernstang! Den har Fru Fortuna ført hid, og den skal blive os et Lykkens Værktøi. Veed Du hvad, nu, da jeg er her, begynder jeg ogsaa at troe paa Skatten. See derhenne den Udbygning, som ligner en Skorsteen, det maa være Stedet!"

Men dog tøvede han, blev staaende og betragtede sin Elskedes skjønne Skikkelse, som i Lygtelysets rødlige Skjær fik en trylleagtig Ynde, og pludseligt kastede han sig paa Knæ og udbrød:

„Inden jeg skrider til Værket, da tilsværg mig, at Du elsker mig; det vil give min Arm Kraft. Siig det, Angelique: Jeg elsker Dig!"

Da saae hun paa ham med et ømt Blik, Rødmen vendte tilbage til hendes Kinder, og hun sagde med sin bløde Stemme:

„Jean, jeg elsker Dig!"

Det lød som et Suk, eller en Hvisken af Aander, men neppe havde hun udtalt, før de hørte Fodtrin, og en dyb, stærk Stemme, der var dem ganske fremmed, sagde:

„Nei, veed Du hvad, min Bro'er, aldrig i mine Livsens Dage saae jeg et skjønnere Syn!"

Røsten var den hjemvendte Baron Eriks. Baron Hans og han havde foretrukket samme Dag at kjøre til Kjærsholm, de vare indtrufne ved Midnatstide, og Capitainen havde faaet det Indfald, i det skjønne Maaneskin at gaae til Fods gjennem Haven, hvilket var en Gjenvei, saa at de naaede Gaarden før Vognen; de havde seet Lyset i Kjelderen og vare, forundrede over dette Særsyn, strax ilede derned.

Jens Lind sprang forskrækket op, og Angelica veeg tilbage med et Skrig; men nu lod en kjendt Røst sig høre, hendes Faders.

„Angelica," raabte han, „er det Dig og — Monsieur Lind — hvilken Skandale!"

Men den unge Dame havde et moralsk Mod, som voxede med Faren; hun ilede hen til sin Fader, kastede sig for hans Fødder, greb hans Haand og sagde med en Stemme saa bønlig, at dens Klang, som Capitainen siden sagde, maatte kunne røre en Steen:

„Fader, nu veed Du det! Jeg elsker ham, jeg kunde ikke Andet; o, han er saa smuk, saa god, saa ædel! men vi have Intet at bebreide os uden dette, at vi elske hinanden. Hav Medlidenhed med mig og skaan ham —"

Da tav hun brat, thi en hørlig Lyd kom henne fra Krogen, som om Nogen bevægede sig bag det gamle ormstukne Paneel, der var stillet op til Væggen. Baronen raabte: „Hvad er dette? er her Flere endnu?" rev sig løs, sprang hen i Krogen og rev Panelet om, saa det faldt til Jorden med et Brag, og en Støvsky stod dem om Ørerne.

Da Skyen havde fordeelt sig, viste sig for de Tilstedeværendes forbausede Blikke den naadige Baronesses Skikkelse, indhyllet i en Surtout, og som Baggrund de usikkre Omrids af en svær Mandsperson, i hvem Baronen snart gjenkjendte sin Ladefoged.

„Clara!" sagde Baronen, da han havde gjenvundet Mælet; „Du ogsaa her — med Ole — ved Guderne, nu troer jeg, at I alle have mistet Forstanden!"

Men den naadige Baronesse havde i et Nu gjenvundet sin Fatning. Med en Energi, som hendes ziirlige, formelle Tilværelse endnu aldrig havde tilladt hende at lægge for Dagen, brød hun, en forbittret Juno lig, frem af sit Skjul, styrtede løs paa sin Datter, greb hende i Armen og raabte:

„Angelica, Du falske Blakke, vanartede Barn, som Du er, Du som har ladet Dig besmitte af denne simple Karls Favntag — fort med Dig!"

Og idet hun trak sin Datter med sig, fjernede hun sig skyndsomt, og de forsvandt.

„Naa!" udbrød Capitainen, som kun med Møie bekæmpede sin Lyst til at lee; „dette hersens lader min Sjæl til at være et indviklet Eventyr!"

„Lad os gaae," sagde Baronen med mat Stemme.

„Gaae?" gjentog Capitainen, og Hvælvingen gav Gjen-

lyd af hans stærke Røst; „nei hør, veed Du hvad, lad os nu ikke tabe Hovedet. Her er svalt og lugter forbandet muggent, men dog siger jeg: lad os ikke vige herfra, før vi have faaet en Forklaring af disse Personnager."

Saaledes ophidset foer Baronen løs paa Jens Lind, greb ham i Kraven og sagde:

„Veed Du, din Slyngel, at Du ved at lokke dit Herskabs Datter, dertil en født Baronesse Rosenfalk, til et sligt forrykt Stevnemøde, har syndet baade mod Menneskenes og Guds Love?"

Jens rev sig løs og svarede med et blegt Aasyn, men med fast Røst:

„Ja, mod Menneskenes, men ikke mod Guds!"

„Naa," faldt Capitainen ind, „lad os nu ikke spilde Tiden med en theologisk Disput. Væk med alle Fraser! Lad mig forhøre den unge Mand; han ser mig ud til at kunne give fornuftig Forklaring, om han vil. Fortæl, Monsieur Lind — var det ikke saaledes De hed? — hvilke mystiske Aarsager have bevæget dette Steds ædle Herskab til Stevnemøder ved Nattetid, og fornemmelig, hvad er Grunden til, at de ærede Damer have valgt dette fordømt fugtige Hul til Skuepladsen for deres Intriger; ha, ha!"

Baronen vred sig under Svøben, men Nysgjerrigheden holdt ham fast, og han lyttede i Taushed til Jens Linds Beretning, der var udtømmende og gav en mere tilfredsstillende Forklaring, end Baronen havde haabet. Da Jens Lind kom til den naadige Baronesses Rolle i Eventyret, sagde han:

„Hendes Nærværelse her kan jo kun forklares derved, at hun i Løbet af Dagen har skiftet Tanker og er gaaet ind paa Oles Forlangende. De maae være komne herind lige før vi, de havde ikke begyndt Arbeidet — ah," sluttede han, „nu forstaaer jeg, hvorfra Jernstangen er kommen — ikke sandt

Ole, Du efterlod den, da Du med den naadige Baronesse flygtede bag Panelet?"

Ole, der hidtil havde staaet som en Støtte, traadte nu frem og sagde:

„Saa forholder det sig; men Skam faae De, Lind, som kom her og forstyrrede os i vor Gjerning; jeg tør bande paa, at nu er Skatten sunken tyve Fod ned i Jorden og bliver aldrig hævet."

Da lo Capitainen, men Baronen sagde:

„Skatten, hvor latterligt! Du kan gaae, Ole, Du er en Dosmer og har handlet i god Tro; men først tager Du denne Springfyr ved Kraven. Luk ham ind i den gamle Arrest, og der maa han blive i Nat; jeg skal hente Nøglen."

„Hans," sagde Capitainen, „nu bærer Du Dig ad som en Dosmer; vil Du værne om din Datters Ære, da maa Sagen neddysses. Jeg troer, at hun er reen som nyfalden Snee, men Verden vil dømme anderledes. Ole," vedblev han, stak Haanden i Lommen og fremtog en Ducat; „der har Du den, saa tier Du nok?"

Ole nikkede med et Griin og tog den værdifulde Mønt med Tak, idet han svoer en drøi Ed paa, at de kunde lide paa ham.

„Og hvad Dem angaaer, Monsieur Lind," vedblev Capitainen, „da siig mig først, hvem De er og hvad — fordømme mig, om jeg endnu er bleven klog derpaa!"

Da Capitainen havde faaet den ønskede Forklaring, sagde han:

„Au! Den Bugt bliver ikke let at klare; men gaa nu til Deres Kammer, forhold Dem rolig og pas Deres Dont, som sædvanlig. Det er muligt, at vi tales ved engang endnu. Kan jeg stole paa, at De ikke smører Haser?"

„Fuldkomment, Hr. Baron," svarede Jens; men Capitainen bed ham af og sagde:

„Capitain, om jeg tør bede, Capitain og ikke Baron!“

Derpaa gik de op af Dybet og søgte hver til Sit. Baronen gik forbi Sovekammeret uden at træde ind; han vilde forskaane sin Gemalinde for en *tête à tête* strax og ønskede den heller ikke selv. Den naadige Baronesse blev ved sin Kammerjomfru underrettet om, at Baronen, for at være sammen med sin kjære Broder, agtede at sove i Gjestekammeret hos ham.

De bleve imidlertid oppe et Par Timer, og Baronen benyttede Tiden til at skrifte for sin ældre Broder og indvie ham i hele sin fortvivlede Stilling. Capitainen hørte paa Skriftemaalet uden at røbe Forundring, eller yttre Vrede; men inden han trak Dynen op over sig for at sove, sagde han:

„Godt, Hans! Jeg seer, at Du er bleven Dig selv lig og lige til det Sidste har været saa nobel en Ødeland, som nogensinde jagede et Dyr og vendte et Kort. Vi faae see, hvad jeg kan gjøre for Dig; men jeg forlanger nogle Dages Betænkningstid. Jeg vil paa egen Haand orientere mig en Smule i denne Labyrinth og danne mig en uhildet Forestilling om Situationen — ogsaa hvad Angelica angaaer. Forhold Dig rolig og skrid ikke ind, ellers løber jeg min Vei fra det Hele.“

Baronen holdt sig denne Advarsel strengt efterrettelig, og hans passive Rolle havde sine Behageligheder. Anstanden blev bevaret; han viste sin Gemalinde en glat Pande, complimenterede hende og kyssede hende paa Haanden som sædvanligt. Mod Baronesse Angelica var hans Holdning mere reserveret, men hvad der den Nat var forefaldet i Kjelderen, blev af ingen af Parterne berørt med et Ord.

Saaledes gik en Uge, tilsyneladende glat og let, men i Virkeligheden i stor Spænding. Capitanen var meget virksom, snusede om alle Vegne, i Laden og Staldene og paa

Godscontoiret, gav sig i Snak med Folkene og havde lange Samtaler med Jens Lind, følte gamle Rold paa Tænderne og skaffede sig et Indblik i sin Broders Affairer, talte et Par Gange fortroligt med Baronesse Angelica og generede tilsidst Husets Frue med en temmelig lang Privatconference, som satte ham i godt Lune, men efter hvilken den naadige Baronesse befandt sig i en høist ophidset Tilstand og vilde være besvimet, hvis hun ikke havde havt sit Hovedvandsæg ved Haanden.

Endelig, den syvende Dag om Morgenen, traadte Capitainen ind til sin Broder, der sad ørkesløs i sit Værelse og trommede paa Bordet med Fingrene, hos ham et Tegn paa Sindsbevægelse. Capitainen kom med en Bog i Haanden og leende:

„Ha, ha, ha, ho, ho, ho!"

Hvor simpelt, tænkte Baronen; men han sagde smilende:

„Hvad er det, der har sat Dig i et saa straalende Humeur, *mon chere frère?*"

„Jeg har det, Hans, jeg har det!" svarede Capitainen og tog Plads i en Lænestol lige over for sin Broder; „dette hersens," vedblev han, idet han slog et Slag paa Bogen, „har voldet det Hele!"

„Hvad er det for en Bog, Erik?"

„Noget gudsjammerligt Tøi, smurt sammen til eget Tidsfordriv og unge Menneskers Fordærvelse af Jean Jacques Rousseau — *La nouvelle Héloïse* — har Du læst den?"

„Nei," svarede Baron Hans, „jeg befatter mig ikke med Sligt, jeg har bedre Anvendelse for min Tid."

„Da vilde jeg Pinedød ønske, at Du havde læst den — og saa brændt den," sagde Capitainen. „Jeg har læst den, eller en stor Part af den; den har holdt mig vaagen til langt ud paa Natten."

„Da maa det dog være en Bog, der falder i din Smag," bemærkede Baron Hans med et Smiil.

„Djævelen annamme mig, nei!" udbrød Capitainen.

„Lad dog være at bande saa frygteligt," sagde Baronen nerveust.

„Hm!" brummede Capitainen, tog sig en Skraa af sin Daase og sagde: „det er en slem Vane, jeg veed det, men uden en Trumf gaaer det ikke ombord — og desuden, det er vidunderligt, saa det kan lette en ærlig Mands Hjerte at stikke en Eed ud; men til Sagen igjen! Jeg fik ganske tilfældigt Kig paa Bogen og laante den af Angelique. Vi have passiaret en Deel sammen, hun og jeg, maa Du vide, og uden at krænke hendes Følelser har jeg lokket Alt ud af hende. Jeg har Øvelse i at anstille et Krydsforhør, og jeg gjorde det til hendes eget Bedste. Da jeg tog Bogen og bladede i den, rødmede hun heelt op i Tindingerne, hvilket klædte hende forbandet nydeligt, og saa tænkte jeg strax, at den var et Actstykke, jeg i min Egenskab af Forhørsdommer burde gjøre mig bekjendt med."

„Jeg har hørt en Deel om Bogen og veed, hvad den handler om," sagde Baronen utaalmodigt; „det er en Kjærlighedsroman, og den har forskruet Hovedet paa Angelique — lad saa det være godt! Hun vil nok glemme det Hele igjen. Lad os hellere tale om mine Affairer, Erik — undskyld, at jeg erindrer Dig derom — men i min Stilling —"

„Taalmodighed, min Bro'er!" faldt Capitainen ind. „Jeg taler just om dine Affairer; det, vi ere i Færd med at debattere, er et Hovedpunkt i Sagen, hvis jeg da skal have med den at gjøre."

Capitainen gav sig koldsindigt til at blade i Bogen, og Baronen lænede sig sukkende tilbage i Stolen. De dannede en stærk Contrast til hinanden, disse Brødre, trods Familieligheden — Baronen i sin ziirlige Dragt, sin Fløils Halv-

kjole, med Kniplingsmanchetter om sine hvide Hænder, Allongeparykken, det usikkre, svømmende Blik, var en charakteristisk Repræsentant for Datidens blødagtige Adelsmænd — Capitainen i sin simple Klædning, med sin velsnoede Haarpidsk, sit stærkt markerede, af Vind og Veir garvede Ansigt, en prægtig Typus paa en determineret Sømand; men nogle poliske Rynker i Øienkrogene formildede det barske Udtryk, og man gjettede, at der bag den haarde Skal slog et varmt Hjerte, medens Baronens blide og humane Væsen ikke formaaede at dække hans Egoisme.

„Seer du," blev Capitainen ved, „i denne Bog er der saa mange skjønne Fraser, at hvis det var en haandgribelig Vare, kunde man fylde Storrummet i en Tredækker dermed; men paa Bunden af alt dette Væv om Kvindens Dyd og sublime Natur ligger ikke Andet end Liderlighed. Angelique — Gud velsigne hende! — hun har slugt denne Bog, Vorherre maa vide hvor mange Gange, og jeg skal lade være usagt, til hvilken Grad hun har forstaaet den; men vist er det, at hvad hun har lært af den, det har hun practisk sat i Scene — men Gud være lovet! — hun naaede i k k e til Capitlet: *Julie perd son innocence!* Hun er en sædelig Pige og har faste Principer, men en Engel er hun ikke; lad os ikke friste hende over Evne! See, det var Heloise; men hvad hendes Abailard angaaer, da mener jeg, at han er bedre end de fleste Mandfolk. Han har et klart Hoved og et varmt Hjerte; der er Stof til en Mand i ham, kort sagt, paa Standen og Kjolen nær, er han hendes Lige. Mit Forslag lyder da: lad os splidse dem sammen, og det jo før jo hellere!"

„Erik!" udbrød Baronen med en oprigtig og naturlig Harme, „Du forglemmer, at Angelique er en Rosenfalk — og at Du selv er det! Angelique har havt en lille *liaison* — Du indrømmer jo selv, at den blot har været et uskyldigt Sværmeri, hvor kan Du da for Alvor gjøre mig et saa van-

vittigt Forslag? Her er ikke Aarsag nok til at nedstøde hende i Plebeiernes Rækker og ødelægge hendes Fremtid."

„Uskyldigt Sværmeri!" udbrød Capitainen og saae op, „jo vist! Hun elsker af Hjertens Grund og har beseglet det baade med Haand og Mund. Naa, Hans, Du er Herre i dit eget Hus — gjør og lad hvad Du vil, men saa har jeg ikke mere at skaffe her og letter Anker inden Aften."

„Erik," sagde Baronen med et usikkert Smiil, „Du driver Gjek med mig, ikke sandt? Det er da ikke muligt, at Du for denne Grilles Skyld vil lade Din Broder i Stikken?"

„Jo min Sjæl vil jeg saa," svarede Capitainen, „jeg er nu engang en Grillefænger. Jeg vil gjøre din Datter lykkelig — det er *conditio sine qua non,* som Lovtrækkerne sige; giver Du ikke efter i det Punkt, saa faaer Du ligge, som Du har redet; jeg giver Dig ikke en Skilling."

„Dette er et skammeligt Tyranni," udbrød Baronen og sprang op; „dertil har jeg kun eet Svar at give — reis og lad saa din Broder gaae til Grunde, og vort gamle hæderlige Navn blive plettet ved en Fallits Skandale!"

„Der gives værre Pletter, min Bro'er!" svarede Capitainen, „og jeg er bange for, at vort gamle hæderlige Navn har nogle saadanne at bære paa; vore Forfædre vare min Sjæl ikke alle Dydsmønstre! Du veed, hvad jeg tænker om Adelskab; i det Punkt er jeg enig med Jean Jacques — hør hvad han skriver derom — *„La noblesse? Vaine prérogatif dans un pays, ou elle est plus nuisible, qu'utile"* — og det er Pinedød de eneste fornuftige Ord, jeg har fundet i hans fordømte Bog."

„Erik," svarede Baronen, „det er unaturligt, oprørende at høre Dig, en Baron af Rosenfalk, udtale slige Ord og billige dem!"

„Sligt lærer man til Søes, Bro'erlille," svarede Capitainen, „og i den nye Verden; men jeg lærte det rigtignok ikke

paa een Dag. Naa, bliver Du ved dit Nei?" spurgte Capitainen og reiste sig.

Baronen kastede sig derimod i Lænestolen, foldede Hænderne og sagde med Blikket vendt mod Loftet:

„Vore Fædres Aander see ned paa os, Erik! Jeg er til Mode, som om de vare her til Stede og sluttede Kreds om os. Er Du deres rette Ætling, eller er Du en Kræmmer, med hvem jeg, dreven dertil af den bittre Nød, skal schakkre? Lad høre — for hvor høi en Priis skal jeg sælge min Datter?"

„Bah!" udbrød Capitainen og smed *La nouvelle Héloïse* henad Bordet; „vore Fædres Aander have vel, enten de nu ere i Himmerige eller i Helvede, Andet at gjøre end at lure paa os; men hvad Dig angaaer, da havde Du Pinedød hellere end gjerne solgt Angelique, havde Du kunnet finde en Adelsmand til Kjøber. Da jeg antager, at Du er i Færd med at komme til Fornuft, saa vil jeg nærmere udvikle min Plan for Dig. Jeg veed nøie Besked om Situationen; Rold har med elskværdig Redebonhed indviet mig i Sagernes Stilling. Din løse Gjeld — uden at tale om den faste — er tredive tusind Daler; faaer Du ingen Hjelp, da er Du caput til næste Termin — saa slet har Du spillet dine Kort, Du, som fra først af havde Nok til at leve som en lille Fyrste! Jeg har aldrig været saa rig, men jeg har formeret mit Gods. Tredive tusind Daler er en stor Sum i disse Tider, men jeg kan undvære dem. Jeg vil give Dig Pengene, men ikke kaste dem bort; jeg vil sikkre din, din Hustrues og din Datters Fremtid, og det kan skee paa følgende Maade: Du giver Rold hans Afsked — han er en uærlig Karl og bedrager Dig — Du gjør Jens Lind til hans Eftermand, han er dygtig og kan magte Krammet, og naar han bliver din Svigersøn, saa kan Du lide paa, at dine Affairer ere i gode Hænder —"

„Og jeg gjort umyndig," faldt Baronen ind med et Suk;

„det er haardt paa de gamle Dage! Og nu Rold — det er muligt, at han har gjort sig nogle smaa Fordele, det gjør jo Folk i hans Stilling altid, men betænk, at han har tjent mig tro og utrættelig nu snart i fem og tyve Aar!"

„Naa," sagde Capitainen livligt, „Gud være lovet da, at jeg kom tidsnok til at forhindre ham fra at holde Jubilæum paa Kjærsholm! Væk med ham jo før jo hellere og uden mange Omstændigheder! Saa reparere vi Godsforvalterboligen og indrette den standsmæssigt — der skal Heloise boe med sin Abailard, men som en lykkelig Hustru. Rolds Afskedigelse er et Hovedpunkt, Brorlille, et Hovedpunkt —"

„Ogsaa en *conditio sine qua non?*" spurgte Baronen med et mat Smiil.

„Rigtigt!" bekræftede Capitainen; „jeg giver ikke mine Penge i den Blodsugers Kløer; men hvad det ydmygende Formynderskab angaaer, Du før talte om, da bliver det min Sjæl ikke juridisk bindende. Den Sikkerhed, Du kan give mig for mine Penge, er meget tvivlsom; gaaer det slet med Bestyrelsen af dine Affairer, eller kommer der vanskelige Tider, da er den lig Nul; men, Hans, hvis Du er en ærlig Mand, og det troer jeg, at Du er, saa vil Du, naar jeg igjen har bragt dine Sager paa Fode, støttet af den dygtige og retskafne unge Mand, Forsynet har ført til Dig til din Frelse, arbeide paa at forøge din Eiendoms Værdi og stræbe efter at naae saa vidt, at Du om et Par Aar kan svare mig min Rente. Jeg skal ikke genere Dig meget; jeg bliver her kun til efter Brylluppet, om Du vil have mig saa længe, reiser saa min Vei og agter kun at gjøre Dig en lille Visit en Gang om Aaret."

Den Tale bragte en underlig frisk Luftning til Baronens Sjæl, men da han var en syg Sjæl, var den første Virkning en Kuldegysning. Han tav i et Par Minutter og sagde saa med usikker Røst:

„*Mon cher frère,* jeg takker Dig! Meningen er fra din Side uden Tvivl god, tager Du end lidt haardt paa mig; men, i en Sag af saa stor Vigtighed bør jeg først raadføre mig med Clara."

„Behøves ikke," svarede Capitainen med et ubehageligt Smiil. „Stevnemødet med Ole Ladefoged i Kjelderen har givet din Gemalinde et Knæk, som hun maaskee aldrig forvinder; hun er saa spag som et Lam; jeg har talt med hende, inden jeg gik ind til Dig; hun lægger Afgjørelsen i din Haand; vær nu en Mand og slaa til!"

„Og hvad ville Folk tænke!" sagde Baronen med et Suk.

„Blæs dem et Stykke alle til Hobe!" svarede Capitainen; „snart vil Du være en uafhængig Mand og stige i Agtelse hos dem af dine Naboer, hvis Mening har nogen Værdi; men hvad de unge Lapse her i Egnen angaaer, da tænk, at de fortjente at kjølhales, fordi de have vraget en Perle som din Angelique."

Baronen sad hensunken i mørk Grublen; Furerne i hans Ansigt vare blevne dybere, han saae i dette Øieblik ud, som om han var bleven ti Aar ældre. Da viste Skjelmen sig i Capitainens Øienkroge, og han sagde:

„*Apropos,* jeg har glemt at fortælle Dig, at det næsten synes, som om Jens Lind er af gammel Adel."

Da glattedes Rynkerne i Baronens Pande, og der kom atter Liv i hans Øine.

„Det," sagde han, „det vilde gjøre en Forskjel og betydeligt lette mig Sagen."

„Ja," svarede Capitainen, „bevise det kan han ikke; men han siger, at hans salig Fader altid paastod det, og selv eier han en gammel Signetring; deri staaer graveret i et Skjold med Hjelmkrone nok saa nydeligt en Lind med Top, Rod og Alting; en Lind eller en Falk, er det ikke lige godt? At bevise hans Adelskab, eller i fornødent Fald faae det fornyet, det kan Du more Dig med, mens vi tumle med Rold."

Nu gav Baronen sig, og da Capitainen bestemt forlangte en Afgjørelse strax, thi han ansaae det raadeligst at smedde, mens Jernet var varmt, saa blev Rold hentet og Jens Lind med.

De indfandt sig begge øieblikkeligt; det var, som om de havde ventet at faae Bud og havde siddet paa Springet.

Rold, en firskaaren vel næret Skikkelse, vel klædt og med et ziirligt Kalvekryds, traadte ind og gjorde sin Reverents med en eiendommelig Blanding af Suffisance og Ærbødighed; Jens hilste som en Gentleman, men holdt sig i Baggrunden.

„Min gode Rold," begyndte Baronen med sænket Blik og en forlegen Mine, „jeg har ladet Dem kalde i et vigtigt Anliggende; jeg tænker paa at gjøre en Forandring — De har nu tjent mig i mange Aar med Iver og Troskab — De er ikke ung mere, De kan trænge til Hvile — kort sagt, jeg giver Dem herved Deres Afsked!"

Rold, hvis smaa sorte Øine havde faret speidende fra Baronens Ansigt til Capitainens og tilbage igjen, stirrede nu paa sin Herre med et Udtryk af den høieste Overraskelse; derpaa blev han purpurrød i Hovedet og sagde:

„Hvad behager, Hr. Baron, hørte jeg rigtigt? De vil jage mig bort, mig, Deres gamle troe Tjener?"

„De kan give Sagen hvad Navn De helst vil," tog Capitainen til Orde, „men den er ikke at rokke ved. De har udspillet Deres Rolle paa Kjærsholm, den Sag er afgjort."

„Aha," sagde Rold med en Stemme, der dirrede af Arrigskab, „nu forstaaer jeg Meningen med Deres Velbaarenheds flittige Besøg paa Contoiret og Udfritten. Jeg troede, at De blot vilde komme den naadige Baron, Deres Hr. Broder, til Hjelp i hans Nød, men jeg seer nu, at det er mig, De vil til Livs. Nu vil jeg da lade Dem vide, at en Mand, der har havt sin Herres fulde Tillid og forestaaet hans Affairer, ham

kan man ikke jage bort som en Tjenestekarl; det forbyder sig af sig selv; men i hvert Fald maa jeg udbede mig mit Tilgodehavende udbetalt til sidste Skilling; Baronen er i en ikke ringe Gjeld til mig — jeg har forstrakt ham af min egen Pung for at holde det gaaende — og nu faaer jeg den Tak, at man jager mig bort!"

„Hør nu, go'e Karl," sagde Capitainen, gik tæt op til Rold og saae ham lige i Øinene, „det er frækt af Ham at slaae paa den store Tromme! Han har melet sin Kage i al den Tid, Han har tjent min Broder, og nu tilsidst laant Baronen Penge til Aagerrenter — skulle vi kysse Ham paa Haanden for den Tjenestebeviisning? Jeg er Manden, med hvem Han faaer at gjøre, Monsieur, forstaaer Han? Jeg vil tage en juridisk Consulent, en rigtig Snushane, og ved hans Hjelp ville vi foretage Afviklingen; jo mindre Spræl Han gjør, desto lempeligere vil Han blive behandlet, forstaaer Han?"

Trods Situationens Alvor, kunde Baronen ikke Andet end gotte sig over Rolds Bestyrtelse og more sig over det Factum, at hans Broder uagtet sine demokratiske Anskuelser nu midt i sin Harme talte til Rold som en ægte Aristokrat.

Rold gjenvandt dog sin Fatning og sagde med et spydigt Smiil:

„Jeg maa altsaa antage, at den naadige Hr. Baron er gjort umyndig og sat under Administration?"

„Noget Lignende," svarede Baronen med en Aabenhed og Aandsnærværelse, som hævede ham i Capitainens Øine, „jeg har gjort mig selv umyndig for en Tid; Capitainen faaer Fuldmagt til at handle paa mine Vegne."

„Og tør jeg spørge," vedblev Rold, „hvem der skal være min Eftermand?"

„Naa," svarede Capitainen, „det vedkommer ikke Ham, men med min Broders Tilladelse vil jeg sige Ham det — Hans Eftermand staaer der — træd nærmere, Monsieur Lind!"

„Han!“ hvæsede Rold, kridhvid i Ansigtet — „den Grønskolling, den lurvede Student, som kom tiggefærdig til min Dør, da jeg antog ham som Skriverdreng — h a n skal sættes til at styre et Gods som Kjærsholm!“

„Tør jeg bede Ham,“ sagde Capitainen med et ubeskriveligt Smiil, „at tale med Respect om Baronesse Angelicas Forlovede, Baronens tilkommende Svigersøn.“

„Svigersøn!“ raabte Rold, det lød som et Brøl; men derefter blev han ganske stum, dreiede sig om paa Hælen og forlod Værelset med Stormskridt.

Kort efter vare de Alle forsamlede i Salen — Baronen i en noget ophidset Stemning, men dog med Smiil paa Læben, Capitainen i et glimrende Humeur, som han havde Ondt ved at tæmme, Angelica med en Verden af Fryd i sine straalende Øine, Jens Lind beruset af sin Lykke, endnu forlegen og usikker i sin Holdning. De dannede en smuk charakteristisk Gruppe omkring den Lænestol, i hvilken den naadige Baronesse sad, bleg, lidende, aldeles overvældet af Dagens Begivenheder, idet hun snart førte Lommetørklædet til sine Øine, snart Hovedvandsægget til sin Næse.

Mod al Forventning blev det hendes vanslægtede Svoger, den forfærdelige Capitain, der gjengav Baronessen hendes Fatning. Med en Anstand, man ikke skulde have tiltroet ham, tog han hendes Haand, kyssede den ærbødigt og sagde:

„Nu, min Naadige, Præliminairerne ere lykkeligt klarede, Resten vil gaae af sig selv, lad os To derfor nu slutte Fred! See dog engang paa disse to Unge, hvor deres Øine straale af Lykke! Ole havde Ret, og priset være den graae Mand for hans Aabenbaring! Skatten var her, og vi opdagede den i Kjelderen, men aldrig have Skattegravere før os gjort saa kosteligt et Fund; thi disse to unge Hjerters Kjærlighed skal, om Gud saa vil, blive Deres og min Broders Glæde paa de gamle Dage. Angelique er trofast og vil blive en god Datter

til det Sidste, og hvad Monsieur Lind angaaer, da borger jeg for ham. De vil i ham faae en Svigersøn med et hengivent og taknemmeligt Hjerte, thi han skylder Dem sin Lykke. Fra nu af skal der hverken være Græmmelse eller Trang paa Kjærsholm!" —

Capitainens Spaadom gik paa det Skjønneste i Opfyldelse. De Unge nøde deres Lykke, men gjorde ogsaa deres Pligt, og de Gamle glædedes ved at være Vidne til deres Færd. Jens Linds lyse Hoved og kraftige Villie arbeidede saa godt, at Baronens Gods efterhaanden fra en Ørk forvandledes til et frugtbart Eden, og Bønderne bleve velstaaende og lykkelige Mennesker.

Og nu Jean Jacques Rousseau, Frihedsideerne, Lighedsprincipet? Holdt den skjønne Angelique og hendes Jean sig fremdeles paa Høiden af deres Ungdoms Idealer og forsøgte de i deres lille Verden at gjennemføre de Reformer, de havde talt om den Dag, da de tænkte sig som Herrer over Godset, hvad de tilsidst i Virkeligheden bleve? I det Punkt hændtes der dem noget Menneskeligt — de opdagede Vanskeligheder, hvorom de ikke havde drømt, og gjorde den Erfaring, at deres Magt havde en Grændse; men da oplevede de, hvad der dengang var noget Nyt og Uhørt — han, der bar Kronen, blev Frihedens første Banebryder i Danmark, Bondens Baand løstes og Negerens Lænke faldt. De saae Frihedens første Morgenrøde stige op paa Himmelen, de levede i en lykkelig Tid, det sige vi, som nu prøve Dagens fulde Hede.

Hvis Jens Lind havde indbildt sig, at han kunde vinde sine Svigerforældre for sin Livsanskuelse og faae Bugt med den aristokratiske Etikette paa Kjærsholm, saa længe de levede, blev han høilig skuffet. De Gamle forsøgte endogsaa ikke uden Held nu, da Lykken havde blødgjort deres Datters Hjerte, atter at indblæse hende den aristokratiske

Selvfølelse, som i deres Øine var et Værn mod Alt, hvad der er slet og lavt. Der fik stakkels Jens en haard Dyst at bestaae! De adelige Prærogativer havde virkelig ingen Tillokkelser for ham, for saa vidt de tjente til at nære Forfængeligheden. Han satte en Ære i at hedde blot Jens Lind; men hans Svigerforældre, ja tilsidst hans Hustru selv, paastode, at dette egentlig kun var en anden Art af Forfængelighed og en meget værre, idet han med plebeiisk Hovmod vilde hæve sig over sine Omgivelser, uagtet han fortrædigede sine Nærmeste derved. Nu, hvad gjør man ikke for Huusfredens Skyld? Jens maatte lade sig en Barontitel paahefte; den grønne Lind „med Top, Rod og Alting" stod nok saa strunk ved Siden af den brune Falk og de røde Roser i det nye Familievaaben, og det blev efterhaanden glemt, at Jens Lind havde været Skriverdreng. Dog glemte han det ikke selv, var jevn i sin Færd og frisindet i sin Handlemaade. Han opdagede til sin Forundring, at humane Priciper kunne trives under Kroner, og at paa den anden Side Tyranni ofte søger sig et Ly under Jakobinerhuer, hvilket bragte Forvirring i det sociale System, han i sin Ungdom havde tilegnet sig.

Hans Børn bleve ikke opdragede efter Jean Jacques Rousseaus Methode. Baronesse Angelika viste sig høist utaknemmelig mod sin Ungdoms aandelige Læremester og syntes ganske at have glemt, hvor Meget hun skyldte ham; thi en Dag, da hendes ældste Datter begyndte at faae Forstand paa Verden og gjorde hende nogle Spørgsmaal, som erindrede hende om hendes egne Ungdomsdaarskaber og drev Blodet op i hendes Kinder, lod hun *La nouvelle Héloïse, Le contrat social, Emile* og alle de andre engang saa kjære Bøger af samme Art lægge i en Kasse og bære paa Loftet, hvor de siden henstode og bleve et Bytte for Musenes skarpe Tænder.

Denne Bedrift voldte Capitainen stor Glæde. Han havde nemlig, efterat Baron Hans og hans Gemalinde havde forladt det Timelige, opslaaet sin Bopæl paa Kjærsholm og forblev der til sin Død. Han blev behandlet af de Unge med al den Kjærlighed, som han, deres Velgjører, fortjente af dem, og de fandt sig taalmodigt i hans Luner, thi han blev sig selv liig til det Sidste. Jens maatte saaledes døie Noget af den gamle Sømand for sin Barontitel; men da han skjønnede, at den Gamle, uagtet han havde taget Skiltet ned, dog havde en god Portion aristokratisk Selvfølelse paa Lager, tog han sig det ikke videre nær.

Capitainens bedste Fornøielse var dog at opfriske Erindringen om de mindeværdige Dage, da man gik paa Skattegraveri paa Kjærsholm. Han fandtes endogsaa en Dag nede i Kjelderen, hvor han paa selve Skuepladsen paany udmalede sig den kostelige Scene, da Panelet faldt, og den naadige Baronesse i sin Surtout brød frem af sit Skjul, og saa lo han — ha, ha, ha og ho, ho, ho! saa Hvælvingen gav Gjenlyd af hans hoverende Latter.

Da Baronesse Angelique bebreidede ham denne Kaadhed, thi det var hende, der fandt ham dernede, saa kneb han hende i Kinden og sagde:

„Nu, min Glut, det Bedste var dog det Tableau, jeg saae i Lygteskin, da jeg kom. Du er kjøn endnu, men dengang, da var Du min Sjæl fortryllende!“

METTE MORMAND.

Paa Bramslykke*) i Musse Sogn paa Lolland boede i det sextende Aarhundrede en Adelsmand ved Navn Mogens Eriksen Mormand. Han levede godt og forligeligt med sin Hustru, Margrethe Hvitfeld, og de havde fuldt op af denne Verdens Goder, men dog en Sorg, eller egentlig tvende; først den, at de ingen Søn havde til at arve deres store Rigdomme, dernæst at deres eneste Barn, Datteren Mette, var, som hun var, egenraadig, vild og ikke til at styre. Sandt nok, den gode Hr. Mogens og hans Huusfrue, de havde selv nogen Skyld, fordi de stedse laae saa meget paa Reiser og dvælede ved Hove, eller i Besøg hos Frænder og Venner. I hine Tider var nu rigtignok de ansete Adelsmænds, saa vel som Kongernes, Liv et Reiseliv, men de pleiede da at give deres smaa Børn i Pleie hos en eller anden Frænke. Der var imidlertid ingen Fru Oldemoder, det vil sige Bedstemoder, i Live, hvem de kunde paabyrde Opdragelsens Besværligheder, og Mettes Faster, Jomfru Maren Eriksdatter paa Sædinge, var en haard, ilsindet Kvinde, hvem de ikke vilde betroe deres eneste Barn. De lode da stedse under deres Fraværelse liden Mette forblive paa Gaarden under Ammens, Karens, Opsyn; men hun var en lad, skjøndt god-

*) Til Grund for denne Fortælling ligger en virkelig Begivenhed, som omtales i Chr. Richards og T. Beckers Danske Herregaarde under Bramslykke.

hjertet Kvinde, og Jomfru Mette fik da, efterhaanden som hun voxede til, i den Grad Herredømmet over hende, at hun kunde gjøre og lade, hvad hun vilde. Det gjorde hun da ogsaa ærligt og redeligt; hun løb om paa Gaarden, som havde hun været en Dreng, færdedes mellem Tyendet i Lade og Stald og dvælede helst i Borgstuen hos Karlene. Der lærte hun uhøvisk Tale, saa en Ed ingenlunde var fremmed i hendes Mund, lagde sig mandhaftige Lader til og kunde tømme sit Kruus af det stærkeste Juleøl trods nogen Karl paa Gaarden. Helst sad hun paa Ryggen af sin Hest og da altid overskrævs som en Mand; hun var en vældig Jægerske, og naar hun foer om med Falk og Hund, da blev hun gjerne ledsaget af sin Faders Skytte, unge Niels Svendsen, der var meget betroet, og til hvem Hr. Mogens satte sin fulde Lid. Jomfru Mette lod ellers ogsaa til at være en Jomfru, der kunde værge for sig selv; thi hændte det, at en af Karlene vovede at drive Spas med hende og kom hende for nær, da vankede der en Kindhest, som gav Beviis for, at det sunde Liv, hun førte, havde givet hende en Mands Kræfter. En velvoxen Jomfru med et fagert Aasyn, en kjæk Sjæl i et sundt Legeme, men uvidende, raa og egensindig, saaledes var hun, da hun havde fyldt sit sextende Aar.

Dog forstod hun nu saa nogenlunde at skikke sig, naar hendes Forældre vare til Huse. Klogskaben lærte hende at hykle Adstadighed under Forældrenes Øine for derved at tilkjøbe sig Frihed, naar hun var alene paa Gaarden. Nødigt drog hun ud med dem paa Besøg, og da hun stedse ved slige Leiligheder gav Anstød ved sin frie Tale og krænkede sine Legesøstre ved sit vilde, bydende Væsen, saa bleve Forældrene kjede deraf og vare svage nok til at lade hende have sin Villie og forblive hjemme. Hendes Moder havde mere end een Gang tænkt paa at give hende i Maribo Kloster for der at lære Tugt; men naar det kom paa Tale, da

blev Jomfru Mette som ude af sig selv, og naar Faderen talte om at faae hende gift, da lo hun og løb af Stuen. Forslog Trods ikke, da tyede hun til indsmigrende Bønner, og Forældrene skjønnede med et Suk, at uden Ynde og vindende Gaver var hun af Naturen ikke, men det var som dækket af en haard Skal og glimtede kun frem, naar hun havde det nødigt som en sidste Udvei til at faae sin Villie.

„Gud naade," sagde Fru Margrethe en Dag til sin Huusbonde, „hvor finde vi til vor Datter en Mand, der kan bøie hendes haarde Sind og blødgjøre hendes Hjerte? Om Ægteskab vil hun lige saa lidet høre Tale som om Kloster; dog maae vi omsider tænke paa at give hende bort."

Man skulde tænke, at Jomfru Mette endnu havde Tiden for sig; men dengang indtraadte de unge Piger ofte i Ægteskab allerede i femten Aars Alderen, saa at en Brud i det syttende Aar ikke regnedes for ung. Hr. Mogens svarede:

„Mit Hjerte, jeg frygter, at om vi skulle sætte det igjennem, da maae vi føre hende bunden til Brudeskammelen. Nødigt tør man sige Sligt, men det tykkes mig næsten, at Gud Herren greb feil, da han dannede hende til en Kvinde."

Dog, da Jomfru Mette netop i de Dage viste et forandret Væsen, ikke foer om paa Jagt, men sad stille paa sit Kammer og traadte Rokken, da tænkte hendes Moder, at nu begyndte den viltre Jomfru at komme til Fornuft. Fru Margrethe tog hende da en Morgenstund for og sagde til hende:

„Datterlil, hvad tykkes Dig om Erik Bølle paa Fuglsang? Mon han ikke være en Mand for Dig? Du maa dog engang tænke paa at give Dig i Ægteskabs Stand, at Du ikke naar Din Fader og jeg, vi ligge i vor Grav, da staaer raadløs og ene med vore store Eiendomme, hvis Arving Du ene er."

Da saae Jomfru Mette ned for sig og blev blussende rød.

Fru Margrethe ansaae dette for at være et godt Tegn og foer fort:

„Du kjender jo Erik og veed, at han er en velvoxen Mand med høviske Sæder, dertil god og from. I Formue er han moxen Din Lige — hvad tykkes Dig? Siig dog et Ord!"

Da sprang Jomfru Mette op, hvid om Kind, og raabte:

„Skidt med de Bøller og forbandet være alle Karlfolk!"

Saa løb hun til Moderens Forundring og Sorg af Stuen, foer ned i Stalden, lod sin Hest sadle og red alene ud i Skoven; men to Timer efter vendte hun tilbage, gik op til sin Moder, klappede hende paa Kind og sagde blidt nok:

„Kjær Moder min, vredes ikke over mit Ilsind før; men tal ei mere til mig om Ægteskab! Dog lover jeg Dig, at hvordan det end gaaer, Du skal ikke faa Skam af mig; lid trygt derpaa!"

„Tryg er ikke jeg," svarede Fru Margrethe, „og lider nu paa Intet. Fuld af Uro og Sorg, det er jeg, saa og Din Fader. Tidt ønske vi: gid Du aldrig var født!"

„Saa ønsker jeg selv!" svarede Mette kort, og dermed var den Samtale til Ende.

Da skete det, at Kong Frederik den Anden døde og skulde stedes til Jorden med stor Pomp. Hr. Mogens og hans Huusfrue meente, at derfra turde de ikke holde sig borte. De droge da af med deres Svende og Terner og lode, som sædvanlig, deres Datter forblive ved Hjemmet; thi toge de hende med, da vilde de blot faae Skam og Fortræd af hende. Dog lode de hende denne Gang ikke uden Tilsyn, idet de formaaede Farbroderen, gamle Mads Eriksen paa Sædinge, til at opslaae sin Bopæl paa Gaarden under deres Fraværelse, have Tilsyn med Bedriften og vogte paa Datteren. De havde hellere overdraget Fasteren, Maren Eriksdatter, dette Hverv; men Jomfru Mette kunde ei taale hende, som stedse, naar de saaes, havde revset hende for hendes Vildskab. Naar

de To kom sammen, da vilde der ligge et Huus; det maatte da forblive ved gamle Mads, hvem Mette leed bedre end nogen anden af sine Frænder.

Saa droge de beroligede bort; men et Par Dage efter, da kom Karen Amme, just som gamle Mads Mormand sad for Bordenden i Spisehallen og slubbrede sin Øllebrød i sig, og raabte:

„Gud staae os bi, nu er Jomfru Mette vorden syg!"

„Nu, nu," svarde Mads koldsindigt og tørrede Øllebrøden af sit Skjæg, „det har vel ei Stort paa sig. Hun har vel fanget Kolden igaar, da hun foer som galen gjennem Moser og Kjær. Nu, hun ligger under Dynen, da er hun lettest at vogte."

Men Karen jamrede sig og svoer, at det var Alvor med den Syge og bad om Forlov til at skikke Bud efter den kloge Kone i Musse, Mo'er Sidsel. Dertil gav Mads villigt sit Minde; stavrede saa dog selv op af Taarntrappen og kiggede ind til sin Broderdatter. Han fandt hende liggende med lukkede Øine og stønnende.

„Nu, Mette, hvor lider Du ilde?" spurgte han; men da dreiede hun Øinene, saa at det Hvide kom ud, og loe vildt. Derover blev den gamle Herre ilde tilmode, trykkede Døren atter til og fjernede sig.

Men da Mo'er Sidsel var kommen, gik hun strax med Karen op til den Syge, og de lukkede sig inde. Gamle Mads listede sig igjen op ad Trappen og stod ved Døren og lyttede; det tyktes ham, at han hørte en sær Hvisken og Fnisen, men tænkte, det var Mette, der end loe i Vildelse, og han vilde ikke anden Gang see det stygge Syn, hvorfor han gik sin Vei. Det varede imidlertid ikke længe, inden Mo'er Sidsel kom ned til ham og sagde i stor Bestyrtelse:

„Mads Eriksen, hun har Pesten!"

Da gav det et Sæt i den Gamle, og han udbrød:

„Gud Fader bevare os, hvad gjøre vi nu?"

„Hvad min Konst formaaer, det skal vorde gjort," svarede Mo'er Sidsel.

„Nu, Gud have Lov, at Du vil forblive hos hende," sagde Mads.

„Ak ja," sukkede Mo'er Sidsel, „det er ikke for Lyst, men det tykkes mig, jeg kan ikke forsvare Andet for Gud og den naadige Herre og Frue, der hidindtil have beviist mig meget Godt. Karen tænker som jeg og bliver; men lad det ikke vorde kundbart her paa Gaarden, af hvad Sygdom Jomfru Mette lider, thi faae Folkene Nys derom, saa ville de alle vende Ryg til og flye, og vi ville blive tilbage alene, raad- og hjælpeløse."

„Vær tryg," svarede Mads Eriksen og samlede Paltzrokken om sig med rystende Haand; „jeg skal ei røbe det; paa min Sjæl, Du har Ret, Ingen bør vide det — uden det skulde være min Søster Maren. Jeg begiver mig nu flux tilbage til Sædinge for at give hende Underretning og — og skik saa Bud og lad os vide det, om Noget skulde hænde!"

„Drag I kun hjem," svarede Mo'er Sidsel med et Smiil paa sit rynkede Ansigt, „og liid paa Karen og mig!"

Det hastede med at komme afsted; gamle Mads Eriksens blege Aasyn var som et Skilt, hvorpaa stod malet: flye og bjerg Livet! Rystende steg han i sin Karm og meente alt at have Sygdommen i Kroppen. Da han var naaet hjem, krøb han strax i sin Seng, og hans Søster pleiede ham; men det viste sig efter et Par Dages Forløb, at han var lige saa karsk, som om han aldrig havde været i et pestfængt Huus. Da sagde Maren Eriksdatter:

„Det var kun Snak med den Pest; Mo'er Sidsel er en Skvalderpose; den Dag imorgen drager jeg til Bramslykke og seer, hvor det staaer til." —

Men den Morgen, da Mads Eriksen var rendt for Pesten,

ja allerede inden Lyden af hans skumplende Karm var hendøet, stod Jomfru Mette op, hvid om Kind, men dog karsk og stærk nok.

„Vi bleve ham kvit, Sidsel," sagde hun, „men hvad gjøre vi nu?"

„Her ere gode Raad dyre," svarede Sidsel hovedrystende.

„De skulle blive opveiede med Guld," sagde Jomfru Mette.

„Saa vare ikke mine Ord mente," svarede Sidsel, „enddog jeg siger Tak! Jeg tænker, I raader Eder bedst selv, vi skulle da udføre Eders Befalinger; hvortil staaer Eders Hu?"

„Til at løbe af Gaarde med Niels," svarede Jomfru Mette efter kort Betænkning og med fast Røst.

„Ak, Gud naade os!" udbrød Karen Amme og stak i at græde; „at det skal tage slig elendig Ende med en ædelbaaren Jomfru som Dig!"

„Nu, nu, Karen," sagde Mo'er Sidsel med et Griin, „Sligt er før spurgt og seet. Er end Niels Svendsen kun en Bondes Søn, ufrie og stavnsbunden, Gud Herren skabte dog fra først af os Alle af det samme Leer. Drag af hans Vadmels Kjortel og stik ham i en Fløiels, bliver der da Forskel paa ham og en fribaaren Junker? Han er rank som en Gran og smidig som en Ask, han bærer sit fagre Hoved høit nok og Øinene, de sidde ret i det. Jo, jo, den Jomfru, han seer paa, hun maa vel give sig, dølgede hun sig end under Fyrstekaabe! Der er ingen Udvei for Kjærlighed; hvor To yndes, de findes vel, hi, hi!"

„Hør op med den Sladder," sagde Jomfru Mette barskt; „lad hellere høre et Raad!"

„Halvkogt Raad er usundt," svarede Mo'er Sidsel tøvende; „man faaer vel tænke, før man taler."

„Da hør mit Raad," sagde Karen Amme; „naar Din Fa-

der kommer tilbage, da gak til ham og tilstaa Alt! Han er en god Mand og vil hjelpe Dig tilrette."

„Gud naade, for gammelt Dumhoved, Du er," udbrød Jomfru Mette blussende rød. „Denne Sag vil krænke hans og Slægtens Ære, den vil røre ved hans Hjerterod; og naar en sindig Mand først vorder vred, da er han værst. Han vil lade mig pidske og mure mig inde, og Niels vil komme til at klæde Steile og Hjul."

„I haver Ret, lille Jomfru," sagde Sidsel, „I maa flye, og jeg skal hjælpe Eder fort, sætter jeg end min Hals i Vove derved."

Jomfru Mette stod som en Støtte og stirrede hen for sig. Fager var hun at see til, men hendes Øine lyste underligt. Hendes Fostermoder, Karen, slog Hænderne sammen og drog et Suk; thi først nu blev hun vaer, hvor forandret hendes Fosterdatter var, ikke mere en Jomfru lig, men en moden Kvinde. Da brast Jomfru Mette med Eet i Latter og sagde:

„Nu har jeg udfundet Maaden; jeg vil være som død og udslettet af de Levendes Tal!"

Begge Kvinderne saae studsende paa hende.

„Hør nu," foer hun fort, „jeg døer idag. I siger til Alle, at jeg er død af Pesten. Saa lade I flux tømre en Kiste at gjemme mig i, at ikke mit pestfængte Lig skal udbrede Smitte. Vi lægge saa en Træklods deri og sømme Kisten til; inden Hanen imorgen galer, da er jeg fort med Niels."

Karen Amme stirrede dumt paa Jomfru Mette; men Mo'er Sidsel, som var en snu Kvinde, forfaren i Rænker, slog Hænderne sammen, brast i Latter og sagde:

„Ingensinde i mine Livsens Dage hørte jeg saa snildt et Paafund! Gud naade, den Jordefærd vil blive en Spas for os, som vide, hvad Kisten gjemmer! Hr. Jens vil gjøre en skjøn

Tale og græde over en Jomfru Træklods, hihi, jeg sprækker af Latter ved at tænke derpaa!"

„Vil Du gaae mig tilhaande?" spurgte Mette kort.

„Jeg faaer vel," svarede Sidsel, „haabende, at det løber vel af."

„Det hænger ganske af Dig og af Karen, at I holde reen Mund. Viid Karen," foer hun fort med mildere Røst, „at saa gjør jeg for at redde Æren og mildne Sorgen for Fader og Moder; hellere død end vanæret, saa tænke de."

Karen saae heel hjertesyg ud; omsider sagde hun:

„Betænk dog Eet! Elskov uden Penge varer ei længe. Hvor ville I hjelpe Eder og hvorlunde fange Føden?"

„Niels er ingen Stodder," svarede Jomfru Mette, „og jeg tager Alt med, som vi kunne føre; her er Guld og Sølv nok og i mine Gjemmer dyre Stene; vi drage saa af Landet; Gaard og Gods, min dyreste Arv, lader jeg jo tilbage til mine Frænder."

„Og Æren," sagde Karen med et Suk.

„Nei," svarede Jomfru Mette, „den bjerger jeg først. Naar Menneskene Intet vide, hvor er da Skammen?"

Karen korsede sig ved at høre den Tale, men hun turde Intet sige mere. Jomfru Mette gik saa til sit Smykkeskrin, tog en kostelig Guldarmring af det og lagde den i Mo'er Sidsels Skjød. Den gamle Kjærlings Øine funklede, men inden hun kunde sige Tak, da sagde Jomfru Mette:

„Saa strax til Værket! Nu lægger jeg mig i min Seng med Lagenet over mit Aasyn og rører mig ei før Aften. Gjør nu, som jeg før bød Eder, men forglem ikke at give Niels Underretning først og siig til ham, at han maa indfinde sig reisefærdig her paa mit Kammers inden Midnat."

Saa skete det. En Rædsel greb alle Gaardens Folk, da de hørte om Pesten og om Jomfru Mettes bratte Død; dog løb de ikke af Gaarde; de nøiedes med at skye den Huusende,

hvor Jomfru Mette laae. Kisten blev tømret i Hast og stod inden Aften i Kammeret ved Siden af, længere vilde Karlene ikke bære den.

Ved Midnatstide, da gik det underlige Gjøglespil for sig, og det heelt lystigt, var Lystigheden end ikke lige ærligt meent af dem Alle; men Niels Svendsen tyktes hans Hjertenskjærs Paafund aabenbart at være en snild Spas. Han var ganske som Mo'er Sidsel havde beskrevet ham, og Jomfru Mettes Kinder fik Farve og hendes Øine Liv, da den kjække Svend traadte leende ind med Træklodsen i sin Favn. Dog lagde han den ikke strax i Kisten; først bredte han i den noget Halm, som Mo'er Sidsel havde bragt. De nød i Hast Mad og Drikke, og da de havde spist og slukket Tørsten, sagde Niels:

„Nu Mette, dette var Dit Gravøl; nu ville vi flye Dig til Jorde!"

„Mig tykkes," sagde Mo'er Sidsel, „at Jomfru Mette burde lægge sig i Kisten, blot en liden Stund; da kunne vi dog sværge paa, at vi have seet hende ligge der."

Dette Forslag blev strax billiget af Karen, som med Angst tænkte paa Regnskabets Time, og Niels Svendsen sagde opmuntrende:

„Nu, Mette, er Du ræd?"

„Ikke mere ræd for det Fyrretræesskrin end for min egen Seng," svarede Mette kjækt, og kort efter laae hun udstrakt i Kisten. Da lyste Niels Svendsens smukke Øine af et sært Lune, og han sagde:

„Nu flye vi Dig til Jorde, Mette Mogensdatter Mormand! Af Jord er Du kommen, det er vist, men end skal Du dog ei vorde til Jord, om Herren vil! Nei paa det Lav, vi gjøre blot død den Adelsjomfru, Du opstaaer som Niels Svendsens ærlige Hustru, om vi da kunne finde en Sortkjole, der vil føie vore Hænder sammen i Jesu Navn."

„Tak for den Sørgetale, Niels," sagde Mette, reiste sig og steg ud af Kisten; „men og jeg vil sige Dig et Ord: drag Dig til Minde og forglem det ingensinde, at nu er Fader, Moder, Navn, Gaard og Gods — alt forlorent for mig; saa dyr en Priis gav jeg for den Elskov!"

„Sandt nok, mit Hjerte," svarede Niels, „men hvor Meget Du end gav op for min Skyld, jeg fik dog kun Dig. Lad os haabe, at, skulde det engang knibe med at bjerge Føden, da vil Din Fader og Moder, naar de høre, at Du er ilive, ei lade os i Stikken."

„Du taler som en Usselryg," svarede Jomfru Mette med et funklende Blik; „hellere vil jeg døe, end gaae til Fader og Moder efter dette og tigge. Lid paa Dig selv og lid paa mig, som aldrig var nogen fin Jomfru, kjær af bløde Hynder og lækker Mad. Jeg skal vel vide at røgte Dit Huus og bjerge Føden!"

„Nu, just derfor huer Du mig," svarede Niels, og derefter bleve ikke mange Ord talede. Træklodsen blev svøbt i Halmen og lagt i Kisten, Niels sømmede Laaget fast, og Mo'er Sidsel sagde:

„Saa, nu ligger den Jomfru Træklods godt gjemt og vil ligge der til Dommedag!"

Jomfru Mette havde allerede forud samlet nogle Klæder, sine rede Penge og Klenodier i en Bylt, og efter et hastigt Farvel forsvandt hun og Niels ad Bagtrappen, efterladende Karen i stor Vaande; men hvad Mo'er Sidsel angaaer, da forlod hun strax den næste Morgen Gaarden for at fjæle sig hos nogle Frænder langt fra Bramslykke. Niels Svendsens Forsvinden blev naturligvis snart bemærket, men da Ingen tvivlede om, at Jomfru Mette var død, faldt det ikke engang dem, der vel havde bemærket hendes Godhed for den Forsvundne, ind, hvorledes det forholdt sig dermed. De tænkte, at han var bortrømt, eller kommen af Dage ved et Uheld

paa Jagten, thi han var en forvoven Karl; men deres Forsøg paa at finde ham, eller hans Lig, vare selvfølgelig frugtesløse.

Jomfru Maren paa Sædinge blev imidlertid sit Forsæt tro; hun kom anden Dagen efter til Bramslykke og var da alt vidende om sin Broderdatters Død. Hun var en modig Kvinde og skyede ikke at gaae i Ligstuen, som Karen havde ladet bringe i sømmelig Stand. Da hun saaledes selv havde seet Kisten og af den grædende Karen faaet en opdigtet Beretning om den Afdødes Endeligt, tvivlede hun ikke længer om, at en ondartet Sygdom havde gjort Ende paa hendes Broderdatters Liv. Hun fældede ingen Taarer ved Kisten, men traf de fornødne Foranstaltninger, idet hun først skikkede Bud til sin Broder i Kjøbenhavn med Melding om Dødsfaldet og om Aarsagen til den hurtige Begravelse. Saa agede hun til Præsten, Hr. Jens i Musse, og aftalte Alt med ham angaaende Jordefærden. Den foregik Dagen efter i Stilhed, og der var ingen Andre tilstede end Præsten, Degnen og Ligbærerne. Hr. Jens gjorde da ikke Talen lang, dertil havde han desuden sit Liv for kjært. I stor Hast blev Træklodsen stedet til Hvile, og de værdige Mænd, der havde besørget Arbeidet, lode sig strax efter røge med Enebær og drak varm krydret Viin, den Hr. Jens spanderede for at modvirke Smitte. De bemærkede til deres Beroligelse, at det havde hjulpet, og takkede Gud for deres Frelse.

Men da Hr. Mogens og Fru Margrethe dybt bedrøvede kom tilbage til Bramslykke, da modtog Karen Amme dem med grædende Taarer, men tillige i stor Forvirring. Nu blev hun anderledes nøie udspurgt om Jomfru Mettes Sygdom og Endeligt, end da hun maatte give Faster Maren fra Sædinge Forklaring, og da hun var en ærlig Kvinde, og Sagen tyngede hende haardt paa Samvittigheden, saa endte det med, at hun sank paa Knæe og afgav en fuldkommen Be-

kjendelse. Da forfærdedes Fru Margrethe og blev ganske stum, men Hr. Mogens sagde, at det var fornødent at faae Vished i en saa sælsom Sag, brød strax op og drog til Hr. Jens i Musse. Den værdige Guds Mand tabte Mælet, da han hørte, at Kirken var bleven forhaanet ved et saa frækt Bedrag, og da han kunde tale, da sagde han, at det var ei bedre end Gudsbespottelse, om det da virkelig forholdt sig, som det var blevet Hr. Mogens berettet; han kunde næsten ikke troe det.

„Nu," svarede Hr. Mogens, „for at faae Vished, derfor er jeg kommen; jeg bliver her i Nat, skaf Gravere, og vi ville lade Kisten opgrave og aabne."

Det skete, og da Hr. Mogens med egne Øine havde seet Træklodsen, da maatte han troe paa sin Datters Vanære; men han var en sindig og viis Mand; han bekæmpede sin Vrede og bed sin Græmmelse i sig. Graverne fik stor Løn for at tie, Hr. Jens havde Kirkens og sin egen Ære altfor kjær til ikke at være ligesaa tavs, som den Grav, hvori de atter sænkede den tomme Kiste; og saaledes blev Sagen neddysset; i mange Aar vidste Folk ikke rettere, end at Jomfru Mette virkelig var død og laae i sin Grav; kun mente de, at Mo'er Sidsel maatte have taget feil, hvad Pesten angik. —

Iøvrigt anstillede Hr. Mogens ingen Efterforskninger; hans Datter var død for ham, og han nævnede aldrig hendes Navn; men Fru Margrethe fik Mo'er Sidsel fat og ved hende lykkedes det at faae den Efterretning, at Jomfru Mette og Niels Svendsen vare gaaede til Søes og fra Rødby seilede til Tyskland; men der kom intet Budskab fra dem selv. —

Fru Margrethe hentæredes af Sorg og døde et Par Aar efter; men Hr. Mogens overlevede hende i adskillige Aar. Han var nu en gammel Mand, skrøbelig af Helbred og sad

stedse i sin Hyndestol ved Kaminilden og lod sig pleie af Karen, der nu var en høit bedaget Kvinde, men dog rask og rørig. Da sagde Hr. Mogens en Dag pludseligt til hende:

„Maren, jeg veed ikke, hvorfra det kommer, men stedse har jeg tænkt og fornemmer det nu end stærkere, at inden jeg gaaer i min Grav, vil jeg faae Mette at see"

„Jesu Kors!" udbrød Karen, „det tør vi nu ei mere ønske; jeg vil for Eders Skyld haabe, I der har fornummet feil, og at I først vil gjense Eders Datter udi Paradiis, der vi maa bede til, at hun vil lande, naar hun har angret sin store Synd, om det ei alt er skeet."

Alligevel gik den Gamles Anelse i Opfyldelse, men først da han laae paa sin Sotteseng. En Dag kom Karen bleg og skjelvende til ham og sagde:

„Hun er her!"

„Nu," svarede han roligt, „da lad hende flux komme!"

Kort efter gik Døren op, og han saae en høi statelig Kvinde træde ind, indhyllet i en Hættekaabe. Hun gik med faste Skridt hen til hans Leie.

„Fader," sagde hun med dyb, fast Røst, „gjenkjender Du mig?"

Han stirrede paa hendes blege, af Tiden og Sorgen furede, men dog endnu skjønne Aasyn og nikkede. Omsider sagde han:

„Hvor er den Nidding, der voldte Din Ulykke?"

„Død," svarede hun; „de ere baade døde, han og det Barn, jeg bar under mit Hjerte, da jeg saa skammelig bedrog Eder og løi mig død, mens jeg løb af Hjemmet."

„Og hvor har Du færdedes i de mange Aar?"

„Lad os ei tale derom," svarede hun, „nu er den Elende forbi; han var ikke min Kjærlighed værd."

Hr. Mogens taug, og der var nogle Øieblikke stille i Kammeret. Han spurgte hende ikke, om hun var bleven Niels

Svendsens ægteviede Hustru, hvad dog var Tilfældet, og hun fortalte det ikke; det vilde ingen Retfærdiggjørelse været; thi i hine Tider var en frie Kvindes Ægteskab med en Ufrie i en Adelsmands Øine saa godt som intet Ægteskab. Endelig spurgte han:

„Hvi er Du kommen?"

„For at erholde Din Tilgivelse," svarede hun, og da lød hendes Røst lidt usikker.

Da lagde han sin Haand paa hendes Hoved, mens hun knælede ved hans Seng, og han sagde:

„I Jesu Navn, jeg tilgiver Dig din Brøde, var den end saa svar, at ingen Fader i Danmarks Rige har baaret en Sorg saa tung som min, og ingen saa er bleven naget af Græmmelse. Dog sømmer det sig saa bedst for mig, der snart skal staae for den Høiestes Aasyn og selv haardt har Tilgivelse behov."

Hun kyssede hans Haand og reiste sig op; saa sagde hun:

„Nu have Du Tak, Fader! Tillad, at jeg dvæler hos Dig en liden Stund."

Hun satte sig paa Løibænken ved hans Hovedgjerde og havde stedse sine Øine fæstede paa hans blege Aasyn. Da sagde han:

„Hvad vil Du nu og hvorhen? Her kan Du ikke blive; Du er død og kan aldrig mere i din Hjemstavn regnes blandt de Levende."

„Nei," svarede hun, „jeg veed det, og saa vilde jeg selv; men viid, at selv der, hvor jeg nu har tilhuse, der er jeg og død for den ganske Verden. Jeg har klostergivet mig i Tydskland, og denne Reise er som en Pilgrimsfart, Klosterets Forstander gav sit Minde til. Herfra gaaer jeg til Moders Grav og drager saa tilbage til min egen Grav, min Celle, hvori jeg skal leve, indtil jeg for Alvor faaer smage den Død, hvormed jeg engang legede. Dog, Fader, ei sandt, jeg holdt

det Ord, jeg gav Moder, Æren blev reddet, og Dit Skjold er reent."

„Ja," svarede han, „for Menneskene; dog gaaer jeg nu barnløs i min Grav, og Dine nære Frænder ere alle døde; Gaarden gaaer fra vor Slægt."

„Lad det fare!" udbrød hun med haard Stemme, „snart vil Du ei have det nødigt; og jeg længes derefter at være saa vidt som Du. Forældre, Navn, Slægt, Gaard og Gods, det kastede jeg Alt hen, Herren tog min Husbonde og mit Barn, nu er jeg hans Brud og vel faren."

„Nu," svarede den Gamle mildt og lagde sin Haand i hendes, „enddog Du er vorden Papist, saa siger jeg dog: Enden er god, og da er Alt vel!"

De talte derefter ikke mange Ord med hinanden. Hun sad en liden Stund endnu ved hans Leie, rakte ham hans Svaledrik og puslede om ham. Da Mødigheden kom over ham, og han var falden i en blid Slummer, da reiste hun sig stille og slog Kors over hans Hoved og Bryst, som om hun flyede ham til Jorde. Derpaa gik hun useet bort, forsvandt som en Skygge, og man saae hende aldrig siden.

SINDSHVILE.

Sindshvile — saaledes hed Villaen; men efter Familiens gamle Vens, Partikulier Jens Hagerups, Mening, var det formeligt at friste „Vorherre eller Fanden", som han udtrykte sig, at give sit Huus en saadan Paaskrift.

„Ikke stort bedre," sagde han, „end om en Mand vilde skrive paa sin Dør: her boer et lykkeligt Menneske! Maatte det saa ikke være at vente, at Alverdens Ulykkesfugle vilde komme farende for at hakke i den Dumdristiges Hjerte?"

„Sindshvile," svarede jeg, „er ikke saa udfordrende, kun et fromt Ønske: her haaber jeg at finde Hvile for mit Sind!"

„Pyt!" udbrød Jens Hagerup og stødte sin Stok heftigt i Jorden; thi vi sade paa en Bænk i Frederiksberg Have og vare paa Veien til Villaen, hvor vi skulde spise til Middag, han som fast Søndagsgjest, jeg for første Gang indbuden af Villaens Eier, Jørgen Gynther og hans Hustru.

Jeg skyldte Jens Hagerup, min Faders Samtidige og Ungdomsven, denne ærefulde og, hvis den efterfulgtes af flere, for min tomme Pung fordelagtige Indbydelse. Den havde imponeret mig saa meget, at jeg havde iført mig min Artiumskjole, som paa Grund af mit forhen spinkle Legemes ubetimeligt hurtige Udvikling havde et svært Stykke Arbejde med at rumme mig.

„Uhyre fjong!" havde min Velynder sagt til mig med et Grin, da jeg paa det berammede Klokkeslet indfandt mig i

hans Bolig i Frederiksberg Allee for pligtskyldigst at gaae den Tour med ham, som var mere nødvendig for ham, end for mig, til Appetitens Skærpelse. Jeg tænkte, at han kunde sagtens lee, som havde Privilegium paa at blive i sin sækkevide Paletot, der var saa godt skikket til at dølge saavel Legemets Skavanker, som Toilettets Mangler.

Jeg var dengang et ungt, haabefuldt Menneske, eller i det Mindste fuld af Haab om en lykkelig Fremtid, men ikke synderlig berettiget til at nære det; thi det skortede mig paa Alt, hvad der giver Anseelse og spaaer Fremgang her i Verden — Penge, fine Bekjendtskaber og mægtige Velyndere. Min Fader var en fattig Præst øvre i Jylland; han sad i et lille Kald med ti Børn, af hvilke jeg var den Ældste, og der var stillet mig den lidet lystelige Opgave at læse til theologisk Embedsexamen og samtidigt for største Parten ernære mig ved Informationer.

Til at bøde paa disse Mangler havde jeg ingen paafaldende personlige Fortrin, men dog, som jeg troede, ret gode Evner, en ærlig Villie og saa megen Ærgjerrighed, at mit Indtog til sin Tid i min Fødeby og i Præstegaarden som Candidatus theologiæ med bedste Characteer, stod for mig som en Triumph, for hvis Opnaaelse det nok var værdt at arbeide og sulte en Smule — om jeg ellers nu kan huske, hvorledes det dengang saae ud i mit ungdommelige Hoved. Kun det husker jeg med Bestemthed, at uagtet jeg kun et Par Gange havde havt min Fod indenfor Jørgen Gynthers Dør, saa følte jeg dog en meget levende Interesse for Villaens Beboere, især for en af dem.

Derfor hørte jeg med stor Opmærksomhed paa Jens Hagerup, naar han lod et Ord falde, som kunde give mig Oplysning om Familieforholdene paa „Sindshvile", og spekulerede nu over, hvad Aarsagen vel kunde være til, at han havde yttret sig med saa stor Heftighed om en saadan Bagatel, som

Villaens Navn. Den var i mine Øine et Paradis; mon der skjulte sig en eller anden Slange under de duftende Blomster, i hvis Favn Huset laae? Hvem eller hvad kunde det være?

Jens Hagerup sad med et bidsk Udtryk i sit Ansigt og tegnede en eller anden mystisk Figur i Gruset, thi det var hans Yndlingsbeskæftigelse; overalt, hvor han havde siddet, efterlod han Templer, Kroner, eller andre forgængelige Billeder, og han var nu saa ivrigt sysselsat dermed, at han ganske syntes at have glemt min Nærværelse, hvorfor jeg beskjæftigede mig paa min Maade, idet jeg tegnede Billeder paa Phantasiens Felt og lod Villaens Beboere passere Revue for min Tanke, og idet jeg fremmanede deres Skikkelser og tilbagekaldte i Erindringen det første Indtryk af dem, forsøgte jeg at udfinde, hvem af dem det kunde være, som ikke var værdig til at boe i et Huus, over hvis Dør der var skrevet „Sindshvile".

Eieren selv, Jørgen Gynther, var det visselig ikke, dette stilfærdige, milde Menneske med det aandsfraværende, næsten barnlige Udtryk i sine store, blaae Øine; paa hvis Pande der thronede Fred, og hvem det hvide Haar gav Ærværdighed. Han gik jo efter Jens Hagerups eget Sigende daglig og syslede med Blomsterne i sit Drivhuus, eller gjorde Experimenter i sit Laboratorium, naar han ikke hang over sine Bøger og var, om end kun som Dilettant, en fredelig Videnskabens Dyrker; han husede virkelig ingen Slanger i sit Bryst.

Ligesaa lidt kunde jeg tro dette om hans prægtige Hustru, Helene, hun med de faste, rolige Træk og det rene, klare Blik — hvor hun maa have været deilig i sin Ungdom, tænkte jeg. Dernæst havde den gifte Datter, Angelica Herning og hendes Mand, Grosserer Herning, som rigtignok ikke boede i Villaen, men hvem jeg havde truffet der, da

jeg gjorde min første Visit, viist sig for mig som en saa glimrende Fremtoning, at jeg tænkte paa dem med Misundelse — et rigt, lykkeligt Par, som ikke behøvede at nægte sig nogen Nydelse her i Livet og nok heller ikke gjorde det — han en complet Gentleman — hvor mageløst sad ikke hans Klæder paa ham, hvor belevent var ikke hans Væsen, hvor høflig og imødekommende havde han ikke viist sig mod mig, idet han strax sagde til mig, at hans Huus stod mig aabent, og det var efter Hr. Jens Hagerups Sigende et af de eleganteste og meest gjestfrie Huse i hele Byen — og saa hun, denne smukke og livsglade unge Kone — nei, her var virkelig Intet at sige Pyt til, som Jens Hagerup gjorde, og saa har jeg endda ikke omtalt det Bedste af det Hele, eller den Bedste, den yngste Datter Gjertrud, som var ugift og uforlovet, og som — men om hende vil jeg helst ingen Ting sige, da der er stor Fare for, at jeg kunde komme til at sige for Meget.

Jeg slap ikke hende saa hurtigt af min Tanke som de Andre, og glemte nu paa min Side over hende reent Jens Hagerups Nærværelse, indtil han pludselig vækkede mig af min Drøm og kyste mig, idet han satte sin Stokkeknap midt paa min Mave og sagde:

„Halløi, Henningsen, hvad sidder De der og tænker paa? De er jo rent væk, ha, ha, ha!“

Jeg følte, at jeg blev meget rød i Hovedet, og fandt i dette Øieblik min Faders gamle Ven høist ubehagelig. Som han sad der med sin krumme Næse og det stride, graa Skæg og fæstede sit skarpe Blik paa mig, forekom han mig ikke ulig en gammel graadig Grib, og jeg tænkte, at han havde læst mig lige ind i Hjertet og opdaget min Hemmelighed; men heri tog jeg, som det senere vil sees, høilig feil. Jeg erindrede imidlertid det lille Replikskifte mellem Fru Gynther og ham den Dag, da han introducerede mig i Vil-

laen. De stode og talte sammen i en Vinduesfordybning, da hun pludselig brød af og sagde:

„Aa, en Particulier, som De, er et Menneske, der ikke har noget Nyttigt at tage sig for og kun kan fordrive Tiden ved at stikke sin Næse i andre Folks Affairer."

„Det kan være godt for Noget," svarede han, „at der gives slige Snushaner!"

Der var noget Inkvisitorisk og for et ungt, undseeligt Menneske som mig Ubehageligt ved ham; men min Følelse sagde mig dog, at han var en brav Mand og mente mig det godt. Jeg havde ogsaa allerede erfaret, at han indrømmede Andre den Yttringsfrihed, han selv yndede, og at han med sin Kaadmundethed kunde være meget morsom, naar man blot ikke selv var Offeret.

„De tænkte naturligvis paa Middagsmaden," vedblev han i en satirisk Tone.

Hvis jeg nu havde havt den Aandsnærværelse og Sikkerhed, som jeg først erhvervede mig i en modnere Alder, saa vilde jeg naturligviis have svaret: Netop, jeg er frygtelig sulten, lad os nu gaae! Men jeg var dybt indigneret over Beskyldningen for en saadan Dyriskhed, jeg, hvis Mave rigtignok havde knurret, da vi gik ud, men som nu higede til Villaen af en Bevæggrund, som i mine Øine var mere himmelsk end jordisk, og som efter min egen Mening paa faa Dage havde forvandlet og adlet mit hele Væsen. Jeg svarede derfor med unødvendig Heftighed:

„Nei, jeg tænkte saamænd paa noget Bedre end Mad."

„Hvad Pokker kan det have været?" spurgte han; „det gad jeg vide; for i dette Øieblik kan jeg ikke tænke mig noget Bedre, end for Exempel en Tallerken god varm Kjødsuppe."

I det Samme reiste han sig, og vi gik videre, men han vedblev at fritte og harcellere mig, indtil jeg havde tilfreds-

stillet ham ved at tilstaae, at jeg havde grublet over hans misanthropiske Bemærkning om Villaens Navn, og at hans „Pyt“ høiligt havde forundret mig, da jeg var af den Formening, at Villaens Beboere var baade høist elskværdige og meget lykkelige Mennesker. Denne Bemærkning bragte ham paa Gled, og han viste sig mere meddelsom, end jeg havde ventet.

„Naa,“ sagde han, „der er ikke egentlig Noget i Stykker; men, hvor ung De end er, Henningsen, saa maae De dog have saa megen Forstand paa Livet, at De veed, at der i denne jammerlige Verden ikke existerer nogen Menneskebolig uden Ufred og ikke noget Menneskehjerte uden Uro og Bekymringer?“

„Bekymringer har jeg saamænd tidligt stiftet Bekjendtskab med,“ svarede jeg; „vi havde fuldt op af dem hjemme. Naar jeg for Exempel tænker paa den Vinter, da der ikke engang var Raad til at lade sy en Overfrakke til mig, og Fader og Moder, da jeg var hjemme i Juleferien, flere Gange om Dagen raabte ud til mig, naar jeg legede i Haven, og spurgte: „Fryser Du, Peter?“ og jeg for at berolige mine Gamle svarede: „Ikke en Smule! Jeg er saa varm som en Strygebolt!“ Naar Fader var sluppen vel over Terminen, saa vare vi Alle glade, for vi havde ingen andre Bekymringer, end den for Brødet, og derfor — da jeg nu vidste, at Gynthers ere rige Folk, og jeg forleden saae deres yndige Hjem og alle de venlige, glade Ansigter, saa tænkte jeg unegteligt, at Sindshvile var et lille Paradiis.“

„Det er saamænd heller ikke noget Helvede, det kan De lide paa,“ sagde Hagerup; „men siden jeg selv har gjort Dem nysgjerrig, saa bør jeg vel ogsaa stille Dem tilfreds, saa vidt skee kan og bør, og De vilde desuden formodentlig alligevel snart komme efter, hvor det er, at Skoen trykker

min gamle Ven Jørgen, thi han pleier ikke at gjøre en Røverkule af sit Hjerte."

„Nei, det er vist," udbrød jeg, „for allerede anden Gang, da jeg besøgte ham, og den Dag traf jeg ham alene, tog han mig ind med paa sine Værelser, viste mig sin Bogsamling og sine fysiske Instrumenter."

„Electriseermaskinen og den nye Luftpompe, ikke sandt?" faldt Hagerup ind.

„Rigtig," svarede jeg, „men han holdt tillige et heelt Foredrag for mig om Electricitet og Magnetisme, som i høi Grad fængslede mig — han maae være en genial Mand — og tilsidst betroede han mig, at han sysler med en Opfindelse, som i mange Aar har beskjeftiget ham, uden at det endnu er lykkedes ham at løse Opgaven."

„Stop," udbrød Hagerup, „nu ere vi ved Sagen! De veed jo, at Gynther oprindelig var Handelsmand, det vil sige, han arvede i en allerede temmelig fremrykket Alder den store Grossererforretning, Gynther & Lassen, efter sin Fader; den Gamle havde dog aldrig holdt ham til Faget, men ladet ham more sig med sine Studier og Experimenter, som rigtignok ikke førte til Noget, fordi den gode Jørgen jo fik sit rigelige Underhold af Faderen. Han havde altsaa hverken Forstand paa, eller Lyst til Handelen, men var dog nødt til nu at tage fat, om han ikke med stort Tab vilde gaae fra det Hele; det blev naturligviis til Kludreri; mens han spekulerede paa sin Opfindelse, gik det tilbage med Forretningen; men en god Forretning var det alligevel, og saa skete det da, at der meldte sig en solid Liebhaver. Hans Tilbud var antageligt, og Fru Gynther satte nu fuld Kraft paa at formaae sin Mand til at gaae ind paa det og trække sig ud af Forretningen med en smuk Capital, af hvis Rente han kunde leve sorgfrit og endda more sig ret bravt med sine Experimenter; men mærkeligt nok blev han pludselig stædig, thi det gode

Tilbud, der var blevet ham gjort, havde aabnet hans Øine for Forretningens Værdi, og han, som jo ikke kunde kaldes en gammel Mand — han var dengang 56 og er nu 64 — skammede sig, sagde han, over at skulle sættes ud af Virksomhed; det var ligesom om han skulde gjøres umyndig. Naa, det var jo heller ikke langt fra Sandheden; men naar en Mand ikke kan styre sine egne Affairer, og han har en klog og viljestærk Kone, saa ender det jo ofte med, at han kommer under hendes Formynderskab, og han maa da takke sin Gud for, at det skeer. Tingen var nu tillige, at Gynther, uagtet han ikke tog sig af sin Forretnings Detailler, dog havde viist en farlig Tilbøielighed til at spekulere paa Børsen, eller lade Andre gjøre det for sig, for paa en nem Maade at komme til Gevinst, og han drømte nok om, naar han engang blev Millionair, at anvende store Summer i Videnskabens Tjeneste og selv blive berømt —"

„Nei, Hr. Hagerup," udbrød jeg, „det kan jeg umuligt tro om denne stilfærdige, fordringsløse Mand!"

„Aa hvad," svarede Hagerup, „vi have Alle en Rem af Huden; Forfængeligheden stikker os i Kroppen paa den ene eller den anden Maade. Altsaa, han vilde nok trække sig ud af Forretningen, men ikke før han kunde gjøre det med Glands, og det vilde da sikkert, om han havde faaet sin Villie, være endt med Ruin. Han maatte imidlertid bøie sig. Lene fik sin Villie — men det har han aldrig rigtig kunnet tilgive hende; der er blevet en lille Braad tilbage i hans Hjerte. Desuden generer det ham skrækkeligt, at han, dengang Forandringen skeete, gav sin Kone Haanden paa, at han vilde nøies med Renten og ikke angribe Capitalen. Nok — uagtet de leve kjærligt og forligeligt med hinanden, saa er han dog ikke rigtig tilfreds med sin Lod. Nu og da giver han et lille Ryk i Snoren, ligesom en Ballon, der vil tilveirs

... saa, Henningsen, nu veed De, hvorfor jeg skumlede en Smule over Villaens Navn!"

„Tak skal De have," sagde jeg, „fordi De fortalte mig det! Nu interessere Gynthers mig dobbelt."

„Ja, De har faaet Deres Nysgjerrighed tilfredsstillet," svarede Hagerup; „men ellers har De Pinedød ikke Noget at takke mig for. De gik jo med den Illusion, at Sindshvile var et reent Paradiis, og nu er den bleven forstyrret for Dem."

„Aldeles ikke!" udbrød jeg med Liv.

„Ja, ja," brummede den Gamle. „De er meget ung, Peter Henningsen! De lever paa Illusioner, og hold kun fast paa dem! De ere det Eneste, der er værdt at leve paa, for Virkeligheden er i Regelen en grim Beenrad."

„Fy, siig dog ikke saadan Noget!" udbrød jeg, høilig indigneret over hans cyniske Misanthropi. „Hvad Hr. Gynther angaaer, saa vil jeg blive i Lignelsen og sige, at siden en saa stærk og kjærlig Haand, som Fru Helenes, holder i Snoren, saa bliver Ballonen nok ved Jorden, og der skeer ingen Ulykker!"

„Meget pænt sagt!" udbrød Hagerup med et tvivlsomt Smiil, og nu vare vi ved Villaen.

Det Billede, som viste sig for os i Efteraarssolens klare Belysning, staaer endnu levende for mig, uagtet der er gaaet over tyve Aar siden den Dag. Det nydelige Huus tog sig fortryllende ud med sine lysegule Mure, tildeels dækkede af Espalier, som indfattede Vinduerne med de blanke Ruder. Pragtfuldt glødede den vilde Vins røde Blade i Eftermiddagssolens Glands og laae som en Purpurkaabe over Verandaen; en Rabat med et rigt Astersflor løb langs Husets Fod som en Guirlande, Buskettet prangede i sin brogede Efteraarspragt, og Grønningerne, som tildeels laae i Skygge,

mildnede ved deres mørkere Tone Billedets livlige Farvespil.

„Ja, kjønt er det, min Sjæl!“ sagde Hagerup; saa aabnede han Havelaagen, og vi nærmede os Huset.

Mellem Vinløvet paa Verandaen viste der sig et Hoved, smykket med en Krans af lysebrune Fletninger, der vare gjennemborede af en Sølvpil; vi saae en blussende Kind, et flagrende lyseblaat Baand, og det smukke Syn forsvandt som et Stjerneskud.

„Halløi, Gjertrud!“ raabte Hagerup, men væk var hun. „En sød Pige, ikke sandt?“ vedblev han, uden at sende mig et af sine inkvisitoriske Blikke.

Naa, tænkte jeg nu, han forestiller sig formodentlig slet ikke Muligheden af, at jeg tør løfte mine Øine saa høit og gjøre mine Hoser grønne der! Lad ham kun blive i den Troe, den gamle Snushane!

„Meget net,“ svarede jeg med en forræderisk, diplomatisk Kulde, som jeg dog i samme Nu skammede mig over; „men Fru Herning er dog smukkere.“

Hun kom nu tilsyne — hvilken Elegance! Noget pyntesyg var hun, det kunde jeg ikke negte; men hun bar sin Stads saa grazieust og naturligt, som om det havde været en Morgendragt. Hun gav Hagerup Haanden, men nikkede kun skjødesløst til mig, hvilket krænkede mig en Smule; men saa fik jeg Opreisning af hendes Mand, der modtog mig paa den elskværdigste Maade, hvorimod hans Goddag til Hagerup lød paafaldende koldt.

Det varede længe, inden vi kom til Bords; thi vi vare komne før Spisetiden, saa der blev rigelig Tid til Samtaler. Værten viste sig slet ikke. Værtinden kun et Øieblik, og Stjerneskuddet var og blev forsvundet. Vi fire Tilstedeværende grupperede os da saaledes, at Fru Herning og

Hagerup toge Plads i Havestuen, medens Herning og jeg spadserede i Haven.

Jeg kan ikke mere huske Indholdet af vor temmelig lange Samtale, undtagen i et Punkt; men hvad jeg meget levende erindrer, er det Indtryk, hans Personlighed gjorde paa mig. Lad mig ret stille mig ham for Øie, som han saae ud dengang — en slank Skikkelse af Middelhøide, regelmæssige Ansigtstræk, et klart, levende Øie med et gjennemtrængende Blik, et behageligt Smiil, en rolig, noget stolt Holdning og en Anstand, som aldrig fornegtede sig. Han var den meest heelstøbte Personlighed, jeg nogensinde har kjendt; Alt hos ham syntes at være i Harmoni, og det Indtryk, han gjorde paa mig, var bedaarende. Jeg reflekterede naturligviis ikke dengang derover, men Indtrykket var saa stærkt, at hverken Tiden eller senere Hændelser ganske have kunnet udslette det. Jeg saae op til ham med Beundring, han indgjød mig den meest ubetingede Tillid, og jeg fik at fornemme, hvilken Magt til at vinde Hjerter der var givet dette Menneske, og hvad han vilde have kunnet udrette her i Livet, om han havde sat sig et høiere Formaal, end det, han eftertragtede — at tjene Penge.

Hvad jeg erindrer af vor Samtale er dette, at han med megen Deeltagelse udspurgte mig om mine personlige Forhold og paa den meest fine Maade lod mig forstaae, at hvis jeg kom i Trang, skulde jeg blot henvende mig til ham.

„Hvad Hagerup har fortalt mig om Dem, har givet mig Interesse for Dem," sagde han. „Intet vækker i den Grad min Medfølelse, som et ungt Menneske i Deres Stilling. Med knappe Indtægter og slidende for Brødet, skal De forberede Dem til en stor aandelig Gjerning — det er haarde Vilkaar!"

Disse venlige Ord fyldte mit Hjerte med levende Taknemmelighed, og jeg vil her strax tilstaae, at jeg var svag

nok til ikke lang Tid efter at benytte mig af hans ædelmodige Tilbud; men naar jeg nu reiser det Spørgsmaal, hvorfor han viste mig, et ungt, ubetydeligt Menneske, som han kun havde seet et Par Gange, saa megen Godhed, da kommer jeg i Forlegenhed med Svaret. Dog, enten han nu gjorde det af virkelig Medfølelse, eller af et Slags ubevidst Selvkjærlighed, idet han fandt Behag i mine Ytttringer af Taknemmelighed og deri saae ligesom et Gjenskin af sin egen Elskværdighed, saa var Virkningen paa mig lige stærk.

„De er vist sulten," sagde Husets Frue, som kom ud til os, da vi nærmede os Verandaen.

„Aldeles ikke," svarede jeg høfligt, idet jeg pludseligt kom til Bevidsthed om og Fornemmelse af en umaadelig Tomhed i min Mave.

„Forfærdelig sulten," raabte Hagerup oppe fra Havedøren.

„Maden er færdig," sagde Fru Helene; „vi vente blot paa Jørgen; Luftpompen gjorde ham Knuder, saa han glemte Tiden; men nu er han i Færd med at klæde sig paa."

„Han er Pokker heller!" udbrød Hagerup. „Lad os gaae ind til ham; jeg vædder ti mod en paa, at han er ved Pompen endnu!"

Han stormede afsted, de Andre fulgte ham, men jeg blev, hvor jeg var, eller rettere sagt, jeg fortsatte min Vandring i Haven, og ligesom jeg bøiede om Hjørnet paa Verandaen, saae jeg noget Hvidt glimte mellem Vinløvet — det var Frøken Gjertruds Sølvpil, og der stod hun selv og plukkede Asters i en lille Kurv. Jeg hilste uhyre ærbødigt og formodentlig overmaade keitet.

„Goddag, Hr. Henningsen," sagde hun med sit ubeskriveligt yndige Smiil, idet hun blev en ganske lille Smule rød i Kinderne. Hendes store, blaae Øine lode et Secund deres Straaler falde paa mig, og saa vare de igjen ved Blomsterne.

Allerede Lyden af hendes Stemme havde berøvet mig min Fatning; jeg sagde ikke et Ord og antager, at jeg saae ud som en Idiot. Det hedder jo, at man forelsker sig gjennem Øinene; men jeg tør dog nok sige, at selv om jeg havde haft et Bind for Øinene, vilde jeg i dette Tilfælde have været caput, saa forunderlig blød og sympathetisk en Klang havde denne Stemme. Dens Lyd var mig mere værd, end den deiligste Sang og Aabenbarelsen af andre Talenter, af hvilke, som det syntes, Gjertrud Gynther ingen havde. Hun præsterede ikke, som jeg senere fik at vide, i nogen Retning noget Ualmindeligt; men hun var selv et Mesterværk, ikke ved blændende Skjønhed, men ved den uimodstaaelige Ynde, der var over hende, og ved den fine Kvindelighed, der gav hendes Væsen dets Præg.

„Hvor bleve de Andre af?“ spurgte hun, og et nyt Straaleblik ramte mig.

„De gik ind for at hente Deres Fader,“ svarede jeg med et Suk, som maae have gjort en komisk Virkning som Punctum efter denne betydningsløse Replik.

„Naa,“ svarede hun med et skjelmsk, men dog kjærligt Smil, „han har naturligviis glemt, hvad Klokken var.“

Hendes lille, hvide Haand plukkede imedens den ene Asters af efter den anden; de faldt i Kurven som glade Amoriner, der jublede ved at døe for hendes Haand.

„Er det ikke en yndig Eftersommer, vi have iaar?“ spurgte hun.

„Yndig!“ svarede jeg, og det forekom mig, at et mangestemmigt Echo vide om gjentog Ordet, men ikke til Eftersommerens Priis.

„See, vi have endnu Roser,“ sagde hun og gik hen til et høistammet Rosentræ, som stod i Plainen; jeg fulgte hende.

Hun plukkede en deilig mørkerød Rose og stod et Øieblik og saae ind i dens Purpursvælg.

„Har De smukke Blomster i Nørvang Præstegaard?“ spurgte hun.

Jeg havde kun talt to Gange med hende, og hun huskede dog min Hjemstavns Navn! Jeg saae hende ind i Øinene; hvilket underlig dybt, spørgende Blik, som mødte mit! Det sagde mere end Ordene.

„Saa smukke Roser?“ vedblev hun, da jeg, stirrende ind i Paradiset, tav. Det forekom mig, at der viiste sig en lille Skjelm derinde, hvorfor jeg fattede mig og svarede:

„Nei, det har vi rigtignok ikke, ingen saa kostbare Blomster; men dog vilde jeg ikke bytte vor Have med Deres; den er ikke saa pæn, men meget større, og der er en Lund, det meest romantiske Vildnis, man kan tænke sig.“

Det syntes at virke befriende paa hende, at jeg blev veltalende og fremsatte en selvstændig Mening.

„Fortæl mig om den og om Deres Forældre og Sødskende!“ udbrød hun livligt.

Det gjorde jeg i Korthed, men, som det lod, paa en heldig Maade; thi hendes Øine hang hele Tiden ved mig, og da jeg tilsidst fortalte hende om Sommerferiens glade Dage, og hvorledes vi Allesammen, Fader og Moder med, undertiden en smuk Sommeraften havde leget Skjul i Lunden, udbrød hun:

„Deres Fader og Moder med? Nei, hvor det maa have været deiligt? Saadan Noget har jeg aldrig oplevet. Naar Fader og Moder vilde fornøie Angelica og mig, gik de gjerne i Tivoli med os; en sjelden Gang toge vi ud i Dyrehaven; det maae være deiligt at leve paa Landet; kun i Eensomheden der, tænker jeg mig, har man rigtig Glæde af hverandre.“

„Jamen vi kjedede os rigtignok ogsaa nu og da grundigt,“ svarede jeg.

Hun sagde Intet, men stod og saae ned for sig. Kurven hvilede paa hendes venstre Arm, og i den høire Haand holdt

hun endnu Rosen. Hvor jeg havde Lyst til at bede hende om den Rose; men det vovede jeg ikke. Gjettede hun min Tanke? Der kom igjen et af disse dybe, alvorlige Blikke, saa viste Skjelmen sig pludseligt, og hun sagde:

„Denne Rose er Faders Yndlingsblomst; jeg vil skynde mig ind og lægge den ved hans Couvert, saa bliver han glad!"

Kort efter sade vi til Bords, hvor vor Vært viste sig i Slobrok; thi de Andre havde ganske rigtigt fundet ham endnu ved Luftpompen, taget ham, som han stod og gik, og bortført ham. Selv syntes han at befinde sig saare vel i sin Talar, gjorde en lille munter Undskyldning til mig og lod saa sin værdige Næse forsvinde i den Rose, som havde været mine Ønskers Maal

Jeg skulde imidlertid snart lide et større Forliis; thi endnu inden vi havde reist os fra Bordet, kom der Bud efter Frøken Gjertrud fra en syg Veninde, hvem hun pleiede at besøge paa denne Tid af Dagen for at læse høit for hende; men Spisetiden var denne Dag sat senere, end sædvanligt, og Gjertruds Udebliven havde gjort den Syge utaalmodig. Gjertrud reiste sig strax, viste sig kort efter med Hat og Shawl, tog en Bog og forsvandt. Hvem der nu var i den syge Piges Sted, tænkte jeg, hendes Lidelser med indbefattede!

Da Gjertrud var forsvunden, gik Glædens Sol ned for mig. Før havde jeg kun seet hende, nu blev det øvrige Selskab nærværende for mig, og mit onde Lune gjorde mig skarptseende. Hagerup fik dog Ret — Paradiis-Illusionens lette Fartøi havde ved hans Meddelelser faaet et Grundskud. Der var, inden Gjertruds Bortgang, blevet ført en livlig Samtale, hvis egentlige Indhold jeg ikke havde opfattet, fordi jeg sad ved Siden af mit Hjertes Udkaarede og under Maaltidet havde fortsat mine Skildringer af Livet i Nørvang Præstegaard. Nu sade de Alle tavse; det forekom

mig, at Huusfaderens Ansigt havde et forstemt Udtryk, og at hans Blik var uroligt og sky, at Huusmoderens Øine snart søgte hans med et bekymret Udtryk, snart hvilede forskende paa Herning; Fru Angelica sad der med en spodsk Mine, som skjemmede hende, og Hagerup — ja han saae ud som et levende, personificeret „Pyt".

Stemningen hævede sig igjen noget ved Kaffen; men der forskrækkede Fru Angelica mig ved at tage en Cigar, tænde den og *sans gène* smøgende tage Plads blandt os Herrer paa Verandaen. Hun sad, vuggende sig i en Gyngestol, og hver Gang hun gjorde et Slag tilbage, pustede hun en Røgsky ud. Først havde jeg seet paa hende med Forbauselse — Forbauselse over hende og de Andre, som syntes at finde dette at være i sin Orden — men nu brast jeg i Latter. Hun vendte sig om og forstod, at hun selv var Skiven for Lattersalven, thi Hagerup stemte i med og sagde saa:

„Ikke sandt, Henningsen, det er et uskjønt og tillige naragtigt Syn at see en Dame ryge Tobak?"

Jeg svarede ikke et Ord, saa forskrækket blev jeg over det Vredeslyn, som glimtede i den smukke, unge Frues Øine; men hun fattede sig hurtigt og sagde, idet hun ziirligt og behændigt slog Asken af Cigaren:

„Det er netop det, jeg ikke begriber; i hvert Fald er en rygende Mand da ligesaa grimt og naragtigt et Syn. Hvorfor skulle Herrerne have Privilegium paa denne Nydelse? Svar, Henningsen! Forargelsen kom egentlig fra Dem."

„Ja," svarede jeg frygtsomt, „jeg kan ikke negte, at jeg forargede mig; men jeg tilstaaer, at jeg ikke kan forsvare Forargelsen med logiske Grunde."

„Saa lad os da faae de ulogiske," sagde den unge Frue med et spodsk Smiil.

„Det," svarede jeg, „som saa meget Andet, der vedrører Spørgsmaalet om Kvindelighed, er en Følelsessag, og naar

Fruens egen Følelse ikke har protesteret — ja saa — aa, lad os saa antage, at jeg har Uret!"

Hun fæstede sine store brune Øine et Øieblik med et skarpt Blik paa mig, vendte sig saa med et Smil til sin Mand og sagde:

„Osvald, Du maae jo være min Høiesteret i den Sag; jeg appellerer til Dig og spørger Dig, om Du ikke forleden sagde, at det klædte mig nydeligt at ryge?"

„Ja, naar vi ere alene," svarede han med et koldt Smiil.

„Aa, Du er en Forræder!" udbrød hun, kastede Cigaren fra sig og gik ned i Haven; men Forræderen reiste sig og gik efter hende, formodentlig for at formilde hendes Vrede.

Da jeg følte Trang til Eensomhed, søgte jeg kort efter ogsaa ud i Haven, som havde en betydelig Størrelse og ikke generedes af Naboer; thi dengang var Villakvarteret først ved at blive til. Jeg tyede ind i et afsides liggende Lysthuus og satte mig der for at gruble over Problemet Gjertrud; men jeg havde ikke siddet der ret længe, førend jeg hørte Stemmer udenfor; det var Hernings, som gik forbi.

„Det er en frygtelig Luxus," sagde hun, „med denne store Have! Den kunde give en smuk Capital, om den blev udparcelleret."

„Haven," svarede han, „er Faders ømme Punkt; han vil ikke høre tale om Frasalg."

„Og Pungen er Moders," sagde hun i en bitter Tone. „Hun er formelig bleven gjerrig paa sine gamle Dage; hver Gang Fader anskaffer noget Nyt til sine Samlinger, viser der sig Rynker i hendes Pande og —"

Mere hørte jeg ikke, da de gik hurtigt forbi, og jeg ønskede det heller ikke. Jeg var tilmode, som om Hagerups „Benrad" grinende havde tittet ind i Løvhytten til mig, og den fulgte mig Resten af Dagen som min Skygge; alle Aftenens Smaabegivenheder forekom mig underligt ildevars-

lende — Fru Gynthers Uro, da hendes Mand og Herning forsvandt, deres Miner, da hun havde hentet dem, for at Hagerup kunde faae sin Whist — det forekom mig, at Gynther saae ophidset ud, og at hans Haand rystede, da han gav Kort —, Fru Angelicas Fordybelse i Spillet; thi hun spillede med og havde Hagerup til Makker, medens hendes Mand var hendes Faders — hendes Disputer med Hagerup, naar denne beskyldte hende for at have spillet feil og endelig hendes stødende Interesseerthed ved Regnskabets Opgjørelse.

Fru Helene, som lige fra mit første Besøg havde viist mig et Slags moderlig Godhed, var denne Aften min Makker. Vi spillede et fredeligt Parti, siddende ved hinandens Side i Sophaen.

De Trumpher, hun havde paa Haanden, idet vi discuterede Landlivets og Hovedstadslivets respective Fortrin og Mangler, vàre: et klart Omdømme, den ældre Alders Erfaring og et kjærligt Sindelag. Begge priste vi, hver for sig, det vi kjendte mindst til, hun Landlivet, jeg Bylivet; men uagtet jeg trak det korteste Straa i denne Disput, forstod hun dog at mage det saa, at jeg følte mig tilfreds med mit Nederlag. Hver Gang et Blik, en Mine, eller Klangen af hendes Stemme mindede om Gjertrud, blev jeg aandsfraværende og tænkte: hvad mon denne elskværdige Dame, som er bleven gjerrig paa sine gamle Dage, vilde sige til en Svigersøn, som *Cand. phil.* Peter Henningsen?

Jeg fik et Glimt af Gjertrud at see, inden vi brøde op, og dermed sluttede denne for mig uforglemmelige Dag, ved hvis Skildring jeg har dvælet saa længe, fordi jeg nu bagefter ved at mindes den skjønner, at i dens Smaahændelser viste sig egentlig Spirerne til alt det, som senere skulde komme. Hernings kjørte til Byen i deres stadselige Ekvipage, og Hagerup, som baade paa sine egne og paa mine

Vegne havde afslaaet Tilbudet om at tage Plads i Karethen, stavrede hjem, escorteret af mig.

Mit Hjerte var for fuldt og mit Hoved besværedes af altfor mange urolige Tanker, til at jeg kunde lade være at gjøre den Gamle nogle Spørgsmaal.

„Hvad er egentlig Deres Mening om Fru Herning?“ spurgte jeg.

„Det er saa sin Sag,“ svarede han, „at sige paa en Studs, hvad man tænker om et Menneske — et Menneske, Henningsen, det er jo et Sammensurium af de meest modstridende Elementer — hvem kan hitte Rede i et Menneske, uden Han deroppe?“

„Sandt nok, Hr. Hagerup,“ svarede jeg, „men det forekommer mig, om jeg tør være saa dristig at sige det —“

„Dristig at sige det!“ snærrede han. „Hvortil de Battements og Entrechats? Til mig kan De altid tale reent ud af Posen, det har jeg jo sagt Dem.“

„Tak,“ svarede jeg, „jeg vilde have sagt, at det dog forekommer mig, at De ikke saa sjelden tager Vorherres Affairer og dømmer glat væk; derfor undrer mig Deres Forsigtighed i dette Tilfælde.“

„Naa, for Fanden,“ udbrød han, „De kan gjerne faae at vide, hvad jeg tænker om Angelica Herning. Hvad hun vil blive til, og hvorledes hun engang vil ende, det veed kun Gud; men jeg skjønner ikke rettere, end at hun for Øieblikket er en Kvinde, i hvis Bryst regjerer en rasende Begjerlighed efter Livsnydelse. Hun vil nippe af alle Bægre — og ryge Tobak til, som De selv har seet, ha, ha!“

„Og hendes Mand?“ spurgte jeg.

„Om ham tier jeg helst,“ svarede Hagerup skarpt, og der paafulgte en lille Pause.

„Det er besynderligt,“ vovede jeg endelig at sige, „saa forskjellige de to Søstre ere.“

„Det ere de," svarede Hagerup med et Nik. „Gjertrud, hun er af en anden Kaliber, men holder dog meget af sin Søster, saa det næsten er et Mirakel, at hun ikke har ladet sig smitte af hende, og at det ikke er lykkedes Angelica at drage hende ind i den Hvirvel af Adspredelser, hvori hun selv lever. Sandt nok, Moderen holder igjen i denne, som i andre Henseender; men hvem af dem vil tilsidst vise sig at være den Stærkeste?"

Saa gik vi i Tavshed til Hagerups Dør; men da jeg bød ham Godnat, tog han mig spøgefuldt i Øret og sagde:

„Tænk nu ikke saa meget paa Gynthers og Hernings! De er ikke her i Byen for at nyde Selskabelighed og more Dem, vel Henningsen? Den Gamle derovre paa Heden venter Flid og Stadighed af Dem; han har store Tanker om Deres Dyd og Fornuft — lad ham nu ikke blive en af de mange Fædre paa Landet, hvem en i Kjøbenhavn studerende Søn sætter en Voxnæse paa!"

Jeg gik hjem til mit Logis i Sanct Pederstræde fuld af gode Forsætter; men det viste sig destoværre snart, at der var Fare for, at min kjære Gamles Næse kunde blive decoreret paa den af Hagerup antydede Maade.

Fra denne Dag af forsømte jeg nemlig mine Studier. Hvad var Aarsagen — min Forelskelse? Nei; den vilde snarere, som Sagen udviklede sig, have ansporet mig til Flid, om jeg havde været overladt til mig selv. Tingen var, at jeg havde opgivet min Selvstændighed og solgt mig til Herning, idet jeg tog imod Hjelp af ham. Ja, det er stærke Ord, og visselig saae jeg ikke dengang Sagen i det Lys, men saaledes forholdt det sig dog. Han drog mig til sit Huus, indførte mig hos sine Omgangsfæller og gav mig nu og da et Ærinde at udrette for sig; ogsaa hans Kone lærte at drage Nytte af min Tjenstvillighed, og jeg var lykkelig hver Gang jeg kunde vise min Velgjører og hans Hustrue en Tjeneste.

Dog var det, naar jeg skal være ærlig, ikke Følelsen af min Forpligtelse til Herning, men Lyst, som knyttede mig til disse To. Angelica Hernings Maade at være paa syntes mig ved nærmere Bekjendtskab mindre afskrækkende, og en Stemme i mit Indre tilraabte mig: nyd Livet, mens Du kan! Saa tarvelige og faa havde mine Fornøielser hidtil været, at det er forklarligt, at en saadan Ruus kunde komme over mig, og endnu mere undskyldelig var den paa Grund af den overordentlige Luxus i Hernings Huus, hvor jeg efterhaanden blev som hjemme. Jeg fik Smag paa et flot Liv og lagde mig luxurieuse Vaner til; jeg morede mig og nød Livet, det var det Hele; var der noget Ondt i det? Det gik ikke ud over min Faders Pung, thi Herning betalte Gildet, og jeg meente derfor, at det ikke kunde bebreides mig, at jeg tog en lille Ferie.

Dog tilstaaer jeg, at min Selvtillid rokkedes, naar jeg gjestede „Sindshvile". Min moderlige Veninde der dulgte ikke sin Undren over den Forandring, der var foregaaet med mig, og viste mig tilsidst en kjendelig Kulde. Jens Hagerup, hvem jeg ikke mere besøgte og kun en Gang imellem traf hos Gynthers, var overmaade satirisk og bragte mig undertiden i stor Forlegenhed ved sine nærgaaende Spørgsmaal. Jeg vrededes derover; men hvor kunde det være anderledes? Maatte det ikke forundre og forurolige dem, som dog mente mig det godt, at den fattige, tarvelig klædte Præstesøn efterhaanden forvandledes til en flot Kavalleer?

„Hvad mon Deres Gamle vil sige til Deres Skrædderregning, naar den kommer til Nytaar?" spurgte Hagerup mig engang.

„Den er betalt," svarede jeg paa en saa afvisende Maade, at den Gamle ikke rettede flere Spørgsmaal af den Art til mig.

Og nu Gjertrud? For hende slog mit Hjerte lige saa varmt,

som før, og vi vare i Løbet af nogle Maaneder komne hinanden adskilligt nærmere. Dog sporede jeg omsider ogsaa hos hende nogen Tilbageholdenhed. Mon jeg nu i hendes Øine var et letsindigt Menneske, ikke hendes Kjærlighed værd? Jeg mente dog Intet at have at bebreide mig, thi jeg havde ikke gjort mig skyldig i Udskeielser, som kunde nedsætte mig i hendes Agtelse. Hun berøvede mig heller ikke heelt sin Tillid, men undertiden bevarede hun lige overfor mig en betegnende Taushed og saae paa mig, som om hun følte Lyst til at gjøre mig et eller andet Spørgsmaal.

Saaledes stod Sagerne, omtrent sex Maaneder efterat jeg havde lært hende at kjende, og vi vare naaede til den Dag, som afgjorde vor Skjæbne og mere endnu, hvorfor jeg maa fortælle nærmere om den.

Det var en Dag i Marts Maaned, og da Vinteren havde været ualmindelig streng, var Skøiteløbningen paa Canalerne i Frederiksberg Have endnu i fuld Gang. Jeg traf Gjertrud paa Isen i Selskab med sin Veninde, den samme, som havde været syg forrige Efteraar, men som nu var kommen sig. Jeg var ingen daarlig Skøiteløber og indbildte mig, at jeg gjorde en god Figur paa Isen, ligesom jeg ogsaa antog, at jeg i mine nye, smukke Klæder maatte være Gjertrud en behageligere Cavalleer, end om jeg endnu var gaaet om i de Misfostre af Skrædderkonst, som tidligere havde vanheldet min velvoxne Person; men til min store Skuffelse tog hun næsten ingen Notits af mig, og det krænkede mig saa dybt, at jeg besluttede at affordre hende en Forklaring.

Lykken var mig gunstig. Gjertrud blev skilt fra sin Veninde, som, uden at hun bemærkede det, var bleven hentet af sin Moder, og da hun uventet saae sig alene, modtog hun mit Tilbud om at følge hende hjem. Jeg førte hende imidlertid i den stik modsatte Retning, dybere ind i Haven, og da hun uden Indvending fulgte mig, antog jeg, at hun dog i

sit Hjerte var mig god. Dog gik hun taus ved min Side. Hendes søde Ansigt blussede endnu af den raske Motion paa Isen, hun saae saa nydelig ud i sin Pelskaabe og med den lille fixe Pelshue paa Hovedet; mine Øine vege ikke fra hende, men hun gik hele Tiden og saae ned for sig.

„Det var et prægtigt, muntert Selskab hos Hernings forleden," sagde jeg omsider.

„Saamænd," svarede hun forbeholdent.

„Morede De Dem ikke?" spurgte jeg.

„Nei," svarede hun, „jeg er aldrig rigtig glad hos Angelica."

„Hvorfor ikke det?" spurgte jeg forundret.

„Det er ikke værdt, at jeg siger Dem det," svarede hun efter et Øiebliks Betænkning; „det kunde let føre mig for vidt."

„Kjære Frøken Gjertrud," sagde jeg, „hvorfor har De i den senere Tid været saa kold og indesluttet? Hvormed har jeg fornærmet Dem?"

„De fornærmet mig?" udbrød hun; „aldeles ikke!"

„De er misfornøiet med mig, det er klart. Har De nogen Godhed for mig endnu, saa siig mig, hvad der er iveien!"

Hun saae alvorligt paa mig, blev lidt bleg og svarede:

„Saa fornærmer jeg Dem, og De bliver vred paa mig."

„Umuligt," udbrød jeg, „dertil har jeg Dem altfor kjær!"

Det gav et lille Sæt i hende, hun rødmede og standsede, men fortsatte saa med et Suk sin Gang.

„Nu er det sagt," vedblev jeg med usikker Stemme; „kjære Gjertrud, er De enig med mig?"

„Enig med Dem — men Gud, Henningsen!" udbrød hun og blev meget bleg.

„Du er det, Gjertrud," sagde jeg lidenskabeligt, greb hendes Haand og drog hende til mig. „Har der været nogen Dag fra det Øieblik af, da vi første Gang saae hinanden og

indtil nu, da vi ikke have havt hinanden kjær — mere og mere kjær for hver Dag, der gik!"

Hun blussede som en Rose, saae paa mig med et kjærligt, men dog endnu lidt forskrækket Blik og sagde:

„Det var ikke smukt af Dig at tage mig saadan ved Overrumpling!"

„Seier efter et sex Maaneders Felttog, kalder Du det en Overrumpling?" spurgte jeg, gav hende et Kys, og saa gik vi nogle Øieblikke tause ved hinandens Side, idet en jublende Glæde fyldte vore Hjerter.

„Naa, Gud være lovet," sagde jeg derpaa, „nu have vi fundet hinanden og skulle aldrig skilles mere i dette Liv; men det var nær derved — ikke sandt? Er det din Moder, eller Hagerup, som har sat Ondt for mig hos Dig? Ryk nu ud med den frygtelige Sandhed, Du ikke vovede at sige mig før; jeg vil forud sige Dig, at min egen Samvittighed ikke foruroliger mig synderligt."

„Lad os ikke tale derom nu," bad hun; „lad os nyde vor Lykke uforstyrret i det Mindste i vor Kjærligheds første Øieblikke; vi kunne faae Bryderier nok siden, min Ven!"

„Nei," svarede jeg, „lad os begynde med at være ærlige mod hinanden! Jeg skal lette Dig Arbeidet; jeg har en Anelse om, hvad det er. Du veed, at jeg har trukket paa Hernings Pung, moret mig og været doven?"

Hun bekræftede det med et Nik.

„Naa, det er letsindigt af mig," vedblev jeg, „men der er ikke noget Ondt i det."

„Jeg synes, det er Dig ikke værdigt," svarede hun og saae paa mig med et ængsteligt Blik, som om hun var bange for, at hun havde sagt for Meget, „ikke værdigt," vedblev hun, „uden Nødvendighed at svigte dit Kald og leve paa en anden Mands Bekostning, og saa forstaaer jeg slet ikke dit Forhold til Herning."

Jeg saae formodentlig i dette Øieblik ikke meget behagelig ud, thi hun føiede hurtigt til:

„Du har jo selv villet, at jeg skulde sige det."

Jeg gik i nogle Øieblikke taus ved hendes Side og fordøiede Pillen; den smagte ikke godt, men det faldt mig heller ikke let at give Svar, fordi jeg selv befandt mig i stor Uklarhed. „Svigtet mit Kald — hvad mon der er mit Kald?" spurgte jeg mig selv. Saa tænkte jeg over mit Forhold til Herning og holdt mig til dette Punkt alene, idet jeg svarede:

„Mit Forhold til Herning — ja det er af en ganske egen Art. Jeg følte mig strax sympathetisk draget til ham, og han maa jo have fundet Behag i mig, siden han tilbød mig den Hjelp, som jeg vel har taget imod, men aldeles ikke bedet ham om. Dog kan jeg sige Dig, hvad der har forhøiet hans Interesse for mig. Han kom forleden efter, at jeg er stiv i Hovedregning, og han sagde til mig: De er en født Handelsmand; der bliver aldrig nogen Præst af Dem!"

„Gaa ikke til Handelen," udbrød min Hjertenskjær i en bønlig Tone, „det er en farlig Vei, den har saa mange Fristelser; Du er skabt til at blive Præst!"

Det var jeg dog ingenlunde saa vis paa; mit Ungdomslivs rolige Gang var nu engang blevet afbrudt, mit Syn paa mig selv blevet uklart. Jeg sagde nok mange taabelige Ting i denne Disput til Gjertrud, foruroligede og bedrøvede hende, indtil vi bleve tause ved Synet af Villaen, som vi nærmede os. Jeg saae spørgende paa hende, hun forstod mig og sagde:

„Lad os gaae ind sammen og strax sige det til Fader og Moder!"

Ubemærkede naaede vi Huset og vare allerede i Forstuen, hvor vi just ikke forhastede os med at tage Overtøiet af, da vi pludseligt hørte høirøstet Tale indenfor.

„Det er Galskab, complet Galskab," hørte vi Gjertruds Moder sige i en fortvivlet Tone, „og Du bryder Dit Løfte!"

„Kjære Helene," svarede Jørgen Gynther spagfærdigt, „ærligt talt, har saa ikke din Mening om mig nu i lang Tid været den, at jeg saa omtrent var gal?"

Vi kunde høre, at han var lige ved Døren, da han sagde dette. Han aabnede den, formodentlig for at undflye sin Hustrues Bebreidelser, vi vidste ikke for hvad, men standsede brat og blev staaende med Haanden paa Laasen, da han saae os.

„Ih, Gjertrud, og De, Henningsen!" udbrød han og tilkastede os et usikkert Blik. „Naa, naa," føiede han til i en roligere Tone, „træd kun indenfor, Børn!"

Et godt Omen, tænkte jeg, at han indbefatter mig under det Begreb, men Øieblikket er ellers høist uheldigt! Gjertruds Moder sad der, aabenbart endnu i stor Sindsbevægelse, og saae paa os med et aandsfraværende Blik. Imidlertid var der netop i de pinlige Omstændigheder Noget, som drev mig fremad, og derfor standsede jeg Gynther, da han vilde gaa, og sagde hurtigt og bevæget:

„Undskyld, Hr. Gynther, men jeg har noget Vigtigt at tale med Dem og Deres Frue om — eller rettere sagt — Gjertrud og jeg: vi ere enige, og jeg er kommen for at bede Dem om Deres Datters Haand!"

Han stirrede først forbauset paa mig, og lod derpaa sit Blik hvile paa Gjertrud; men med Et opklaredes hans Ansigt, han tog Gjertrud under Hagen og saae hende ind i hendes Øine, som stode fulde af Taarer, og sagde:

„Nei see til Dig, Din lille Taske, er Du gaaet hen og har uden videre forlovet Dig!"

Gjertruds Moder havde reist sig fra Sophaen med et Udraab af Overraskelse og kom nu hen til os. Hun saae ikke umildt, men dog med et bedrøvet Blik paa os; jeg kunde

see paa Gjertrud, at hendes Mod sank; men pludseligt faldt hun sin Moder om Halsen, kyssede hende og udbrød:

„Du maa Intet sige nu, da det er skeet!"

Hun gjorde det imidlertid alligevel; hun sagde Noget, som var høist ubehageligt for mig at høre paa.

„Kjære Henningsen," sagde hun med en Alvor, som gjorde mig ganske beklemt om Hjertet; „der var en Tid, da jeg Intet vilde have havt mod Gjertruds Valg, thi jeg har for længe siden opdaget, hvorledes det stod til med hende, ja, jeg vilde maaskee endogsaa trods de lange Udsigter til Bryllupet have glædet mig over det; men nu, da jeg har seet, at De med saa stor Letsindighed har kunnet forsømme Deres Studier, opgive Deres Informationer, den ene efter den anden, og leve blot for at more Dem, og det endogsaa paa Andres Bekostning, saa —"

„Men, kjære Lene," faldt Gynther ind, „det er dog virkelig for galt at sige Henningsen det strax lige i Øinene!"

„Nei, nei!" udbrød jeg. „Jeg takker Dem, kjære Fru Gynther, for Deres Oprigtighed! Siig Alt, hvad De vil; lad mig faae min Lection heelt ud; det er vel ikke Andet, end hvad jeg har fortjent; men De skal see, at jeg kan tage mig sammen, og Resultatet vil, tænker jeg, overraske Dem."

Det lod ikke til, at disse prophetiske Ord gjorde noget Indtryk paa hende.

„Jørgen har Ret," sagde hun, „jeg har været uvenlig imod Dem, kjære Henningsen; men det kom saa overvældende og just i et Øieblik" — saa taug hun pludseligt, men fattede sig og vedblev: „Siden De tager Sagen paa saa smuk en Maade og ikke vredes paa mig, saa vil jeg sige Et endnu: jeg troer ikke, at De har friet til Gjertrud for Pengenes Skyld, hører De? En saa lav Beregning tiltroer jeg Dem ikke; men det har dog viist sig, at Deres Omgang med Herning har gjort Dem sorgløs og letsindig, og derfor siger jeg

nu til Dem: hvis De venter at faae Formue med min Datter, saa kunde De let blive slemt skuffet. Gjør ikke Regning derpaa! Tag Dem sammen og see at faae Deres Examen! Min Mand kan selv sige Dem Grunden til, at jeg giver Dem denne Advarsel — om han vil — jeg kan ikke mere! Jeg har en forfærdelig Hovedpine og gaaer nu ind og lægger mig."

Og saa gik den gode Dame, og vi fik ikke hendes Velsignelse; men hendes Mand saae efter hende med et forskrækket Blik, gav sig saa til at gaae hovedrystende op og ned ad Gulvet, og da Gjertrud udbrød: „Hvad var det dog, Moder mente?" standsede han brat, vinkede os hen til sig, greb vore Hænder og sagde bevæget:

„Lad mig først give Eder min Velsignelse! Jeg under Dem min Datter, Henningsen; jeg troer, at De er et godt, retskaffent Menneske, og haaber, at De vil gjøre Gjertrud lykkelig — skjøndt, som I nylig have seet, kjære Børn, der hører mere til at blive lykkelig i denne Verden, end at elske hinanden."

Saa taug han et Øieblik i stor Sindsbevægelse og sagde derpaa:

„Moder og jeg, vi have havt en alvorlig Uenighed, og jeg skal, som hun opfordrede mig til, sige Eder, hvorom Sagen dreier sig. Jeg er gaaet i Compagni med Herning, og Sagen er i denne Morgenstund endelig bleven ordnet. Han har udvidet sin Virksomhed og kjøbt Jørgensens store Sukkerfabrik; jeg har sat den største Part af min Formue i den, og det er det, Moder misbilliger. Hun har — ja det er sørgeligt at maatte sige det — en besynderlig, uovervindelig og som jeg mener uberettiget Mistillid til Herning. Hagerup holder med hende; vi ere altsaa delte i to Partier. Gud hjelpe os," vedblev han med et Glimt af bedrøveligt Humor, „vi have skrevet Sindshvile over vor Dør og ligge nu

i Haarene paa hinanden! Men siig mig nu, Børn," spurgte han med et zittrende Smiil, „til hvilket Parti slutter I Eder?"

„Til Deres og Hernings, kjære Fader!" svarede jeg med Liv. „Jeg troer om Herning, at han er en retskaffen, dygtig og tillige lykkelig Mand; Heldet vil nok følge ham."

„Det give Gud!" udbrød den Gamle og trykkede hjerteligt min Haand.

Gjertrud og jeg bleve nu enige om strax at gaae til Hernings og præsentere os for dem som Forlovede.

„Ja, gjør det!" sagde Gynther; „og see at faae Eder en glad Dag der; Glæden trives for Tiden ikke rigtigt her i Villaen."

Saa gik han for at søge Trøst hos sine Bøger, Planter og Instrumenter; men Gjertrud løb ind til sin Moder og blev temmelig længe borte. Da hun kom tilbage, saae hun ophidset ud.

„Moder er virkelig noget urimelig," sagde hun i en ærgerlig Tone. „Jeg vilde have hende til at bede Hernings til Middag; jeg tænkte, at det kunde ikke Andet end gjøre godt, om vi samledes her i Glæde, ja det forekom mig, at vor Forlovelse ved Forsynets Styrelse netop kom paa denne Dag for at formilde de stridende Parter og forene dem i Kjærlighed — men nei; hun vilde ikke høre om noget Gilde idag."

„Behøves jo heller ikke," sagde jeg.

„Ja, men hun føiede til," vedblev Gjertrud: „Gjør, som Fader sagde! Gaa til Angelica; der befinder Henningsen sig dog bedst, og det Samme vil vel nu ogsaa blive Tilfældet med Dig! Det lød gruelig bittert; men det er det Samme," sluttede min Hjertenskjær med et trodsigt Blik, som klædte hende nydeligt, „siden de Gamle ikke ville have os, lad os saa gaae; i Angelicas Hjem ville vi neppe søge Glæden forgjeves!"

Og saa gik vi; men lige udenfor Porten til Hernings

Gaard, som laae midt inde i Byen, stødte vi paa Hagerup, der kom ud af den. Han studsede, da han saae Gjertrud og mig komme Arm i Arm, hvorfor jeg strax sagde:

„Kjære Hr. Hagerup, maa jeg have den Ære at forestille Dem min Forlovede, Frøken Gjertrud Gynther!"

„Næ—æ!" udbrød han, i saa høi en Grad overrasket, som vi kunde ønske os det; men hans barske Ansigt antog i det næste Øieblik et mildt Udtryk, han greb vore Hænder og sagde i en meget hjertelig Tone:

„Til Lykke og Velsignelse!" men derpaa viste sig hans gamle satiriske Smiil, og han tilføiede: „Det har De ellers gaaet forbandet luunt med, Henningsen! Naa, naa," føiede han til, „jeg siger: det var dog endelig engang en god Nyhed!"

„Tak, at De siger det!" svarede jeg. „Jeg maa ellers vente, at Folk ville sige, at min Kjæreste har gjort et elendigt Parti."

„Sørg for, at det ikke bliver det!" sagde min gamle Ven med Alvor. „De vil op til Hernings?" vedblev han spørgende, og da vi svarede bekræftende, sagde han: „Naa, der vil De finde Herskabet i et straalende Humeur og en god Ild under Suppekjedlen — eller jeg burde snarere sige: S u k k e r kjedlen! De har vel hørt Nyheden?"

„Ja," svarede jeg, „og den har glædet mig paa alle Parters Vegne."

„Saa det har den?" svarede Hagerup med et betegnende Smiil; „ja, gaa nu op og see, hvordan Folk tager sig ud, naar de nylig ere blevne forgyldte!"

Saa nikkede han paa sin eiendommelige korte Maade og gik.

Da Gjertrud og jeg derefter gjennem den smukke, høie Port og ad den brede Trappe begave os op til Hernings elegante Bolig, følte jeg mig unegtelig noget beklemt om Hjer-

tet — mere, end da jeg gik ind i Villaen for at begjere Gjertrud af hendes Fader. Paa „Sindshvile“ var Alt i borgerlig Stiil og jevnt, men her — ja da den stadselige Tjener lukkede os ind, følte jeg ret det Svælg, som der var mellem Herning og mig i social Henseende. Eet var at vise sig i denne Rigmands Huus som hans Gjest og tjenstvillige Protegé, et Andet at komme med Fordring paa at kaldes hans Svoger, og saa hans overmodige pengestolte Hustru!

Nu vare vi der, i Dagligstuen, eller snarere i Salen, dette rigt udstyrede Gemak, som i mine Øine var et Ideal af et Værelse. Stuen var tom, og det var mig en Lettelse.

„Siig mig,“ spurgte jeg min Hjertenskjær, som havde taget Plads og sad og saae paa mig med et kjærligt, drømmende Blik, „troer Du, at jeg faaer en bedre Modtagelse hos Din Søster, end jeg fik hos Din Moder?“

Hun studsede, som om hun ikke før havde gjort sig nogen Tanke i den Anledning, men svarede derpaa med Stolthed:

„Moders Mening var af stor Betydning for mig, men hvad Angelica angaaer —“

I det Samme traadte Herning ind.

„Ei, hvad seer jeg!“ udbrød han livligt; i hans Øine funklede en Glædesild, som ikke sædvanligt saaes der. „Goddag, Gjertrud, goddag, Henningsen! Er det et Tilfælde, at I komme sammen — eller, aa jeg gjetter det! Hvad siger Du saa til, Gjertrud, at Fader er bleven min Compagnon?“

Gjertrud saae forlegent til mig, og inden jeg kunde sige Noget, vedblev Herning:

„Du gratulerer maaskee mig, men jeg siger: Gratuleer ogsaa Dig selv! Nu skulle vi To, Fader og jeg, vil Gud, ende som Millionairer, og Du, min Pige, vil blive en rig Brud og bringe den Lykkelige, naar han findes, en anseelig Medgift.“

„Kjære Hr. Herning," faldt jeg ind med Fortvivlelsens Mod, „tal ikke derom! Den Lykkelige er funden, han kommer tomhændet og er skamfuld derover — han — aa, lad mig sige det kort og godt — Gjertrud og jeg ere imorges blevne forlovede!"

Jeg fik ikke Tid til at studere den Grad af Forbauselse, som hans ellers saa beherskede Ansigtstræk udtrykkede, thi i det Samme gik Døren op, og Angelica viste sig i hele sin Elegance. Hun havde hørt Slutningsordene, thi hun standsede studsende paa Dørtærskelen.

Herning fattede sig først; han gik hen til Gjertrud, kyssede hende, rakte mig Haanden, blev i det Samme Angelica vaer og sagde:

„Nu skal Du høre interessant Nyt — Gjertrud og Henningsen ere blevne forlovede! Naa, til Lykke og Velsignelse," vedblev han, idet han igjen vendte sig til os; „det kom som en grundig Overraskelse —"

„Ikke for mig," faldt Angelica ind, idet hun langsomt nærmede sig, „og derfor kommer min Lykønskning ikke saa livligt som Din."

„Den kommer maaskee slet ikke?" spurgte Gjertrud med et funklende Blik.

„Vist gjør den saa," svarede Angelica, idet hun skjødesløst kastede sig paa en Chaiselongue, „men —"

„Aa, forskaan os for Mere!" udbrød Gjertrud, idet hun gjorde Mine til at gaae.

„Nu ingen Scener, kjære Gjertrud," sagde Angelica med stor Sindsro; „tag Plads, Henningsen! Jeg ønsker Eder saamænd alt Godt; men Du veed, Gjertrud, at jeg altid er ærlig og oprigtig. Jeg kan godt lide Dem, Henningsen, det veed De, men der er jo forskrækkelig lange Udsigter til Brylluppet — ja, jeg vil ikke flattere mig selv og oprigtigt sige Dig, Gjertrud, at det aldrig kunde have faldet mig ind

at forlove mig med en Mand uden Stilling og Formue; dermed mener jeg dog slet ikke, at jeg skulde have taget Dig, Osvald, alene for Pengenes Skyld."

„Tak for den Tilføielse!" udbrød Herning muntert, uden mindste Ømfindtlighed; „men hvad Henningsen angaaer, saa maae vi see at hjelpe ham til det, der mangler ham, om han da selv vil hjelpe til; i Løbet af nogle Aar kan det vel skee — kom, Henningsen, gaa ind med mig paa mit Værelse, saa kunne vi tale nærmere om Sagen!"

Det gjorde vi, og Resultatet af denne Samtale blev, at jeg modtog Hernings Tilbud, som bestod i en Ansættelse ved Sukkerfabrikken med en anseelig Løn. Lønnen fik jeg strax for Svogerskabets Skyld, men Herning mente dog, at jeg hurtigt vilde kunne sætte mig ind i Forretningen og virkelig gjøre Gavn for Pengene.

Glædestraalende gik jeg igjen ind til Damerne og saae strax, at Angelica og Gjertrud vare blevne forsonede. Gjertrud modtog, som jeg havde ventet, Nyheden om min Ansættelse ved Fabrikken med blandede Følelser, men min egen Glæde og Tilfredshed rev hende dog tilsidst med. Angelica viste sig uventet venlig.

„Et meget fornuftigt Arrangement!" udbrød hun, ligesom lettet.

Jeg forstod dengang ikke Betydningen af dette Udbrud; men senere begreb jeg, at hun havde frygtet, at der skulde gjøres store Offre for at faae Gjertrud og mig hurtigt gifte og etablerede; nu var hun foreløbigt i saa Henseende beroliget.

Vi bleve til Middag, og et muntert Maaltid var det. Champagnen knaldede, og jeg drak Dus med Herning og Angelica. Henad Aften blev Gjertrud kjørt hjem i Karethen, og jeg vandrede igjennem Byens oplyste Gader, beruset af Kjærlighed, Glæde og Vin. Jeg kunde ikke bekvemme mig

til at gaae hjem til mit triste, ensomme Logis. Jeg maatte udøse mit Hjerte for en Ven, og jeg følte, at jeg burde gjøre længere Tids Forsømmelse god igjen, see ind til Hagerup og fortælle ham, hvad der var skeet.

Muntert vandrede jeg ud ad Frederiksberg Allee til og nød forud i Aanden Fornøielsen af at tage den Gamle ved Overrumpling. Hans Pebersvendemenage morede mig, og jeg havde for længe siden afluret ham hans Svagheder. Han levede alene og havde kun en Husholderske, eller Kokkepige, til at forestaae sit Huus. Høist lærerigt, men for mig dengang især morsomt, var det at see, hvorledes denne myndige gamle Herre, som revsede Næstens Skrøbeligheder saa strengt, i sit eget Hjem var under Tøffelen. Vistnok lod han sig ikke Alting byde af Ane; han kunde skjende og smelde, undertiden over rene Bagateller; men naar han havde skjeldt Ane Huden fuld om Morgenen og drevet det saa vidt, at hun sagde sin Tjeneste op, saa bad han hende gjerne om Forladelse om Aftenen og tiggede hende om at blive, ja, undertiden lagde han endogsaa et Plaster paa Saaret ved en Foræring.

Jeg traf ham i Slobrok og ved Thebordet, og et rigtig vel besat Bord var det, thi den Gamle holdt af at leve godt.

„Ei!“ udbrød han, da jeg, lukket ind af Anes røde, knokkelstærke Haand, pludseligt stod for ham. „Hvad skylder jeg den uventede Ære af Deres Velbaarenheds Besøg?“

„Jeg har negligeret Dem grueligt,“ svarede jeg, „jeg kommer for at gjøre Afbigt — tilgiv mig!“

Jeg smed min Hat og tog Plads ved Bordet, medens han kaldte paa Ane og bestilte en Couvert til mig. Saa betragtede han mig nøiere og sagde med et bidsk Smiil:

„De har nok Høiden, Henningsen! Det blev naturligviis til en Sviir hos Hernings.“

Jeg tog mig sammen og gav ham en, som jeg mente, for-

nuftig og nøgtern Beretning om det, der var foregaaet før Sviren. Han stirrede ubehageligt paa mig, medens jeg fortalte ham, at jeg definitivt havde opgivet mine Studier og nu var ansat ved Gynthers og Hernings Fabrik.

„Hm!" udbrød han tørt. „Naa, saa bliver det da ikke til Noget med den skjønne Drøm at prædike i Nørvang Kirke, hvor De, som De engang sagde til mig, er døbt, confirmeret og haabede selv at komme til at forkynde Guds Ord, idetmindste som den Gamles Capellan, lettende ham hans Kalds Byrder paa de gamle Dage og saa videre, hm! Husker De endnu alle Deres skjønne Fraser om den Sag?"

„Dette bliver meget bedre," svarede jeg forvirret; „jeg har ingen Lyst til at blive Præst og føler intet Kald dertil."

„Nei," sagde han; „men jeg skal sige Dem, hvad Deres Kald nu vil blive — at tjene Penge og fortære dem i en Fart — er det ikke et ophøiet Maal at stræbe efter? Og Deres Lyst, den fører Dem nu lige ind i et Slaraffenliv, som vil demoralisere Dem, og saa har De ovenikjøbet faaet Gjertrud med paa Slæbetouget!"

Jeg var altfor opbragt til at kunne give Svar strax; han vedblev da:

„*Vogue la galère* — eller bedre: op med Ballonen! Husker De vor Samtale ifjor? Seer De, Snoren brast trods den stærke og kjærlige Haand, som holdt den, og Ballonen gik tilveirs. De er nu selv ombord i den, og jeg siger: Lykke paa Reisen!"

„Hr. Hagerup," udbrød jeg, dybt indigneret, „Sagen er nu for alvorlig til, at De bør gjøre Løier med den; maa jeg udbede mig en fornuftig Forklaring! Hvad er egentlig Aarsagen til denne Spydighed og Bitterhed?"

Han taug nogle Øieblikke, gjorde det af med den Cotelet, han havde været ifærd med, da jeg kom, tog en Slurk Øl ovenpaa, tørte sit stride Skjæg og sagde endelig:

„Fornuftig Forklaring, hm! Ja, gid jeg kunde indblæse Dem nogen Fornuft, min unge Ven! Kan De nu tjene nogle Penge, saa gjem godt paa dem, og gjør Dem ingen sangvinske Forventninger om Fremtiden! Jeg vil sige Dem, hvorfor jeg giver Dem denne Advarsel. Herning er ikke en solid Handelsmand, han er en Hazardspiller; han kan vinde det store Lod, men det kan ogsaa ende med Knald og Fald, og det Sidste er det Sandsynligste. Jeg har sagt ham det lige i Øinene denne Formiddag, saa jeg sværter ham ikke bag hans Ryg."

„De tager feil," sagde jeg; „overalt hører jeg Herning omtale paa det Fordelagtigste; hans Anseelse er stor —"

„Knald og Fald, sagde jeg," vedblev den Gamle uforstyrret, „og naar det Hele ramler sammen, saa forsvinder Anseelsen og hele Stadsen som et Lys, der pustes ud."

„De mener nok egentlig," sagde jeg, som efterhaanden var bleven fuldkommen nøgtern og klarhovedet, „at Herning staaer — eller stod paa svage Fødder, at Gynthers Penge have reddet ham, at han har misbrugt den Gamles Godtroenhed og er —"

„En Bedrager?" supplerede Hagerup. „Nei, det mener jeg ikke, og det har jeg heller ikke sagt; men han er ligesaa farlig, som om han var det. En begavet og energisk Mand, men utaalmodig og umættelig, trods sit udvortes rolige Væsen sangvinsk og forvoven — og i denne Mands Hænder er nu hele Familiens Velfærd lagt! Lene Gynther, hun veed, hvad det vil sige, og derfor har hun som en Løvinde, der værger for sine Unger, kæmpet mod Herning; men han har beholdt Valpladsen. Jørgen er nu kun et Redskab i Hernings Hænder og Pengene, eller den største Part af dem, i Hernings Lomme"

„Og jeg troer, at de ere sikkre der," svarede jeg heftigt;

„det skal ikke lykkes Dem at rokke min Tillid til min Velgjører, min Svoger og Ven!"

„Gud bevares!" udbrød Hagerup, „jeg har saamænd ikke indbildt mig at kunne gjøre et Mirakel; thi det maatte det kaldes, om jeg havde formaaet blot ved nogle advarende Ord at bringe en ophidset, tyveaarig Yngling til Fornuft. De er ingen praktisk Natur, Henningsen; Gud gav Dem et aandeligt Kald, det er min Mening om Dem, og dog vil De nu gaae og rode i Sukkerkisterne, og det ikke af nogen virkelig Interesse for den fordømte Fabrik, men blot for at blive en rig Mand; dyrke Guldkalven, det er det, De vil!"

Aldrig før havde den Gamle talt saa indtrængende og alvorligt til mig; hverken i Blik eller Stemme fornam jeg noget af den sædvanlige Spydighed. Jeg følte et Øieblik Grunden vakle under mig, og hvis jeg ikke allerede havde været bundet ved min Aftale med Herning, er det muligt, at Miraklet dog var skeet. Nu dølgede jeg min indre Uro under en paatagen ligegyldig Mine, svarede ikke et Ord og gav mig ifærd med en af Anes fortræffelige Coteletter. Det opirrede den Gamle, og han vedblev i en ilter Tone:

„Og saa bliver det, som jeg sagde før, et gyseligt Slaraffenliv; Strasburger-Postei med Trøfler vil blive som det daglige Brød for Dem, og der vil løbe ligesaa megen Rhinskviin og Champagne gjennem Deres Hals, som Vand gjennem min Post. De vil faae Podagra, inden De bliver tredive Aar!"

„Kjære Hr. Hagerup," sagde jeg venligt, „denne Cotelet smager ganske udmærket! Ane forstaaer Konsten og veed, hvordan De vil have det."

„Tak for den!" udbrød han pludseligt afvæbnet, med godmodigt Lune. „Det glæder mig, at Coteletten smager Dem. De har Ret, jeg er ingen Kostforagter; der skal Noget til at holde Kludene sammen i min Alder; men selv om jeg

er en gammel Lækkermund og ikke værdig til at prædike Afholdenhed for Dem, vil det forringe Pinen for Dem, naar De først har Podagra? Jeg er vel, Gud forlade mig det, en gammel Synder, og naar jeg nu tilstaaer, at jeg maaskee ikke vilde tage mig det saa nær, hvis jeg blot endnu var en ung Synder, som De, kan det gavne Dem, eller være Dem til nogen Trøst?"

„Kjære Hr. Hagerup," svarede jeg, „det glæder mig usigeligt, at De igjen begynder at komme i godt Humeur, og hvad De der sagde, forringer saamænd ikke min Agtelse for Dem. Der er ikke Andet iveien, end at De seer Alting sort. Bi nu bare lidt! De skal see, det vil nok gaae, og jeg bliver en Matador uden Podagra!"

„Godt," svarede han, „det vil jeg forudsætte; men saa Gjertrud? Hidtil har hun været en fornuftig, nøisom Pige, men nu skal hun nok komme paa Gled, hun vil gaae i Angelicas Fodspor, blive pyntesyg, drikke Liqueur og ryge Tobak —"

„Stop," faldt jeg ind, denne Gang virkelig vred; „Gjertrud er mig hellig; om hende maa De ikke sige noget Ondt!"

„Ja, helle min Leg!" udbrød den Gamle, „men hun er ogsaa kun et skrøbeligt Menneske; med Rigdommen og Angelicas Exempel for Øie, vil Begjærligheden fødes i hendes uskyldige Hjerte, og De, som er rasende forelsket, vil naturligviis komme under Tøffelen, at sige, naar I ere blevne gifte."

Hvilket Du er, Din gamle Brumbasse, uagtet Du ikke er gift, tænkte jeg, men det vovede jeg dog ikke at sige. Jeg saae, at der Intet var at stille op med ham, og reiste mig for at gaae, idet jeg i mit stille Sind besluttede, at jeg ikke skulde komme der saa snart igjen; men som om han havde gjettet min Tanke, sagde han:

„Et Ord endnu, Henningsen! Jeg vil sige Dem, at Herning hader mig som Pesten. Vi havde en dygtig Tørn sammen imorges, og jeg sætter ikke mere min Fod i hans Huus. Han har ogsaa Grund til at hade mig, for jeg har modarbeidet ham alt det, jeg kunde. Jeg advarede Lene Gynther, da jeg mærkede, at Jørgen begyndte at fire for Herning, men dengang blev hun vred, fordi jeg forstyrrede hendes „Sindshvile“.“

Nu forstod jeg Betydningen af min Svigermoders Ytring til ham under mit første Besøg i Villaen, da hun sagde, at han ikke havde Andet at fordrive Tiden med, end at stikke sin Næse i andre Folks Affairer.

„Og saa var det det, jeg vilde sige Dem,“ vedblev han, „at hvis De vil staae paa en god Fod med Herning, saa skal De ikke befatte Dem for meget med mig!“

„Jeg er Herre over mine egne Handlinger,“ svarede jeg mut; „hvis De i Fremtiden kun seer mig sjeldent, saa er det Deres egen Skyld, ikke Hernings.“

„Ja, ja!“ svarede han, „jeg har gjort Dem Helvede for hedt iaften; De er ordentlig gal paa mig, og det kan jeg ikke fortænke Dem i; det maatte jo gaae saadan; det maa være galt, inden det kan blive godt; men i een Henseende kan De være rolig — jeg skal ikke skrive noget Ondt om Dem til Deres Fader. Lad ham nyde Freden, saa længe den varer, og det er jo muligt, at han bliver kisteglad over Udsigten til al den Herlighed, De venter Dem. Godnat, Henningsen, og band mig ikke for meget paa Hjemveien!“

Dermed skiltes vi; men det blev trods den ilde Medfart, jeg havde lidt hos ham, dog ingen lang Skilsmisse; thi da det gik glimrende med Gynthers og Hernings nye Foretagende, og Hagerups ilde Spaadomme syntes at skulle blive til Skamme, tilgav jeg min gamle Ven al hans Bitterhed, men følte vel ogsaa Tilfredsstillelse ved at bringe ham

gode Efterretninger fra os. Jeg fandt ham imidlertid oftest vrippen, bidsk og tilbageholdende, hvorfor jeg tænkte: han er dog en topmaalt Egoist! Han bliver ikke tilfreds, før han har faaet Ret, og jeg vil først faae et Smiil at see paa hans bidske Ansigt, naar en eller anden Ulykke vælter ind over os.

Men tør jeg alligevel nu, naar jeg seer tilbage paa de Dage, paastaae, at han i ingen Henseende havde faaet Ret? Jeg frygter nei; det blev et Liv i Suus og Duus, den ene Adspredelse jog den anden, men da jeg tillige havde fuldt op at bestille og ingenlunde laae paa den lade Side, saa syntes jeg, at det var et herligt Liv, og Gjertrud blev mere og mere af samme Mening som jeg. Sandt nok, i senere Tider talte hun om denne Periode af sit Liv som om en Fornedrelsens Tilstand, og naar jeg dertil bemærkede, at vi dog egentlig ikke gjorde noget Ondt, saa svarede hun, at hele vort Liv dengang ved dets forfærdelige Letsindighed havde været af det Onde.

Hvorledes tog min Hjertenskjær sig da ud i sin Fornedrelse? Fortryllende! Blomstrende af Sundhed og klædt med en Elegance, som i Fiinhed og Smag langt overgik Angelicas, forekom hun mig, og Flere med, uimodstaaelig. Jeg kan ikke lade være undertiden nu, da hun sidder for mig i en tarvelig, matroneagtig Dragt, i Tanken at forvandle hende og see hende, som hun dengang var; men den Ungdommelighed, som hendes Ydre har bevaret, gjør mig ogsaa dette Tanke-Experiment let.

Hvor yndig var Du ikke, min Pige, tænker jeg da, paa det store Bal hos Etatsraad Kjærs! Jeg kan endnu see Dig for mine Øine i den rosa Balkjole og med den hvide Camelia i Haaret. Jeg forundrer mig nu over min Dristighed, at jeg førte Dig derhen, da jeg jo maatte forudsee, at Du vilde blive Ballets Dronning; men hvor taknemmelig var Du mig

ikke dengang for den ubetingede Tillid, jeg viste Dig, og Dine søde, glædestraalende Øine søgte ved enhver Leilighed mine, ligesom for at berolige mig, især da Du dandsede med den forføreriske Lieutenant Rosenfeldt, som havde den Frækhed at forlænge den Vals, han førte op med Dig, til en uendelig Cotillon.

Hellere mindes jeg Dig da i Din fortryllende Peltsdragt, som jeg havde forskrevet til Dig fra Paris, og som Du bar paa den uforglemmelige Kanetour til Bellevue, som Angelica foranstaltede. Medens Bjelderne ringede, Faklerne blussede, og Vinternattens Stjerner blinkede over vore Hoveder, med mine Arme om Dine Skuldre, styrede jeg den vælige Hest og oplevede, beruset af Kjærlighed, et af min Ungdoms skjønneste Æventyr. Jeg husker ogsaa de deilige Dage ude paa Hernings Landsted i Taarbæk, vore Vandringer i Dyrehaven i den skjønne Sommertid, vore Seiltoure om Aftenen i Sundet, medens den dalende Sol farvede Hveens Klinter røde — det er maaskee Svaghed af mig, men jeg mindes det Altsammen med Glæde og seer med et Suk disse mine Ungdomserindringers Meteorer fare lysende forbi mit indre Blik og forsvinde.

Og nu Gjertruds Moder, denne ædle og forstandige Kvinde, som ogsaa tilsidst blev draget ind i Tryllekredsen og maatte bøie sig for Omstændighedernes Magt? Hun sagde vistnok nu og da et advarende Sandhedsord til os, som skurrede i vore Øren, men oftest gjemte hun dog sine Ængstelser i sit Bryst og lod see Smiil, som visselig ikke vare løiede, saa vist som deres Kilde var Kjærlighed og den af Kjærligheden avlede Frygt for, at hun ved fortsat Uvillighed skulde støde sin bedste Vens, sin kjære Ægtefælles, Hjerte ganske fra sig. Der var Heroisme i disse Smiil og i den Ro, hun bar tilskue. Hende skyldtes det, at vi dog engang imellem vendte vore Tanker fra denne Verden og gje-

stede Guds Huus; men naar jeg nu siger til min Hustru: vi glemte dog ikke ganske Vorherre — saa svarer hun — jo, vi glemte Ham, Alle undtagen Moder!

Men medens vi arbeidede, nøde Livet, dandsede og jublede, lod den Gamle, hvis Svaghed var Kilden til det hele Trylleri, en skjøn Bygning opføre i „Sindshvile“s Have. Den skulde rumme alle hans Skatte, hans Naturaliesamlinger, hans Instrumenter, hans Bibliothek, og medens Murene reiste sig, forøgede han Skattene, der ophobede sig i den Grad, at Villaens Gulve sukkede under de svære Kassers Vægt. Han var glad og urolig som et Barn, der ikke kan vente med at begynde Legen, indtil Legetøiet er færdigt.

Dette varede i to Aar. Viste der sig da slet intet Ildevarslende i den Tid? Jo, men som forbifarende Skygger. Der løb engang nogle skumle Rygter om i Fabrikken og hørtes blandt Personalet forblommet Tale om Forlegenhed og Pengemangel, som dog ikke vilde have gjort videre Indtryk paa mig med min Tyrketro paa Osvald Hernings Lykkestjerne, hvis jeg ikke paa samme Tid havde kunnet læse i hans Ansigt, at han trykkedes af Bekymringer.

Han var i Regelen indesluttet og indviede mig aldrig i Forretningens Ledelse, saaledes som jeg havde haabet, at han vilde. Han behandlede mig med broderlig Godhed, og i underordnede Sager kunde han være meget meddelsom, men over Forretningens Status hvilede der for mig et tæt Slør. Da fik jeg fra en anden Kant en Oplysning, som unegtelig gav mig Noget at tænke paa; den kom naturligviis fra vor Ulykkesfugl, gamle Hagerup.

Jeg mødte ham en Dag i Alleen, og da det forekom mig, at han saae usædvanlig godmodig og oprømt ud, gav jeg mig i Snak med ham, Noget, som nu gik temmelig sjeldent paa, thi han havde efterhaanden ogsaa trukket sig tilbage fra Gynthers.

„Naa, Henningsen," spurgte han, „hvorledes gaar Ballonen?"

„Godt," svarede jeg.

„Intet Under," sagde han, „som den bliver fodret og fyldt!"

„Hvad mener De med det?" spurgte jeg.

„Jeg kan gjerne sige Dem det," svarede han. „Hemmeligheden bliver jo i Familien. Jeg kommer lige fra „Sindshvile" og traf Deres Svigermoder — eller nu bliver hun det vel snart, naar skal Brylluppet staa?"

„Om to Maaneder," svarede jeg.

„Naa," sagde han, „det er vel, at I endnu have en Frist; det er ikke værdt at forhaste sig med at sætte Bo i stor Stiil, Henningsen! Jeg var i Villaen, som sagt, og traf Lene Gynther svømmende i Taarer. Jørgen har nu solgt sig med Hud og Haar, Fabrikken har slugt den sidste Rest af hans Formue; Herning har udsuget ham som en Igle til den sidste Blodsdraabe, og da den Gevinst, Spillet havde givet Gynther, stikker i Museet nede i Haven — hvis da ikke ogsaa det og Villaen ere beheftede med knusende Prioriteter, saa —"

„Du gode Gud, Hagerup," udbrød jeg forfærdet, „er det sandt?"

„Min Sjæl er det saa!" svarede han; „spørg selv Herning ad! Apropos — Angelica kjørte her forbi for et Øieblik siden; hun saae straalende ud; hun og den Kareth, de passe sammen, som Blommen i et Æg, og hvilke Heste, ægte Blod! Veed De, at de have kostet Herning tretusinde Rigsdaler —"

Jeg vilde ikke mere høre paa ham; jeg forlod ham og gik hurtigt ad Byen til, thi jeg havde taget min Beslutning.

Hvor tydeligt erindrer jeg ikke den hele Scene, da jeg en halv Time efter traadte ind til Herning i hans Arbeidsværelse — det skjønne, rummelige Gemak, det rige og kost-

bare Meublement, Malerierne, som dækkede Væggene, de svære Gardiner, som hang i rige Folder og mildnede Lyset, det bløde Gulvtæppe, jeg traadte paa, og som dæmpede Lyden af mine Skridt — al denne Luxus, som jeg først havde beundret og siden vænnet mig til, saa jeg neppe bemærkede den, men som nu skar mig i Øinene, og hvis Glands syntes mig at falde som en Banstraale paa hans Hoved, som sad der, paa den vante Plads, ved det store med Papirer bedækkede Arbeidsbord, som det syntes, rolig og ubekymret. Hvor ofte havde jeg ikke i de forløbne to Aar set ham sidde saaledes, fordybet i Beregninger, og trods vort broderlige og hjertelige Forhold neppe vovet at nærme mig ham og forstyrre ham, medens hans stærke og frugtbare Hjerne arbeidede, og hans Pen løb over Papiret. Selv nu imponerede han mig, og jeg tænkte: Hagerup har løiet, eller han er løbet med Limstangen!

Han saae op med et mørkt Blik, og nu blev jeg vaer, at rolig i sit Indre var han neppe. Hans smukke Træk vare blege og nervespændte, hans Læber tæt sammenpressede.

„Du forstyrrer mig," sagde han usædvanlig barskt; „kom igjen om en halv Time!"

„Nei," svarede jeg, „jeg m a a tale med Dig nu, strax."

„Hvad er der paa Færde?" spurgte han roligere. „Du seer jo ud, som om Du havde seet et Spøgelse!"

„Saamænd," svarede jeg, „det har jeg ogsaa, og Spøgelset hedder: Fallit, Ruin! Allerede i nogen Tid har jeg havt en Anelse om, at Alt ikke var, som det skulde være, men nu har jeg faaet Vished. Jeg hører, at Fader har maattet offre Resten af sin Formue til den sidste Hvid for at holde det gaaende — hvorfor har Du skjult det for mig? Du har ikke handlet ærligt imod mig."

„Hvem har fortalt Dig det?" spurgte han, idet han rynkede sine Bryn.

„Hagerup," svarede jeg.

„Den gamle Slyngel," udbrød han, idet han sprang op; „han vilde ikke give fire Skilling for at redde mig fra at blive hængt!"

Han gik hurtigt nogle Gange op og ned ad Gulvet, og da han standsede foran mig, havde han gjenvundet sin Fatning. Hans Pande var glat, og det gamle elskværdige Smil laae om hans Læber.

„Henningsen," sagde han, „hvis Du havde nogen Forestilling om, hvilken Varsomhed Ledelsen af en saa stor Forretning som vor, især under vanskelige Forhold, kræver, saa vilde Du indsee, at jeg hverken kunde eller burde indvie en ung, uerfaren Mand, som Dig, i Sagernes Stilling. Dine unge Skuldre vilde ogsaa have havt Ondt ved at bære Vægten af saa store Bekymringer. Du har været lykkelig i din Uvidenhed; det undte jeg Dig. Nu har en gammel ondskabsfuld Karl, som kalder sig vor Families Ven, kyst Dig ved sin Sladder; men bryd Dig ikke om det! Vær Du kun rolig, jeg skal nok styre Skibet sikkert i Havn!"

Jeg havde sat mig i den Lænestol, som altid stod ved hans Arbeidsbord, og saae op paa ham med et Blik, som formodentlig har røbet mine vexlende Stemninger — min Tvivl, som dog, medens jeg betragtede hans faste Træk og hørte Lyden af hans klare, malmfulde Stemme, stedse mere svandt, medens min Tillid til ham voxede. Ja, det var Indtrykket af hans hele Personlighed, som gjenoplivede min svigtende Tillid, ikke saa meget det, han sagde. Det var umuligt at see og høre ham uden at blive paavirket.

Han gik igjen et Par Gange op og ned ad Gulvet, satte sig paa sin Stol ved Arbeidsbordet ligeoverfor mig og vedblev:

„Det forholder sig ganske rigtigt saaledes, at vi have været i Forlegenhed," sagde han. „Jeg overveiede med Fader,

hvad der var at gjøre. Vi bleve enige om, at det var bedre at kjæmpe, end at opgive Evret. Han tilbød frivilligt at bringe det store Offer, Du nu veed Besked om, men jeg stillede ham ogsaa en Chance i Udsigt, om vi blot kunde holde det gaaende en Stund endnu, som fuldkomment vil kunne bjerge os, naar blot ikke Sladderen forinden ødelægger min Credit. Jeg seer, jeg maa skynde mig og smedde, medens Jernet er varmt. Jeg har forresten ikke ligget paa den lade Side; jeg har været oppe siden Klokken fire imorges — see den Masse Breve, der ligger, og nu skal jeg ud paa en lang Række Forretningsbesøg; det tager paa Kræfterne!"

„Hvad er det, Du har for?" spurgte jeg; „siig mig det!"

Han sad med Haanden under Kinden og stirrede paa mig; det var et underligt Blik!

„Du kan stole paa mig, Herning," sagde jeg; „jeg er ikke aabenmundet; desuden er jo Gjertruds og min egen Interesse paa det Nøieste knyttet til Sagen. Men det er ikke alene det; jeg føler varmere for Dig, end Du troer; jeg længes efter at vise Dig min Taknemmelighed i Gjerningen; kan jeg slet ikke hjelpe Dig?"

Der gik et Smiil over hans Ansigt; det forekom mig næsten, at han saae paa mig med Ringeagt og Medlidenhed, eller var det en bedre Følelse, som i dette Øieblik gik gjennem hans syndige Hjerte? Det har jeg aldrig faaet at vide, men jeg tænker mig dog Muligheden deraf.

„Tak," sagde han; „Du kan maaske lette mig Besværlighederne noget; men Du maa ikke troe, at her er Tale om en Hemmelighed. Sagen vil, hvis den lykkes, blive offentlig kundbar, ja det er endogsaa nødvendigt til dens Fremme. Kun ønskede jeg den ikke plappret ud, inden jeg har vundet et Par indflydelsesrige Mænd for min Plan, nogle Matadorer, Henningsen, som forhaabentlig vil hjelpe mig over Bjerget, hvis jeg søger deres Protection og giver dem Æren"

— her smilte han foragteligt — „men som ville blive mine Modstandere, hvis jeg omgaaer dem."

Og nu indviede han mig i sin Plan, som bestod i, at han vilde grunde et Actieselskab, til hvilket han vilde afhænde Fabrikken, men sikkre sig selv Bestyrelsen og desuden store Fordele, en Idee, som dengang var mere ny, end den er nu. Han forsøgte at gjøre mig indlysende, hvad det hele Foretagende kunde blive til ved denne storartede Udvidelse, og hvorledes det, naar det blev styret med Dygtighed og Energi, kunde bringe Actionairerne, ligesom ham selv og hans Compagnon, store Fordele. Naturligviis havde jeg hverken Indsigt eller Erfaring nok, til at see tilbunds i Sagen, men min hurtige Opfattelse og mit gode Regnehoved gjorde mig det dog muligt at følge og forstaae ham til en vis Grad. Jeg beundrede hans Genie, glædede mig over hans lykkelige Idee, og store Fremtidssyner viste sig for min Tanke.

Planen lykkedes. Jeg var selv tilstede ved den første Generalforsamling og fik der rigelig Leilighed til at beundre Hernings Veltalenhed, Aandsnærværelse og den Snildhed, hvormed han besvarede enhver Interpellation og imødegik ethvert Angreb. Et Par Gange fik jeg rigtignok en Fornemmelse af, at der var noget Løst og Huult ved Sagen, men Hernings glimrende Forsvar og slaaende Argumenter fik Bugt med enhver Tvivl i mit og de fleste Tilhøreres Hjerter. Kun det stod klart for mig, at der ved Selskabets Statuter blev lagt en stor Myndighed i Hernings Hænder og viist ham en Tillid, som jeg dog fuldt og fast troede, at han ikke vilde svigte.

Da jeg første Gang efter denne store Begivenhed talte med Hagerup, mærkede jeg ikke noget til hans sædvanlige Spydighed.

„En allerhelvedes Karl, den Herning," sagde han; „endnu denne Gang bjergede han sig og det med Glands!

Jeg ynder ham ikke, som De veed, Henningsen, men nu beder jeg dog om Held og Lykke for ham; thi mange Familiers Velfærd er nu afhængig af ham og knyttet til hans Sag — dog ikke min!"

Et straalende Syn i disse Dage var Gjertruds Fader. Og hendes Moder? Hun begyndte at troe paa Herning og hans Lykkestjerne; hvor var det muligt Andet? —

Nu, da vi vare paa Lykkens Høidepunkt, stod Gjertruds og mit Bryllup. Er det ikke bedrøveligt, at hun siger om vor Bryllupsdag — „den skjønneste blandt vore Dage" — at hun skamfuld tænker paa den Pragt, i hvilken hun viste sig i Kirken, og harmes ved at mindes den ugudelige Overdaadighed, som herskede ved Bryllupsfesten? Gildet stod hos Hernings, da Pladsen i Villaen var for kneben til at rumme et Selskab paa over hundrede Personer. „Handelsstandens Blomst," som en af Skaaltalerne udtrykte sig, havde indfundet sig og var Selskabets Pryd. Dog var der ogsaa tilstede nogle faa Personer af den fornemme Verden, elskværdige, guldtørstige Mennesker, som havde nedladt sig til at tage Actier i Fabrikken.

Slægtningene traadte temmelig i Skygge, og hvad min egen kjære Moder angaaer, saa troer jeg, at hun følte den største Lyst til at skjule sig, i den Grad forfærdedes hun ved at see paa Damernes kostbare Dragter og Smykker og tænke paa sin egen tarvelige Silkekjole, sin hjemmelavede Kappe og sin antike Brosche. Min Fader derimod mistede intet af sin Værdighed, uagtet hans gamle Staabi af en Kjole var en Protest mod Modejournalen. Det er bedrøveligt at maatte tilstaae, at de kjære Gamles Udseende generede min Stolthed og gjorde et lille Skaar i min Glæde; men de vare meget stolte af mig, især Fader, i hvis Øine jeg var en ny Aladdin, og han syntes ikke at tvivle om, at jeg jo med min Gulnare vilde ende i et Pallads.

Den ringede længe, thi det var den indrettet paa, og tonede i mine Øren som en Gravklokke, der ringede Familiens Ære, Lykke og Velfærd til Jorden.

Porten aabnede sig, det oplyste, hvælvede Rum viste sig for mig, Portneren kigede efter mig gjennem Ruden, og Jens kom mig imøde paa Trappen — ja, hvor alt Dette havde forekommet mig fornemt og stort, da jeg første Gang traadte ind i denne herskabelige Gaard, som Hernings beboede alene! Dyrt kjøbt var dette glimrende Liv, som nu endte saa forfærdeligt, med Tilintetgjørelse og Skjændsel.

Jeg saae medlidende paa Jens, en ung, godmodig, men vigtig Fyr, som kun havde tjent sit Herskab et Aar, men aabenbart mente sin Lykke gjort for hele sin Livstid.

„Jeg skal tale med Fruen," sagde jeg, „er hun kommen?"

„Nei, endnu ikke," svarede Jens og saae forundret paa mig, „men vi vente hende hvert Øieblik."

Han aabnede Døren til Salen, og jeg traadte ind. Baade den og de to tilstødende Cabinetter vare oplyste; det forundrede mig ikke, thi jeg kjendte jo Angelicas overdaadige Vaner; om hun saa kun opholdt sig nogle Øieblikke i disse Værelser, inden hun gik tilsengs, skulde her dog straale af Lys, som til et Selskab, naar hun kom hjem.

„De seer saa forfrossen ud, Hr. Henningsen," sagde Jens velvilligt, „det er ogsaa koldt iaften; ønsker De ikke at nyde Noget?"

Jeg forlangte et Glas Portviin; han kom med en Bakke, hvorpaa der stod Karaffe og Glas, og fjernede sig.

Med rystende Haand skjenkede jeg Glasset fuldt til Randen og tømte det i eet Drag; det ophidsede mig ikke, gjød blot den tabte Varme i mit Blod og gav mine slappe Nerver deres naturlige Spænding; men dog blev jeg greben af en uhyggelig Følelse, da jeg havde tilfredsstillet min naturlige Trang og satte Glasset fra mig. Jeg kom til at tænke

Jeg ynder ham ikke, som De veed, Henningsen, men nu beder jeg dog om Held og Lykke for ham; thi mange Familiers Velfærd er nu afhængig af ham og knyttet til hans Sag — dog ikke min!"

Et straalende Syn i disse Dage var Gjertruds Fader. Og hendes Moder? Hun begyndte at troe paa Herning og hans Lykkestjerne; hvor var det muligt Andet? —

Nu, da vi vare paa Lykkens Høidepunkt, stod Gjertruds og mit Bryllup. Er det ikke bedrøveligt, at hun siger om vor Bryllupsdag — „den skjønneste blandt vore Dage" — at hun skamfuld tænker paa den Pragt, i hvilken hun viste sig i Kirken, og harmes ved at mindes den ugudelige Overdaadighed, som herskede ved Bryllupsfesten? Gildet stod hos Hernings, da Pladsen i Villaen var for kneben til at rumme et Selskab paa over hundrede Personer. „Handelsstandens Blomst," som en af Skaaltalerne udtrykte sig, havde indfundet sig og var Selskabets Pryd. Dog var der ogsaa tilstede nogle faa Personer af den fornemme Verden, elskværdige, guldtørstige Mennesker, som havde nedladt sig til at tage Actier i Fabrikken.

Slægtningene traadte temmelig i Skygge, og hvad min egen kjære Moder angaaer, saa troer jeg, at hun følte den største Lyst til at skjule sig, i den Grad forfærdedes hun ved at see paa Damernes kostbare Dragter og Smykker og tænke paa sin egen tarvelige Silkekjole, sin hjemmelavede Kappe og sin antike Brosche. Min Fader derimod mistede intet af sin Værdighed, uagtet hans gamle Staabi af en Kjole var en Protest mod Modejournalen. Det er bedrøveligt at maatte tilstaae, at de kjære Gamles Udseende generede min Stolthed og gjorde et lille Skaar i min Glæde; men de vare meget stolte af mig, især Fader, i hvis Øine jeg var en ny Aladdin, og han syntes ikke at tvivle om, at jeg jo med min Gulnare vilde ende i et Pallads.

„Reis langt bort?“ gjentog hun spørgende og saae paa mig med et spændt Blik, men uden Forfærdelse; det gik op for mig, at ganske fremmed for Tanken om en Katastrofe var hun neppe.

„Han er flygtet,“ sagde jeg med dæmpet Stemme; „han var nødt dertil; havde han tøvet til imorgen, vilde han være bleven anholdt af Politiet.“

„Hvad er der da iveien?“ spurgte hun hurtigt.

„Misligheder, Kassemangel, og jeg troer Vexelfalsk; jeg veed ikke nøie Besked derom.“

Der lagde sig en Iskulde over hendes Træk.

„Det er virkelig smukt!“ udbrød hun, idet hun kastede sig i en Stol og blev siddende der med korslagte Arme og stirrede hen for sig.

„Han bad mig sige Dig,“ vedblev jeg, „at han aldrig vender tilbage, hvis han ikke kan komme igjen som en rig Mand og betale Enhver Sit; han lovede at skrive til Dig.“

Hun vendte sig imod mig og sagde med et Smil, som jeg aldrig glemmer:

„Hvor Meget mon han tog med sig?“

Disse faa, men grusomme Ord og dette Smiil gjorde mig det indlysende, at al Kjærlighed forlængst maatte være død i hendes Bryst. Jeg blev ganske syg om Hjertet og formaaede ikke at svare strax.

„Han havde ikke mere,“ sagde jeg omsider, „end han behøver for at bjerge sig.“

„Saa har han ikke kunnet faa fat paa Mere,“ svarede hun i samme isnende Tone; „men jeg troer ellers ikke, at det er sandt.“

Jeg fortalte hende i Korthed alle Omstændighederne ved hans Afreise; hun hørte opmærksomt, men uden Sindsbevægelse, paa mig.

Jeg ynder ham ikke, som De veed, Henningsen, men nu beder jeg dog om Held og Lykke for ham; thi mange Familiers Velfærd er nu afhængig af ham og knyttet til hans Sag — dog ikke min!"

Et straalende Syn i disse Dage var Gjertruds Fader. Og hendes Moder? Hun begyndte at troe paa Herning og hans Lykkestjerne; hvor var det muligt Andet? —

Nu, da vi vare paa Lykkens Høidepunkt, stod Gjertruds og mit Bryllup. Er det ikke bedrøveligt, at hun siger om vor Bryllupsdag — „den skjønneste blandt vore Dage" — at hun skamfuld tænker paa den Pragt, i hvilken hun viste sig i Kirken, og harmes ved at mindes den ugudelige Overdaadighed, som herskede ved Bryllupsfesten? Gildet stod hos Hernings, da Pladsen i Villaen var for kneben til at rumme et Selskab paa over hundrede Personer. „Handelsstandens Blomst," som en af Skaaltalerne udtrykte sig, havde indfundet sig og var Selskabets Pryd. Dog var der ogsaa tilstede nogle faa Personer af den fornemme Verden, elskværdige, guldtørstige Mennesker, som havde nedladt sig til at tage Actier i Fabrikken.

Slægtningene traadte temmelig i Skygge, og hvad min egen kjære Moder angaaer, saa troer jeg, at hun følte den største Lyst til at skjule sig, i den Grad forfærdedes hun ved at see paa Damernes kostbare Dragter og Smykker og tænke paa sin egen tarvelige Silkekjole, sin hjemmelavede Kappe og sin antike Brosche. Min Fader derimod mistede intet af sin Værdighed, uagtet hans gamle Staabi af en Kjole var en Protest mod Modejournalen. Det er bedrøveligt at maatte tilstaae, at de kjære Gamles Udseende generede min Stolthed og gjorde et lille Skaar i min Glæde; men de [illegible] meget stolte af mig, især Fader, i hvis Øine jeg var [illegible]y Aladdin, og han syntes ikke at tvivle om, at jeg jo [illegible] min Gulnare vilde ende i et Pallads.

et sorgfuldt Blik, som om hun prægede Billedet af sit skjønne Hjem i sin Erindring.

„Og alt Dette skal jeg nu forlade!“ udbrød hun med et Suk.

Mon der er foryngende Kraft i Mammon? tænkte jeg. Har hendes Legeme faaet sin Styrke og Smidighed af de kostbare Klæder, hun svøber sig i, er det kun Guldets Glands, der skinner af hendes Øine og farver hendes Kinder røde?

„Hvad vil Du nu gjøre?“ spurgte jeg. „Længe faaer Du neppe Lov til at blive her; men formodentlig skriver Herning efter Dig, naar han har naaet sit Bestemmelsessted —“.

„Amerika,“ faldt hun ind; „han talte undertiden om at realisere Alt og vandre ud; nu har han gjort det paa en nem Maade! Nei, Henningsen, han vil ikke skrive efter mig; han brød sig ikke mere om mig; Du kjender ham ikke, siger jeg atter!“

Jeg kunde Intet svare derpaa, eller dømme disse to Ulykkelige imellem; men jeg gøs, baade nu og senere, ved at see ned i de Afgrunde, som aabnede sig, da den smilende Overflade var gjennembrudt, og vi nu saae Ild og Aske der, hvor vi havde troet, at kun Blomster duftede, og hvorfra der lød en dæmonisk Efterklang, som sagde os, at den Glædeshymne, vi hidtil havde lyttet til, havde været et Bedrag.

Hun kom den næste Dag til os, klædt i en tarvelig Dragt, men slæbende en anseelig Bagage med sig. Hun blev modtaget med Kjærlighed af Gjertrud, hvem Katastrofen havde rystet stærkt, men hun forstod ikke at paaskjønne al den Ømhed, der blev viist hende; den var hende kun til ringe Trøst, fordi alle blidere Følelser vare sløvede hos hende; længe, længe var der kun Bitterhed i hendes Hjerte.

Om Skandalen, Forbittrelsen blandt Actionairerne og den pinlige Sensation, som Opdagelsen af Hernings Brøde og

hans Flugt vakte, fortæller jeg helst saa lidt, som muligt. Tabet viste sig langt større, end man fra først af havde formodet, og til mine øvrige Sindslidelser kom Tvivlen om Hernings Ærlighed og Oprigtighed i Afskedsøieblikket, da han rakte mig sin Brevtaske og bad mig eftersee dens Indhold. Min Tillid til ham og store Hengivenhed for ham blev efter al Sandsynlighed misbrugt af ham, det fortvivlede Menneske, for at han kunde slippe bort med sit Bytte. Selskabet opløste sig, Fabrikken blev solgt med Tab, og Actionairerne reddede kun en ringe Part af deres Indskud. Men Alt, hvad min Svigerfader eiede, stak i Foretagendet, og han var nu saa stærkt reduceret, at der ikke var Tale om at leve af Renten. „Sindshvile" maatte sælges, men selv da blev der kun en Nødskilling til Rest, thi den lille Eiendom var stærkt beheftet med Prioriteter. Jeg mistede min Stilling og mine Indtægter, og Gjertrud og jeg sade der brødløse med vort Barn; men uagtet det ingenlunde manglede paa Deeltagelse og Tilbud om Hjelp fra vore mange Venners Side, var der nu vaagnet en Følelse i mit Bryst, som forbød mig at tage mod Hjelp, før alt Haab om at kunne hjelpe mig selv var ude.

Saaledes var Situationen et halvt Aar efter Katastrofen. Jeg havde afslaaet mine Forældres Tilbud om at tage til Nørvang Præstegaard med Kone og Barn; thi jeg kunde ikke bekvemme mig til at falde de Gamle til Byrde, og kun her, i den store By, var der Chancer for at kjæmpe for Brødet og leve. Gjertrud og jeg havde opgivet vor smukke Bolig, solgt Størsteparten af vort elegante Indbo og leiet et Par tarvelige Værelser i en af Smaagaderne. Det var min Plan atter at gribe til Pen og Bog og ernære mig ved at informere, og min kjære stakkels lille Hustru lagde store Planer om ved sin Naal og paa andre Maader at bidrage til vort Underhold. Angelica derimod lagde ingen Planer; hun

havde forladt os og modtaget en Indbydelse til en af sine fordums Veninder. Der levede hun behageligt, syntes ikke at være blottet for Penge og bluedes ikke ved nu igjen at vise sig i Verden.

Inden vi flyttede ind i vor nye Bolig, tilbragte vi et Par Dage paa „Sindshvile", det kjære „Sindshvile", hvor vi fordum havde levet saa mange lykkelige Timer. Vi vare komne for at tage Afsked med Villaen, som mine Svigerforældre snart skulde forlade, og just paa den Dag, da Auctionshammeren skulde tilslaae den, vi vidste ikke hvem, sade vi sammen i Verandaen, som nu ikke stod smykket i Efteraarets Purpur, men med Vaarens lyse Grønne.

„Hvor besynderligt," siger jeg til min Hustru; „da jeg første Gang satte min Fod her, var det Løvfaldstid, Mindernes Tid — nu, da jeg sidder her for sidste Gang, og vi Alle ere fulde af Smerte over Skilsmissen og ængstes af store Bekymringer, er det Løvspringstid, Haabets Tid."

Gjertrud, som sad med Barnet i sin Favn, saae paa mig med et af disse Smiil, som til min sidste Time skulle, haaber jeg, blive mine Øines Lyst og mit Hjertes Glæde, og sagde:

„Det er bestemt et godt Varsel!" Og saa kastede hun Blikket paa de to Gamle.

Ak, de vare kun lidet skikkede til at tage gode Varsler af nogen Ting; min Svigerfader sad og stirrede sløvt hen for sig, Ulykken havde ganske lammet hans Villieskraft; hans Hustru reiste sig brat og udbrød i en bitter Tone:

„Børn, hvor kunne I dog paa en Dag, som denne, have Sands for, om Løvet er rødt eller grønt, om det er Høst eller Vaar? Hvis der faldt en Ild ned fra Himmelen, sved det af og fortærede os Allesammen, da vilde det maaskee være bedst!"

Laagen ude ved Veien knirkede. Vi saae derhen; det var Hagerup.

„Hvad mon han vil her nu?“ udbrød Gjertruds Moder i den samme bittre Tone.

Dette Udbrud var berettiget; thi Hagerup havde ikke viist os nogen synderlig Deeltagelse i Ulykken. Hans Tilbageholdenhed havde krænket de Gamle dybt, og hans Vrippenhed høiligt forundret mig. Dog havde jeg paaskjønnet det som et relativt Gode, at han med en Fiinfølelse, som jeg ikke havde tiltroet ham, undlod enhver Hentydning til sine Spaadomme om Herning, som saa sørgeligt vare gaaede i Opfyldelse.

Hvor han saae underlig ud! Hatten sad skjevt paa hans Hoved, hans Øine lyste, og han skød en Fart som en Yngling. Mon han har drukket sig en Perial? tænkte jeg; men nu sagtnede han sine Skridt, gik langsomt op til os, og stod saa og stirrede paa os uden at sige et Ord, eller agte paa min Svigerfaders klynkende:

„Goddag, Jens; er det Dig?“

„Min Sjæl er det saa!“ lød omsider hans Svar, og i det fornam vi hans gamle buldrende Maneer. „Jørgen,“ vedblev han saa i stor Sindsbevægelse og med usikker Stemme, „jeg har et Forslag at gjøre Dig, og Dem, Lene og — ja hvorfor ikke? — Henningsen og Gjertrud med, ha, ha! Ville I boe hos mig?“

Paa min Svigerfaders Ansigt viste der sig et Glimt af Forundring og et svagt Smiil, sørgelige Rester af hans fordums gode Lune, min Svigermoder stirrede paa Hagerup, som om hun tænkte: Er Manden bleven gal? Og jeg udbrød:

„I Deres Pulterkammer?“

„Jeg har kjøbt Villaen!“ sagde han saa og sank om paa en Stol med et Suk.

„Kjøbt — kjøbt Villaen?“ lød det omkring ham i eet

Chor; Gjertrud gjorde en heftig Bevægelse, vor Førstefødte vaagnede og gav sig til at skraale af fuld Hals.

„Kommer lige fra Auctionen," raabte Hagerup for at overdøve Jørgen *junior*, „fik den for en Klatskilling!"

Den lille Musikant blev fjernet og maa med usædvanlig faa Omstændigheder være bleven lagt til Hvile; thi hans Moder indfandt sig hurtigt for at tage Deel i den Raadslagning, som nu paafulgte.

Jens Hagerup har Ordet.

„Det Hele lader sig overmaade let arrangere," siger han; „hør nu: i Stue-Etagen bliver Alt ved det Gamle, jeg boer ovenpaa i de to Gavlværelser, Henningsen og Gjertrud faae de andre to: Museet, Jørgen, lader jeg indrette til to Beboelser og leier Huset ud — alene den Leie kan svare Rente af Kjøbesummen —"

„Hagerup, kjære Ven!" udbryder Helene Gynther, hvis Blik har røbet, at hun kjæmper en haard Kamp med sig selv, „det er for Meget, gaaer over Deres Evne — og, Du gode Gud, hvoraf skulle vi leve, naar vor lille Capital er spiist op?"

Jeg sad og saae og hørte paa min gamle Ven og Velynder med en Rørelse, som var stærkt blandet med Forbauselse. Hvem skulde dog have troet, at der boede et saadant Ædelsind i den gamle Egoist? Jeg manglede Nøglen til hans Hjertelaas og forstod ikke rigtig det Hele. Det maa da vel antages, at det ikke var af Ondskab og Utaknemmelighed, men i en Tilstand af momentan Sindsforvirring, at følgende Udraab slap mig ud af Munden:

„Og hvor skal Ane boe?"

„Jeg har sagt hende op!" lød det energiske Svar, som igjen gjorde mig stum.

Nu begyndte jeg at troe paa, at det Hele var Alvor. Ane sagt op — det var endnu mere forbausende end det Andet,

Kjøbet af Villaen, ikke alene fordi selve den energiske Handling, Afkastelsen af en mangeaarigt Aag, tydede paa Heroisme, men fordi den var det Samme som en Omvæltning i hans Liv, Opgivelsen af gamle, fastgroede Vaner. At denne min Opfattelse var den rigtige, viste sig, thi han sagde:

„Nu komme vi til Sagen — jeg ønsker at sætte mig i Kost hos Dem, kjære Fru Gynther, om De da vil have mig? Det bliver en stor Besparelse for mig at opgive al selvstændig Huusholdning; jeg kan betale godt for mig og staaer mig endda derved."

Min Svigermoders Sindsbevægelse var saa stor, at hun brast i Graad og ikke formaaede at svare et Ord. Heller ikke dette forstod jeg ganske; thi det lignede hende ikke i den Grad at tabe sin Fatning; men hvad jeg forstod og hvad der syntes at glæde vor Ven og Velgjører oprigtigt, det var, at min Hustru gik hen til ham og gav ham et hjerteligt Kys midt paa hans skæggede Mund.

Da lød paa een Gang min Svigerfaders Stemme. Han saae paa sin Ven med et spændt Blik og spurgte frygtsomt:

„Siig mig een Ting, Jens — har Du kjøbt Samlingerne med?"

„Men Jørgen dog," udbrød hans Hustru med dyb Indignation, „hvor kan Du gjøre saa enfoldigt et Spørgsmaal? De følge jo ikke med Stedet; de skulle sælges ved en særlig Auction; det er nødvendigt, om vi da ellers kunne faae Noget for det Rageri!"

Hendes Husbond taug forbløffet og saae paa hende med et smerteligt Blik; men den Dag skulde komme, da han fik Opreisning, og hun angrede dette og mange andre Ord, i hvilke hun havde røbet sin Ringeagt for hans Livsgjerning.

Hagerups Plan blev nemlig betydelig modificeret, og det var mig, som bevirkede det, uagtet jeg ikke var ene om det.

En god Ven og Skolekammerat af mig, der havde et godt Navn som Informator, havde i nogen Tid næret det Ønske at oprette en Skole, og det var til ham, jeg havde henvendt mig for at faae Timer; men da han blev underrettet om Forholdene paa „Sindshvile", saa fængede det, som Hagerup udtrykte sig, ligesom en Gnist i Fyrsvamp, og han og jeg udklækkede en Plan, der blev accepteret af alle Vedkommende og virkelig sat i Værk.

Den smukke lille Bygning i Haven, som vi pleiede at beære med det storartede Navn Museet, blev ikke profaneret ved Beboelse. Stue-Etagen blev indrettet til Skolebrug, og de lave Værelser ovenpaa indrømmedes min Svigerfader til hans Samlinger og hans Bibliothek. Han fik nemlig Lov til at beholde sit „Rageri", og det var min Collega og mig, der reddede det fra Auctionshammeren, da vi erklærede, at det vilde blive til Gavn for Skolen. Den Gamles Fryd og Taknemmelighed derover var ubeskrivelig, og hans Stolthed over det, som kom efter, ikke ringere; vi anmodede ham nemlig om at overtage Underviisningen i Naturhistorie. Min Collega skaffede desuden gode Lærekræfter, Skolen trivedes fortræffeligt og gav os Alle i de fem Aar, jeg havde med den at gjøre, det Nødvendige til Livets Ophold. Den var Hagerups Stolthed og Glæde, og ofte saaes han færdes paa Legepladsen blandt Drengene, som gave ham det ikke uhæderlige Øgenavn: Jens Hvidskæg.

Disse fem Aar glede roligt hen; de vare rige paa Glæder, og Sorgerne fattedes heller ikke ganske, men de gik dog saa ensformigt, at der ikke er Meget at fortælle om dem. For mig var det en anstrengende Tid, da jeg ved Siden af min Lærervirksomhed havde gjenoptaget mit theologiske Studium. Ofte om Aftenen saae min Hustru, som blev min store Træthed var, med Bekymring paa mig og glattede min

rynkede Pande med et Kys. Min stærke Natur holdt imidlertid Anstrengelserne ud, og jeg tog min Examen med Ære.

Min kjære Hustru paastaaer, at denne rolige Periode har været den lykkeligste Part af vort Liv; jeg vover at tilføie — maaskee; men uagtet vore Livsbaner ved deres faste, rolige Gang mindede om Planeternes Gang omkring Solen — og jeg behøver vel neppe at bemærke, at vor Sol, vort Centrum, det var vor Skole — saa krydsedes de dog nu og da af en Komet.

Først kom der to Breve fra Herning, et til hans Hustru og et til mig; hvad det første indeholdt, veed jeg ikke, men det sidste var et fælt et, fuldt af hule Fraser og et frækt Forsvar til hans egen Retfærdiggjørelse. Det var et ildevarslende Document, og hvad det spaaede, gik i Opfyldelse. Vi fik ikke flere Breve fra ham, men de Efterretninger, vi fik paa anden Haand, viste, til min Sorg, at han fremdeles spillede *va banque* med Livets Indsats, at han havde kastet Broen af bag sig, og at hverken Hustru, Fædreland eller Ære existerede mere for ham. Rygtet sagde, at han stod i Begreb med at ægte en velhavende amerikansk Enke, da Efterretningen om hans Død indtraf, den gule Feber havde revet ham bort.

Jeg glemmer ikke det Besøg, hans Enke kort efter aflagde os — Sørgedragten, hvis Elegance var imponerende, den Alvorsmaske, som laae over hendes smukke Træk, og den slet dulgte Glæde, som skinnede igjennem; hendes blussende Kinder og funklende Blik talte nu og da, mod hendes Villie, et andet Sprog end hendes Læber. Hun behagede mig endnu mindre i denne Skikkelse, end tidligere som den emanciperede og cynisk oprigtige Dame.

Nøden havde været hende en dygtig, men dog falsk og fordærvelig Læremester. Levende i Afhængighed hos sin rige Veninde havde hun lært Selvbeherskelse; hun haabede

vel, at denne Konst vilde blive en Capital, som nok skulde yde hende sin Rente, og Resultatet viste, at hun havde regnet rigtigt. Hun fangede en agtværdig, riig gammel Enkemands Hjerte og blev hans Hustru. Nu kunde hun atter svøbe sig i Silke og Fløil, kjøre i Kareth og blænde Verden med sin Pragt. Hagerup kalder dette hendes „sidste Forgyldning", og jeg tilføier, at den har viist sig mere holdbar, end den forrige; men jeg vil vise Retfærdighed selv mod hende, som var en slet Søster og som ringeagtede os og vor beskedne Livsgjerning. Vi høre nu adskilligt Godt om hende; at hun er bleven en god Stedmoder for sin Mands Børn af første Ægteskab, og at hun gjør vel. Lykken har været hende mere god, end hun selv vidste af; thi hendes Ægtefælle er en villiestærk, men tillige hæderlig Mand, hvem Penge og Livsnydelse ikke ere det Høieste paa Jorden.

Og naar jeg tager min Uvillie fangen og taler mildt om Angelica — o, hvor blusse da min Hustrues Kinder, og med hvilket straalende Blik seer hun da ikke paa mig! Hvilken forunderlig, næsten ubegribelig Kjærlighed, tænker jeg da — jeg, som dog veed, at Kjærlighed „fordrager Alt, troer Alt, haaber Alt, taaler Alt," og som nu selv prædiker denne Lære for Andre! O, Peter Henningsen, Du har selv endnu Meget at lære!

Men lad mig nu fremdrage en lysere Erindring og dvæle nogle Øieblikke ved den — Slutningen af Jørgen Gynthers og hans Hustrues Liv. De døde begge i det fjerde Aar af vort lykkelige Samliv paa „Sindshvile" med kun faa Maaneders Mellemrum, og en sorgfuld Tid var det dengang for os; men nu, da de have fundet Hvile efter en salig Død, ligne vi deres sidste Levedage med en deilig Solnedgang i Høst.

Hvor tydeligt seer jeg ikke endnu for mig den Scene,

hvori Gjertruds Fader feirede sin Triumph — den store Skolestue forvandlet til et Auditorium. Jørgen Gynther staaer paa Kathedret og holder et naturvidenskabeligt Foredrag for en talrig Tilhørerkreds af Herrer og Damer, som med levende Interesse høre paa ham, og det er begribeligt, thi hvor fuldstændigt har han ikke Emnet i sin Magt, hvor klart og fængslende fremstiller han det ikke, og hvor let og smukt flyde ikke Ordene; men den opmærksomste af alle Tilhørerne og den, der hører paa ham med størst Beundring, er En, af hvem han mindst havde ventet det — hans egen Hustru. Hendes Øine lyse af Glæde og Stolthed og hun seer ganske forynget ud.

Hans Lærervirksomhed paa det Sidste havde opladt hendes Øine, og hun havde faaet Syn paa hans Begavelse og paa den aandelige Rigdom, hans Sjæl rummede, men som indtil da havde været en død Skat for hende. Angerfuldt mindes hun, hvor ofte hun har afviist ham, naar han vilde gjøre hende delagtig i det, hvormed hans Tanker stadigt syslede, men som først nu blev frugtbringende for Andre; og saa meget større er hendes Anger, som hun seer, at det, der i hendes Øine havde været Tant, ikke blot var verdslig Visdom, men som en Lovsang til Guds Ære. Hun, som tidligere havde været hans Studiers og hans forulykkede Opfindelses dødelige Fjende, blev nu deres varmeste Veninde, og forbausende var det at iagttage, i hvilken Grad hendes klare Forstand, støttet af hendes opblussende Kjærlighed, gjorde hende det muligt at følge med — opblussende Kjærlighed, sagde jeg, thi hun havde dog seet ned paa ham, hvem hun burde agte høiest, og Skylden var for en Deel hendes egen.

„Du gode Gud," udbrød hun en Dag, „var dette ikke kommet, saa kunde jeg være gaaet i min Grav uden at have kjendt og forstaaet min egen Mand!"

Saa kom det Sidste. Han laae allerede paa Sygeleiet, og vi vidste, at hans Tilstand var haabløs. Da bragte Bladene den Efterretning, at en Mand i Udlandet havde løst den Opgave, som han forgjeves havde arbeidet for hele sit Liv igjennem. Vi frygtede for, at dette vilde volde ham Græmmelse, men tvertimod. Hans matte Øine funklede af Glæde, og han udbrød:

„Gud være lovet! Der kunne I see, Børn, at det dog lod sig gjøre!"

Det er en smuk Morgen midt i August. Solen skinner klart over den røde, blomstrende Lyng, som bølger for Vinden. Midt i Lyngen sidde Hagerup og jeg og see ud over Vestervovvov. Havet brøler ikke idag som en Løve, det er tamt som et Lam. Bølgerne rulle jevnt mod den sandede Kyst og funkle i Solens Skin. Vi nyde det skjønne, fredelige Syn, som dog har noget Storladent ved sig, og lytte med Glæde til Hedelærkens, min Barndomsvens, jublende Sang over vore Hoveder.

Jeg er nu Præst paa den jydske Hede; jeg blev ikke min Faders Capellan, thi han er heldigvis rask og rørig endnu og trænger ikke til Vicar, men jeg blev hans Collega og Nabo. Hvilken Glæde blev der ikke i Nørvang Præstegaard! Min kjære Fader sukkede maaskee lidt over mine strandede Forhaabninger om Rigdom og ved Tanken om de smaa Kaar, som ventede mig; men min fromme Moder var aabenbart af den Mening, at Herren, ved at sende mig Ulykke og Nød havde udrevet mig af Djævelens Kløer; thi Evangeliets Ord om Kamelen og Naaleøiet havde, naar Sandheden skal siges, kun været hende til altfor megen

Trøst paa hendes trange Livsbane; ja, hun mente nok egentlig, at den hele Katastrofe med Herning var foranstaltet af Forsynet ene og alene til min Frelse.

Gjertrud er bleven mine Forældres Kjæledægge, og ikke engang hendes haabefulde Børn, vor Førstefødte med indbefattet, han som blev svøbt i ægte Kniplinger, formaae at stikke hende ud hos de Gamle. Hun har været i Lunden i Nørvang Præstegaards Have og leget Skjul der; hendes Øine lyste som et glad Barns, og hendes Kinder blussede som en af Villaens Roser.

„Det var dette," sagde hun den Aften til mig, „som først aabnede mit Hjerte for Dig — Alt, hvad Du den Dag paa „Sindshvile" fortalte mig om Dit Barndomshjem og Samlivet med Dine Forældre, især det Træk, at de havde leget Skjul med deres Børn."

„Ak ja," udbrød jeg, „hvor enfoldige kunne dog saadanne ømhjertede Pigebørn som Du være! Derfor blive I saa ofte narrede."

„Enfoldige!" gjentager hun indigneret; „men Gud, Peter, det var jo sandt Altsammen, og Du er en god Dreng endnu, ligesom dengang."

„Ja, Gud være lovet," svarer jeg, „jeg kunde vel bleven værre!" —

Men om Sligt talte Hagerup og jeg ikke nu. Han var vor Sommergjæst, og jeg havde selv været ovre i Kjøbenhavn og hentet ham. Han befandt sig saa vel hos os, at vi nærede Haab om, at han vilde slutte sig til os og forblive hos os Resten af sine Dage; thi han havde følt sig meget ensom i den store By efter vort Bortreise.

Denne Kjøbenhavnstour havde levende opfrisket gamle Minder hos mig; jeg havde besøgt kjendte og kjære Steder, først og fremmest da vor Kjærlighedslykkes Vugge, det uforglemmelige „Sindshvile"; men der havde jeg kun faaet

at see, hvad der i mine Øine maatte være Ødelæggelsens Vederstyggelighed; thi Hagerup havde efter vor Fraflytning solgt Villaen; Museet eller Skolen, med alle dens Skatte, var bleven kjøbt af min forhenværende Compagnon og havde taget sin Part af Haven med sig; Resten var bleven udparcelleret efter Nutidens diminutive Maalestok, og selve Villaen ombygget til et pralende Huus med paladsagtige Prætensioner, til hvilke den usle Plet Have, som var bleven levnet, aldeles ikke svarede.

Nu sad jeg midt i den susende Lyng og fremmanede Villaen i dens gamle, kjære Skikkelse for min Tanke, gjenoplevede mange Scener af de svundne Dages Liv og tænkte, at det var deiligt at sidde her paa den ensomme Hede, drømmende om min Ungdoms lykkeligt overstaaede Eventyr; men ved at kaste mit Blik paa den gamle trofaste Ven, som sad ved min Side, fordybet i sig selv, kom jeg pludselig til at tænke paa den Dag, da vi havde siddet ligesaadan sammen i Frederiksberg Have, og mit første, flygtige Indfald var da dette: her kan han ikke tegne Templer og Kroner, Lyngen er ham iveien, og Flyvesandet er som Vand at skrive i. Jeg ventede, at han skulde stikke sin Stok i min Mave, ligesom dengang, og spørge mig, hvad jeg tænkte paa; men det gjorde han ikke. Han forekom mig i det Hele taget meget forandret, ældet og mere alvorlig. Jeg savnede hans humoristiske Indfald og, troer jeg næsten, ogsaa hans bistre Mine. Saa satte jeg min Stokkeknap paa hans Mave og sagde muntert:

„Lige for Lige, naar Venskab skal holdes! Hvad tænker De paa, Hagerup, De er jo reent væk? Kan De huske, at saa haandgribeligt talte De mig til for en Slump Aar siden i Frederiksberg Have den uforglemmelige Dag, da jeg første Gang vandrede, klædt *en galla,* til det kjære, kjære

„Sindshvile“ og foretog det første Angreb paa min søde lille Hustrues Hjerte?“

Den Gamle havde grebet om min Stok og saae paa mig med et sørgmodigt, næsten forlegent Smiil; jeg vedblev:

„Det var hende, jeg tænkte paa, da De udførte Deres Attentat paa mig; men det betroede jeg Dem naturligviis ikke. De har derimod neppe saa vigtige Grunde til at dølge Deres Tanker for mig; jeg antager ikke, at De, kjære gamle Ven, gaaer i Giftetanker?“

Denne uskyldige Spøg gjorde en uventet Virkning paa ham; en mørk Vredesrødme farvede hans Kinder, og han svarede saa bidsk, som jeg kunde ønske mig det:

„Henningsen, Alt hvad De har gaaet igjennem, har slet ikke bidt paa Dem. De er lige saa let i Tøiet, som da De stak i Deres Artiumskjole; det klæder en Præst ilde!“

„Saa let i Tøiet, som da jeg stak i Artiumskjolen!“ gjentog jeg og loe; „nei, veed De hvad, den var min Sandten bleven mig saa snever, at jeg ikke skulde gjøre mange Krumspring i den; jeg kan endnu ikke begribe, at jeg gjorde Lykke hos Gjertrud den Dag, saa naragtig som jeg saae ud.“

Han rystede gnavent paa Hovedet, hvorfor jeg klappede ham paa Skulderen og sagde:

„Naa, kjære Ven, siden De ikke er oplagt til Spøg idag, lad os da saa tale Gammelt og Fornuftigt med hinanden. De sagde hiin mindeværdige Dag Noget til mig, som jeg just for lidt siden sad og tænkte paa; det nemlig, at jeg gik i Illusioner, og at det gjorde jeg Ret i; thi det var det Eneste, som det var værdt at leve paa; Virkeligheden var ofte en grim Beenrad. Nu spørger jeg Dem, om min Tro paa Gjertrud og hendes Kjærlighed var en Illusion, og om De mener, at De vil faae nogen Beenrad at see i Herstrup Præstegaard?“

„Ja, De kan sagtens triumphere,“ svarede han med et

Suk; „De har jo vundet det store Lod i Kjærlighedens Lotterispil!“

Det sørgmodige Smiil, hvormed han sagde dette, lignede ham saa lidt, at jeg saae forundret paa ham. Han maa have sovet daarligt inat, tænkte jeg, eller hans Mave er i Uorden; men jeg vovede ikke mere at drive Gjæk med ham, uagtet Kilden til min Munterhed netop var min Glæde over at have ham hos mig. At jeg sad her paa den jydske Hede med gamle Jens Hagerup ved min Side, syntes mig et heelt Eventyr.

„Og saa Deres Venskab,“ vedblev jeg. „Ja, jeg vil være saa oprigtig at tilstaae, at jeg ikke til enhver Tid troede lige fast paa det. De tog haardt paa mig nogle Gange; men hvad, jeg fortjente jo ikke bedre, og Deres ringe Tanker om min ulykkelige Svoger og Ven havde jo viist sig kun altfor begrundede; men saa Deres mageløse Ædelsind, da De greb os Alle under Armene i Nødens Stund! Det vilde sandelig ingen Illusion have været, om jeg havde bygget paa Deres Venskab, som paa en Klippe, og hvor er i dette Tilfælde Beenraden?“

Han sad og stirrede hen for sig i Taushed, hvorfor jeg vedblev:

„Jeg husker endnu den hele Scene, da vi sade i Havestuen og jeg med Forbauselse lyttede til Deres ædelmodige Forslag. Især gjorde det et stærkt Indtryk paa mig, at min kjære Svigermoder, denne ellers saa rolige og beherskede Kvinde, brast i Graad —“

„Henningsen,“ sagde han og greb min Haand, „det er idag hendes Dødsdag!“

Jeg studsede; det havde jeg glemt; ja, Lykken gjør glemsom! Jeg troede i dette Øieblik, at Gjertrud ikke havde viist bedre Hukommelse end jeg; men jeg fik senere at vide, at hun kun havde undladt at erindre mig om Dagens sørge-

lige Betydning for ikke at forstyrre mit gode Humeur. Det forundrede mig imidlertid, at Erindringen om Helene Gynthers Død endnu kunde virke saa nedstemmende paa min gamle Ven.

„Det har De Ret i," svarede jeg, „det er det jo ogsaa; men Herregud, troer De, at det vilde kunne glæde min moderlige Veninde i Himmelen, om jeg vedblev at sørge og græde for hende, eller at De gjør det?"

„Nei," udbrød han paa sin gamle, bittre Maade, „neppe hvad mig angaaer; ligesaa lidt som hun i levende Live brød sig synderligt om, enten jeg var glad eller bedrøvet."

Jeg saae forbauset paa ham. Han gjengjeldte Blikket og sagde i stor Sindsbevægelse:

„De forstaaer mig ikke? Vent lidt, saa skal De blive klogere!"

Han tilkjæmpede sig Fatning og vedblev i en roligere Tone:

„Jeg troer, det vil gjøre mit gamle indtørrede Hjerte godt, at det faaer Luft. Naturens Ensomhed, den forunderlige, høitidelige Stilhed her paa Heden har grebet mig stærkere, end De aner. Skal jeg slutte mit Liv her hos Dem og Deres kjære Hustrue, hvad De jo saa kjærligt har bedet mig at gjøre, saa vil jeg faae rigelig Leilighed til Selvbetragtning, og det er Pinedød Noget, jeg ikke gav mig synderligt af med før. I Kjøbenhavn tænkte jeg aldrig paa, at jeg kunde komme til at trænge til en Skriftefader. De skal være det, Henningsen! Uagtet jeg lastede Dem før for Deres Munterhed, saa er De dog en Mand efter mit Sind; thi De forstaaer at holde Modet oppe hos Deres Sognebørn. Gud være lovet, at De intet Hængehoved er!"

Jeg hørte unegtelig paa den Tale med blandede Følelser, og det maa vel have staaet tydeligt skrevet i mit Ansigt, thi han klappede mig paa Skulderen og sagde med et Smiil:

„Naa, jeg har saamænd ingen Misgjerninger at lette mit Hjerte for, Henningsen! Heller ikke er der noget istykker med min Troe, det haaber jeg; men derfor kan en gammel Karl, som jeg, nok trænge til at hjelpes lidt tilrette og til at trøstes nu, da det gaaer paa Heldingen og kniber med at holde Modet oppe."

„Kjære Hagerup," svarede jeg med Alvor, „give Gud, at jeg paa de gamle Dage maa kunne være Noget for Dem! Paa den Maade — det havde jeg nu aldrig haabet; thi De veed jo nok, at i vore Dage, da Folk ere saa gyselig kloge og selvstændige, hvad Livets vigtigste Anliggende angaaer, hvor store Pjalte de ellers kunne være, saa maa en Præst være bedrøvelig forsigtig i sin Optræden; men hvad er det da, som trykker Dem?"

„Det er egentlig underligt," svarede han forlegent, „at De ikke har faaet Nys om den Sag. Herning og Angelica vidste det; han sagde mig engang en lumpen Spydighed i den Anledning, hvad jeg aldrig tilgav ham og — mon Gjertrud ikke ogsaa veed Besked? Naa — hendes Moder var min Ungdoms Kjærlighed, ja min Manddoms med, og jeg er ikke endnu, i min Alderdom, bleven cureret for den Skade! Jeg friede i sin Tid og fik en Kurv, og hun tog Jørgen — der har De hele Historien! Synes De ikke, at jeg er en gammel Nar?"

Jeg blev fuldstændig overrasket; jeg havde ingen Anelse derom. Jeg ransagede mit eget Hjerte og svarede:

„En Nar — nei! Hvis Gjertrud havde forskudt mig, vilde jeg have gjort ligesaa, elsket hende til min sidste Stund."

„Men saa vilde De jo være bleven ligesaa stor en Synder som jeg, at sige hvis hun var bleven gift med en Anden, selv om De havde elsket hende i Tugt og Ære, som jeg gjorde; men jeg burde jo have udryddet den Følelse af mit Hjerte og holdt mig fjernt fra hende og hendes Mand."

„Hvis trofaste Ven De blev!“ udbrød jeg.

„Der var Maade med,“ svarede han; „jeg gjorde, hvad jeg gjorde, i Lidenskab, fordi Helene Gynther var og er for mig det bedste, dyrebareste Væsen, der nogensinde har levet, og saa var det vel min Egenkjærlighed en Tilfredsstillelse, at det dog blev mig, som bjergede hende, og ikke Jørgen, og det var en Ydmygelse for hende; derfor græd hun, min kjære, stakkels Veninde, og ikke af bare Rørelse over mig — heldigviis, Henningsen, hører De, jeg siger heldigviis? Hun var en reen og stærk Kvinde, og det haaber jeg at turde sige, at havde hun været anderledes, saa vilde jeg ikke have vovet mig i hendes Nærhed, og saa vilde hun aldrig have kunnet blive, hvad hun trods Adskillelsen mellem vore Hjerter dog var og er for mig, mit Livs Sol.“

Han taug et Øieblik og sagde saa:

„Naa, hvor blev saa mit Ædelsind og mit rene Venskab af — en Illusion!“

„Nei,“ udbrød jeg med stor Bestemthed, „De tager der aldeles feil af Dem selv; Deres Ungdoms Lidenskab er naturligviis i Aarenes Løb bleven luttret til en renere Følelse, og hvad andet Navn skal jeg give den, end Venskab, eller om De hellere vil, en Broders og Vens Kjærlighed?“

„Tak for de Ord!“ udbrød han bevæget. „Jeg troer, at De har Ret; ja, ja, der traf De det! Og nu ville vi ikke oftere tale om den Sag; men nu forstaaer De mig, og jeg behøver ikke mere at spille Komedie for Dem — for D i g, Peter! Siig nu helst Du til mig, for nu kjender Du tilbunds det gamle Vrag, som kalder sig Jens Hagerup, og som hverken gjorde meget Ondt eller meget Godt i sit Liv — det maa Du gjerne sige ved min Grav, hvis det bliver Dig, der kommer til at holde Liigtalen over mig!“

Saa gik vi hjem, og der stod hun, hvis Smiil var som Sol-

skin for vore Hjerter, paa Dørtærskelen, og da jeg raabte til hende:

„Det er afgjort, han bliver hos os!“ ilede hun hen til os, og han omfavnede og kyssede hende.

Ja, nu forstod jeg ham! Hun havde sin Moders Blik og Stemme, var i det Væsentlige hendes udtrykte Billede og havde arvet hendes Sjælsreenhed og Trofasthed; men hendes Hjerte var af et blødere Stof. Hun kunde elske ham, uagtet hun længe havde vidst, at han var, som han selv udtrykte det, en gammel Nar, og han havde hende saa kjær, som om hun havde været hans egen Datter.

Han blev hos os, til Gud kaldte ham. Nu hviler han paa Kirkegaarden tæt ved vor Have, og Hedelærken synger over hans Grav. Gjertrud og jeg savne vor trofaste gamle Ven hver Dag, og jeg følte Trang til at samtale med ham i Aanden og gjøre min Livsvandring indtil denne Dag om igjen i Tanken; derfor nedskrev jeg dette. For ham blev Enden Fred — gid det Samme maa blive Tilfældet med os!

TROLDHØJ.

Paa Gaarden Næs i Skaane levede der i gamle Dage en Mand, som hed Erik Stigsen, og en lykkelig Mand var han, i sin høieste Manddomskraft og havde fuldt op af denne Verdens Goder. Dertil var han saa ualmindelig fager, at alle Piger bleve som fortryllede, naar han kastede sit Blik paa dem. Hvor han viste sig, flokkedes de stedse om ham og bleve som besatte af Elskov og af en heftig Skinsyge mod hverandre indbyrdes. Selv derimod forblev han kold, gantedes vel med de unge Jomfruer, men beilede ikke til nogen af dem. Deres Fædre og Mødre forundrede sig over hans Koldsindighed og vrededes tilsidst paa ham. De spurgte hverandre, hvor længe vel den Leg skulde vare, og om han aldrig vilde tage sig en Hustru? Alle ønskede de ham til Dattermand, thi hans Lige i Rigdom fandtes ikke i det ganske Land, og kun faa Slægter kunde maale sig med hans i Ælde og Anseelse; men de Fornuftige ønskede tilsidst dog blot Ende paa Sagen, for at deres Døttre, om end ingen af dem blev den Lykkelige, kunde faae Ro i Blodet.

Da lod det omsider til, at en Jomfru havde faaet Magt over ham, og da hun næsten var hans Lige i Rigdom og gammel Byrd, saa hørte hans Frænder Rygtet derom med Tilfredshed. Alle begreb, at han havde kastet sine Øine paa Gjertrud Hasse fra Ørtofte, thi hun var baade fager, forstandig og saa kjæk en Jomfru, som nogen Mand

i hine urolige Tider kunde ønske sig til Ægtemage. Hendes Skikkelse var kraftig og veldannet, hendes mørke Øine funklede af Liv, hun førte sig saa stolt som en Svane, og intet skjønnere Syn kunde tænkes end at see hende fare afsted paa sin vælige Ganger; thi at ride, jage, lege Boldtspil og anden mandhaftig Idræt var hendes bedste Lyst; men hun var haard mod Tyendet, stolt mod sine Jevnlige og spodsk i sin Tale. Hun bøiede sig kun for eet Menneske, og det var Erik Stigsen; naar han var tilstede, da blev hun spag som et Lam.

Saa førte hans Ganger ham nu stedse til Ørtofte, han dvælede der i Dage, red med Jomfru Gjertrud, jagede med hende og legede med hende. Med Boldten, som fløi imellem dem, gik mangt muntert Ord og mangen kaad Spøg i Følge, men intet Elskovsord; og just som Gjertruds Forældre, gamle Truid og Fru Ingeborg, og hendes Broder Knud med tænkte, at Sagen var klappet og klar, trak han sig tilbage, forlod Ørtofte og kom ikke mere igjen.

Hans Broder Oluf, som var yngre end han, men klogere, forundrede sig over hans Ustadighed og spurgte ham en Dag, om han havde beilet til Gjertrud og var bleven viist af?

„Nei," svarede Erik, „Gud og alle Hellige være lovet, det kom ikke til Beilen, thi da havde jeg været fangen."

„Jeg tænkte," sagde Oluf, „at dertil stod just Din Hu."

„En stakket Stund ja," svarede Erik, „dog, kjær Broder min, jeg ønsker mig til Hustru en Kvinde, og denne er en Mand i sit Tænkesæt og al sin Færd. Jeg ønsker mig en Due, der kan kurre for mig i min Rede, og denne er en Falk med en skarp Røst og Næb og Kløer."

„Hun er dog stedse blid nok mod Dig," sagde Oluf.

„Ja," svarede Erik, „dette vilde vel varet, indtil Brudeøllet var drukket. Var hun først bleven min Hustru, da

vilde hun vel regjeret med mig, som hun nu regjerer med sin Dreng, sin Hest og sin Hund. Naar hun bliver vred eller hun spotter, da seer hun en Djævel lig."

„Du var længe om at blive det vaer," sagde Oluf. „Nu, Erik," vedblev han, „dette huer mig ilde! I nævnedes alt som Trolovede, og Gjertruds Frænder og Dine, de vare eens om Sagen, og Alle sagde vi Ja og Amen dertil. Dette vil volde stor Krænkelse paa Ørtofte, og Du vil faae Fortræd deraf."

„Jeg er min egen Mand," svarede Erik hidsig, „og tør vel selv vælge min Hustru."

Oluf grundede et Øieblik og sagde saa:

„Nu gjetter jeg det — Du har seet en Jomfru, som huer Dig bedre, end Gjertrud?"

Da blev Erik rød og stod der et Øieblik stum, men fattede sig snart og sagde, idet han freidig og glad saae op:

„Du har gjettet det! Nu veed jeg, hvilken Jomfru Guds Moder har udseet til Hustru for mig. Sidst da jeg red til Ørtofte og paa Veien dvælede hos Rønnovs paa Ellinge, da traf jeg hende der, og mine Øine, som før havde været dumme og blinde, bleve nu opladte."

„Og hvad hedder den Jomfru," spurgte Oluf, „der saa brat har forhexet Dig og gjort Dig blind, enddog Du selv mener at være bleven seende?"

„Det er Rosen paa Skarhult," svarede Erik, og hans Øine straalede.

Det skjønne Tilnavn havde Folket givet Jep Rosensparres Datter Anna, ikke just fordi hun i Fagerhed overstraalede de andre unge Jomfruer, men formedelst den sjeldne Ynde, der var over hende og den store Blidhed og Hjertensgodhed, som betegnede al hendes Færd. Hun var den største Modsætning, som tænkes kunde, til den stolte Gjertrud med hendes anseelige Skikkelse, mørke funklende

Øine og ravnsorte Haar; thi hun var lille og fiin af Skabning, hendes Haar vare som Guld, og hendes Øine havde den blaae Himmels dybe Farve. Hun var vel oplært, nogle mente altfor vel; der gik sære Rygter om hende; man sagde, at hun var et Søndagsbarn og fremsynet, stedse talede hun om Trolde, Underjordiske og Ellefolk, og hun sang gjerne Viser om dem; men det var intet Under, thi hendes Fader var en boglærd Mand, som drev den sorte Konst. Han havde forsøgt paa at gjøre Guld, men da det mislykkedes for ham, gav han sig til at grave i Kjelderen paa Skarhult, hvor efter et gammelt Sagn en stor Skat skulde ligge skjult; det Første gjorde han for at vinde større Rigdom, det Sidste for at gjenvinde sin Formue, som han havde tilsat ved Guldmageriet og ved at forsømme sine Anliggender. Nu var han en fattig Mand, der sad i Borg og Gjeld og var nær ved at gaae fra Gaard og Gods, og det var det Værste af det Hele.

Derpaa tænkte Oluf, som var bleven ganske stum af Overraskelse, da han hørte Jomfruens Navn.

„Du har valgt ilde," sagde han omsider med en mørk Mine; „dette vil ikke bringe Dig Lykke. Du var Lykken nær og skulde blot gribe den; men saa gaaer det tidt, at Den, der ilde skal fare, maa selv hjelpe til."

Erik loe af den Tale, lod paa Stand sin Hest sadle, red til Skarhult og begjærede Jomfru Anna til Ægte af hendes Fader, som med Glæde gav ham sin Datter. Selv havde hun længe havt ham kjær, men han havde ikke mærket det før den Dag paa Ellinge, thi hun var en bly Jomfru, der stedse holdt sig tilbage. Men da det blev kundbart, at Erik Stigsen omsider havde fæstet sig en Jomfru, og at Rosen paa Skarhult var den udkaarede, da blev der stor Glæde i Hytterne, thi Almuen havde hende kjær, men endnu større Forundring paa Borgene, ja nogle Steder Forbittrelse og da

ikke mindst paa Ørtofte. Gjertrud blev hvid som et Lagen, da hun fik det at høre, og sagde:

„Hvad vil han med den Ellepige? Hun er forhexet; det ender vel med, at Troldene tage hende; ja gid de vilde!"

Disse Ord, som hun sagde i Hidsighed, bleve vide bekjendt. Det lod dog snarest til, at hun selv var forhexet; thi uagtet Erik Stigsen nu var trolovet med en anden Jomfru, greb hun dog enhver Leilighed til at mødes med ham og brugte al sin Konst for at drage hans Hjerte fra hans Fæstemø; men han drev kun Spøg med hende, og selv kom hun i Folkemunde ved sin frække Færd.

Men Erik Stigsen holdt Bryllup, førte sin unge Hustru hjem og levede paa Næs med hende i Fryd og Gammen. Tidt og ofte sagde han, at af alt det, han eiede, og det var meget, var hans Hustru, liden Anna, det bedste Klenodie. Hun elskede ham over al Maade; naar han var hos hende, da straalede hendes Øine og blussede hendes Kinder; hun lignede en Rose, der udfolder al sin Pragt i Solens Skin; men naar han forlod hende, da var hun at ligne ved en stakkels Blomst med hængende Blade, som Nattekulden har berørt; da saae hun Syner og fik onde Drømme, som varslede om Skilsmisse og Død.

Saaledes var et Aar gaaet for hende, vexlende med Fryd og hemmelig Gru. En Morgenstund sad hun med sin Huusbonde ved Davren i Hallen paa Næs. For en Maaned siden havde hun skjenket ham en Datter, og hun havde været skrøbelig derefter; men nu havde hun dog gjenvundet sin Helsen; dog havde hun endnu ikke holdt sin Kirkegang. Hun sad der i sit bedste Smykke, thi Erik Stigsen var pragtsyg og yndede at see de Klenodier, han havde skjænket sin fagre unge Hustru, funkle paa hendes hvide Hals og runde Arme. Han skulde denne Dag paa Jagt med hendes Broder Niels og nogle af deres fælles Venner, som havde sat ham Stevne

midtveis mellem Næs og Skarhult. Han var ved godt Lune, frydede sig ved sin unge Viv, paa hvis Kinder Sundhedens Roser atter begyndte at blomstre. Da hun kredentsede hans Morgendrik til ham, klappede han hende paa Kind og sagde:

„Lykken er min Eiendom; hvo vil tage hende fra mig?"

Da blegnede hun og udbrød:

„Erik, I frister Gud Herren! Han og alle Hellige see i Naade til os!"

Hendes Haand rystede, da hun rakte ham Bægeret. Han havde vel bemærket, at hun i nogle Dage havde været tungsindig, og nu spurgte han hende, hvad Aarsagen dertil var. Først paaskød hun Hovedvee, men da han ikke lod sig nøie med den Forklaring, sagde hun tøvende:

„I Gaar mens I var til Skovs, da mødte jeg Gjertrud paa Veien her udenfor. Hun red med sin Broder Knud og flere."

„Krænkede hun Eder?" spurgte Erik med Rynker i sin Pande.

„Nei," svarede Anna, „hun loe blot, da hun red mig forbi, og Knud og de Andre loe med; mit Hjerte isnede ved at see paa hende og høre den Latter."

„Ikke kunne vi forbyde dem at lee," svarede Erik; „blæse med Gjertrud, vi ville lee af hende igjen!"

„Dog sige de," sagde Anna med et Suk, „at hun er den Jomfru, der var udseet til at vorde Eders Hustru, og tykkes det mig stundom som et Ran, at jeg vandt Eders Hjerte og blev det."

„Vær nu ikke saa kleinmodig!" sagde han.

„Jeg er saa tung om Hjertet; havde jeg blot holdt min Kirkegang," svarede hun. „Erik, bliv hos mig og drag ikke paa Jagt idag!"

„Nei," sagde han og reiste sig brat, „ikke narrer jeg mine Venner for et Kvindelunes Skyld."

„O, tøv dog lidet," bad hun, „dvæl hos mig, blot en Stund!"

Den Stund skjenkede han hende og lod Svendene, som alt vare for Døren med Hestene, igjen trække dem i Stalden.

„Kvæd mig da nu," sagde han saa, „en Vise til Tidkort!"

Det gjorde hun villig og gjerne, greb sin Luth og kvad Visen om den Jomfru, hvem hendes onde Stifmoder forvandlede til en Nattergal, fordi hun ikke undte Datteren den Ridder, denne havde kjær. Hun yndede den Vise; den begynder saa kjønt:

Jeg veed vel, hvor der stander et Slot,
det er saa vel beprydet
med Sølv og med det røde Guld,
med udhugne Stene opmuret.

Forinden det Slot der stander en Lind
med Blade deilige og skjønne,
der udi boer en Nattergal fiin,
som lystelig mon røre sin Tunge.

Bedst huede hende dog nu det Vers:

Mig tvinger ei Sorg, mig tvinger ei Snee,
som falder paa Veien hiin brede,
mig tvinger fast mere en lønlig Sorg,
der gjør mig angst og møde —

thi de Ord vare som talede ud af hendes eget Hjerte, og hendes lønlige Sorg var da den, at Gjertrud vilde hende ilde og engang, før eller senere, vilde hevne sig paa hende. Dog sang hun trøstig videre og blev lettere om Hjertet, da hun naaede Slutningen, som fortæller, hvorledes Ridderen befriede den forhexede Jomfru:

Han skar hende med en liden Kniv,
saa Blod derefter mon komme,
paa Gulvet strax for hannem stod
en Jomfru saa klar som en Blomme.

Nu haver jeg frelst Dig af Din Nød
og af Din lønlige Kvide —

men der blev hun afbrudt i sin Sang; thi Timen var udløben og Hestene trampede for Døren. Da reiste Erik sig brat og sagde:

„Nu, det endte jo lysteligt og godt med den Jomfru og hendes Ridder; men hvi kvæder I stedse om Trolde og ugudeligt Hexeri, mit Hjerte?"

„Bliver jeg nogen Tid stedet i slig Kvide, Erik," lød hendes Svar, „da hjelp mig!"

Hans Aasyn formørkedes; han gjettede hendes Tanke, som var, at hendes forsmaaede Medbeilerinde, Gjertrud, stod i Pagt med den Onde og vilde formaae at tilføie hende Ondt, af hvad Art det nu end blev. Begge troede de paa Hexeri og Trolddoms Magt, og hvo gjorde ikke det i de gamle, vankundige Tider? Dog forsøgte han at slaae det hen i Spøg og sagde:

„Skulde det skee, at I blev til en Nattergal og fløi herfra, og det kunde vel skee, saa skjønt I kvæder, Anna, da lid derpaa, at jeg skal vide at finde Eder og stikke Eder med min Kniv, saa I vorder Menneske igjen!"

Saa skiltes de, og han red Sønder paa, derhen, hvor hans Jagtfæller ventede ham. Mens han var borte, gik Dagen tungt for hende i hendes Ensomhed. Dog trøstede det hende at tage sin liden Datter i Favn, og siden færdedes hun i Fadebur og Ildstue for at paasee, at Aftensmaaltidet blev vel tilberedet; thi hendes Huusbonde havde bebudet,

at han vilde være hjemme ved Solnedgang og medbringe hendes Broder og de Andre, og da skulde der staae et muntert Gilde, og Dagen ende i Fryd og Gammen.

Da det led ad Aften, uden at der var tilstødt hende noget Uheld, da drog hun Veiret friere og blev glad. Hun smykkede sig til Festen for at behage sin Huusbonde; hendes Hue og hendes Skrud skinnede af melkehvide Perler, og dyre Stene, indfattede i Guld, funklede fra hendes Hals, hendes Arme og hendes Livbelte; paa de smaa Hænder havde hun fine, guldstukne Handsker. Hendes Terne, som havde smykket hende, klappede i Hænderne af Glæde og Forundring, da Værket var fuldført, og sagde:

„Frue, nu seer I en Dronning lig!"

„Jeg vil gaae min Huusbond lidet imøde," sagde Fru Anna; „men giv mig min Kaabe; jeg vil svøbe mig i den, at ikke mine Smykker skulle tage Skade af Aftenduggen. Gak nu med mig!"

Saa gik de over Vindebroen og gjennem Lunden ned til Borgeleddet. Det var en skjøn, stille Vaaraften, Solens gyldne Straaler legede mellem de grønne Blade, og Fuglene sang; naar Fru Annas Kaabe gled tilside, da funklede hendes Smykker i Solglandsen.

I Udkanten af Lunden, ikke langt fra Leddet, der var en Grønning, og paa den laae en liden Høi, som kaldtes T r o l d h ø i, thi i den sagdes der at boe Underjordiske. Flere end En havde seet den Julenat staae paa Guldsøiler og Troldene dandse derinde. Til denne Høi styrede Fru Anna sin Gang og sagde, at hun vilde gaae derop, fordi hun derfra kunde skue vide ud over Egnen og see, naar hendes Huusbonde og hans Gjester nærmede sig; men da greb Ternen hende i Kaabeærmet og sagde forskrækket:

„For Guds og alle Helliges Skyld, kjære Frue, gaae ikke paa Troldhøi saa nær ved Solnedgang!"

„Aa hvad," svarede Fru Anna overgivent, „skulde jeg faae en Pusling at see, var det end deres Konge, liden Wisle Pring selv, jeg overlever det vel. Disse ere gode Vætter og gjøre intet Menneskebarn Fortræd."

„Husk Inger Svendsen af Næs, som blev bjergtagen," svarede Ternen og holdt Fru Anna fast i Kaaben.

„Ja," svarede Fru Anna, „det skete ved Nattetid, og fordi hun glemte at slaae Kors for sig og bede sit Ave."

Saa rev hun sig løs og gik op paa Høien, mens Ternen blev staaende under Træerne.

„Ei," udbrød Fru Anna kort efter, „der seer jeg en Støvsky ude paa Veien; det maa være min Huusbonde. Gak til Leddet, Ellen, og er det ham, da luk op for ham."

Ellen gik, men vendte sig om og saae tilbage. Hendes Frue sad paa Høien og stirrede ud i det Fjerne; Kaaben var gleden af hendes Skuldre, og hendes Smykker funklede i Aftensolens Glands; ingensinde havde Ellen seet saa deiligt et Syn. Saa gik hun til Leddet og blev staaende der en Stund og saae efter Støvskyen, som langsomt nærmede sig. Hun tænkte omsider, at det kunde ikke være hendes Huusbonde, thi han pleiede at ride fort, og tilsidst blev hun klog paa, hvad det var, blot en Flok Stude og deres Drivere. Saa gik hun fra Leddet gjennem Lunden tilbage til Troldhøi; men da hun kom derhen, saae hun til sin Forundring, at Høien var tom; Fru Anna var forsvunden. Da overvandt Kjærligheden til hendes gode Frue hendes Angst for Troldene; hun løb derop og saae, at Græsset paa Høiens Top var nedtrampet; men paa det Sted, hvor Fru Anna havde siddet, der laae hendes ene guldstukne Handske. Hun tog den, saae sig skrækslagen om og raabte, men fik intet Svar; stræbte saa at faae Bugt med sin Angst og sagde til sig selv: dette er sært nok; maaskee er dog blot min Frue bleven kjed af at vente og er gaaet tilbage til Gaarden! Hun løb

da derop, men der var Fru Anna ikke, saa løb hun atter ud i Lunden, gjennemstreifede den paa Kryds og tværs og raabte sin Frues Navn, men blot Gjenlyden svarede hende. Heel forvildet af Angst og Bekymring kom hun tilsidst, da Aftenskumringen faldt paa, ud ved Leddet og løb der lige paa Erik Stigsen, som just med sine Gjester og Svende var reden igjennem det.

„Erik Stigsen," raabte hun og løftede sine Hænder imod ham, „Eders Hustru er forsvunden, Troldene have taget hende!"

Da standsede Erik og den hele Skare brat. Alle troede de først, at Ternen var fra Forstanden; men da de havde faaet rigtig Besked, blev Erik Stigsen saare urolig, foer strax paa sin Ganger ned til Høien, fulgt af de Andre, og alle stege de af Hestene og undersøgte Stedet, hvor Fru Anna havde siddet. Saa lod Erik Stigsen sine Hunde, efter at han havde ført dem op paa Høien til Stedet, afsøge den og dens Omgivelser, og det lod næsten til, at de havde fundet nogle Spor, som førte ud paa Marken, men de tabte dem igjen. Derpaa blev hele Lunden gjennemsøgt, men uden at de fandt noget Spor af den Forsvundne, hvorefter de begave sig op paa Gaarden, som blev ransaget fra Ende til anden, men alt forgjeves. Det gryede ad Morgen, og Niels Rosensparre sagde til Erik:

„Nu maa vi hvile lidt og styrke os, saa og vore Svende, med Mad og Drikke; men saa ride vi flux ud, saa mange vi ere, og gjennemsøge Skovene Øster paa ad Ring Sø til; thi er min Søsterlil, hvad jeg maa troe, bortført af Røvere, da ere de sikkert dragne den Vei for at fjæle sig i Tykningerne."

„Røvere?" gjentog Erik Stigsen og saae op med et mørkt Blik. „Nei, jeg frygter det, som værre er — hun sad jo paa Troldhøi, da Ellen forlod hende; hun er bjergtagen!"

„Forjag den djævelske Tanke," sagde Niels Rosensparre blegnende. „Pigen, som raabte, at Troldene havde taget hende, har indgivet Dig den. Drag Dig til Minde, hvad Ellen berettede, at Anna sad paa Høien uden Kaabe, og at hendes Smykker funklede i Aftensolen. Hvad er da rimeligere at troe, end at Stimænd, som have ligget skjulte i Krattet, have følt sig fristede ved Synet af de store Skatte, som hun bar paa sig, og have bortført hende for at plyndre hende? Give Gud og alle Hellige, at de ikke have dræbt hende, for at hun ikke skulde kunne vidne imod dem!"

Men nu fortalte Erik sin Svoger om den Vise, hans Hustru havde sunget for ham om Morgenen, inden de skiltes, og om hendes sære Bøn, at han vilde hjelpe hende, om hun skulde blive stedet i en slig Kvide, som den forvandlede Jomfru i Visen. Da blev Niels Rosensparre sært tilmode; men han slog Kors for sig, bad et Paternoster og fik saaledes Bugt med sin Angst.

„Den lange Faste forvirrer Din Hjerne og gjør Dig synsk," sagde han til Erik, „nu en Bid Brød og et Kruus Øl og saa i Sadlen og efter Ugjerningsmændene; rappe maa de være, om vi ei inden Aften hente dem ind!"

Erik taug saa og talte ikke for dennesinde mere om Troldene. De spiste og drak i Hast og droge saa Øster paa. Den ganske Dag færdedes de i Skoven og gjennemsøgte den paa Kryds og tværs lige til Ring Sø; og de forhørte sig i hver By, de kom igjennem, og udspurgte hver Mand og Kvinde, de mødte paa deres Vei, men Ingen havde seet Noget til Fru Anna eller fornummet til Røvere og Stimænd.

Da rede de om Aftenen Sønder paa til Skarhult for at melde Fader og Moder, hvilken stor og ufattelig Ulykke der var skeet. De kom først dertil ved Nattetide, men traf dog gamle Jep Rosensparre oppe og i Klæderne; det stærke Skin af Ilden i Kjelderrummet hjalp dem til at finde ham; han

gik der og syslede med sine Smeltedigler, thi han havde atter taget fat paa Guldmageriet og lignede i sin lange Kofte og sværtet som han var i Ansigtet af Sod, en Troldmand. Hans Søn ynkedes over ham og sagde:

„Mens I arbeider her i Eders Ansigts Sved for at samle Skatte, da har I mistet den bedste Skat, I nogen Tid eiede. Anna er forsvunden, enten nu Røverne have voldført hende, eller Troldene taget hende."

Da skreg den Gamle op og tabte af Forfærdelse den Ildrager, han havde i Haanden; men da han havde faaet Forklaring, slog han sig for Brystet og raabte:

„Straf for mine Synder, Straf for mine Synder, fordi jeg higede for meget efter denne Verdens Mammon!"

„Det siger I, ikke jeg," svarede Niels; „men brug nu Eders Vid og Lærdom, Fader, til at frelse Eders Datter!"

Da lyste den Gamles Øine af en sær Ild, og han sagde:

„Vi faae see, vi faae see! Er hun hos Troldene, da er jeg vel Mand for at udfrie hende af deres Magt!"

Saa løb han op i sit Brevkammer og gav sig til at granske i Bøger for at forvisse sig om, hvorledes Troldene rettest skulde besværges, indtil hans Hustru, Anna Grubbe, som var bleven vækket, kom farende, slog ham Bogen af Haanden og sagde til sin Søn og Erik, som raadvilde og modløse stode hos:

„Ere I galne? Hør ikke paa ham, som er fra Vid og Forstand og alle sine Dage har været det! Skam faae Du, Erik, som ikke har vogtet bedre paa Din Hustru, saa hun kunde løbe ubevogtet om og snappes bort af Stimænd! Findes skal hun, enten vi faae hende levende eller død! Flux ned i Borgestuen, Niels, væk Karlene, lad dem væbne sig og sadle Hestene og saa fort med Eder alle igjen! Rider til Naboerne og søger Hjelp! Det ganske Folk skal paa Benene, og ikke ville vi raste, før Landet er ransaget fra Kyst til Kyst!"

Niels gjorde, som hun bød; men det tog Tid, inden Folkene kom i Klæderne og vare rede til at drage ud. Omsider fik han dog Samling paa dem, og i Forening med Erik Stigsens Følge af Herrer og Svende fra Næs, udgjorde de en anseelig Skare; men ligesom Niels Rosensparre vilde bryde op, da manglede Erik Stigsen selv. En af Svendene meldte imidlertid, at han nylig var reden af Gaarden, og da Niels antog, at han blot var reden iforveien, tøvede han ikke med at bryde op.

Erik Stigsen havde imidlertid med Forsæt skilt sig fra de Andre og var ikke reden forud Øster paa, som Niels vilde, men Vester paa ad Ørtofte til; thi den Tanke havde i Løbet af Natten rodfæstet sig hos ham: Dette er Hevn af Gjertrud og hendes Slægt; de vide, hvor Anna er! Men han antog, at han lettest vilde faae Sandheden at vide, naar han alene fik Gjertrud i Tale, thi han mente, at han endnu havde stor Magt over hende. Var han kommen med sit store Følge af væbnede Mænd, da vilde han fundet Vindebroen opheiset, og Adgang til Gaarden vilde bleven ham negtet.

Han havde Lykken med sig; thi da han ved Solnedgang var kommen Ørtofte nær, saae han en Jomfru gaae alene i Lunden med en stor Buldogge efter sig, og saa vidste han, at det var Gjertrud, thi han kjendte Hunden saa godt, som sin egen. Dens skarpe Øre fornam strax Trinene af hans Hest, den foer rasende løs paa ham, men da den blev vaer, hvo det var, forvandlede dens Gjøen sig til Glædeshyl. Kort efter gik han ad en Skovsti ind i Tykningen ved Gjertruds Side, idet han førte sin Hest efter sig ved Tøilen. I hendes Øine stod Forundring at læse, og hendes Kinder blussede af Glæde over dette uventede Møde. Gjentagne Gange spurgte hun ham om hans Ærinde, men han gik mørk og stum ved hendes Side, indtil han pludselig greb hende i Armen og sagde:

„Hvor er Anna? Siig det, I veed det!"

Det kom som et Overfald, og hvor kjæk end Gjertrud var, forfærdedes hun dog ved hans Heftighed og rasende Blik.

„Erik," raabte hun blegnende og rev sig løs, „er I ved Eders Samling? Kommer I til mig for at faae at vide, hvor Eders Hustru er? Er hun rømmet?"

Hendes Forundring var saa aabenbar, at Erik strax skjønnede, at Gjertrud ingen Deel havde i den Ulykke, der var vederfaret ham. Han fattede sig da og gav hende Forklaring; men da hun hørte, at Fru Anna var sporløst forsvunden, maaskee kommen af Dage, da overgødes hendes Aasyn som af et Rosenskjær, og hendes mørke Øine funklede af Glæde. Erik blev det vaer, og hans Mistanke vaagnede paany.

„Jeg veed det," sagde han brat til hende, „at I har ønsket Ondt over min kjære Hustru og sagt: gid Troldene vilde tage hende!"

„Det forholder sig rigtigt," svarede hun kjækt; „tidt og ofte har jeg ønsket Eders Hustru død, I veed selv bedst af hvad Aarsag, men ingensinde bleve de Tanker til Gjerning, og er jeg da saa uskyldig i Annas Forsvinden som det Barn, der blev født igaar."

„Hvo veed," sagde Erik og saae paa hende med et mørkt Blik, „I kan være i Ledtog med de onde Aander, og da have Eders Ønsker og Forbandelser stor Magt."

Hendes Øine lyste af en sær Ild, da hun hørte den Tale, ikke fordi hun tiltroede sig slig Magt, thi hun havde aldrig befattet sig med Hexeri og var ukyndig i Trolddomskonster; men, snild som hun var, skjønnede hun strax, at nu havde hun et Middel til at vinde hans Fortrolighed og faae Magt over hans Hjerte.

„Ikke er jeg en Troldkvinde," svarede hun, „Gud frie mig for at kaldes saa; men er det tænkeligt, at den onde Aand, der foer i mig, da jeg blev nidkjær paa Anna, dog har havt

Magt til at skade hende, da maa vel og de gode Aander, naar jeg paakalder dem, kunne hjelpe Eder tilrette i denne Kvide. Nu skal jeg vise Eder, hvor kjær I er mig; jeg vil gjøre, hvad jeg formaaer til, at Eders Hustru bliver gjenfunden."

Hun førte ham op paa Gaarden, hvor hun saae sit Snit til først at tale med sine Forældre i Eenrum, og da gamle Truid og Fru Ingeborg kom tilsyne, modtoge de Erik med stor Venlighed og Deeltagelse og tilbød ham at følge ham til Næs med deres Datter og være ham til Hjelp og Trøst. Han tog med Tak mod deres Tilbud, og de droge da den næste Morgen alle til hans Hjem. Der forefandt de Annas Fader, gamle Jep Rosensparre, som havde i Sinde for Alvor at prøve sin Konst paa Troldene. Gjertrud slog sig til ham, de holdt hver Dag Raad, kloge Koner bleve hentede og al Slags Manen og Trolddomsgalskab øvet, men alle deres Besværgelser viste sig frugtesløse. Troldhøien forblev lukket, og der kom ingen Fru Anna for Dagen.

Gjertrud hyklede stor Sorg derover, i Virkeligheden frygtede hun kun for, at Erik Stigsen skulde opgive Evret, og Følgen da blive, at hun og hendes Forældre maatte forlade Næs og drage hjem. De havde alt sat sig fast hos ham og tiltaget sig stor Myndighed i hans Huus, hvorfor Gjertrud begyndte at haabe, det vilde ende med, at hans Hjerte vilde vende sig til hende, saa at hun kunde blive hans anden Hustru; men Ulykken var, at al deres Tale jo dreiede sig om den forsvundne Anna, og al deres Tragten gik ud paa at gjenfinde hende. Hun forsøgte derfor at henvende hans Tanker paa andre Ting, bad ham ride ud med sig paa Jagt og lege Boldtspil med hende lige som i gamle Dage; men da alle hendes Bestræbelser forbleve frugtesløse, og hun ikke kunde faae Bugt med hans Tungsind, saa tænkte hun: han er forhexet, og Trolddommen stikker i Annas Handske, som

han stedse bærer ved sit Bryst. Hun besluttede da at lokke den fra ham og haabede, at naar hun først havde den, saa vilde hans Hu følge med Handsken og fæste sig til hende. Hun sagde derfor til ham, at naar han vilde overlade hende Handsken, saa vilde hun gjøre et sidste Forsøg paa at faae hans Hustru af Troldenes Magt, eller dog i det Mindste faae Vished om hendes Skjebne og erfare, om hun var bjergtagen eller kommen af Dage.

Nødig skilte han sig ved sin Skat, men da hun gav ham Løfte paa, at han i hvert Fald skulde faae den tilbage, overlod han hende den. Hun lovede ham, at hun samme Nat vilde gjøre Forsøget, men paa hvad Viis maatte Ingen vide, thi saa vilde det mislykkes. Den næste Morgen, da de efter Aftale mødtes i en Løvhytte i Abildgaarden, fandt han hende bleg og i stor Forfærdelse. Hun foregav, at hun om Natten havde været ved Troldhøi med Handsken og udtalt de Trylleord, som de kloge Koner havde lært hende, og som efter deres Mening kunde oplukke Høien. Dette var vel ikke skeet, men der havde lydt et stort Bulder fra Høien og en Røst, som sagde: „Anna Jepsdatter er ikke her; Stimænd have plyndret og ombragt hende; hendes Lig ligger i —“ men Stedet, som blev nævnet, havde hun ikke faaet at høre; thi den stærke Svovldunst, som udstrømmede fra Høien, havde i det Samme berøvet hende Bevidstheden. Først da Dagen gryede, var hun vaagnet, liggende i Græsset og ganske vaad af Natteduggen, og da opdagede hun til sin Forskrækkelse, at Handsken var borte.

Mens hun sagde dette, laae Handsken ved hendes Hjerte, og hun følte det banke imod den. Han troede paa Sandheden af hendes Beretning, men hendes Haab, at Handsken vilde drage hans Hu til hende, gik ikke strax i Opfyldelse, og imidlertid skete der Noget, som gjorde en Ende paa alle hendes Planer og udrev Erik Stigsen af hendes Vold. Hans

Broder Oluf, som havde været bortreist til Sjælland, kom nemlig uventet hjem, og det var Rygtet om hans Broder-Kones Forsvinden, der havde ført ham tilbage til Næs før Tiden. Nu fik Piben en anden Lyd; thi da han erfoer, hvilket Kogleri der var blevet drevet paa Næs, og han blev vaer, hvorledes Gjertrud tumlede med hans halv afsindige Broder, saa blev han heftig forbittret paa hende, og uagtet han tidligere havde ønsket Erik hende til Hustru, saa skiftede han nu, forarget ved hendes Skamløshed, ganske Sind og vidste at mage det saa, at Truid, hans Hustru og Gjertrud maatte forlade Næs og drage tilbage til deres Hjem.

Kort efter indtraf Niels Rosensparre med Svendene, og han bragte ingen Trøst. Han havde gjennemstreifet det ganske Land, men ikke fundet noget Spor af den forsvundne. Oluf mente da, at hun maatte betragtes som død, men Erik vilde Intet høre derom, hans Tungsind tog til og daglig saaes han at sidde paa Troldhøi og gruble. Da søgte Oluf Raad hos Præsten i Næs, og den Guds Mand erklærede, at dette maatte være en Straf for hans Synder. Hvis det ikke blev bedre med ham, eller Fru Anna ikke kom for en Dag, naar Aaret var udrundet, da burde Erik gjøre en Pilegrimsfart til det hellige Land for at hente Afiad og vorde karsk.

Derpaa gik Erik omsider ind. Da Aarsdagen efter hans Hustrus Forsvinden var oprunden, beskikkede han sit Huus, gav Oluf Bestyrelsen af sine Eiendomme og begav sig med et lidet Følge af sine troeste Svende paa Reisen. Han blev borte i tre Aar, og da de i den Tid ikke fik nogen Efterretning fra ham, begyndte Oluf at frygte, at der var tilstødt ham en Ulykke paa Reisen; men omsider meldte Rygtet om hans Tilbagekomst, og kort efter viste han sig atter paa Næs og blev hjertelig modtagen af sin Broder. Denne mærkede snart, at Pilegrimsfarten fuldstændig havde

helbredet den Sindssyge; han var igjen bleven den Gamle, munter og livsglad, han nævnede aldrig sin forsvundne Hustru og gik ikke mere til Troldhøi. Tvertimod talede han om at tage sig en ny Hustru, men da Oluf fornam, at Broderen atter begyndte at vende sin Hu til Gjertrud, der endnu var ledig og ugift, og at han allerede nogle Gange havde været paa Ørtofte, saa tog han ham for og fraraadede ham indstændigt at indlade sig med en Jomfru, der havde viist sig saa skamløs og trædsk.

Det vilde dog neppe lykkedes ham at frie Broderen ud af Gjertruds Garn, hvis der ikke paa denne Tid var kommen en ung, fager Jomfru der til Egnen. Det var Ellen Torkelsdatter Brahe fra Mygdal; hun var med sine Forældre i Besøg hos Rønnoverne paa Ellinge. Oluf førte sin Broder derhen, og Forsøget lykkedes. Erik fattede Kjærlighed til den unge Jomfru, og en saa fager og rig Mand, som han, beilede naturligviis ikke forgjeves. Snart rygtedes det, at hun var ham lovet, og at Trolovelsen om kort Tid skulde fuldbyrdes paa Ellinge. Alle gode Mænd og Kvinder i flere Miles Omkreds bleve budne til Gildet, og Claus Rønnov lod heller ikke sin Budsvend ride Ørtofte forbi, thi Truid Hasse var i Slægt med Braherne, saa at en Forbigaaelse vilde været en stor Fornærmelse. Dog ventede han et Afslag, paa Grund af det, der tidligere var foregaaet mellem Erik og Gjertrud, men, til hans og Alles Forundring, modtoge baade de Gamle og Gjertrud selv Indbydelsen.

Det var en stor og prægtig Forsamling, der paa den berammede Dag havde indfundet sig i Rønnovernes Huus, og den gjestfrie Vert havde Intet sparet, for at Gildet kunde gjøre ham Ære. Der var stor Overflod af Mad og Drikke, rigelig med Opvartning af Dug- og Kjeldersvende og Spille-

mænd, for at Dandsen om Aftenen kunde gaae lystigt; men dog var Stemningen blandt Gjesterne noget trykket.

„Vi fortænke ikke Erik Stigsen i," sagde en af dem, „at han efter fire Aars Ventetid vil tage sig en anden Hustru, men det huer mig dog ikke, at han ingen Vished har for, at Fru Anna er død."

Mens Mændene talede om det Gaadefulde ved hendes sporløse Forsvinden, og de Fleste vare af den Mening, at hun maatte være bleven voldført af Røvere og dræbt, hviskede Kvinderne om det Samme, og en af dem sagde:

„Hvad om nu Anna dog var i Live, og hun traadte ind ad Døren midt under Trolovelseshandlingen?"

De andre Kvinder lode et dæmpet Udraab høre og sagde, at dette var en skræksom Tanke; de vilde ikke for Alt i Verden være i Ellen Brahes Sted og tage en Mand til Ægte, hvis første Hustru var forsvunden, Gud eller Djævelen maatte vide hvorledes. Hun havde da i intet Tilfælde faaet en christelig Begravelse og kunde gaae igjen og kyse Livet af den Jomfru, der havde vovet at indtage hendes Plads.

Kun Gjertrud forholdt sig taus og tog ingen Deel i Samtalen. Stolt var hun at see til, som hun stod der i sit bedste Smykke; hun overgik alle de andre Jomfruer, ogsaa Ellen Brahe, i Fagerhed, og de henrundne fire Aar havde intet Skaar gjort i hendes Skjønhed. Hendes Øine søgte nu og da Erik Stigsen; men han undgik hende og saae stedse til den modsatte Side, naar hun nærmede sig ham. Oluf iagttog hende og blev ilde tilmode ved at see paa hende; thi i hendes frække Aasyn med de funklende Øine og de tæt sammenpressede Læber stod kun Ondskab og Spot at læse, og det tyktes ham, at hendes Nærværelse var som en ilde Spaadom. Hele Forsamlingen var da i en urolig og ophidset Stemning og Spændingen stor, da Trolovelsescerémonien omsider begyndte.

Der herskede den dybeste Taushed, mens Præsten talede, man vilde kunne hørt en Naal falde. Alles Øine vare fæstede paa Erik Stigsen, og de bleve vaer, at hans Aasyn var saare blegt, og at hans Haand skjelvede, da han skulde til at bytte Ring med sin Trolovede; men det kom ikke dertil, thi just som dette skulde gaae for sig, da lød der en Røst i Hallen, som raabte:

„Erik, Erik, kom og hjelp mig!"

Saa ganske var Klangen af denne Røst Fru Annas blide Stemme lig, at den hele Forsamling blev greben af Forfærdelse; men Erik Stigsen selv tabte Trolovelsesringen og faldt bevidstløs om paa Gulvet som ramt af et Slag. Der opstod nu den største Forvirring, Alle trængte sig om den Bevidstløse og hans Fæstemø, der med et Skrig havde kastet sig over ham, thi hun troede, at han var død; men de af Kvinderne, som nogenlunde havde bevaret Fatningen, gave sig nu til at behandle Erik Stigsen med passende Lægemidler, som gjorde saa god Virkning, af han snart gjenvandt Bevidstheden og sine Lemmers Brug; men hans Aasyn var dødblegt og hans Blik stirrende. Han stod iblandt dem som en Støtte, og da Ellen Brahe nærmede sig ham, stødte han hende fra sig med Afsky, og raabte, at han ikke kjendte hende, og Intet vilde have med hende at skaffe. Alle Forsøg paa at formaae ham til at lade Trolovelsen fuldbyrde, vare forgjeves; tilsidst løb han af Hallen, steg paa sin Hest og red derfra, som om et Spøgelse var i Hælene paa ham.

Men strax da han havde fjernet sig, kom det til et heftigt Optrin i Hallen, hvor Oluf Stigsen fremstod og lydeligt udtalte for den hele Forsamling sin Mening, som var, at det ingenlunde kunde være nogen Røst fra Aandeverdenen, de havde hørt, men at en af de Tilstedeværende maatte have paataget sig Fru Annas Røst, og at her var drevet et

nedrigt Rænkespil for at forpurre Trolovelsen, og idet han sagde dette, fæstede han sit Blik paa Gjertrud og hendes Broder Knud, hvorfor den Sidste strax foer op og spurgte hidsigt, om han muligt sigtede til ham eller hans Søster? Hvorpaa Oluf paa Stand greb Gjertrud i Armen og sagde: „Her staaer den lede Hex, som har gjort det! Røsten kom fra den Krog af Hallen, hvor hun stod."

Da blev Gjertrud blussende rød, derpaa dødbleg, og Mælet forgik hende; men hendes Broder og hendes Frænder brugte desto bedre Mund, og der opstod et heftigt Skjænderi mellem dem paa den ene Side, Oluf Stigsen og Ellen Brahes Frænder paa den anden. Tilsidst trak nogle af dem deres Værger, og det vilde være kommet til Blodsudgydelse, hvis ikke Claus Rønnov havde lagt sig imellem og erklæret, at han ikke vilde taale Sligt i sit Huus, og at de, om de vilde afgjøre den Strid med blanke Vaaben, da maatte fjerne sig fra hans Enemærker. De stak da atter deres Sværd i Skederne, og de fleste af Gjesterne brøde nu op for at drage hver til sit; men Oluf Stigsen og Knud Hasse skiltes i stor Forbittrelse, og Knuds sidste Ord til Oluf var, at han snart skulde høre fra ham. De fleste af Gjesterne stode dog paa Oluf Stigsens Side og bleve, især da de havde faaet nærmere Forklaring om Gjertruds hele Forhold til Erik, af samme Mening som han, at Gjertrud paa en eller anden Maade havde spillet dem dette Puds, uagtet de ikke kunde bevise hende det over.

Saaledes forholdt det sig da ogsaa; men først mange Aar derefter, paa sit Dødsleie, tilstod hun, at hun var den Skyldige. Hun var under Trolovelsesceremonien gaaet ind i et Sidekammer, hvorfra der gik et Talerør til Hallen; igjennem dette havde hun, efterlignende Fru Annas Røst, raabt de skjebnesvangre Ord, som berøvede Erik Stigsen hans Forstand; men hendes Frænder troede dengang, at hun var

uskyldig, og Ingen havde bemærket hendes kortvarige Fraværelse, mens hun udførte sin Niddingsdaad, saa at de maatte troe, at den af Oluf Stigsen reiste Beskyldning var greben ud af Luften. De stevnede ham da til Thinge, og han maatte der tage sine Ord i sig igjen og erlægge en Bøde; men Gjertrud var ingenlunde tilfreds med denne Opreisning; thi den helede ikke det Skaar, hendes Ære havde faaet; allevegne var hun ilde seet og blev skyet af hendes Standsfæller, hvorfor hun eggede sin Broder til at tage en mere virksom Hevn. Her kom den Omstændighed hende til Hjelp, at han selv havde havt et godt Øie til Ellen Brahe og været paa Nippet til at frie, da Erik Stigsen kom ham i Forkjøbet, hvorfor han bar Nag baade til ham og hans Broder.

Mens Gjertrud saaledes rugede over Hevnplaner, levede Oluf Stigsen et sørgeligt Liv paa Næs med sin sindssvage Broder. Vistnok var Erik stille i al sin Færd og teede sig ingenlunde som en gal Mand, men han var nedsunken i det dybeste Tungsind og troede fuldt og fast, at hans forsvundne Hustru var bjergtagen, sad i Troldhøi og ventede paa, at han skulde komme og befrie hende. Alt, hvad hans Broder fandt paa, for at faae denne Tanke ud af hans Hoved, viste sig at være frugtesløst. Han vandrede nu atter hver Dag til Troldhøi og sad der grublende i timevis, eller han gik i Lunden og stirrede paa Fuglene, som om han ventede i en af dem at finde sin forvandlede Hustru; men da dette tog mere og mere Overhaand, begyndte Oluf at frygte, at det vilde tage en Ende med Forskrækkelse, og derfor lod han ham stadig bevogte eller holdt selv Øie med ham.

Saaledes fulgte han en Morgenstund ubemærket efter ham, da han gik sin sædvanlige Gang ned gjennem Lunden til Troldhøi. Han havde just seet ham stige op paa

Høien og gav sig til at gaae frem og tilbage mellem Træerne, idet han nu og da saae op til Høien og blev vaer, at Erik stod der som en Støtte med krydslagte Arme og stirrede hen for sig, da det raslede i Løvet bag ved ham, og da han vendte sig om, stod Gjertruds Broder, Knud, for ham.

Det mørke Blik, der funklede ham imøde fra Knud Hasses Øine, viste ham strax, at hans Fjende kom i en ond Hensigt, hvorfor han lagde Haanden paa sit Sværdfæste og ikke gav ham anden Velkomsthilsen end et Blik, der var lige saa fast som funklende. Det blev Knud, der talede først.

„Du griber til Dit Sværdfæste," sagde han barsk, men roligt og koldt, „og ved Sancte Oluf, Du skal faae Brug for det! Dog er jeg ingen Stimand; ti Gange for een kunde jeg have faldet over Dig med mine Svende og gjort det af med Dig, thi jeg har været her før i Dag; men see, jeg lod mine Svende forblive ved Borgeleddet og staaer nu her alene for Dig, at vi paa lige Vilkaar kunne udfegte vor Dyst og saalunde opgjøre vort Regnskab."

„Ikke begriber jeg den Tale," svarede Oluf Stigsen; „hvad Regnskab er nu os imellem? Det blev opgjort sidst paa Thinge, skulde jeg mene. Der fik Din Søster al ønskelig Opreisning, og maa være tilfreds, om da ellers hendes Samvittighed godkjender Rettens Dom; men hvor faae vi Opreisning for vor store Ulykke og vort Forliis? See op til Høien! Der staaer min stakkels Broder, besat af en ond Aand og er nu kun som en Skygge af et Menneske."

„Løn som forskyldt," udbrød Knud Hasse, „han vakte Elskov i min Søsters Hjerte og bedrog hende! Han vandt derpaa fra mig den Jomfru, jeg selv havde kjær, og som nu af Rædsel over det, der skete paa Ellinge, har fattet Afsky for Ægteskab og hverken vil vide af mig eller af nogen

Mand; men dog er det Dig, der fornemmelig har været os imod, thi det var Dig, som fordrev Gjertrud og vore Forældre fra Næs og førte Erik til Ellen."

„Jeg gjorde saa," svarede Oluf, idet han drog sit Sværd, „og nu skal jeg fordrive Dig her fra, Du, som kommer og krænker mig paa min egen Grund — tag den!"

Han foer ind paa Knud Hasse som et Lyn, men denne havde i samme Nu draget sit Sværd og afbødede Stødet. Han var langt Oluf Stigsens Overmand baade i Styrke og Vaabenfærdighed, hvorfor han snart trængte ham af Krattet og ud paa den aabne Plads ved Troldhøi, hvor han næsten havde overvundet ham, da der hørtes et høit Raab. En Mand med et draget Sværd kastede sig imellem dem og huggede til begge Sider som en Rasende. I samme Nu, som de gjenkjendte ham og saae, at det var Erik, havde han givet sin Broder en Skramme og løb saa i Knud Hasses Sværd. Det gik gjennem hans Hjerte; han faldt, idet han raabte: „Anna, nu kommer jeg!" og opgav kort efter Aanden.

Forfærdede og stumme, glemmende alt Fjendskab, stode Oluf og Knud og stirrede paa det afsjælede Legeme, da de hørte en Hests Hovslag, en Jomfru kom farende med flyvende Lok af Lunden, og de saae, at det var Gjertrud.

„Jeg red efter Dig for at see, om Du holdt Dit Ord som en Mand," raabte hun til Knud, idet hun sprang af sin Ganger; men da hun blev vaer, at det var Erik, der laae, taug hun brat, slog op med Haanden og blev staaende med Blikket heftet paa den Dødes fortrukne Aasyn.

„Jeg dræbte ham ei," sagde Knud med dæmpet Røst; „jeg fegtede med Oluf, da han kom farende af Troldhøi, hvor han stod, og rendte i mit Sværd."

Gjertrud kastede et sky Blik til Høien, som om hun fryg-

tede, at Fru Anna vilde træde ud af den og kræve hende til Regnskab, og sagde saa:

„Loddet traf dog den Rette; han, der ligger, var Aarsag til al min Kvide. Forbandet være han! Jeg var hans Nar i levende Live, men vil ikke være det efter hans Død."

Saa steg hun atter til Hest og jog derfra, fulgt af Knud og hans Svende. Hun holdt, hvad hun havde lovet i Dødens Nærværelse, gjenvandt sit Livsmod, viste sig atter i Verden, fik alle onde Rygter blandt hendes Standsfæller til at forstumme og blev en rig og mægtig Mands Hustru. Saa levede hun i mange Aar i Herlighed og Glæde, og først i sin sidste Stund angrede hun den Gjerning, som havde berøvet Erik Stigsen Forstanden og var bleven Aarsagen til hans Død.

Men Almuen tænkte det Værste om hende og gav hende endogsaa Skyld for det, hun ikke havde nogen Deel i. Den bevarede den milde og gode Fru Anna i kjærlig Erindring, og saaledes fik hendes Minde, uagtet hun selv levede saa kort, dog et langt Liv. Der gik mange Sagn om hendes gaadefulde Forsvinden, men de fleste af dem fortælle, at hun er bjergtagen og endnu den Dag idag sidder i Troldhøi og venter paa den Befrielse, som aldrig kan blive hende til Deel, fordi hendes Hjertes Ven mistede Livet, uden at det lykkedes ham at komme hende til Hjelp, mens han var oven Jorden. Aarsagen til, at de onde Anslag mod hende lykkedes, og at hun kom i de Underjordiskes Vold, skulde da være den, at hun uforsigtigt nærmede sig Troldhøi, forinden hun havde holdt sin Kirkegang. Nogle paastaae, at de Julenat have seet Troldhøi staae paa Guldstøtter, og Fru Anna dandse derinde med Troldene og deres Kvinder. Hun har kun Handske paa den ene Haand og vender stedse sit Hoved og seer ud i den mørke Nat, som om hun speidede efter sin Gemal.

Hvor Anna Rosensparre er bleven af, og hvorledes hun kom af Dage, det har man aldrig faaet at vide, og det vil forblive en Hemmelighed til Dommedag. For saa vidt har Sagnet Ret, naar det lader hende leve i Troldhøi og dandse der med de Underjordiske, indtil Domsbasunen lyder.

LAURITS VESTENIE

Det var en blæsende og kold Novemberdag i det Herrens Aar 1425. Nordostvinden susede, bebudende tidlig Frost, gjennem Gudenaa-Dalen, ruskede i de stive Tjørnebuske i Krattet mellem Tvilum Banker, opførte en Runddands gjennem Hulveiene med de visne Blade, splittede en Flok skrigende Krager ad, som vilde prøve Kræfter med den og søgte over ad Søby til, krusede Gudenaaes blanke Vande og foer hylende hen over gamle Tvilum Klosters Tage, saa de svære Egebjelker sukkede derved, og Vindfløiens Jernstang paa Kirketaarnet bøiede sig som et Rør.

Dog var der Ly paa sine Steder mellem de høie Banker, og paa et saadant luunt Sted saaes en lille Flok væbnede Svende, førende Armbrøster, Sværd, Spyd og Stænger, nogle Drenge med et Kobbel Sporhunde og en Mand og to Kvinder til Hest i sluttet Trop, som om de holdt Raad. Da der var Fred og ingen Fjender i denne Egn af Landet, maatte det være Jagten, der havde lokket Selskabet ud; men dog trodsede det ikke det barske Veir af Lyst; thi det Bytte, Jægerne efterstræbte, var Graamanden, den graadige Ulv, som den foregaaende Nat havde hærjet Faarefolden paa Søbygaard.

Fru Margrethe Stigsdatter Munk, Thomas Vestenies Efterleverske, som havde denne Gaard inde, var altid rede til at værge for sin Eiendom og hevne den Skade, hun led,

enten Tyvene og Røverne gik paa To, eller de løb paa Fire. Saa var hun da, trods det barske Veir, strax i den aarle Morgenstund reden ud med alt sit Mandskab og ledsaget af sin Søn Laurits og sin unge Frænke, Jomfru Dorothea Ulfeld, der var fader- og moderløs og levede hos hende, for at jage Ulvene, men hidtil forgjeves.

Fru Margrethe holdt midt i Flokken; hun sad overskrævs paa Hesten som en Mand, men den side Foerværks Kaabe skjulte dog sømmeligt hendes Lemmer. Hun var en kraftigt bygget Kvinde, endnu i sine bedste Aar. Hendes Ansigtstræk vare storslaaede og skarpe, og der var ingen andre Roser paa hendes brune Kinder end dem, den barske Vind havde fremkaldt. Den sorte Kaabehætte og det hvide nedhængende Hovedklæde omsluttede hendes strenge Aasyn som en Ramme og gjorde det ikke blidere.

Et lifligere Syn frembød sig under den anden, lyseblaae Kaabehætte, hvor man saae Jomfru Dorotheas friske, blussende Kinder, kjække, blaae Øine og lyse, silkebløde Haarlokker titte frem. Hun red paa Kvindevis og sad i en Tværsaddel.

„Ilde gik det med den Jagt hidindtil," udbrød Fru Margrethe og lod sin dybe Røst høre, idet hun talede Svendene til. „Hvi trykke I Eder saa og kunne ikke faae Hundene frem? Ere I rædde eller kuldskjære?"

„Det gik, som jeg forudsagde," svarede Fru Margrethes Søn; „ilde er det at jage i sligt stormende Veir og dertil ganske unyttigt, mens hvirvlende Blade og flyvende Sand blænde Synet, og man neppe evner at høre for den susende Vind."

Laurits Vestenie sagde dette tvært og med drævende Røst. En høi, sværlemmet og skulderbred Yngling var han, men hans lyse, melkeblaae Øine saae op med et sløvt Blik. Hans røde, stride Haar, som Vinden havde gjort end mere

kruset, og hans blege Ansigtsfarve vanheldede ham, uagtet hans Træk ikke vare uskjønne. Skjødesløst sad han i Saddelen; hans Stilling tydede paa Ladhed, saa han frembød intet lysteligt Syn, og hverken den kostbare Foerværks Kappe eller den skjønne, fjedersmykkede Hat bødede synderligt derpaa.

Et hvast Blik skjød ud under den sorte Kaabehætte, lig et Lyn fra en mørk Sky, og et medlidende Smiil foer over det friske, ungdommelige Aasyn, som dølgede sig under den blaae.

„Jeg veed det, Laurits," svarede Fru Margrethe, „at Du har Ovnkrogen og Bænkedynen kjær, og at Din Hu stedse staaer til Ølkanden og Brædtspillet. Ikke var Du draget ud med i Dag, havde ikke Dorothea beskæmmet Dig, da hun bød sig til. Rid da til Huse og stræk der Din dovne Krop hos gamle Eggert; han raadede ogsaa fra, som han stedse gjør, naar det gjelder at vove sin Pelts; men vi Andre, vi ville fare fort med den Jagt og ikke helme, før hver Busk er randsaget herfra og til Veierslev."

Laurits Vestenie blev blussende rød, men han gav intet Gjensvar; dog tydede en Ild, der pludseligt tændtes i hans Øine, og et Træk om hans Læber paa, at der muligt alligevel boede nogen Manddom i ham. Uden at afvente sin Moders Befaling førte han Svendene til det nærmeste Krat, som de omringede og stode nu med spændte Armbrøster og fremstrakte Spyd, mens de løsslupne Hunde foer ind mellem Buskene.

Fru Margrethe holdt stille og saae efter sin Søn.

„Saa fik vi ham dog i Trit," sagde hun til Jomfru Dorothea.

„Han er vel ikke ræd," svarede denne, „blot lad og bly som en ung Jomfru."

„Nu," sagde Fru Margrethe med et eget Smiil, „det kan

muligt blive godt for Noget og gjøre Livet mindre brydsomt for Dig, om Du da har sat Din Hu til Laurits og vil være hans Hustru."

Dorothea hverken rødmede eller slog sine Øine mod Jorden; hun saae blot tankefuldt hen for sig, som hun overveiede den Sag. Hun forstod heelt vel Meningen af Fru Margrethes Ord; thi det var vitterligt nok, at denne myndige Kvinde i sin svagsindede Ægtefælles Levetid ganske havde staaet for Styret, ligesom hun nu havde Magten over sin Søn; men under de Vilkaar at ægte den aandssvage Laurits Vestenie, det turde muligviis blive det Samme som at komme under Moderens Regimente. Dorothea Ulfeld foretrak imidlertid at ægte en Mand, der var Karl for sin Hat, og til hvem hun kunde sætte sin Lid, saa han i Sandhed blev hendes Husbond og Værn. Det var dog Slægtens Ønske paa begge Sider, at der skulde blive et Par af Laurits og hende, og hun havde fra først af havt god Villie til at give sig hen til ham; men hans Ladhed, tvære Væsen og uhøviske Sæder havde stødt hende bort. Og dog tydede Et og Andet paa, at han havde hende kjær. Mon han ventede, at hun skulde beile til ham?

Klokkerne i Tvilum Klosterkirke ringede just nu til Bøn. Baade Fru Margrethe og hendes unge Frænke korsede sig; men den Første saae dog strax efter over til Klosteret med et hadsk Blik. Ihukommende de mange Stridigheder og Skjeltrætter, hun i en Aarrække havde havt med dette Klosters Forstander, Kannikeprovsten Hr. Thorkild, men især dog med hans Kapellan, Præsten Hr. Peder, som var Sjælen i dette Broderskab, udbrød hun:

„Onde Naboer ere disse Klostermænd, Dorothea! De prise Gud med deres Tunger, men tjene dog Satan, gridske som de ere efter Gods og Guld. Strenge Tider disse; thi

først kræve de ublue Munke Offer og Tiende, og hvad de levne, det tage de graadige Ulve."

I det Samme gjøede Hundene rasende henne i Krattet, og Svendene udstødte et høit Raab. Fru Margrethe og Jomfru Dorothea rede hastigt derhen; men de fik ikke at see, hvad de havde ventet. Der kom ingen Ulv ud af Krattet, men en Mand; han havde Kniv i Beltet, Armbrøst paa Skulderen og bar en Hare i sin Haand; han efterfulgtes af en Dreng med to Sporhunde, som havde et glubsk Udseende og bleve førte i en Læderrem.

Fru Margrethe kjendte Manden, Drengen og Hundene saa godt som sine egne. Det var Mads Skytte, en Lægbroder fra Tvilum Kloster, og det var ikke første Gang, han havde jaget paa hendes Grund. Det forholdt sig imidlertid saaledes, at Klosteret vilde tilegne sig de Kratlodder, paa hvilke de befandt sig. Hr. Peder fornemmelig paastod, at de var en Gave, skjenket til Tvilum Kloster af en af Thomas Vestenies Forfædre for deraf at stifte en Sjælemesse, og i lang Tid havde Fru Margrethe, og før hende hendes Husbonde, ført Sag for Retten med Klosteret derom.

„Ei, Mads," udbrød hun, da Skytten var bleven ført frem for hende, „er nu Hr. Thorkild vorden lysten efter mine Harer og vil ikke nøies med sine egne?"

Mads undte ikke Fru Margrethe saa meget som en Hilsen og svarede trodsigt:

„Hr. Thorkild bød mig at jage her; han formener, at dette er Klostrets Grund."

„Der melder Du os stort Nyt," svarede Fru Margrethe med rynkede Bryn. „Har Du mon Laasebrevet i Din Fikke? Hr. Thorkild, han bliver ikke tyk af Intet, og Hr. Peder vorder aldrig mæt. Den Hare skal ikke pryde de Kannikers Bord og formere deres Synderegister. Dagligen krænker Hr. Thorkild ved sit Vellevnet den hellige Ivos Regel og ender

vel med at æde sig ned i Helvede. Giv den Hare hid paa Stand!"

„Ikke gjør jeg det," svarede Mads Skytte uforsagt; „da vilde jeg faae stor Utak, naar jeg kommer til Huse; og raader jeg Eder, Margrethe Stigsdatter, ikke at staae den reenlivede Hr. Thorkild imod i den Sag. Betænk vel, hvad I maaer, og hvor langt Eders Magt rækker, naar det gjelder den hellige Kirke og Guds Tjener, ham, om hvem I nys talte bespottelige Ord, det Gud forlade Eder! Vel er jeg ikkun en Lægbroder og ringe Klostertjener; men vide skal I dog, at lader I mig ikke gaae uhindret herfra, da krænker I i mig det ganske hellige Broderskab paa Tvilum."

„Ei, Mads," udbrød Fru Margrethes Gaardfoged, Niels, som var Svendenes Fører, „Du er vel skaaren for Tungebaandet i Dag og taler, som havde Du lært at prædike hos Hr. Peder!"

„Jeg skal nu stoppe Munden paa den Karl," raabte Fru Margrethe og løftede sin Haand truende. „Griber ham flux og binder hans Hænder paa hans Ryg!"

Niels og Svendene lod sig ikke det sige to Gange; de kastede sig over Mads, men han værgede tappert for sig, thi han var en stærk og modig Karl; og da hans Hunde saae, at der blev lagt Haand paa ham, sled de sig løs, sprang rasende ind paa hans Angribere og bed sig fast i deres Klæder, medens i samme Øieblik et Par af Fru Margrethes Hunde gjøende foer ind mellem de Kæmpende.

I vild Forvirring tumlede nu Mennesker og Dyr sig mellem hverandre, og Bankerne gave Gjenlyd af Raab, Eder og Hundeglam; men Kampen fik snart Ende; thi Overmagten var Mads og hans flirbenede Venner for stor. Snart stod Mads der, berøvet sine Vaaben og sin Hare, bagbunden og med et blodigt og forrevent Ansigt; hans Hunde laae blødende og rallende i Græsset, gjennemborede af

Svendenes Spyd; men Hundedrengen havde salveret sig og var forsvunden i Krattet.

„Ilde gjorde I der, Moder," sagde Laurits, da Alt var forbi; „vi ville komme til at undgjelde derfor!"

„Ei hvad," svarede Fru Margrethe med et Hovedkast; „lad see først, om Sortkapperne derovre tør gjøre mig Noget for dette, al den Stund jeg ved at indfange denne Løbeskytte, som stjæler mit Vildt, kun bruger min gode Ret. Koldt Jern om Haand og Fod," vedblev hun med et barskt Smiil, idet hun vendte sig til Mads, „og nogle Fastedage i det mørke Hul, de ville, saa haaber jeg, og lære Dig større Høviskhed herefter, at Du ikke bruger Trudselsord mod frie Mænd og Kvinder."

Dorothea Ulfeld havde seet paa Kampen med blussende Kinder og et spændt Blik, men uden Spor af Skræk i sit smukke Ansigt, snarere som om hun følte sig fængslet af et mærkeligt Skuespil. Dog viste det sig, at hendes Hjerte havde Rum for bedre Følelser, thi hun sagde nu til Fru Margrethe:

„Vær ei Mads for haard! Han gjorde kun, som hans Herre bød, og har ingen Skyld. Det var en Lyst at see, saa mandigt han værgede for sig."

„Det, han nu dobbelt maa bøde for," svarede Fru Margrethe koldt og fast; „men nu ville vil ride ad Hjemmet til med vor Fange. Graamanden slap derfra, men dog gjorde vi et godt Bytte, og den Jagt blev ikke omsonst." —

Medens dette gik for sig mellem Tvilum Banker, sad de hellige Mænd, Augustinerbrødrene, nok saa luunt ved Spisebordet i Refektoriet ovre paa Klostret og langede til Grødfadet. Det var opbyggeligt at see, med hvilken Alvor og Iver de udførte den vigtige Forretning: at pleie deres Legemer. Sunde og velnærede saae de Alle ud, som Mænd, der for længe siden vare komne ud over alle aandelige Anfeg-

telser, som kunde forstyrre deres Madro. Dette forhindrede dem dog ikke i, naar de overhovedet røgtede deres Kald, som var at prædike, da at lægge paa Folkets Skuldre de Byrder, de selv ikke gad bære, og tale strenge Ord om Bod og Faste; men hvad de sjeldent forsømte, det var at læse Sjælemesser, sælge Aflad og Helgenbeen og kræve Tiende. At de trivedes, og Klostret blomstrede, det var jo den bedste Borgen for deres Skriftebørns Frelse, og naar Bønderne blot hørte Klokkerne i Tvilum Kloster flittigt ringe og turde troe, at Klosterbrødrene bad ivrigt for Sjælene, baade de Afdødes og de Levendes, saa mente de deres Salighedssag vel forvaret.

Kannikeprovsten, Hr. Thorkild, var en værdig Forstander for dette Broderskab; thi hans svære Legeme kunde neppe rummes i den brede Hyndestol, i hvilken han sad for Bordenden. Hans fyldige Ansigt blussede af Velvære, men havde et godlidende Udtryk. Han var ogsaa en god Huusbonde for Klosterbønderne, mere lempelig, end de verdslige Jorddrotter mod deres Undergivne, og da han tillige rundeligt uddelte Aflad, var han yndet i Omegnen. Præsten Hr. Peder derimod, som sad ved hans Side, var mere frygtet end elsket. Han var en høi, knokkelstærk og skulderbred Mand, som ragede op over alle de Andre, havde en barsk Mine og en vældig Røst. Han var vel ogsaa den Eneste af dem Alle, hos hvem Aanden holdt Kjødet Stangen. Han prædikede med Iver, var forfaren i at mane Gjenfærd ned og havde meer end een Gang viist, at han var stærkere end Fanden og kunde kyse ham i et Musehul. Hans Anseelse var da nærved at fordunkle hans Foresattes; men Begge vare de i Bøndernes Øine saare hellige Mænd, og bleve det ikke mindre, fordi Hr. Peder var en gridsk Offerkræver, og Hr. Thorkild var nær ved at kvæles i sit eget Fedt.

Høstsolens Straaler skinnede nu og da, naar de forbiilende Skyer tillode det, ind gjennem de buede Vinduers smaa Glasruder og legede paa Munkenes kronragede Isser og paa deres hvide Korskjorter, som tildeels dækkedes af de sorte Kapper. Der hørtes ingen anden Lyd i Hallen end den af de skrabende Træskeer, som havde naaet Bunden i Grødfadene, da Døren til Refektoriet sprang op med et Brag, og Hundedrengen styrtede ind.

„De have grebet Mads," raabte han, „og stunget Pasop og Flink til Døde med deres Spyd!". og saa stak han i at græde.

„Hvo i Guds og alle Helliges Navne har gjort det?" udbrød Hr. Peder, som stedse var den Første til at tage Ordet, medens Hr. Thorkild gloede paa Drengen med opspilede Øjne.

„Niels af Søbygaard og hans Karle," svarede Drengen, „men Fru Margrethe voldte det, og var hun selv hos."

„Den lede Kvind'!" raabte Hr. Peder harmfnysende; men Hr. Thorkild havde nu gjenvundet sit Mæle, kaldte Drengen hen til sig, beroligede ham og fik nu en nogenlunde forstaaelig Beretning om, hvad der var skeet.

„Hvilken ond og fortrædelig Verden vi leve og færdes i!" sagde saa Hr. Thorkild og rokkede paa sin Hynde: „Hans Naade, Kongen, har formeent mig, som en mindre Mand, at holde saa stort et Tal Hunde som Nicolaus i Øm; og bruger jeg endda min Jagtret med Maade; men dog under man mig ikke en stakkels Hare!"

„I seer Sagen forkeert an, Hr. Thorkild!" udbrød Hr. Peder. „Det gjelder ikke her Jagtret og en ussel Hare, men selve den Grund, paa hvilken den blev nedlagt. Fru Margrethe har derved klarligen viist, at hun, enddog hun er blevet underrettet og varet ad af mig, dog vil tilegne sig Krat-

lodderne, og er dette da *sacrilegium**) og bør straffes med Ban."

„Dog ville vi fare med Lempe," svarede Hr. Thorkild. „Løsgiver hun snarest Mads og giver Bøde, da faaer det vel gaae for den Gang."

Men Hundedrengen var forbittret over sine bedste Venners, Hundenes Død. Han var vistnok ikke ved at leve i Klostret bleven meget klog paa Himmerige, men desto mere paa Helvede og en Banstraales Magt; og da han oprigtigt ønskede at see Fru Margrethe blandt de Fordømte, saa viste han en Snedighed og Dristighed, som ingen af Klosterbrødrene havde tiltroet et saa ringe Væsen som ham, idet han raabte:

„Hun sagde og, Hr. Thorkild, at I krænker den hellige Ivos Regel og vil ende med at æde Eder ned i Helvede!"

Da blev den værdige Mands Ansigt purpurrødt af Harme, og han saae ud, som om han skulde kvæles.

„Guds Kors," udbrød han omsider med dirrende Røst, „har hun saa groveligt forhaanet mig, og i min Person dette hellige Broderskab og den christne Kirke, da skal, om hun ikke viser sig bodfærdig, Kirkens haardeste Straf ramme hendes syndige Hoved!"

Dog forglemte han ikke, at Fru Margrethe var kommen af de Munkers stolte Æt og havde mægtige Venner, medens han selv kun var en ufri Almuesmands Søn, hvorfor han først prøvede med det Gode og næste Dag sendte en af Klosterbrødrene til Søbygaard og forlangte Mads Skytte udleveret; men da denne hans Udsending blev afviist med Haan, saa blev Banstraalen holdt rede og lagt i Hr. Peders Haand.

Han besluttede dog at oppebie gunstig Leilighed, for at

*) Kirkerov.

Straffen kunde blive exekveret saa eftertrykkeligt og krænkende for den stolte Frue paa Søbygaard som muligt, og han behøvede ikke at vente længe.

Fru Margrethe var nemlig saa ubekymret, at hun ikke undlod som sædvanligt næste Søndag at age til Søby Kirke for at høre Messen. Rank og stolt sad hun paa Agehynden i sin Karm med Dorothea Ulfeld ved sin Side. Da Veiret nu var mildt, vare de røde Spærlagen, som hang ned fra Vognhimlen, trukne til Side, saa Menigheden, som var forsamlet udenfor Kirken og ventede paa, at Gudstjenesten skulde begynde, kunde see den stolte Frue, som sad der kneisende i sin Fløiels Kjortel og prydet med sine dyreste Smykker. Hun lignede en Krigsmand, der gaaer i Slaget iført sin bedste Pynt; thi hun maatte vente sig, at det vilde komme til et Ordskifte mellem hende og den myndige Hr. Peder, hvis Sindelag mod hende aldrig havde været godt, og hendes Bedrift paa Jagten mellem Tvilum Banker kunde ikke have gjort det mildere; men dog var hun langt fra at tænke sig Muligheden af det, der, som vi snart skulle see, virkelig skete.

Jomfru Dorothea sad, frisk og yndefuld, ved hendes Side, som den liflige Vaar hos den barske Vinter, og mangen Ungersvend, som saae hende, ønskede sig i den hvide Fjeders Sted, der hang ned fra hendes Baret og kyssede hendes Kind, hver Gang Vognen rystede paa den ujevne Vei. Der var nemlig ikke blot Bønder til Stede, men ogsaa gode Mænd og Kvinder, af Slægterne Fasti, Udson og flere, som boede der i Nabolauget. Ved Karmens Side red Laurits Vestenie i sin bedste Puds, og fire væbnede Svende til Hest sluttede Toget.

Fru Margrethe var alt med Jomfru Dorothea stegen ud af Karmen og nærmede sig nu, ledsaget af Laurits og nogle Frænder og Venner, Kirkedøren, da Hr. Peders anseelige

Skikkelse viste sig i Døraabningen, og bag ham en Skare Kanniker, Kordrenge og Lægbrødre fra Klostret, hvis Nærværelse i Søby Kirke maatte vække Forundring.

Hr. Peder slog Kors for sig, løftede derpaa den høire Haand truende og sagde med sin stærke Røst:

„Ikke et Skridt videre, Margrethe Stigsdatter! Du, som har forgrebet Dig paa vort Klosters Tjener og dets Eiendom og talt bespottelige Ord om vort hellige Samfunds Hoved og Forstander, den hæderlige og høiværdige Mand Hr. Thorkild, Guds og den hellige Faders Tjener, Du er ikke værdig til at indtræde i Herrens Huus; ikke skulle de hellige Ord og Lovsange lyde i Dine Øren, før Du har gjort Bod paa Dine Knæe. End have vi Intet fornummet til, at Du angrer Din Brøde, eftersom —"

„Brøde!" raabte Fru Margrethe, idet hendes Øine skøde Lyn, og hendes Aasyn blussede af Forbittrelse. „Hvilken er min Brøde? Mon at jeg lod gribe og lægge i Jern en Tyv, som stjal mit Vildt? Tal hellere om Eders egen Brøde, I, som ville rane Eders Naboers Gods og agte Lov og Ret ringe! Klage vil jeg føre over Eder og Eders Makkerskab paa Thinge, saa og hos hans Naade, Hr. Ulrik i Aars, om I ikke afstaaer fra Eders formastelige Forsæt at formene mig Adgangen til Guds-Huus."

Som en rivende Strøm kom disse Ord, og Hr. Peders Forsøg paa at standse dem var forgjeves; men nu raabte han:

„Viig herfra, Du ugudelige og forhærdede Kvinde! Stig i Din Karm og ag tilbage til Din Gaard, som er en Uretfærdighedens Bolig, ellers vil noget Værre times Dig!"

„Laurits," raabte Fru Margrethe med skingrende Røst, „kald Svendene hid, fald an og driv denne onde og forstokkede Munk af Døren, at vi kunne komme ind."

Men Laurits rørte sig ikke af Pletten, og hendes Tilraab

til hendes Venner om at staae hende bi gjorde heller ikke nogen Virkning. Da blev hun som ude af sig selv, gav sig til at skjelde og rase mod dem Alle og truede ad Hr. Peder med sin knyttede Haand, indtil endelig Præsten lod sin mægtige Røst lyde, og det, hun nu fik at høre, gjorde hende stum.

„Ikke vil jeg nu skaane Dig længer," raabte han, „men lade Kirkens Anathema falde paa Dit syndige Hoved. Forbandet være Du i Huset og paa Ageren, paa hvert Sted, Du staaer, sidder, eller ligger! Forbandet være Du ved Æden og Drikken, ved Soven og Vaagen! Forbandet være Du fra Isse til Fodsaal! Gud slaae Dig med Hunger, Armod, Feber, Frost og Hede! Han slaae Dig med Blindhed, saa Du maa famle ved Middag, som Andre ved Midnat, og lade Jorden tilsidst sluge Dig, saa Du farer levende til Helvede; det skee, Amen!"

Der herskede Dødsstilhed blandt Mængden, da Hr. Peder taug, og Forfærdelse stod skrevet i hvert Aasyn. Vistnok tænkte de Fleste, at Præsten havde misbrugt sin Myndighed ved at lyse Kirkens store Ban over Fru Margrethe, hvorved hun ganske udstødtes af det christelige Samfund. Hr. Thorkilds Mening havde kun været at sætte hende i den mindre Ban, som udelukkede hende fra Kirken og Sakramenternes Brug, indtil hun havde gjort Bod; men hendes Trudsel med Vold havde ægget Hr. Peder til denne Yderlighed. Dog, enten denne kunde forsvare, hvad han havde gjort, eller ikke, saa var Forbandelsen nu engang udtalt og udøvede paa Tilhørerne sin frygtelige Magt. Alle vege de bort, som om Fru Margrethe nu var en Pestbefængt, og ingen Andre end hendes Søn og Dorothea bleve staaende i hendes Nærhed.

Hendes Øine vare endnu heftede paa Præstens Aasyn, og hun vedblev at stirre paa ham i nogle Øieblikke, mens en

askegraa Bleghed lagde sig over hendes barske Træk. Da løftede hun sin høire Haand og sagde med sin dybe Røst, heelt sagte, men dog bleve hendes Ord hørte af Alle:

„Præst, dette skal vorde hevnet!"

Saa gik hun langsomt til sin Karm, steg i den med Dorothea Ulfeld, hvis Kinder vare blege af Skræk, og agede tilbage til Hjemmet, ledsaget af sin Søn og sine Svende. —

I Hallen paa Søbygaard, der sad gamle Eggert Vestenie, hendes hensovede Mands Broder, ved Kaminen, svøbt i sin Paltsrok, og varmede sine valne Hænder ved Ilden. Da hans Broderkone og de Andre traadte ind ad Døren, saae han forundret op og sagde:

„Hvad, ere I alt der? Det blev en kort Messe, den!"

Men nu berettede Fru Margrethe ham, hvad der var skeet, og da han hørte det, blev han i nogle Øieblikke stum; strøg saa sit hvide Skjæg og sagde:

„I vilde ikke høre mit Raad, Margrethe! Bedre, om I var bleven derfra!" —

Nu kom der onde Dage for Alle paa Søbygaard, thi Forbittrelsen og Tørsten efter Hevn lod ikke Fru Margrethe Ro, hverken Nat eller Dag, og mange haarde og spodske Ord maatte hendes Søn døie, fordi han Intet gjorde for at skaffe hende Opreisning.

„Ikke skulde man tænke," sagde hun en Dag til ham, „at den gjeve Mogens Munk, han, som vog Jep Muus, var Din Moders Farfader, og den stolte Kirsten Thott hendes Farmoder. Ak," føiede hun spodsk til, „havde jeg ikke født en Datter, men en Søn, da vilde vel denne Tort bleven hevnet og Pletten vadsket af mit Skjold!"

Laurits Vestenie bed sin Læbe tilblods, idet han stirrede paa sin Moder med et ildevarslende Blik; men han gav intet Gjensvar og gik brat af Stuen. Da sagde gamle Eggert til Fru Margrethe:

„Lad af med den Tale om Hevn! Kjender I ikke Eders Søn og veed ikke, at er han end tung i at tænke og seen til at handle, da gaaer det dog med ham, naar han faaer Luft, som med den brusende Flod, der skummer og river Alt med sig?“

„Ikke,“ svarede Laurits Vestenies Moder, „saae jeg hidindtil Prøver hos ham paa slig overvættes Kraft, uden i Drengestreger. En vantreven, feig Sjæl boer der i et stærkt Legeme.“

„Vogt Eder,“ gjensvarede Eggert Vestenie og løftede advarende sin Haand; „tidsnok kan I faae gjort en Manddraber af ham!“

„Manddraber?“ spurgte Fru Margrethe med et trædsk Smiil; „det sagde I og ikke jeg!“

Men da Laurits kom ud i Urtegaarden, hvor han søgte hen for i den friske Luft at svale sit hede Blod og gruble over det Ord af hans Moder, at hende var blot en Datter født og ingen Søn, da traf han der Dorothea Ulfeld. Hun havde iagttaget ham med Spænding fra den Dag af, da Banstraalen havde ramt hans Moders Hoved. Skulde hun troe gamle Eggert, der sagde, at der boede en Bersærk i Laurits Vestenie, eller hans Moder, der kaldte ham en Usselryg? Hans Færd havde hidtil givet den Sidste Ret i hendes haarde Dom, men i hans Blik læste hun nu og da Noget, der mindede hende om hans Farbroders Ord. Hun vidste dog, at det var en farlig Sag at sætte sig op mod Kirken, hvorfor hun ikke havde ophidset ham. Dernæst havde hun faaet ham mere kjær end forhen, paa Grund af det Taalmod, hvormed han bar de Forhaanelser, han daglig maatte lide af sin Moder, hvem han aldrig krænkede ved at gjøre Gjengjæld, og paa Grund af den Blidhed, hvormed han tillige i denne Trængselstid omgikkes hende. En Anelse opsteg hos hende om, at der dog boede en mandig Sjæl i Laurits

Vestenie trods hans ydre Sløvhed, og da hun var en forstandig Jomfru, gav hun ham et godt Raad.

„Laurits," sagde hun til ham med større Blidhed i Blik og Stemme, end hun hidtil havde lagt for Dagen imod ham, „det er paa Tiden, at I rører Eder; Eders Moder tør med Billighed vente dette af Eder, hendes eneste Søn."

„Hvad skal jeg da gjøre?" spurgte Laurits med et usikkert Blik.

„Saddel Eders Hest, rid Sønder paa til Hans Naade, Kongen, som jo kriges med Tydsken dernede i Lante Holsteen. Byd ham Eders Arm og Eders Værge til og nyt saa Leiligheden: før Klage over Hr. Peder og skaf Eders Moder Ret!"

Da lagde Laurits sin stærke Haand om den unge Jomfrues runde Arm, saa det værkede i den, og hun nær havde skreget af Smerte.

„Dorothea," sagde han og fæstede et brændende Blik paa hende; „har I mig kjær, og vil I vorde min?"

„Hvi klemmer I saa min Arm, og hvi seer I mig saa vildt an?" spurgte hun og sled sig løs.

„Forlad mig det," svarede han, „det skete af Elskov. Giv mig nu Svar strax."

„I Jesu Navn da," svarede hun med et Suk, „jeg vil sætte min Love til Eder og vorde Eders, men først maa I skaffe Eders Moder Opreisning og derved vise, at I er en Mand."

„Jeg vil gjøre det," svarede han med fast Røst. „Troer I ei, at jeg har min Moder kjær? Hellere maa Kirken og Paven i Rom forbande mig, end min egen Moder. I skal faae det at see!"

Der blev saa ikke talt flere Ord imellem dem, og Laurits sagde Intet til sin Moder; men den næste Morgen, da var han væk og havde taget to Svende med sig.

„Hvor kan Laurits være draget hen, og hvad har han for?“ spurgte Fru Margrethe Dorothea.

„Han er dragen Sønder paa til Hans Naade,“ svarede Dorothea med blussende Kind, for at klage Hr. Peder an og skaffe Eder Ret; han sagde igaar til mig, at han vilde gjøre saa.“

Fru Margrethe saae paa Dorothea med et forskende Blik, smilte derpaa haanligt og sagde:

„Havde han sagt det til mig, da vilde jeg svaret: Pyt, hvad maaer vel Kong Erik, den usselige Pommerinke?“ —

Men alt om Aftenen, da det led mod Sengetid, da hørte de Hestehove klappre paa Steenbroen og saae, at det var Laurits, der vendte tilbage.

„Ei,“ udbrød Fru Margrethe spodsk, da hun saae det, „Hans Naade maa være reden Laurits i Møde!“

„Mig aner intet Godt,“ sagde gamle Eggert og rystede paa sit Hoved.

Men der stod Laurits alt for dem i Hallen; sært lyste hans Blik, og han holdt sig stolt og rank som ingensinde før. Han gik hen til Fru Margrethe, tog hendes Haand, kyssede den høvisk og sagde:

„Nu er I hevnet, Fru Moder! Pletten er vadsket af Eders Skjold, og Guldbjelken skinner atter blank i det røde Felt.“

Forundrede stirrede de Alle paa ham; de gjenkjendte ikke i dette den fordums Laurits, han var bleven en heelt Anden.

„Søn, hvad har Du gjort?“ udbrød Fru Margrethe med usikker Røst, men med vild Glæde i sit Blik.

„Jeg vog ham,“ svarede Laurits, idet han drog Klingen af Balgen og holdt den op mod Lyset. „See, mit gode Sværd er end rødt af den Niddings Blod!“

Det blev tyst i Stuen, og Dorothea stirrede bleg og skrækslagen paa det blodstænkede Sværd.

„I Jesu Navn, hvor gik det til?“ spurgte gamle Eggert

med sin rustne Røst. „Du agtede Dig jo Sønden paa til Hans Naade."

„Jeg gjorde vel saa," svarede Laurits, idet han koldsindigt stak Sværdet i Balgen; „men Gud, eller Djævlen, kortede den Reise, hvad jeg ikke angrer paa. Hr. Peder kom imod mig ved Linaa med tyve Svende, thi ræd for sit Liv har han været fra den Dag af, da han saa haardeligt krænkede Eder, Moder! Der faldt haarde Ord, men da han tog paa at bande mig, som han havde bandet Eder, da drog jeg mit Sværd, og han drog sit, som han bar under sin Kutte; men strax rendte jeg min Klinge gjennem hans Liv, og han faldt af Saddelen og var død. Saa foer nogle af hans Svende paa os: men de Fleste af dem vare slagne med Rædsel, saa vi vandt en let Seir. Da sagde jeg til dem: sørg nu for Baare, fly ham smukt hjem i Klostret og siig: dette gjorde Laurits Vestenie for at hevne sin Moder! Saa vendte vi vore Heste og rede hid."

„Min hjertenskjære Søn," udbrød Fru Margrethe og omfavnede ham, „hav Tak for den Daad og forlad mig alle de haanske Ord, jeg talede, da jeg tvivlede om Din Manddom!"

„Dette vil jeg blot sige," svarede Laurits med et funklende Blik, „at og i min Faders Slægt var forhen gjeve Mænd; ikke tog jeg hele mit Mod i Arv efter Hr. Mogens og Fru Kirsten!"

„Ak, det voldte jeg," raabte Dorothea og brast i Graad, „jeg, som fik ham ud paa den Reise!"

„Lad det ikke angre Dig," svarede Fru Margrethe, „thi dette har gjort ham til en Mand og en rasker Helt."

„Dyrekjøbt Manddom, den!" udbrød gamle Eggert. „Du kortede Din Reise, Laurits; men nu staaer en længere for, og Fred er dertil en fager Stang; brydes hun, vil hun loddes igjen med Sølv!" —

Sandheden af disse Ord fik baade Laurits Vestenie og

hans Moder at fornemme; thi den korte Stunds søde Hevn blev kjøbt med aarelange Lidelser og stort Tab af Gods og Formue. Lehnsmanden sendte en væbnet Magt til Søbygaard for at gribe Laurits, og da Gaarden var aaben og ubefæstet, maatte han flye, ligge i Skove og Skjul, og tilsidst rømme af Landet. I tre Aar flakkede han om i fremmede Lande og var end ikke der alle Vegne sikker, saa han ofte blev stedet i Fare og led stor Nød, mens hans Moder sad hjemme og græmmede sig, og Dorothea Ulfeld græd sine Øine røde; thi de fik ikke mindste Tidende fra ham og troede ham tilsidst død.

Da brød han omsider over Tvert og drog hjem. Han ragede sin Hage glat, krøb i en Munkekutte, bandt et Reb om Livet, hængte en Rosenkrands ved Beltet, og saaledes formummet og tiggende sig frem vandrede han paa sin Fod mod Nord, indtil han en Aftenstund pludseligt i en Graabroders Skikkelse traadte ind i Hallen paa Søbygaard og forfærdede og frydede sin Moder og sin Hjertenskjær ved at give sig til Kjende.

Han favnede dem, og saae derpaa til Hyndestolen ved Ildstedet; den var tom; gamle Eggert var gaaet til sine Fædre, og han oplevede saaledes ikke at see Fredens dyre Stang loddet. De andre To vare oven Jorden, men Fru Margrethes Kind var furet af Sorgen, hendes Haar graanet og hendes Mod bøiet. Haardest var det dog at see paa Dorothea, hvor blege hendes Kinder vare blevne, og hvor hun havde skæmmet sig. Da sagde Laurits:

„Dette maa have en Ende!"

„Hvad nu?" spurgte hans Moder med et Suk; „Du er en fredløs Mand, og bliver Du her, da vil Du blive ihjelslagen som en Hund. Det voldte Hr. Peder, den Nidding! Gid hans sorte Sjæl længe maa brænde i Skjærsildens hedeste Lue!"

„Enten han sveder eller han fryser," sagde Laurits, „da fremmer det ikke min Sag."

„Bliv her," sagde Dorothea, idet Roserne atter sprang ud paa hendes Kinder; „jeg vil døe med Dig!"

„Tak, mit Hjerte!" svarede Laurits og tog hende i sin Favn. „Dog bedre, at vi leve med hinanden. Nu Intet mere om Skjærsild og Død! Jeg skal vide at bjerge mig; jeg vil vinde Freden, som jeg mistede den, med mit Sværd!"

De forstode ikke den Tale, og han gjorde dem ikke klogere ved nogen Forklaring; men han begjærede Mad og Drikke, aad og drak, var glad med dem til den mørke Nat og sov trygt til seent den næste Morgen.

Da han kom til Syne, da viste det sig, at han havde kastet Kutten og iført sig sine gamle Klæder, dem, hans Moder tro havde bevaret. Han nød sin Davre heelt sindigt, spændte saa Sværdet om sin Lænd, lod en Hest sadle og sagde:

„Jeg maa paa en Reise, men den bliver ikke lang. Snart skulle I see mig igjen og høre godt Nyt!"

Saa drog han af, de vidste ikke hvorhen; men da en Uge var gaaet, da kom han tilbage og fløitede en Vise, mens han red op paa Gaarden. Hans Moder og Dorothea stode ved Leddet og saae og hørte ham.

„Nu er Alt vel!" raabte Dorothea og klappede i sine Hænder.

„Din Taabe," sagde Fru Margrethe, „naar Laurits fløiter, da er han gram i Hu."

Saa gik de op paa Gaarden, bød ham Velkommen og stormede ind paa ham med Spørgsmaal; men han svarede ikke et Ord; begjærede derimod Mad og Drikke, og først da han havde stillet sin Hunger og sin Tørst, løstes hans Tungebaand.

„Ilde at holde lang Tale med en tom Mave," sagde han,

da Fru Margrethe paany frittede ham ud, „og Ord gjøre ofte værre end Hug. Jeg fangede Fred, Moder, men den blev kun lidet bedre end Døden."

„Af hvem fangede Du Fred, og hvor var Du?" spurgte Fru Margrethe og blussede op som i gamle Dage; „tal, saa jeg kan Dig forstaae!"

„Tidsnok vil Du det," svarede Laurits. „Jeg var hos Bispen i Aars; passede ham op, da han red gjennem Skoven, og havde kun en Smaadreng med sig, faldt over ham og holdt mit Sværd mod hans Bryst, dog med Fæstet foran, og sagde til ham: „Hr. Ulrik, giv mig Absolution, og intet Ondt skal vederfares Eder; men forholder I mig den, da vender jeg tænkelig Skarpen til. Gjenkjender I mig? Jeg er Laurits Vestenie, som vog Hr. Peder af Tvilum."

„Du er galen!" udbrød Fru Margrethe og løftede sine Hænder. „Gud forlade mig min Synd, som har gjort Dig fra et Lam til en Ulv!"

„Jeg er vel saa vorden et Utyske, lidt af baade Dele," sagde Laurits med et tungsindigt Smiil, „og Ulrik Stygge, han skjønnede det vel, al den Stund han tog Sagen koldsindigt og talede mig venligt, men dog fast til, saa jeg stak Sværdet i Balgen og red fredeligt ved hans Side; og da sagde han mig Vilkaarene."

„Hvilke bleve de?" spurgte Fru Margrethe hastigt.

„Min ganske Boeslod skulde det været, om jeg havde havt nogen," svarede Laurits, „men da blot Du, Moder, og ikke jeg, er Noget eiende, saa blev det Din halve Formue for Din Part, og at jeg drager til Rom og begjærer Absolution af Paven."

Da Dorothea hørte det, blev hun hvid om Kind.

„Drager Du atter bort og til Verdens anden Ende," udbrød hun med skjelvende Røst, „da ligger jeg i sorten Jord,

naar Du vender tilbage; de lange Venteaar, de stække mit Liv."

„Hør mit Gjensvar først," sagde Laurits tøvende; „jeg sagde, at nu havde jeg i trende samfulde Aar strippet om og var øm under Fodsaalen af den Reisen; spurgte saa, om jeg ikke kunde faae lempeligere Kaar?"

„Nu, hvad Svar gav han?" spurgte Fru Margrethe, da Laurits atter taug og saae til hende med et sky Blik.

„Ikkun det," sagde Laurits omsider, „ikkun det, gjensvarede Bispen, at Din Moder forsager Verden og begiver sig i Kloster."

Da saae Fru Margrethe paa sin Søn, som hun havde seet paa Hr. Peder, dengang han lyste hende i Ban, slog en Haanlatter op og foer ud af Stuen.

„Gud see i Naade til os," udbrød Dorothea, da Døren havde lukket sig efter Fru Margrethe, „det gjør hun ingensinde, og tør vi ei heller vente af hende."

„Lad hende beraade sig med sig selv," svarede Laurits, „og siig ydermere intet Ord til hende om den Sag! Hvad hun vil, det gjør hun af sin egen Villie, og ingen Engel og heller ingen Djævel mægter at rokke hende. Dog formener jeg, at hun kunde gjøre noget Værre end dette. Bedre for hende at forlige sig med Gud og Kirken og med Anseelse staae et Kloster for, end at leve her i Vanmagt og Græmmelse."

Af den Tale mærkede Dorothea, at Laurits ikke kunde tænke sig sin raadelystne Moder, som dertil var kommen af saa stor og mægtig en Æt, uden som Forstanderske for det Kloster, i hvilket hun indgav sig, og da hun hørte det, fattede hun Haab.

Det blev heller ikke skuffet. Vel gik Fru Margrethe i mange Dage stille om, var mut og saa taus som en Muur; men omsider kaldte hun sin Søn til sig og havde i Eenrum

en lang Samtale med ham. Hvad der blev talt imellem dem, fik Ingen at vide, men varmt gik det til, thi nu og da løde deres Røster saa høit og larmende, som om der havde været Fire og ikke To i Stuen.

Da dette var overstaaet, forkyndte Fru Margrethe sin Beslutning, at hun vilde give sig i Sebber Kloster, og hun satte den strax i Værk. Der tog det snart en sær Vending med hende, thi hun, der forhen havde været saa stolt og fos, blev nu ydmyg og bodfærdig, bar en Haarskjorte paa sit nøgne Legeme, hudflettede sin Ryg og plagede sig saa med Bod og Faste, at hun kom i stort Ry for Hellighed, og snart blev hun Klostrets Priorinde. Nu saae man det Særsyn, at hun, som før havde krigedes med Munke og Præster, blev Kirkens ivrigste Forsvarerske og overgik i Nidkjærhed langt sin hedenfarne Uven, Hr. Peder. Hendes Anger over hendes store Brøde, at hun havde voldet hans Død, var oprigtig, men hendes Forstand paa himmelske Ting blev lige saa ringe som hendes Offers; thi med hver Ager, hun lagde til Klostrets Gods, mente hun at fremme Guds Sag. Dog holdt hun god Orden i sit Kloster og øvede streng Tugt, saa at hun dog under Kirkens store Forfald og midt i Tidens aandelige Mørke skinnede som et Lys.

Hendes sidste verdslige Gjerning var at sætte Brudekronen paa Dorothea Ulfelds Hoved. Laurits Vestenie førte sin fagre Hustru hjem til Søbygaard, og da hun bragte ham stor Rigdom, fik han rigelig Erstatning for det Hul i hans Arv, som Bøden til Kirken havde foraarsaget. Han blev en raadsnild Mand, dog stedse sindig i sin Færd, nød stor Anseelse, kom i Rigens Raad og fik den gyldne Ridderkjæde om sin Hals.

„Du var vel ingensinde kommen saa vidt," sagde en Dag en af hans Venner til ham, „og var aldrig bleven den Mand,

Du er, havde Hr. Peder ikke bandet Din Moder, og Du ikke rendt dit Sværd gjennem hans Liv."

„Saamænd," gjensvarede Laurits betænksomt. „Dog tør jeg ikke prise denne min Gjerning, og mig tykkes nu, at Mindre burde kunne gjort det."

„Nu er Alt vel," sagde hans Hustru og slog Kors for sig, „al den Stund den Sjælemesse, vi have stiftet for Hr. Peder, maa være hans Sjæl til stor Lise og snarlig forhjelpe ham ind i Himmerige."

„Jeg haaber saa," gjensvarede Laurits. „Nu Moder beder for Hr. Peders Sjæl, da maa vel Gud og alle Hellige røres!" —

Saaledes blev al Brøst helet, og Fredens fagre Stang, som var bleven loddet med Sølv og signet med Messer og Bønner, den holdt nu for Laurits Vestenie, hans Hustru og hans Moder til deres Dødsdag.

ANNE PORS

En smuk, klar Foraarsaften i Aaret 1573, da Solen dalede bag Jyllands Kyst, var det heelt tyst paa Enggaard*). Det stærke Huus med dets raae Mure, der manglede enhver Prydelse, glødede i Aftenrøden og speilede sig i Borggravens blanke Vandflade som en gammel Kvinde, i hvis Aarer Livsmodet for et Øieblik blusser op og giver hendes rynkede Kinder jomfruelig Fagerhed. Overalt mellem de nys udsprungne Blade i den tætte Skov, der paa Landsiden omsluttede Gaarden, og til Egenes og Bøgenes graae Stammer trængte Solens Straaler ind og satte deres glødende Mærker der saa klart, som om de bleve indbrændte og aldrig kunde udslettes; og dog døde Glandsen snart hen, Dæmringen faldt paa, Skyggerne kom listende og stjal Aftensolens Kys fra den gamle Borgs Mure og den grønnende Skov. Den kolde Aftenvind kom i Følge med dem og susede gjennem det skjelvende Løv; dens Hvislen sagde: nu kommer Natten, og det er vor Tid at regjere!

En Drossel, det eneste levende Væsen, der syntes at glæde sig over Aftenens Skjønhed, lod just sin sidste Fløitetone høre, da Grenene paa Skovstien knagede, og en hvidhaaret, men endnu rank og kraftig Mand kom gaaende. Han var iført en grov, bruun Kjortel og bar en kort Daggert i

*) Gyldensteen i Fyen.

et Belte med en Sølvplade, i hvilket de Hviders Vaabenmærke, den syvoddede Stjerne, var indgravet.

Han standsede, tog sin høipullede og bredskyggede Filthat af, tørrede Sveden af sin Pande og saae over til Gaarden med et Udtryk af Forundring i sit veirslagne, rynkede Ansigt. Han blev nemlig vaer, at Vindebroen var opheiset, hvilket i denne Fredens Tid længe ikke var skeet, og han maatte vel vide Besked med Skik og Brug paa Enggaard; thi Manden var Gaardfogden, gamle Eggert Hendriksen, der havde tjent sin salig Herre, Otto Hvide, i næsten hele sin Levetid og nu var hans Efterleverskes, Enggaards Eierindes, Fru Sophie Daas betroede Tjener.

Han havde nu denne Aften intet Ærinde til sit Herskab, saa det kunde være ham lige meget, at Adgangen til Borgen var spærret, og han vilde ogsaa gaae videre til Ladegaarden, som laae uden for Borggraven, og hvor han havde sit Kammer, da han fik en ny Aarsag til Forundring.

Der lød Aarepladsk i Borggraven, og han saae den lille Baad, som pleiede at ligge paa Gaardsiden, sætte over; men i Baaden var kun en Kvinde. Nu lagde hun til, fortøiede Baaden, steg i Land, og han saae, hvem det var, unge Jomfru Karen Hvide, som levede hos sin svagelige Frænke, Fru Sophie, for at være hende til Selskab og Trøst.

Hun saae sig om, blev ham vaer og ilede flux hen til ham; et skjønt, men dog sært Syn, tænkte gamle Eggert; thi den unge Jomfrues klare blaae Øine lyste, halvt af Forbittrelse, halvt af Skræk, hendes gule Haar flagrede ned ad hendes Ryg, Pibekraven om hendes Hals var sønderreven, og paa hendes ene Kind saaes et rødt Mærke, som af et Slag.

„Gud see i Naade til os, Eggert!“ raabte hun med skjelvende Røst.

„Hvad er hændet, lille Karen?“ spurgte han; „er I stedet i nogen Nød, siden I flyer af Gaarde?“

Der gik en dødelig Bleghed over Jomfru Karens stolte, faste Træk; hun drog et dybt Suk og sagde:

„Kom! Følg mig i Lunden, der kunne vi usete pleie Raad!"

Hun løb foran, og han fulgte langsomt efter. Det kunde ikke forundre ham, at Catharine Hvide søgte Raad og Hjelp hos ham; thi han havde kjendt hende fra Barnsbeen af, først paa Rødkilde, hvor hun var født, og siden paa Hynderupgaard, hvor hun havde levet hos sin Farbroder, hans salig Herre, inden Fru Sophie Daa ved Arv efter sin Broder Jesper kom i Besiddelse af Enggaard. Eggert nærede stor Hengivenhed for Karen Hvide, der altid havde været ham huld og god, og den blev ikke mindre ved den Omstændighed, at hun var en fader- og moderløs Pige, hvem hans Huusbond havde beskyttet, og hun levede desuden i vanskelige Kaar paa Enggaard, hvor Fru Sophies Broderkone, Jørgen Daas Efterleverske, Fru Anne Pors, havde bidt sig fast og tilrevet sig Regimentet. Han vidste, at Karen Hvide og Anne Pors havde haft mere end een Tørn med hinanden.

Han formodede da, at det var noget af den Art, der var hændet, men blev dog overrasket, da Karen Hvide standsede paa en lille aaben Plads i Skoven, vendte sig mod ham og udbrød:

„Nu er det skeet, Eggert, som jeg alt i nogen Tid har frygtet. Anne Pors, den lede Kvind, har taget Din Frue med Vold og sat hende som Fange ind i Spegelborg. Jeg stred imod og havde et lidet Haandgemæng med Fru Anne; jeg fik en Kindhest og maatte vige for Overmagten."

Eggert stirrede bestyrtet paa hende og svarede ikke et Ord. Han forskrækkedes ved at høre om denne Voldsdaad, men tænkte tillige med Gru paa Spegelborg, et ilde berygtet, mørkt Kammer paa Gaarden, hvor en Jomfru en-

gang sagdes at være bleven indmuret, som det kaldtes, og hvor det hver Nat spøgede."

„Hvad tykkes Du, Eggert?" udbrød Karen Hvide og ruskede ham i Armen.

Men Eggert havde igjen fattet sig og lukket sig til. Han havde ikke for Intet i saa mange Aar tjent i de Stores Gaarde og vidste, hvor misligt det er for en Tjener at blande sig i Herskabets Stridigheder, især naar de vare af saa alvorlig Art. Hans tilvante Forsigtighed og Snuhed indgav ham hans Svar, som lød:

„Nu, nu; det kan ikke være gjort i nogen ond Hensigt; vi vide jo alle, at vor kjære stakkels Frue er en Kjende svagsindet og kunde gjøre en Ulykke paa sig selv."

„Skamme Dig maa Du," udbrød Karen Hvide i stor Harme og slap hans Arm: „vil Du lade Din stakkels Frue i Stikken, lige som Mads Kjeldersvend, Ole Portgjemmer og de andre Niddinge, der alle ere i Fru Annes Sold? Jeg havde troet Dig noget Større til, Eggert; men nu," vedblev hun, i det hun pegede paa Sølvpladen i hans Belte, „siger jeg, at Du uværdig bærer vor Slægts Skjoldmærke, det, der staaer præget i Sølv, og som Din salig Herre skjenked Dig, da Du var hans Livtjener; gaa ei mere og pral med det!"

„Ved min Helgens Ed," udbrød Eggert, idet hans rynkede Kinder farvedes røde, „I gjør mig storlig Uret; ingen Sinde var jeg til Fals!"

„Nu," sagde Karen Hvide heftigt, „da tag Karlene fra Ladegaarden, giv dem Værge, fald over Borgen og fri Din Frue af hendes Fængsel! Du veed dog, at det med hendes Galenskab er en sort Løgn; hun er skrøbelig og frygtagtig, men ved sin fulde Forstand."

Eggert saae med Forundring paa den unge Piges Aasyn, som blussede af høit Mod, og slog saa sine Øine mod Jorden for det funklende Blik, der hvilede paa ham. Gid hun var

en Mand, tænkte han; de Hviders stolte Blod flyder nu dovent og lunkent nok hos Mændene af Slægten, men see, nu blusser det op hos denne unge Jomfru, og skulde hendes Ord være som et Herrebud, jeg maatte lyde, da vilde jeg til ringe Gavn miste min Hals.

„Forivre Eder ikke, lille Karen," sagde han sindigt og fast. „Det skal I vide og maa I betænke, at saa vist jeg strax vilde være rede, som min Pligt er, at værge for mit Herskab og lade mit Liv for det, om saa skulde være, hvis Røvere og Stimænd vare faldne ind her paa Gaarden, saa vist maa jeg see mig vel fore, naar det gjelder min Frues Broderkone og hendes Slægt og Venner. Er dog Fru Annes Søn, Knud Jørgensen, min Frues fødte Værge og nærværende; det maa være gjort med hans Minde."

Karen Hvide skiftede Farve og sagde:

„Han hindrede det ikke, men jeg haaber til Gud, han gav dog ikke heller sit Minde dertil."

„Ja, det maa I bedst vide," svarede Eggert, idet et Smiil fik Rynkerne frem i hans barkede Ansigt. Det hed sig nemlig paa Gaarden, at Knud Daa og Karen Hvide vare gode Venner og med det Første skulde troloves og drikke Fæstensøl.

„Han kunde vel ei hindre det," sagde Karen Hvide i en usikker Tone; „med hans Moder staaer hans Frænde, Stig Pors, saa og hans Venner, Melchior Hvas og Hans Oldeland. Længe nok have nu de Niddinge, Gud bedre det, ligget her og jaget, drukket og dobblet. Anne Pors har, tænker jeg, budt dem hid, for at de med deres væbnede Svende skulde give hende Sikkerhed til at udføre den sorte Daad, som nu er skeet."

„Der seer I selv, Jomfru Karen," svarede Eggert og nikkede; „hvad vilde jeg med mine faa Karle, om de ellers

turde følge mig, hvorom jeg tvivler, formaae mod de Daaers og Porsers store Magt?"

„De ere ei flere end Du og Dine," sagde Karen Hvide hurtigt, „og nu for Tiden lidet farlige. De have suppet som Sviin den ganske Dag og ligge nu og sove Rusen ud paa deres Kamre; Stunden er beleilig, Eggert!"

Men Eggert rystede blot paa Hovedet og gjorde Mine til at gaae. Da greb Karen Hvide ham atter i Armen, holdt ham tilbage og sagde med Lidenskab:

„Svigt os ei i vor Nød! Her maa skaffes Hjelp! Før vil jeg lade mit Liv end see rolig paa dette; men jeg forstaaer; Du kjender ikke Sagens rette Beskaffenhed, den jeg nu vil gjøre Dig klog paa og ganske betroe mig til Dig. Fru Sophie skal med Vold tvinges Enggaard af og plat fordrives herfra."

„Mon?" spurgte Eggert i en tvivlende Tone. „De sige jo, at Fru Anne eller hendes Børn engang skulle tage Gaarden i Arv, dermed lade de sig vel nøie."

„Nei," svarede Karen Hvide, „nei, saa staaer Sagen ikke! Her er ikke Tale om Arv. Lige fra Din Huusbonds Død har Anne Pors forfulgt den Sag og jaget efter det Bytte, og alt for otte Aar siden fik hun Tag i det, eftersom Din Frue dengang gav hende Brev paa Gaarden. Det skulde være som en Handel, til Spotpriis kan Du vel forstaae, men dog saa, at Fru Sophie skulde have Gaarden til sin Død; men hun lever Anne Pors for længe, og saa er Fru Anne imens bleven klog paa, at slig Handel paa Fremtiden er ikke lovlig og kan omstødes, hvis Aarsag hun nu vil afnøde Fru Sophie et Følgebrev, efter hvilket denne strax skal vige Sædet og oplade Gaarden for Anne Pors; Brevet er alt opsat og færdigt; der fattes blot Fru Sophies Haand og Segl derunder; men hun har hidindtil standhaftigt vægret sig ved at besegle det Følgebrev, og derfor blev hun om-

sider i denne Aftenstund sat ind i Spegelborg at græmme sig i Mørke og lide Hunger, indtil hun giver sig."

„Dette er utænkelig grumt," udbrød gamle Eggert, „og havde jeg det ikke af Eders egen Mund, Jomfru Karen, da vilde jeg ikke troe det. Nu tør jeg dog ikke tvivle derom, men skjønner klarligen, at til at hjelpe her skal der større Mænd, end jeg er. Mit Raad til Eder er da dette, at hvis I veed om en Mand, der er mægtig nok til at binde an mod de Porser og Daaer, og som er min Frue god, da vend Eder til ham."

„Lettere det sagt end gjort," svarede Karen Hvide, idet hun saae grundende hen for sig; men da lysnede med Et hendes Blik, og hun sagde:

„Vidste jeg nu saadan Mand, vilde Du da være mit Bud og drage til ham?"

„Lad høre, hvo det er," svarede Eggert, „og om han er paa denne Ø, saa jeg kan række ham!"

„Erik Rud paa Sandholt," sagde Karen Hvide, „hvad tykkes Du om ham?"

„Ei," udbrød Eggert livligt og nikkede bifaldende; „en rasker Helt han; førte sine Karle drabelig i den svenske Krig til Lands og til Vands og vendte stedse Skarpen til; sidder Erik Knudsen jo og i Rigens Raad og maaer meget. Kan I formaae ham til at umage sig hid, da maa sikkerlig Anne Pors aabne Døren for Spegelborg og give Fru Sophie løs."

„Vi ville forsøge det," sagde Karen Hvide, „men kan Du slippe uhindret herfra?"

„Let nok det," svarede Eggert med et luunt Smiil; „vi have Ærinder nok ude i Landet. Jeg giver et for, gaaer til Fru Anne og taler hende til, som var hun mit Herskab, bøier ydmygelig Ryg for hende, da faaer jeg strax Orlov."

„Ret saa!" udbrød Karen Hvide og lod see det første

Smiil, som mærkeligt oplivede hendes stolte Træk. „Jeg skjønner, at Du er snild, Eggert, og end har Hovedet klart under de hvide Haar."

„Ja," svarede Eggert med en Viismands Mine, „man kommer længst her i Verden med List og Lempe og maa bruge lige Vaaben mod Skalke; men I maa give mig Brev med, eller Tegn paa, at I skikkede mig."

„Leiligheden er ikke god til at skrive," svarede Karen Hvide, „og det vilde blot holde Dig op at bie derpaa."

Hun drog en Ring af sin Finger og rakte ham den; i dens Safir var de Hviders Stjerne indgravet.

„Giv ham den," sagde hun, „og siig ham mundtligt Dit Ærinde; det vil, haaber jeg til Gud, gjøre Sagen klar."

„Vel," svarede Eggert, tog Ringen og stak den til sig; „i Morgen ved Middagstid skal jeg alt være nogle Mile Sønder paa."

„Tak have Du," sagde Karen og rakte ham sin hvide Haand; „jeg skal sørge for, at Din Troskab bliver lønnet. Gud Herren give Dig god Lykke paa Reisen og lad ikke Græsset groe under Din Hests Hove!"

Saa brød hun gjennem Buskene og forsvandt, mens han ad Skovstien fortsatte sin Gang til Ladegaarden.

Da Karen Hvide steg i Land ovre ved Gaarden, stod Anne Pors for hende. Karen blev bleg om Kind, og hendes Øine mørknedes, da hun saae sin Modstanders forhadte Skikkelse, tyk og plump, som den var, staae og brede sig ved Landgangsbroen. Hun holdt Haanden i Siden og stirrede paa Karen Hvide med et hvast Blik, der skød ud fra hendes lysegraae Øine under de buskede Øienbryn som et Lyn fra en truende Sky.

„Ei see, er Du der," udbrød hun med sin dybe, mandhaftige Røst og smilte spodsk; „jeg troede saa Skam, at Du

var undrendt og vilde løbe gjennem Landet til Rødkilde at klage mig an hos de Hvider!"

Karen havde hurtig fattet sig og svarede i en paataget forsagt Tone:

„Til hvad Nytte det? Men om jeg havde gjort det, da burde det ikke forundret Eder, saa haardt I har krænket mig og lagt Haand paa mig."

„Nu," sagde Anne Pors i den samme spodske Tone, „saa var Du vel blot lidt til Skovs at svale den Kind, jeg varmede, ha, ha! Der bliver nu intet mere af den Strippen, min Dukke, det kan Du forlade Dig til! Det sømmer sig ilde for en ung Jomfru, som Dig, at løbe gal i den grønne Skov. Jeg havde forglemt Baaden, men den Dag i Morgen lader jeg den lægge op. Fra nu af og indtil Sophie og jeg ere komne til Ende med denne Sag, og hun har tilstaaet mig, hvad ret og billigt er, skal Du forblive paa Dit Kammer bag Lukke og Slaa; men naar Sophie er bleven eens med mig, da kan hun og Du drage, hvorhen I ville."

Karen Hvides Kinder bleve lidt røde, og hun sagde:

„Gjør mig dog klog derpaa og siig mig, hvorlunde det, I begjærer af Faster, kan kaldes ret og billigt, er det end saare profitligt for Eder?"

„Jeg skal give Dig Svar, gjøres det end ikke nødigt," sagde Anne Pors, idet de fulgtes ad op til Taarnindgangen. „Har ikke Sophie forlængst solgt mig sin Gaard, og har jeg ikke betalt hende tusinde Daler forlods?"

Karen Hvide vidste det; men hun vidste ogsaa, at Pengene vare blevne Sophie Daa paanødte, at hun ikke trængte til dem, og at de laae urørte paa Kistebunden; dog beholdt Karen klogelig de Tanker for sig selv.

„Hørte man da Sligt før," vedblev Anne Port, „at En kjøber og faaer ikke Tingen, der er betalt for? En Tosse var jeg, at jeg gik ind paa slig Handel, thi nu vil Sophie snige

sig derfra og siger, at den er ugyldig, fordi Gaarden ikke strax fulgte Skjødet. Dog, nu skal den vorde gyldig og lovlig, al den Stund hun gav mig sit Ord og tog mine Penge. En uærlig Kvinde maa hun kaldes, om hun ikke nu oplader Gaarden for mig, hvem hun dog fra først af undte den. Saa er det og bedst; thi hun er jo svagsindet og evner ikke at staae for Styret; bliver bedraget af sine Tjenere og maa være mig Tak skyldig endda, at jeg tager den Byrde af hendes Skuldre."

„Nu," svarede Karen Hvide og tog sig atter en ydmyg Mine paa, „jeg saae ikke Sagen før paa den Viis; men muligviis har jeg feilet."

Anne Pors standsede og saae paa hende med et mistænksomt Blik; men da Karen saae heelt from ud, sagde Fru Anne med dæmpet Røst:

„Godt vilde det være, lille Karen, om Du vilde skjønne det, som er vel og klogt gjort af mig. Ikke vil det blive til Din Skade, om Du vorder Knuds Hustru, at Enggaard hører hans Moder til."

„Indlad mig til Faster," sagde Karen Hvide hurtigt „og jeg vil forsøge at tale hende til Rette."

Hendes Stemme lød usikker, og da Anne Pors fæstede sit skarpe Blik paa hende, skiftede hun Farve.

„Nei," svarede Fru Anne med et bredt Smiil, „Du pudser ikke mig, dertil er Du for grøn! Jeg maa have større Beviis paa Din Oprigtighed end glatte Ord. Har jeg dog nu seet Knud gaae og beile til Dig i Aar og Dag, og end kunde han ikke faae noget puurt, ærligt Svar af Dig. Nu, lige glad er jeg, enten Du bliver hans Hustru, eller ei; han kan faae rigere Brud, end Du er, det er sikkert og vist. Dog, han har nu engang forseet sig paa Dit glatte Ansigt, og vil Du tjene mig i denne Sag og tale Sophie til Rette, hvad Ingen formaaer som Du, da skal Du være mig velkommen

som Sønnekone; men staaer Du mig imod, eller bruger Kneb, da bliver jeg Din Fjende til min Dødsdag, og det Samme har jeg sagt til Knud, er han end mit eget Kjød og Blod. Gaae nu paa Dit Kammer, forbliv der og beraad Dig med Dig selv!"

Karen løb op ad Taarntrappen uden at svare et Ord; Anne Pors fulgte langsomt efter, og da Karen havde lukket Døren, hørte hun, at Slaaen blev skudt for.

Hun lagde sig paa Sengen uden at klæde sig af til Natten; hun var saa ophidset, at hun ikke ventede at faae Søvn i Øinene, og naar den alligevel et Øieblik kom over hende, blev hun vækket ved Lyden af Sophie Daas klagende Røst; thi Spegelborg var et Taarnkammer i samme Stokværk. Den ulykkelige Kvinde græd og jamrede sig, raabte paa Karen Hvide og nævnede Andre ved Navn, fornemmelig sin gamle troe Tjener, Eggert Hendriksen, som om hun ventede Befrielse af ham. Saa hørtes tunge Trin og Anne Pors'es dybe Røst; hun truede med en haardere Behandling, hvis Fangen ikke taug; men Omkvædet paa Visen nu og i de følgende Dage lød stedse eens — at der blot behøvedes et lille Ord til at aabne Fængslets Dør, men blev det ikke udtalt, saa skulde hun forblive i Spegelborg til sin Dødsdag og aldrig mere see Solen skinne.

Omsider blev der da stille, men Karen Hvide var nu bleven saa aarvaagen, at hun sprang op og tilbragte Resten af Natten vandrende frem og tilbage i Kammeret, idet hun nu og da dvælede ved Vinduet og stirrede ud i den stjerneklare Himmel, som om hun vilde spørge de blinkende Stjerner til Raads.

Hun tænkte paa Knud Daa og fornam, at endnu dvælede hendes Tanker kun altfor gjerne ved ham. Hans smukke, mandige Ydre havde fra først af draget hende til ham, men det havde nu og da viist sig, at det Indre ikke svarede der-

til, og derfor havde hun taget i Betænkning at knytte sin Skjebne til hans. Han lod sig stedse drage af sine Omgivelser og svaiede hid og did som et Rør. Han kunde tee sig høvisk blandt høviske Mænd og laae dog nu drukken og sov den Ruus ud, han havde hentet sig i Selskab med sin forvorpne Frænde, Stig Pors og hans elendige Fæller, Voldsmanden Melchior Hvas og den unge, frække Hans Oldeland. Naar hun talede ham til og formanede ham, da gav han hende gjerne Ret og havde skjønne Løfter paa rede Haand, men handlede dog stik imod dem, naar hans Moder eller Stig Pors havde havt ham for.

Endnu havde hun ikke truffet nogen Mand, hvem hun mente at kunne see op til og høiagte; thi i hendes fine Legeme boede en reen, stolt og mandig Sjæl. Hun havde derfor ogsaa slaaet af paa sine Krav til Livets Lykke og vilde vel ikke vraget Knud Daa, svag som han var, hvis han havde formaaet at slutte sig til hende og bøie sig under hendes Villie. En reen Stakkel var han dog ikke; han havde det dyriske Mod og var ikke bange for sit Skind; men hvis hun ikke kunde faae Hold paa ham, da vilde deres Samliv blive et Helvede under Anne Pors's Regimente.

Hun tænkte klart, som kun faa Piger i hendes Alder, og havde med sit varme Hjerte en Villie, der var nok saa stærk til det Gode, som Anne Pors's til det Onde. Hun kom da til en Beslutning og satte sig for at gjøre et sidste Forsøg paa at unddrage Knud Daa den onde Indflydelse, han var undergiven. Hun vilde endnu en Gang sætte ham paa Prøve, men hvis han svigtede, da vilde hun ganske bryde med ham og aldrig mere lytte til de søde Elskovsord, der flød saa let fra hans Læber.

Ved Daggry blev Skodden slaaet fra, og Sidsel, en af Fadebuurskvinderne, viste sit brede, godlidende Ansigt i den halv aabne Dør; hun var den eneste af Tyendekvin-

derne, som havde vovet i Smug at vise Fru Sophie nogen Medynk.

„Jeg taaler ei længer at høre paa min Frues Klager og Suk," sagde hun med dæmpet Røst. „Fru Anne sover end; kom herud, Jomfru Karen, gaae til Taarndøren og siig den sølle Kvinde et Trøstens Ord!"

Det lod Karen Hvide sig ikke sige to Gange; med et Spring var hun ude af Døren, ilede hen ad Flisegangen og satte sine Læber til Dørsprækken ved Spegelborg.

„Det er mig, Karen," sagde hun hurtig; „hvor lider I, hjerte Faster?"

„Ak," lød Sophie Daas blide Røst i en ynkværdig, klagende Tone, „jeg ræddes ved dette Mørke og lider Kulde; mit Leie er kun muggen Halm; ikke fik jeg Føde siden i Gaar ved Middagstid."

„Jeg skal skaffe Eder Mad," svarede Karen; „jeg vil sige det til Knud."

„Gud signe Dig, om Du vil!" sagde Sophie Daa med et Suk.

„Hold Stand, Faster," føiede Karen hurtigt til; „skriv ei under, vid at —"

Mere fik hun ikke sagt; thi der lød Fodtrin op ad Taarntrappen, saa hun hurtigt maatte løbe tilbage til sit Kammer. Som Sidsel skød Slaaen for efter hende, lød der en Mandsrøst, og Karen kunde høre, at det var Knuds.

„Hvad nu?" spurgte han. „Stænger Du for Jomfru Karens Dør?"

„Jeg gjør saa," svarede Sidsel; „hun er og en Fange; det er saa Eders Fru Moders Villie."

„Dette vil jeg ikke taale," udbrød Knud med uventet Fasthed. „Luk op og bed Jomfru Karen træde herud, om hun da er opstanden."

Et Øieblik efter stod Karen Hvide for ham. Havde han

ventet sig Tak, fordi han befriede hende, saa blev han skuffet.

„Man skulde for Sanden troe," sagde hun med løftet Hoved og et harmfuldt Blik, „at Enggaard var et Fangehul og Eders Moder Rigens Profos."

„Jeg vidste ikke derom," svarede Knud Daa hurtigt, „ellers vilde jeg forhindret det. Vredes I paa mig, som strax gav Eder fri?"

„Men det Andet," vedblev Karen Hvide uformildet, „det vidste I dog sikkert. Lad og den Dør aabne," føiede hun til og pegede paa Indgangen til Spegelborg, „og jeg vil sige, at I er en Mand!"

„Begjær af mig, hvad I vil, kun ikke det," svarede Knud Daa med et usikkert Blik. „Jeg kan ikke være min egen Moder gram og veed, hvad I snarest ønsker, at Faster skulde tages ud og min Moder sættes ind i Stedet."

Karen Hvides Øine sendte et Lynglimt, og hendes stolte Læber krusedes af et bifaldende Smiil.

„Dog," vedblev Knud, „I vil engang skjønne, at I dømmer Moder for haardt. Hun har Retten paa sin Side, og vil dog kun Fasters egen Gavn; et svagsindet Menneske er dog blot som et uvornt Barn; hun giver sig snart, og da har denne Nød en Ende."

„Om da ikke," faldt Karen ind, „Eders Moder, der vil Faster saa vel, forinden tager Livet af hende! Strækker Eders Fromhed og Lydighed som Eders Moders Søn sig saa vidt, at I vil lade Faster døe Hungersdøden?"

„Døe Hungersdøden?" udbrød Knud.

„Ja," svarede Karen; „hun fik ei Mad nu snart i et Døgn."

„Guds Blod, det maa være en Forglemmelse," sagde Knud og skiftede Farve.

„Nu," udbrød Karen og stampede med Foden i Gulv-

flisen, „da gjør den Forglemmelse god og skaf hende Føde paa Stand!“

„Det skal skee,“ svarede Knud og bød Sidsel, som endnu stod hos, at gaae ned i Fadeburet og hente Mad og Drikke.

Mens Sidsel var borte, gik Knud op og ned i Gangen i Taushed, mens Karen blev staaende og fulgte ham med Øinene. Han havde dog nu givet hende et Beviis paa, at han ikke var hjerteløs, og at hans Karakteersvaghed havde en Grændse; hun fattede atter Haab om at vinde ham og saae paa ham med mildere Øine. Smuk var han at see til, rank hans Holdning, hans Kinder havde Ungdommens Friskhed, og hans Øine vare saa klare, at Ingen skulde tænke, at han den foregaaende Aften havde ligget drukken under Bordet. Hans Klædning var pyntelig, hans Haar og Skjæg vel pleiet, og hans statelige Skikkelse mere egnet til at behage Kvinder med Skjønhedssands, end de fleste Mænds. Saa blussede Elskoven da en Gang endnu op i Karen Hvides Hjerte, og hun opeggedes desuden, maaske mere, end hun selv var sig bevidst, af sit Had til Anne Pors og sin Lyst til at føre Krigen over paa hendes egen Grund og slaae hende der; nok at hun, da Sidsel havde bragt Fru Sophie Æde og Drikke, og Knud atter med sin Nøgle havde lukket Fængslets Dør, gik hen til ham og sagde med sit meest indtagende Smiil og i en bønlig Tone:

„Knud, vil I forunde mig en Samtale i Eenrum?“

I det samme lød Fru Annes Stemme nede fra hendes Soverum.

„Hør,“ sagde Knud, „Fru Moder er vaagnet og vil snart være her; Leiligheden er ikke god.“

„Nei,“ svarede Karen raskt, „her i Huset er mange Lurere, og Væggene have Øren; gaae med mig til Skovs!“

„Til Skovs?“ udbrød han og sendte hende et forundret, men elskovsvarmt Blik. „Hjertens gjerne, om det lod sig

gjøre; men Vindebroen er end opheiset, saa vi kunne ei slippe usete herfra."

„Jeg veed Raad," svarede Karen; „kom og følg mig!"

Derpaa løb hun hurtigt ned ad Taarntrappen, og han fulgte efter. Hun gjorde Regning paa, at Baaden endnu ikke var bleven oplagt, og det slog til. De stege i den og naaede i faa Minutter den modsatte Bred, hvor de gik i Land og forsvandt under Træerne, inden Nogen fra Gaarden havde bemærket dem.

Karen standsede dog snart og vendte sig om for gjennem en Aabning mellem Træerne at kaste et Blik tilbage. Det gamle Huus glødede i Morgenrøden og tegnede sig smukt paa den grønne Skov; i det Fjerne blinkede Kattegats Bølger og viste sig Jyllands af Morgensolens første Straaler lysende Kyster; thi nu var Skyggernes Regimente forbi, og Droslen, som havde tiet ved deres Komme, lod nu atter sin friske, klare Stemme høre. Karen Hvide lyttede et Øieblik til dens Sang og udbrød derpaa med et Udtryk af næsten barnlig Glæde i sit straalende Blik:

„O, hvor lifligt er her ikke i den grønne Skov! Hvor drager jeg ikke her Veiret frit! See, Knud, hvor skjønt det gamle Huus lyser i Morgensolen — ak, hvor yndeligt vilde det ikke være at boe i det, raadede ikke Synd og Sorg bag dets Mure!"

Det stod at læse i Knud Daas Øine, at han ikke formaaede at hæve sig til den skjønne og rene Følelse, som havde grebet hans unge Ledsagerskes Hjerte. Han saae hverken paa Skoven eller paa Borgen, men paa hende, og han skjønnede i dette Øieblik mere, end nogensinde før, hvilken frisk og fager Jomfru hun var.

„Skoven er god at jage i," svarede han, idet hans brændende Blik hvilede paa hende; „i Huset lader der sig boe; skjønt er det ikke, men skjønt nok at eie! Nei, Jomfru Ka-

ren, det eneste Skjønne her i denne Morgenstund, det er Eders fagre Person!"

Hun blev lidt rød, gjorde et Kast med Hovedet og gik foran ham længere ind i Skoven. Da hun kom til en Vindfælle, tog hun Plads paa den, og han satte sig ved hendes Side.

„Nu ikke flere Elskovsord, Knud Jørgensen, hører I?" sagde hun, idet hun flyttede sig lidt fra ham, foldede Armene over sin Barm og saae paa ham med et fast Blik. „Vi skulle nu vexle Alvorsord med hinanden; ikke for at gantes med Eder har jeg søgt til Skovs. Jeg vil nu gaae til Værket og lade Eder vide, at I ikke formaaer at sætte mig Blaar i Øinene, hvad Eders Moders Voldsdaad angaaer; jeg veed, hvad det gjelder: det er et uchristeligt Niddingsværk, og spørger Eder, om I vil fare fort i Eders store Svaghed og række Haand dertil? Tykkes Eder det en god Dannemand værdigt at tortere en skrøbelig og forladt Enke og rane hende sin lovlige Eiendom fra? Eller er I ikke blot svag, men derimod lige saa stærk, som Eders Moder, i Eders Begjerlighed efter Guld og Gods?"

Knud Daa stirrede ufravendt paa hende og saae ud, som om han slet ikke havde hørt, hvad hun sagde.

„I taler skjønt," sagde han omsider; „far fort dermed!"

Hun saae paa ham med et tvivlende Blik og udbrød:

„O, det vilde have været mig kjærere, om I havde sagt, at jeg taler sandt! I vil snige Eder derfra, men det skal ei lykkes Eder; det maa nu komme til en Ende og fast Afgjørelse mellem Eder og mig. Vid da, at jeg nu vil give Eder, som saa ofte beilede til mig, mens jeg tøvede med Svaret, endelig Besked. Hvis I vil frie Faster af hendes Fængsel og beskytte hende mod Eders Moders Efterstræbelser, da er min Haand Eders; I kan da raade frit over mig og lade vort

Fæstensøl staae den Dag i Morgen; men vil I det ikke, da er det for evig Tid ude mellem os."

Knud saae op med et listigt Blik, slog saa atter Øinene mod Jorden og sagde:

„Haarde Vilkaar de! I sige mig dog nu Et — har I da Faster mere kjær end mig?"

„Jeg har hende saare kjær," svarede Karen og tilføiede med et funklende Blik: „men høiere end baade hende og Eder elsker jeg Guds Bud og at gjøre, hvad Ret er."

„Ak," svarede Knud, „da finder I vanskelig en Fæstemand i det ganske Land, som er reen nok til Eder! Fald fra de høie Tanker, hjertenskjære Karen, og vend Eders Hu til Jorden og mig! Elsk mig, som jeg er, og lad vor Trolovelse ikke være en Handel!"

„Eders egen Samvittighed," sagde Karen Hvide med samme Fasthed, „maa sige Eder, hvi det er kommen saa. Jeg vil kjøbe Eder tilbage og frelse Eder fra det, som er Ondt; see deri et større Beviis paa Kjærlighed, end om jeg blev deelagtig i Eders Brøde. Kort og godt — vil I kalde mig Eders, da maa I sætte Eder op mod Eders egen Moder og, om det er fornødent, bryde med hende."

Knud saae paa hende med oprigtig Forundring, en saadan Høisindethed og Fasthed var ikke mødt ham endnu i hans Liv, og dog var hun, der talede saa til ham, en ung Jomfru, som endnu ikke havde fyldt sit tyvende Aar. Han følte sig frastødt; det huede ham ikke, at hans vordende Hustru viste saa stærk en Villie og talede til ham som en Præst; men et Blik paa hende, som hun sad der stolt i sin friske Skjønhed, fik Elskovsluen til at blusse op paa Ny. Han tænkte, at det Sind, der fik hende til at tale i saa høie Toner, var blot Jomfrunykker og vilde fortage sig, naar hun først var bleven hans; men han skjønnede, at der til at fange denne vilde Fugl krævedes Lempe og List; thi til at bryde

med sin egen Moder og berøve hende og sig selv Udsigten til at vinde Enggaard, følte han hverken Mod eller Lyst.

„Jeg vil gjøre, som I ønsker," svarede han og saae hende ind i Øinene med et tilsyneladende frimodigt Blik: „dog ikke saa, at jeg nu paa Stand gaaer tilbage med Eder, lukker op for Spegelborg og lader Faster løs, det jeg ellers gjerne gjorde, om det var raadeligt. I bør betænke, at Stig og de andre staae med Moder, og at Folkene ere i hendes Sold; hun er stærkere end jeg. Ikke heller vilde det være at prise, om jeg for at være Eder til Villie, satte mig op mod den Kvinde, der har baaret mig under sit Hjerte, det skjønner I vist selv, om I har været en god Datter og elsket Eders egen Moder, hvem Gud have! Jeg vil forsøge at tale hende tilrette først, men bliver det forgjeves, da maa vi hitte paa andet Middel og bruge List."

Det stod at læse i Karen Hvides Øine, at hun ikke var ganske utilfreds med det Svar; men dog blev der en Tvivl tilbage i hendes Hjerte, ikke om Knuds Oprigtighed, at han jo i dette Øieblik mente, hvad han sagde, men om han havde Fasthed nok til at lade Gjerningen svare til Ordene. Det var lykkedes ham at afvæbne hende, men dog tilhviskede en indre Stemme hende, at hun endnu ikke turde drive Tilliden til ham saa vidt, at hun aabenbarede ham, hvad hun i sin første Skræk og Forbittrelse havde gjort, nemlig at hun havde skikket Bud til Erik Rud; thi det var at frygte, at han vilde røbe det for Anne Pors, og hun forudsaae Følgen, som kun vilde blive, at den onde Kvinde drev stærkere paa og ved fornyet Grumhed tvang Sophie Daa til at skrive under, inden Hjelpen kom. Det var desuden høist usikkert, om den kom; hun vidste ikke engang, om Erik Rud var til Huse og at faae fat i paa en Studs.

Hun sad stum og saae ned for sig, mens disse Tanker gik

gjennem hendes Hoved, da Knud, utaalmodig over hendes vedholdende Taushed, greb hendes Haand og sagde:

„Nu, lille Karen, er I saa tilfreds?"

Han saae paa hende med et saa mildt og troskyldigt Blik, at hendes Hjerte bevægedes. Hun lod ham tage Haanden, ja, da han derefter drog hende til sig og trykkede et Kys paa hendes Læber, lod hun ogsaa dette skee, og de Elskovsord, der fulgte efter, fandt Vei til hendes Hjerte; men nu, da Sagen var kommen saa vidt, indsaae hun, at hun vilde gjøre sig skyldig i Svig, om hun ikke viste ham fuld Fortrolighed, og hun vilde lige til at fortælle ham om Eggert Hendriksens Ridt til Sandholt, og hvad der var at vente fra den Kant, da det raslede i Buskene, og Anne Pors stod for dem.

Hendes brede Aasyn blussede af Forbittrelse, hun satte Haanden i Siden, hvad hun stedse gjorde, naar hun var gram, lod en spodsk Latter høre og sagde:

„Ei, dette er skjønt!"

„Jeg haaber, det skal vorde det," svarede Knud kjækt, idet han reiste sig. „Karen og jeg, vi ere nu komne til Enighed; hun har givet mig sin Tro, og naar vi atter ere komne til Rolighed paa Gaarden, da lade vi Fæstensøllet staae. See nu i hende Eders vordende Sønnekone og Datter og sæt Eders Lid til hende!"

Anne Pors fæstede sit skarpe Blik forskende paa Karen Hvide, der blev baade rød og bleg og stod og saae ned for sig. Der rørte sig Tanker hos hende, som vilde have Mæle, men hendes Strube var som tilsnøret, og hun kunde ikke faae et Ord frem.

„Nu," sagde Anne Pors, „staaer Sagen saa, da faaer hun nyde sin Frihed, har hun end taget sig den selv; men den Lid, jeg kan sætte til hende, skal tilmaales hende efter den Troskab, hun viser os i Gjerningen!"

Derpaa gik de i Taushed tilbage til Gaarden og over Vindebroen, som nu var nedladt. —

Over en Uge gik, uden at der indtraadte nogen Forandring. Fru Sophie sukkede i sit Fængsel, Anne Pors regjerede i Huset og fyldte det med sin skingrende Stemme, sine Eder og Trusler, og Knud Daa vaklede frem og tilbage mellem sin Moder og den Jomfru, han elskede, gjorde den Første svage Forestillinger, som ikke bleve paaagtede, og holdt den Sidste hen med tomme Løfter, som ikke bleve opfyldte, mens han iøvrigt levede i Suus og Duus med Stig Pors og hans Fæller; Øllet og Vinen flød i Strømme, og Terningerne raslede hver Dag paa Bordet i Hallen.

Karen Hvide skjønnede, at hun var bleven bedraget; hendes Hjerte blev atter koldt, Kjærtegnene hørte op, og det Kys, hun havde ladet ham tage i Skoven, brændte paa hendes Læber, naar hun mindedes det, som et Vidne om hendes Skam. Hun brød ganske med Knud Daa i sit Hjerte; men den Kulde, hun lod ham fornemme, og de Bebreidelser, hun gjorde ham, lod ikke til at anfegte ham; han mente nu at være sikker paa hende.

Hendes største Sorg var dog det, at det ikke oftere lykkedes hende at mildne sin ulykkelige Fasters Lidelser i Fængslet, saa skarpt lod Anne Pors hende nu bevogte. Dog hændte der i disse Dage Et og Andet, som oplivede hendes Mod og satte Anne Pors i stor Forlegenhed. Der kom Folk fra Bogense og fra Omegnen, som vilde have Fru Sophie i Tale, men bleve afviste under det Paaskud, at hun var syg. Til nogle af dem fik Karen Hvide hvisket i Øret, hvorledes Sagen forholdt sig, og Rygtet om Anne Pors's Voldsdaad udbredte sig i en vid Kreds. Endelig nødsagedes Anne Pors til at aabne Fængslets Dør for Sophie Daas Sjælesørger, Præsten i Sandager, Hr. Mads Hansen, som ikke vilde lade sig afvise, og som derefter paa Fru Sophies Begjering

kom igjen og berettede hende, thi hun troede selv, at Døden nærmede sig.

Dog vovede Ingen at skride ind og foretage Noget mod Anne Pors og Knud Daa, saa stor var dengang Adelens Magt; men jo flere Vidnesbyrd der opdyngedes mod Anne Pors, desto mere forbittret blev hun paa sit ulykkelige Offer for hendes Standhaftighed og drev sin Strenghed mod Fangen til dens yderste Grændse.

Karen Hvide var nær ved at fortvivle. Hver Dag opsendte hun brændende Bønner til Himlen for at nedkalde den retfærdige Guds Straf over Anne Pors og bede om snarlig Befrielse for sin ulykkelige Frænke, og at hun selv med hende maatte slippe ud af dette Helvede, og hver Dag stirrede hun ud saa vide for at see, om ikke en Støvsky paa Veien forkyndte Erik Ruds Ankomst, eller dog i det Mindste Eggert Hendriksens. Andet kunde hun ikke gjøre, thi det var hende nu ganske umuliggjort at forlade Gaarden, da Baaden var bortskaffet, og Vindebroen, naar den ikke var opheiset, blev strengt bevogtet.

Saaledes stode Sagerne, da Stig Pors, Melchior Hvas og Hans Oldeland en Eftermiddag sad og drak og dobblede i Hallen; men Knud Daa var mod Sædvane ikke hos dem, hvorfor de teede sig endnu mere uhøvisk og førte et friere Sprog end ellers; thi Knud Daa var dog en bedre Mand end de, og hans Venskab baade en Ære og en Fordeel for dem, hvorfor de fandt det Umagen værd at tøile deres Raahed og pynte lidt paa deres Væsen og Tale i hans Nærværelse.

Det gjordes haardt nødigt; thi de vare store Niddinger alle tre, Stig Pors og Melchior Hvas berygtede for i Forening at have brugt Vold mod Kvinder og begaaet Drab, og Hans Oldeland var bleven ramt af Loven, idet han var bleven dømt fra Liv og Gods, fordi han i Retten havde mis-

handlet Herredsfogden, Knud Mule, og fyret sin Bøsse af paa ham; dog slap han med en Pengebøde, fordi Skuddet ikke ramte.

Stig Pors, en Kæmpe i Høide og Kræfter, sad og bredte sig i Fru Sophies Hyndestol, som stod for Bordenden. En Solstraale faldt gjennem Vinduet lige paa hans svære Hoved og viste det i hele dets Hæslighed med den toppede, skaldede Isse, der skæmmedes af et Ar, de plumpe Ansigtstræk, de buskede Øienbryn, som havde stor Lighed med hans Frænkes, Anne Pors's, og det stride, graasprængte Skjæg. Hans Øine vare alt noget taagede af Vinen, og han holdt Hænderne foldede over sin tykke Mave, idet han smaaleende saae paa sine to Fæller, som sade lige overfor hinanden, og mellem hvem Tærningerne rullede, Kast efter Kast.

Melchior Hvas var den Vindende. Hans skarpe Træk og sorte Øine lyste af hoverende Glæde, mens Hans Oldeland saae til ham med et skulende Blik. Hans oppustede, rødtblussende Ansigt havde et vildt Udtryk. Han saae ud til at være Mand for, naar Lykken gik ham for haardt imod i Spillet, da at ende Legen med et Dolkestød.

„Du bruger Kneb," raabte han pludseligt over Bordet til Melchior Hvas og sprang op; „jeg spiller ei mere, og er det hele Regnskab ugyldigt."

Melchior Hvas var strax paa Benene, greb til sin Kniv og sagde:

„Aldrig spillede jeg mere ærligt med en Skalk, end i Dag med Dig!"

Men den overhængende Fare havde pludseligt gjort Stig Pors aarvaagen og ædru. Han sprang op fra Sædet, vidskede de Tal, der vare malede med Kridt paa Bordet, ud og sagde med sin dybe Røst:

„Nu være det helst som ugjort! Sæt Eder og sluk Eders

Harme i dette gode Øl! I ere som galne Drenge; I betænke hverken Sted eller Leilighed."

De satte sig suurmulende, og han vedblev med plumpt Lune:

„Agt dog derpaa, Hans, at her ere vi som til Hove; al Parlement og Kiv bør være banlyst, mens dette staaer paa. Fru Anne, hun er vor Dronning, og vi ere som Hendes Naades Livdrabanter. Vi have hidindtil holdt god Vagt og indgydt alle nyfigne Gjester gavnlig Skræk. Hold Eder i Skindet en føie Stund endnu, indtil min snilde Frænke har plukket Pæren, og vi ville faae vor Løn!"

„Fanden maa vide det," brummede Melchior Hvas; „Anne Pors er en karrig Kvinde, hun seer ikke heller til hver Tid mildt til os."

„Ho, ho!" udbrød Stig, „vi kjende hendes Rævestreger og kunne dække dem af; hun faaer vel taale os; vi vige ikke herfra, før hun har stillet os tilfreds."

„Og Knud?" spurgte Hans Oldeland.

„Han er som en Vante," svarede Stig, „at drage paa og af, nytte og kaste hen, som det er os meest profitligt. Dog, skulde vi end blive bedragne for den Kjendelse, min Frænke er os skyldig for vor gode Bistand, saa ere vi dog ei omsonst dragne herhid, saa vist som vi nu paa anden Uge leve her i Herlighed og Glæde med vore Svende, og have vore Heste faaet mere Suul paa Sidebenene af Fru Sophies gode Havre, end de havde nogen Tid før i vor Tjeneste. Priser jeg da denne gode Kvinde, fordi hun holder Stand, og det vilde være mig vel tilpas, om dette maatte vare til Mikkelsdag."

I det Samme traadte Mads Kjeldersvend ind og viste sit rødnæsede, snue Ansigt i Døren. Han kom med en Kande frisk Øl og fik derfor en god Modtagelse; men da han havde sat den paa Bordet og til Tak faaet et Dask paa Skulderen

af Stig Pors, som nær havde sat ham i Knæ, lagde han Fingeren paa Næsen og sagde:

„Her gaaer Noget for sig! Fru Anne og Knud ere oppe paa Spegelborg og samtale med Fru Sophie."

„Ei!" udbrød de alle Tre og vexlede Blikke.

„Afsted, derop med Dig, Mads," sagde Stig, „stil Dig paa Luur, og naar Du er bleven klog paa, hvad de have for, da kom igjen og giv os Underretning!"

Mads fjernede sig skyndsomst, og de Andre sade nu en Stund og samtalede om, hvad dette havde at betyde. Melchior Hvas udtalte den Formodning, at Fru Sophie mulig var ved at give Aanden op og himle, da Døren atter knirkede paa sine Hængsler.

De vendte Hovederne derhen og tænkte, at det var Mads Kjeldersvend, der vendte tilbage fra sin Speidergang, men istedetfor hans røde Fjæs, viste sig Karen Hvides blege og skjønne Aasyn.

„Guds Fred og Goddag," raabte Stig Pors og kyssede paa Fingeren ad hende; „træd nærmere, lille Karen, og kredents et Bæger til os Stakkarle, som saa sjelden faae Held til at skue Eders fagre Aasyn!"

„Jeg søger Knud Jørgensen," svarede Karen; „men jeg seer, han er her ikke," og saa vilde hun trække sig tilbage; men Hans Oldeland var sprungen til, greb hende nu om hendes Haandled og trak hende mod hendes Villie ind i Hallen.

„Slip mig!" raabte hun forbittret og brødes med ham.

Stig Pors og Melchior loe overmaade, som af en prægtig Spas, og den Første raabte:

„Kom hid, min Dukke, og tag Sæde paa mit Skjød," og saa klappede han sig paa Knæet.

„Ei," udbrød Melchior Hvas, „det vilde hue Knud ilde, om han fandt Jomfru Karen siddende paa den Hynde!"

Det var imidlertid lykkedes Karen at rive sig løs, og hun vilde flye, da Døren i det Samme blev aabnet paa vid Gab af Mads Kjeldersvend, og der viste sig et Syn, som slog dem Alle med Stumhed og naglede Karen Hvide til Stedet.

Ind traadte Sophie Daa, mere lig en Dødning, end et levende Menneske, støttet ved den ene Arm af Anne Pors, ved den anden af Knud Daa. Hendes store, blide, brune Øine saae op med et skrækslagent Blik, men hun klemte dem strax til igjen, som om Dagslyset havde blændet hende. Anne Pors's barske Øine havde et hoverende Udtryk, men Knud skottede forlegent til Karen Hvide.

Mændene havde reist sig; selv Stig Pors forlod, skjøndt tvært nok, Huusfruens Hyndestol, i hvilken han sad. Derhen ledte Knud og hans Moder deres stakkels Frænke, der sank om i Stolen med et Suk; og i samme Øieblik ilede Karen Hvide hen til hende, greb hendes Haand og blev staaende hos hende; men da hun af Haandens Skjelven fornam, hvor svag hun var, tog hun et Bæger Viin, som stod paa Bordet, og gav hende at drikke. Hun tog et dybt Drag af Bægeret, aandede friere, og Farven begyndte at vende tilbage til hendes Kinder.

„Unødigt, ja skadeligt det," sagde Anne Pors med et hadsk Blik til Karen Hvide, idet hun traadte til og greb Bægeret, satte det paa Bordet og gav sig til at pusle om Sophie Daa med hyklet Omhu. „Du maa helst overlade Sophie til min Forsorg; hendes Syge har krævet Faste, og gaaer det ikke nu an paa en Studs at fylde hende med Mad og Drikke."

„Dog seer hun ud til," sagde Stig Pors i en spodsk Tone, „som trængte hun haardelig til baade Dele."

„Det er nu bedre med hende," svarede Anne Pors, „hvis Aarsag jeg mente at turde føie hende, da hun begjærede

at forlade sit Kammers og træde ned i Hallen for atter at sidde i sin Hyndestol og glæde sig ved Dagens Lys."

Karen Hvides Aasyn blussede af Harme, da hun hørte denne hykkelske Tale, Stig Pors og hans Fæller vexlede Blikke og stak Hovederne sammen, hvorpaa Stig brast i Latter, vendte sig til sin Frænke og sagde raat:

„Nu ikke Mere af den Sort, Anne! Giv os reen Besked — har hun sat sit Segl derunder?"

„Du var alle Dine Dage en Stud," svarede Anne Pors vredt; „kys dog ei saa det syge Menneske!"

„Er det skeet?" spurgte Stig Knud.

Knud nikkede bekræftende.

„Hvor kunne I tvivle?" udbrød Karen Hvide; „ellers sad Fru Sophie visselig ikke her."

„Nu ja," sagde Anne Pors frækt; „det er skeet, som Du allersidst ønskede, Karen! Vi vide det jo nok, at Du vilde søbe ene af Fadet og undte ikke Andre at komme til, saa var stedse de Hviders Sind. Hvor ung Du end er, saa stikker dog alt den Hoffærdigheds og Gjerrigheds Djævel i Dig. Før jeg kom hertil, da havde Sophie ingen anden Villie end Din, og Du sigtede vel paa at vorde hendes Arving og faae Enggaard til Givendes; men deraf vorder nu Intet. Det Første, min kjære Broderkone atter følte sig karsk og kom til sin Samling, hvilket skete i denne Morgenstund, da lod hun mig kalde og bad mig overtage Enggaard; vi have nu sluttet den Handel, og den er urykkelig, ei sandt, Sophie?"

„Jo, jo!" svarede Sophie Daa hurtigt.

„Der hører Du det selv!" vedblev Anne Pors. „Dog, derfor driver jeg ikke min kjære Frænke af Gaarde; hun tør, om det staaer hende an, dvæle her saa længe hun lyster og nu være min Gjest, som jeg før var hendes."

„Nu, til Lykke med Handelen, Sophie Jørgensdatter!"

raabte Stig Pors, idet Sophie foer sammen ved at høre hans grove Røst. „Lad nu Viin hente af den bedste Sort, Anne! Saa ville vi tømme et Bæger til Ære for den gamle Huusfrue og takke hende for den Gjestmildhed, vi nød under hendes Regimente, og hilse Dig, Anne, som Frue til Enggaard, haabende, at Du stedse vil unde os en Plads ved Dit Bord og vore Heste en Baas i Din Stald."

Anne Pors saae suurt, men bød dog Mads Kjeldersvend, som havde listet sig ind og stod henne bag Skjenken, at hente Viin.

„Af den gamle rhinske," brølede Stig Pors efter ham.

Knud havde imidlertid nærmet sig Karen Hvide; men hun vendte sig fra ham med Foragt og sagde:

„Nu ere vi kvit!"

„Forivre Dig ikke!" bad han ydmygt; „jeg kunde ei hindre det."

„Kunde ei!" udbrød Karen, „Gud naade, for Usselryg Du er!"

Mads Kjeldersvend kom nu med Vinen og blev hilset med et Jubelraab af Drikkebrødrene, da i det Samme Portvægterens Horn gjaldede, saa det lød over hele Gaarden, og Gjenlyden svarede mangfoldigt fra Skovene. Alle løb de til Glarruderne for at see, hvilke Gjester det var, der bleve anmeldte, og de maatte vel studse ved det, de saae, thi uden for den opheisede Vindebro holdt en stor Skare Ryttere, omtrent tyve Heste stærk.

Stig Pors, som strax anede Uraad, trak Blyvinduet op, saa Ruderne klirrede, og vilde raabe ned til Ole Portvægter, at han ikke maatte indlade de Fremmede, da Vindebroen i det Samme saaes at sænke sig, og Rytterne rede dundrende over den og ind i Gaarden. Alle i Hallen bleve sært til Mode, undtagen Karen Hvide, hvis Hjerte bankede af Fryd; thi hun havde faaet Øie paa Eggert Hendriksen,

et Skrig fra et længe betrængt Hjerte, der omsider faaer Luft; „først i denne Morgenstund, da jeg gjorde, som hun bød, og skrev det Følgebrev under, gav hun mig løs. Det Samtykke er mig aftvunget ved Vold. Forbandet være, Anne Stigsdatter, den Stund, da Du traadte over min Dørtærskel, og jeg gav Dig Søsterkysset!"

„Hun farer med Løgn," raabte Anne Pors; „hun er ikke ved sin Samling! Dog, enten I nu troe hende eller mig, da eier jeg nu Enggaard med Rette. Spar Eder da al Fritten, men rid hellere snarest derhen, hvorfra I kom!"

„Det agte vi dog ikke at gjøre paa en Studs," sagde Lehnsmanden, Otte Emiksen.

„Saa haabe vi og," sagde Erik Hardenberg med spydig Høviskhed, „at det ikke kan være Eder lige godt, hvad vi Andre af Standen tænke derom. Ikke heller ville vi gjøre Eder Uret. Der seer jeg Eders Frænde Stig," foer han fort og vendte sig mod ham. „Siig os dog, hvorlunde dette er tilgaaet!"

„Hvad i Djævelens Navn rager den Sag Eder?" raabte Stig Pors fnysende. „Hvo gav Eder Ret og Myndighed til at komme her og fritte og forhøre ærlige Mænd og Kvinder?"

„Melchior Hvas," spurgte Erik Rud, „har ikke heller I et høvisk Svar til os?"

Men Melchior stirrede blot glubende paa ham, hvorimod Hans Oldeland raabte:

„Fru Anne, hvor længe vil I taale dette? Viis de selvbudne Gjester af Gaarde!" og saa løftede han truende sin knyttede Næve.

„Prise maa jeg min Lykke, Hans Oldeland," sagde Erik Rud, „at I ikke nu har en ladet Bøsse i Eders Haand; den kunde let brænde løs af Vanvare, som I sagde, den Gang I skjød paa Knud Mule; men viid, at ikke er jeg en slig

Fredens Mand, hvem I kan rykke i Skjægget og kaste af Bænken, som I gjorde ved ham. Da sad Eders Hoved løst; I var Blokken lovlig nær; vaer da Eders Mund og hold Eder stille, eller ved den levende Gud, jeg lader Eder baste og binde!"

Hans Oldeland stirrede paa ham med et vildt Blik og lagde Haanden paa Fæstet af sin Puk; men Stig Pors, som havde gjenvundet sin Aandsnærværelse, trak ham til en Side og hviskede til ham:

„Hold Dig stille! De ere os overmægtige; bedst, at vi fortrække!"

Hvorpaa de alle Tre luskede af Hallen og kom ikke mere til Syne, mens Erik Rud og hans Venner vare paa Gaarden.

„Nu," sagde Erik Rud, „da maa vi vende os til Eder, Knud Jørgensen, gjøre vi det end nødigt. I er dog, det jeg troer, en retskaffen Ungersvend, og er end Fru Anne Eders Moder, saa er dog Fru Sophie Eders kjødelige Faster. Siig I os nu ærligt og oprigtigt — hvad skulle vi tænke om denne Sag? Er her brugt Vold, og er Fru Sophie urettelig trængt af sin Eiendom, eller gjøre vi Eders Moder Uret?"

Knud skiftede Farve, saae først til sin Moder, saa til Karen Hvide; men da han skjønnede, at Moderens Sag nu stod slet, og han gjerne vilde bjerge sin Fæstemø og haabede atter at formilde hende, tog han sin Beslutning og sagde med forstilt Smerte i Blik og Stemme:

„Det er haardt at skulle vidne mod sin egen Moder, men jeg tør som ærlig Mand ikke dølge Sandheden og vil da sige, hvad jeg til enhver Tid maa staa ved, at min kjære Moder i denne Sag har brugt Vold, og at der er skeet Faster storlig Uret. I vil ikke kunne negte, Moder," sluttede han, idet han vendte sig til hende, „at jeg tidt og ofte har advaret Eder og fraraadet Eder dette."

Da lød et muntert Bifaldsraab fra Herrerne, og Erik Rud raabte:

„Ei, der kom Sandheden for en Dag!"

Men Anne Pors foer rasende mod Knud, løftede sin knyttede Haand imod ham og raabte:

„Forbandet være Du, Du onde Søn, som vidner mod Din egen Moder! Bort fra mine Øine! Og herud med Eder," vedblev hun, idet hun vendte sig til Erik Rud, „dette er mit Huus, og jeg vil ikke taale Eder her længere!"

„Sandt nok," svarede Erik Rud med stor Sindsro, „for en Stund faae I vel regjere her, haabe vi end til Gud, at det skal lykkes os at faae Dom over Eder og vriste Byttet af Eders Kløer."

„For at annamme det selv?" spurgte Anne Pors med arrig Spydighed. „I har før budt paa Enggaard, Erik Knudsen, jeg veed det; forlad mig, at jeg kom Eder i Forkjøbet! Mads," raabte hun til Kjeldersvenden, „gaae og siig til disse Mænds Svende, at Hestene skulle føres frem!"

Da loe Erik Rud og de andre:

„Tøv lidt, lille Mads," sagde han til denne, som ikke havde rørt sig af Pletten; „bring først lidt Brød og Suul og en Kande Viin, eller to — jeg veed," vedblev han, idet han vendte sig til Sophie Daa, „at Eders Huusbond, min gode Ven, hvis Sjæl Gud have, stedse havde i sin Kjelder af den bedste. Sørg saa for, Mads, at vore Svende blive beværtede og spar ikke paa Havren til vore Heste, om Du da ikke vil smage Stigremmen!"

Anne Pors foer ud af Døren uden at sige et Ord mere, og Herrerne bænkede sig ved Bordet, hvor de glædeligt overraskedes ved at finde den Kande rhinsk Viin, som havde været bestemt til Stig Pors og hans Venner, og de gave sig ufortøvet i Lag med den.

Men Knud gik hen til Karen Hvide, greb hendes Haand og sagde indsmigrende:

„Der saae Du, jeg vidnede dog Sandheden, og kommer Enggaard til Faster igjen, da vil det skyldes mig.“

Karen Hvide trak sin Haand til sig, saae paa ham med et Blik, som vidnede om hendes usigelige Foragt, og sagde:

„Bliv fra mig! I gjorde det blot af Feighed.“

„Nei,“ faldt Knud ind, „der var ikke Fare ved at tie; jeg gjorde det for at være Dig til Behag.“

„Spar Eder al Umage,“ svarede Karen koldt. „Jeg er led ved Eders lumpne Ærlighed, Eders dulgte Gridskhed efter Gods og Guld, saa og ved Eders Drikken og Dobblen! Ikke vorder jeg Eders Hustru, maaske Ingens. Ja,“ sluttede hun heftig, „jeg er nu led ved alle Mænd!“

Et Par Timer efter, da Solen var sin Nedgang nær, drog et stort Tog af Enggaard. I Spidsen red gamle Eggert med de af Gaardsvendene, som havde faaet Nok af Anne Porses Regimente og vilde følge deres gamle Frue. Eggert red glad og stolt over Vindebroen; thi forinden Afreisen var der blevet viist ham stor Ære, idet han var bleven kaldt op i Hallen, hvor Fru Sophie i Alles Paahør havde takket ham for hans Troskab og givet ham en rundelig Gave i Penge, hvorefter Karen Hvide havde kredentset et Bæger Viin til ham, som han havde tømt paa sit Herskabs Velgaaende.

Efter Gaardsvendene kom en Karm med fire Heste for, i hvilken Fru Sophie og Karen Hvide sade. Erik Rud red ved Siden af Vognen til Ære for Sophie Daa, hvem han nu ganske havde taget under sin Beskyttelse og agtede at føre til Sandholt, hvor hun og Karen Hvide skulde forblive i nogen Tid hos hans Hustru, Anna Hardenberg, for at komme sig efter de udstaaede Lidelser og være i Sikkerhed for de Porsers Hævn. De øvrige Herrer og deres Svende sluttede Toget, som i det sidste Øieblik fik en uventet For-

øgelse ved Knud Daa. Han havde indseet, at det nu vilde blive ham for hedt paa Enggaard, og nærede desuden et svagt Haab om at kunne formilde Karen Hvide, men som ikke gik i Opfyldelse.

Neppe vare de alle komne over Broen og denne opheiset, før der lød Raab og en skingrende Latter over til dem. Toget standsede, Erik Rud og hans Venner rede tilbage til Borggraven og saae, at det var Stig Pors, Melchior Hvas og Hans Oldeland, som nu vare komne for en Dag og sendte dem en haanende Afskedshilsen, mens Anne Pors viste sig ved et aabent Vindue og stemmede i med.

„I drog dog det korteste Straa, Erik Knudsen," raabte Anne Pors over til ham.

„Bedre Lykke næste Gang!" føiede Stig Pors til, hvorpaa han og hans Venner istemte en ny Lattersalve.

Erik Rud blottede sit Hoved, hilste Fru Anne med spydig Høviskhed og svarede:

„Vi ønske Eder til Lykke, Anne Stigsdatter, med de ædle og troe Venner, som staae hist henne og ere i saa muntert Lune! Gid I længe maa beholde disse kjære Gjester hos Eder! Da har I god Beskyttelse, og Eders Viinkjelder, Fadebuur og Pengeskriin ville være i de bedste Hænder. Vi ønske Eder god Tidkort i dette høviske Selskab, og at I maa lide vel, indtil vi atter mødes — paa Kjøbenhavns Slot!"

Svaret paa den Tale blev Eder og Ukvemsord, som overdøvedes af Hestenes Trampen, da Erik Rud og hans Mænd rede bort. —

Det gik, som han havde bebudet. Anne Pors og han, de mødtes paa Kjøbenhavns Slot, og dette Møde blev lidet lysteligt for hende; thi Herredagen, for hvilken hun var indstevnet, kjendte, trods hendes frække Benegtelse af den svære Beskyldning, Erik Rud havde reist imod hende, Handelen med Sophie Daa ugyldig, da den var fremtvungen

ved Vold; men der gik flere Aar hen, inden de kom saa vidt med hende; hun beholdt Byttet saa længe og gjorde sig det i den Tid saa nyttigt som mulig. Erik Rud kunde heller ikke komme hende til Livs paa anden Maade end derved, at Sophie Daa tilskjødede ham noget af Enggaards Gods, saa han blev Part i Sagen. Det endte da med, at han afkjøbte hende hele Eiendommen, og han stod saa dog sluttelig som den, der havde været Anne Porses Medbeiler og nu selv høstede Seirens Frugter. Saaledes antog i hine Tider ofte Retfærdighedens Haandhævelse Skikkelse af et blot personligt Mellemværende; om at idømme Anne Pors nogen Straf var der ikke Tale.

Karen Hvide, hvem Knud Daas uværdige Adfærd havde gjort led ved alle Mænd, forblev Jomfru til sin Død og var ofte dem af hendes Frænker og Veninder, der havde vovet sig ud paa den Livets Seilads, som hun havde skyet, til Trøst og Hjelp ved sin søsterlige Kjærlighed, sin Klogskab og sin Gudsfrygt. Saae hun end, i Følge den sørgelige Erfaring, hun havde gjort, eensidig paa Livet, saa gav hendes Levnetsførelse hende dog Ret til at sige, at hun havde valgt den bedre Deel.

VEDBENDKRANDSEN

Paa Essendorp, nu Gammel Estrup, levede i det sextende Aarhundrede tvende Slægter, de Brokker og de Ulfstander, og de eiede Gaarden i Forening. Saaledes gik det den Gang til med al Skiften og Delen, at hver Arving, eller Lodtager, fik sin Part paa hvert for ikke at forurettes. Det var da ganske almindeligt, at en Gaard havde flere Eiere, men mere sjeldent, at Eierne, som her, deelte endogsaa Bygningerne mellem sig og boede Væg om Væg paa samme Gaard.

Meget rige vare begge disse Slægter, saa det saamænd ikke var af Nød, at de krøb sammen i eet Huus, især ikke hvad Brokkerne angik, som vare Gaardens egentlige, oprindelige Eiere og havde i den en Broderpart, Ulfstanderne derimod kun en Søsterpart. De eiede nu paa samme Viis Vemmetofte i Sjælland, thi det var ikke faldet dem ind, hver Part at tage sin Eiendom og saa jevne Forskjellen, om der var nogen; nei, ogsaa der deelte de saavel Huse som Jorder, og saaledes fik da hver Part noget af det Fede og noget af det Magre, og saa kunde begge Parter sidde jevnsides og passe paa hinanden, at den ene Part ikke forfordelede den anden, og det var især ønskeligt i dette Tilfælde, da der ikke var foretaget noget endeligt Skifte, men blot et foreløbigt

saakaldet Tokeskifte, saa de endnu dreve Jorderne i Forening.

Saaledes sad i Høsten 1540 den afdøde Eiers, Niels Broks, Efterleverske Fru Jytte Podebusk, paa Essendorp med sine to voxne Børn, Lave og Margrethe, og de havde Gaardens sydlige og vestlige Fløi inde, mens den Afdødes Søster, Fru Ide Brok, boede i den nordlige og østlige Fløi med sin Søn Gregers Ulfstand; thi hendes Huusbonde, Hr. Truid Ulfstand, Ridder og Rigens Raad, en mægtig og anseet Mand, var fraværende i Kongens Tjeneste paa en Reise til Sverrig. Han havde ogsaa Læn og Eiendomme i Skaane, men under hans Fraværelse var hans Hustru tyet til sin Fædrenegaard i Jylland, ogsaa i den Hensigt at see sine Frænder og Medeiere lidt efter i Sømmene, hvad Gaardens Drift angik. Det behagede hende saare vel at boe der, og hun dvælede der hele det Aar, ogsaa efter hendes Huusbondes Tilbagekomst, hvilket just ikke huede Fru Jytte. Fru Ide fik det lavet saa, at hendes Søn Gregers nu ogsaa fik Haand med i Hanke, idet han overtog Opsigten med Skovene, mens hans Fætter Lave styrede Gaarden og Avlingen.

De unge Mænd havde altsaa nok at tage vare paa, men Laves Søster, Margrethe, havde Intet at passe, uden sig selv, hvilket heller ikke var noget ganske let Arbeide. Det kjendtes paa hendes funklende brune Øine og hendes krusede Haar, at hun hørte til de Brokkers stridige Æt; men end mere kjendtes det paa hendes Sind, som var heftigt og fuldt af Luner.

Baade hun og hendes Broder havde i saa Henseende nok at slægte paa og tage i Arv. Sandt nok, deres Fader Niels havde været en Hædersmand, men han var ogsaa den første gode Mand af Slægten. Han blev sit givne Ord og sin Ed til Kong Christian den Anden tro og faldt først fra, da

han ikke kunde værge sig længer og maatte saa gaae med i den adelige Hær, der i Grevefeiden drog mod Skipper Clement og Vendelboerne, og han lod sit Liv Sancte Galli Dag 1534 ved Svenstrup; thi det var en underlig Vanskjebne, der forfulgte denne Slægt, at dens Mænd næsten alle fik en voldsom Død.

Det gav de unge Uro i Blodet at tænke derpaa, og det er muligt, at noget af Forfædrenes onde Blod end sydede i Laves og Margrethes Aarer; paa den Viis hjemsøgtes Fædrenes Synder heel naturligt paa Børnene. De hørte Tale om Fædrenes Bedrifter og onde Gjerninger og tænkte deres derved. Der var nu deres Oldefaders Broder, Jens Brok til Clausholm, han ragede i Feide med Jens Løvenbalk til Avensbjerg, men trak det korteste Straa og blev ihjelslagen af ham i Aaret 1404, da de en Dag mødtes med deres Svende paa alfare Vei; saa deres Oldefader selv, Eske Brok, Høvidsmanden paa Aalborghuus, en haard Bondeplager, som førte den kongelige Hær mod de Vendelboere, Morsinger og Thyboere, da disse under Kong Christoffer af Baiern gjorde Oprør; han faldt i den første Træfning mod Bønderne i Aaret 1441, og de rasende Bønder skreve hans Skudsmaal paa hans Liig, hvilket de huggede i smaa Stykker, som havde det været et Slagtekvæg; saa hans Søn Lave Brok, efter hvem den unge Lave bar sit Navn, og han var den Værste af dem alle, sin Tids meest trættekjære og meest haardsindede Mand, der stadig laae i Feide med sine Naboer, Rosenkrantzerne paa Hevringholm, og havde flere Drab paa sin Samvittighed, fornemmelig Drabet af den rige Borger i Randers, Niels Paaske, hvem han med egen Haand nedlagde. Derom er digtet en Vise, hvoraf sees, at han hadede Niels, fordi han meente, at denne havde bagvasket ham for Kongen. Stedse brugte han Vold og var hadet og frygtet til sin Død. Han faldt, ligesom hans Fader og hans

Søn, for Bondehaand, idet han fik sit Ulivssaar i Ditmarsken under Kong Hans. Hans Navn var en Skræk for hans Børnebørn, mens de vare smaa; de skjevede rædde til hans Rustning, der hang paa Væggen i Borgstuen paa Essendorp, og troede Tyendets Fortælling om, at hans Gjenfærd nu og da blev seet med det aabne blodige Saar vandrende gjennem lukkede Døre og op og ned ad Taarntrappen, som kunde han ikke finde Ro i Graven. Hørte de en Støi om Natten, da korsede de sig og bad et Ave; thi de Brokker vare selv efter Reformationens Indførelse gode Catholske og anraabte ofte i deres Bønner Jomfru Maria og Slægtens udvalgte Helgeninde, Sancte Karen, eller Cathrina, med det blodige Hjul. Dog, da de bleve ældre, følte de sig snarest tiltrukne af Minderne om deres Bedstefader, og Lave tænkte for sit Vedkommende, at den Afdøde havde været en Mand, der vældigt værgede for sin Ret og forstod at holde Slægtens Banner høit. Saa harmede det ham, at han og flere af hans Fædre vare faldne for Bondehaand, og han blev en barsk Herre selv, der stedse stift stod paa sin Ret, enten den anfegtedes af Bønder eller af Frænder.

Under disse Omstændigheder kan man tænke sig, at de to Familiers Samliv ikke var af den fredeligste Art. Jevnlig opstod der Smaarivninger baade mellem Herskaberne og deres Gaardtjenere og Fadeburskvinder; snart klagede Fru Jytte og Lave over, at Gregers leverede dem trødsket og udrøit Brænde, medens han forbeholdt sin Moder og sig selv det bedste Ved, snart paastod Fru Ide, at Fru Jyttes Heste bleve bedre fodrede, end hendes egne, snart krigedes de om den fælleds Bagerovn, eller det fælleds Vaskerhus.

Dog maa det lades Gaardens eneste unge Jomfru og Slægtens Pryd, Margrethe Brok, at hun ikke tog Deel i disse smaalige Kjevlerier; thi hvor mange Feil hun end havde,

nærig var hun ikke, tvertimod paa sin Viis høisindet. Dog gjorde hun sig ikke den Umage at stifte Fred, men loe ad de andre og sagde: „Vi Brokker ere kamplystne og maae kriges, om ikke med andet, saa med Munden!“ De Andre vrededes paa hende, men hun var nu lige glad, naar hun blot turde følge sin Lyst, som var at færdes i Skoven og nyde Jagtens Glæder. Hendes Ganger var vælig, hendes Ridetøi stedse blankt, hendes Haandbøsse og Jagtkniv i god Orden og hendes Hunde og Falke vel afrettede.

Hendes Lidenskab for Jagten næredes af de Omgivelser, i hvilke hun havde tilbragt største Parten af sin Barndom; thi Essendorp laae i en skovrig Egn. Det var den gamle Borg fra det fjortende Aarhundrede, som den Gang endnu stod; den kunde ikke maale sig med Gammel Estrups nuværende stolte Hovedbygning, men den laae paa samme Plet og altsaa lige saa skjønt, ved Foden af Helligbjerg og ved Allingaaens rindende Vande, omgiven af skovbevoxede Bakker, ja endnu skjønnere; thi Skovene vare den Gang mere vidtstrakte, mange Steder et sandt Vildnis med mægtige Ege, omslyngede af kraftig Vedbende og omgivne af tæt Tjørnekrat, hvor Ræven og Grævlingen havde deres Huler, mens der vrimlede af Raadyr og Storvildt, saa det var en Lyst at færdes der for vældige Jægere.

Da nu hendes Broder meest færdedes paa Ladegaarden og i Marken, mens hendes Fætter Gregers stedse havde sin Gjerning i Skoven, saa kom det af sig selv, at den sidste blev hendes Ledsager paa hendes vilde Farter, naar hun ønskede Ledsagelse; thi ofte færdedes hun alene og kjendte ikke til Frygt for noget Levende. Dog var Gregers hende en kjær Følgesvend, thi han var ikke hidsig, som hendes Broder, men mere sindig, sagde ikke imod, var han end ellers luun nok og fast i sine Forsætter. Hun drev ofte Spøg med ham, og det var hende en Morskab at forskrække

ham med sit vilde Ridt og sine dristige Spring med Hesten; thi mandhaftig var hun, haard mod sine Jægere og Falkedrenge og grum nok kunde hun være i at forfølge og dræbe Vildtet. Mere end een Gang satte hun sig i sin Jagtiver over Skrævs i Saddelen for at ride desto mere sikkert; men det vakte ikke Anstød, thi Sæderne vare raae, og hverken Kvinder eller Mænd den Gang saa fiintfølende.

Gregers Ulfstand meente, at der ikke gaves noget mere fagert Syn, end hans skjønne Frænke, naar hun i sin grønne Jagtkjortel sad paa den fyrige Ganger og foer afsted, idet hendes Kinder blussede, hendes Øine funklede og den hvide Fjeder vaiede fra hendes Hat, medens Skovens Løvsal gjenlød af hendes muntre Halloh. Han havde redet for ofte ved hendes Side og seet for meget ind i hendes brune, straalende Øine, saa at hun efterhaanden var blevet noget mere for hans Hjerte, end en Søster, og andet kunde hun dog aldrig blive; thi Ægteskab mellem saa nære Frænder, som kjødelige Søskendebørn, var i Følge Datidens Love aldeles forbudt. Jomfru Margrethe mærkede vel, hvorledes det stod til med hendes Fætter, thi hans sygelige Nidkjærhed paa Enhver, der nærmede sig hende, var aabenbar nok; men i Stedet for at holde sig fra ham, drev hun Gjæk med ham og gjorde sig hans Tjenstagtighed og Føielighed saa nyttig, som hun formaaede, uden at det den Gang anede hende, hvad den Leg skulde bringe over hendes Hoved.

En Dag, da de rede sammen paa Jagt, da spurgte han hende, om der var nogen Ungersvend, hun havde kjær. Da loe hun og svarede:

„De ere mig alle lige meget og lige lidet kjære; jeg elsker blot Graamunk, Pasop og Hvidhætte; saa er og Du mig en kjær Følgesvend.“

Dermed meente hun sin Hest, sin Hund og sin Falk, og det vilde forsaavidt huet Gregers godt, havde han turdet

troe paa dets Oprigtighed; men han nærede Mistanke om, at der var een, hun elskede høiere end Hesten, Hunden og Falken, og som var hende en mere kjær Følgesvend, end han selv, og det var unge Niels Markvardsen paa Medelgaard, Egnens fagreste og djærveste Ungersvend. Dog frydede det ham at tænke paa, at de Skjernovers Slægt var Fru Jytte og Lave særdeles imod, og at unge Niels Markvardsen hverken var riig eller anseet nok til at blive vel modtaget som Beiler til Margrethe Brok. Han svarede da med et Blik, som ikke huede hende:

„Du taler viist nok; men betænk dog, det er haard Kost at skulle æde sine egne Ord i sig."

„Nu," sagde hun og gav sin Hest et Rap, „Ord lader sig vel sige, og Fruer lader dem vel lige!" —

Som det var gaaet Gregers, saa gik det de fleste unge Mænd, der kom i Margrethes Nærhed; hun satte alle Hjerter i Brand, drog dem snart til sig, stødte dem snart fra sig, saa at Luften stedse var uveirsvanger omkring hende, idet enhver af hendes Beilere meente at have Fortrinet, og de bleve da nidkjære og ophidsede mod hverandre.

Dog, omsider meente Gregers Moder at have opdaget Aarsagen til hendes Broderdatters Vægelsind og nærede i hvert Fald ingen Tvivl om hendes Søns utilladelige Kjærlighed til hans skjønne Frænke, der jo burde være som en Søster for ham. Hun forskrækkedes derved og skjønnede, at Margrethe nød for stor Frihed, og at det var paa høie Tid, at hun blev bortlovet og gift. Fru Jytte havde vel nogen Skyld deri, fordi i hendes Øine næsten ingen Mand var riig og god nok til hendes Datter, og saaledes var det trukket hen indtil denne Dag.

Derpaa tænkte Fru Ide, som hun en Morgenstund sad med sin Rok ved Vinduet, og hun følte stor Lyst til at tale med sin Broderkone derom. Just nu sad Fru Jytte ovre i den

anden Fløi og kneiste ved sit Vindue. Ja, hvor mange onde Blikke havde de ikke sendt hinanden tvers over den snevre Gaard, stundom vel ogsaa mundhuggedes, saa Gaarden gav Gjenlyd af deres skingrende Stemmer. Nu fortrød det Fru Ide; men hun betænkte tillige, at trods alle Kjevlerier var det dog aldrig kommet til noget egentligt Brud, og naar noget alvorligt kom paa, der anfegtede Slægtens Ære, havde de dog altid staaet Last og Brast med hinanden.

Hun skjød da sin Rok fra sig og gik over Gaarden for at aflægge Fru Jytte et Morgenbesøg, fik den vante smilende og noget spydige Modtagelse, men fandt dog Gehør, da Fru Jytte mærkede, at der ingen Finter stak bag hendes Frænkes Ord, men at hun meente det ærligt og oprigtigt.

„Derover har jeg tænkt i denne Morgenstund," sagde Fru Ide, „at Eders Datter nu er mandvoxen, og mandvoxen Mø er ond at vogte. Tag mig det ei til Mistykke, at jeg siger det, men mig tykkes, at Margrethe færdes mere paa fri Haand, end sømmeligt er. Stor Ulykke kan komme deraf, at to unge Folk, som Gregers og hun, ride alene sammen den lange Dag i Skoven, og jeg vil lade Eder vide, at jeg har fornummet Et og Andet til, at de ere paa Veie til at fatte Kjærlighed til hinanden."

Fru Jytte blev for Alvor forskrækket ved at høre det; hun troede, at hendes Datters Hjerte var haardt og ikke tilbøieligt til Elskov, men saae nu, at hendes Koldsindighed muligviis kunde have slig skjult Aarsag, og skjønnede tillige, at hun ikke havde været aarvaagen og paapassende nok; hun sagde da heel raadvild:

„Ved Guds Moder, en ond Tidende er det, I bringer mig der, min kjære Frænke; men Tak have I, at I varer mig ad i Tide; dog, hvad fange vi nu an?"

„Nu," svarede Fru Ide, „vil I, som jeg, da tænke vi derpaa snarest at skaffe Margrethe en Fæstemand. Leiligheden

er just nu god, da her paa Egnen er flere unge Karle, der kunne staae os an, som Jørgen Bille, der er i de Rosenkrantzers Brød paa Hevringholm at lære Tugt og just nu er bleven væragtig, eller Jørgen Urne, som er til Gjest paa Medelgaard. Sandt nok, vi staae os ei godt med vore Naboer og have holdt os meest fra dem og alene, men derved have vi gjort Uret mod vore Børn. Lader os nu glemme alle Trætter, som før have været, eller endnu ere dem og os imellem, og føre lidt Samkvem med dem i Gammen og Glæde; det giver Leilighed, og saasom jeg veed, at I nødigt bruger Tvang mod Eders Datter, da lad hende have frit Valg, kun at hun fornemmer, at nu skal det være Alvor, om hun ei vil skikkes bort fra Hjemmet, og at hun maa være skjønsom i sit Valg og ei glemme Slægtens Ære."

Fru Jytte skjønnede, at det var et godt Raad, og hun handlede derefter; men da Margrethe af Moderens Tale fornam, hvorom det gjaldt, da blev hun vred og sagde, at den Beiler, der ei kunde finde hende, men skulde hentes hid, ham skjøttede hun ikke om. Dog, da hun siden hørte, at Niels Markvardsen med Jørgen Urne og skulde bydes til Jagt, saa loe hun og sagde, at det lod sig høre og huede hende godt.

Saa gik det løs med Lystighed og Gammen, og de gode Mænd og Kvinder paa Essendorp, Clausholm, Medelgaard og Hevringholm, de færdedes til og fra hinanden, mens Vildtet i Skovene havde onde Dage, mangen en Tønde Øl og mangt Anker Viin tømtes, Kokkene havde travlt, og Spillemændene tjente gode Penge. Ingensinde før var der seet eller spurgt saa god Forstaaelse og muntert Samkvem mellem de gode Mænd i Sønder-Hald og Nørre-Herreder.

Der var dog En, hvem dette ikke huede, og det var gamle Niels Markvardsen paa Medelgaard; thi han yndede ikke de Brokker, der stedse saae ham over Hovedet, og vidste om den kolde Modtagelse, hans Søn havde faaet før paa Es-

sendorp. Han var en gjev Mand, der havde tjent med Ære i Grevens Feide til Søes under Peder Skram, og havde arbeidet sig op fra trange Kaar til Velstand. Det var en mager Gaard, han havde, og uagtet han nu havde udkjøbt alle sine Medarvinger og forøget sine Indtægter ved Læn, kunde han dog paa ingen Maade maale sig med Brokkerne eller Ulfstanderne i Anseelse og Riigdom. Han var Enkemand og Niels hans eneste Barn, den sidste Ætling af Slægten Skjernov. Det var da ganske vist hans Ønske, at Sønnen skulde tage sig en Hustru og forplante Slægten, der var nærved at uddøe; men just derfor var den Kjærlighed til Jomfruen paa Essendorp ham imod, thi den var dog forgjeves og holdt Niels fra at indgaae noget andet Ægteskab.

Niels havde imidlertid, ligesom Jomfru Margrethe, sit eget Sind, og havde han end mærket, at han ikke var de Brokker god nok, saa meente han dog i Jomfruens egne Øine at have læst anden Besked. Han havde derfor ikke opgivet Ævred, men da han fornam, at Jomfru Margrethe vilde være hans Fader ligesaa uvelkommen en Sønnekone, som han Fru Jytte lidet kjær som Dattermand, saa havde han en Stund holdt sig tilbage, afventende bedre Tider og en mere gunstig Leilighed. Nu syntes den at være kommen; men strax var hans Fader der med sin Formaning og sagde til ham:

„Nu drage Du Dig til Hjerte, hvad jeg før i Dag har sagt Dig! Vi maae vel gjøre dette med og kunne ei vise vore Naboer af, naar de komme os imøde med Gjestmildhed, fornemmelig ikke for vor Gjests, Jørgen Urnes, Skyld, hvem de Farter ere vel til Pas; men lad det blive derved, at Du beder de Essendorpske Hjorte og drikker de Brokkers tydske Øl. Jomfru Margrethe har et stift og fast Sind, bliver ingen god Hustru, selv om Du hende kan faae. De Brokker ere en ond Slægt, der hefter Ulykker ved dem; havde jeg

saa og i Nat en ond Drøm og saae Dig ligge blodig i Græsset. Du befatte Dig da ikke mere, end fornødent, med Jomfru Margrethe."

Dog, der prædikede gamle Niels Markvardsen for døve Øren; thi strax da hans Søn atter kom Margrethe Brok nær, saae hende ind i hendes funklende Øine og fornam hendes kjække Tale og muntre Latter, da tænkte Niels, at det var en Jomfru ret efter hans Sind, og han lod hende mærke, hvad han tænkte. Hans Ven og Gjest, Jørgen Urne, fik det at vide, thi en Aften, da de sade sammen paa Medelgaard, da sagde han til ham:

„Du er min Ven, Jørgen, men vide maa Du, at beiler Du til Jomfru Margrethe, da hører Venskabet op."

Den Tale huede ikke Jørgen, men da han kjendte sin Vens opfarende Sind, sagde han blot:

„Nu, nu, Niels, hvo der skal have den Jomfrue, han faaer hende vel, og det bliver tænkelig den, hun selv vil have, aleneste mig undtagen, der ei skjøtter stort om hende."

Det tyktes nu nok Niels, at hans Vens Gjerninger sagde noget andet, end disse koldsindige Ord, men han drev dog ikke Ordtrætten videre den Gang.

Kort Tid efter var der stor Forsamling og Gilde paa Essendorp, og alle de Indbudne vare mødte, alene gamle Niels Markvardsen undtagen, der undskyldte sig, fordi Lave Brok, sidste Gang han var der, ikke havde viist hans ældre Alder og Fortjenester som Søkriger det Hensyn, han meente der skyldtes ham, men ført det store Ord i hans Nærværelse; dog, der var Gjester nok, og de forbleve der i flere Dage, hvilket var meget almindeligt, da vore Fædre sjeldent kunde faae deres Lyst styret ved een Dags Gilde, og Jagten i Essendorps store Skove tilbød desuden den ønskeligste Leilighed til Tidkort. Mens Solen var paa Himmelen, gjaldede Hornene, halsede Hundene og gik Jagten, men Aftenen til-

bragtes med Drik, Spil og Leg og endte gjerne med en Dands.

Saaledes var det nu gaaet i tre Dage, og Veiret var i denne Høst saa mildt og skjønt, uagtet det var sidst i September, at man færdedes ude, som om Sommeren. Da besluttede de paa den fjerde Dag at unde baade sig selv og Heste og Hunde nogen Hvile, og en lummerheed Dag var det ogsaa, lidet egnet til stærk Bevægelse. De Gamle sade da inde i Skygge og Svalhed, mens de Unge slentrede omkring i Haven, plukkede Blomster og smagte paa den modne Frugt. Der var en stor Skare Ungersvende og Jomfruer fra Nabogaardene, de Brokker fra Clausholm, de Bannere fra Gjessingholm, de Lykker fra Rudgaard, de Rosenkrantzer fra Hevringholm med Jørgen Bille, Niels Markvardsen fra Medelgaard med Jørgen Urne og flere.

Der var imidlertid ikke denne Dag samme muntre Stemning blandt de Unge, som de foregaaende Dage, enten det nu laae i den stærke mattende Varme, eller deri, at de havde været for længe sammen og havde Ondt ved at bevare den gode Forstaaelse. Ligesom Myggene og Hvepserne surrede om allevegne og stak, hvor de kunde komme til, saaledes fløi de onde og spydige Ord fra Læbe til Læbe, og nogle af dem stak værre, end Myggene og Hvepserne. Jomfru Margrethe havde vel nogen Skyld deri, thi hun var i sit kaadeste Lune og meget fritalende, og da de unge Mænd havde spiist og drukket dygtigt til Middag, saa de vare hede i Hovederne og efterhaanden bleve de unge Piger for nærgaaende, saa trak disse sig bort fra dem og tyede ind i en Løvhytte, mens de unge Karle gik med deres Værter ned til Møllen, hvor de havde et Ærinde.

Mens nu Lave Brok og Gregers Ulfstand med deres Fætter, Axel Lavesen fra Clausholm vare inde i Møllen for at tale med Møllersvenden, lagde det øvrige Selskab sig i Græs-

set ved Aakanten, og da faldt Talen imellem dem paa Alling Aa og den Strid om Fiskeriet i Aaens Udmunding, der havde været mellem de Brokker og deres Naboer, en Strid, som varede i Aarhundreder og maaskee end ikke den Dag i Dag ganske er endt. Denganġ var den dog foreløbig afgjort af Laves Bedstefader, men paa hans Viis.

„Nu have de Brokker jo Lavhævd derpaa," sagde Anders Banner, „og al Tale derom er unyttig."

„Nu," sagde Niels Rosenkrantz, „den Ret sad i Spydstagen og kom af den."

„Hvi saa?" spurgte de Andre.

„Jo," svarede Niels Rosenkrantz, „det har jeg hørt af min Fader, mens han var i Live, at gamle Lave Eskesen greb Herredsfogden, Peder Udsøn, paa Retterthinget, slæbte ham her til Møllen og tvang ham med Dolken for hans Bryst at sætte sit Segl under, og saa stor var Peder Udsøns Rædsel for Lave, at han ei turde sige et Ord derom, mens Lave var i Live."

„Ja," sagde Jørgen Urne, „de Brokker have stedse været store Rethavere og Voldsmænd; dog arter vor Ven Lave mere sin Fader Niels paa og er at komme til Rette med."

„Mener Du?" spurgte Niels Markvardsen og saae op med et mørkt Blik; „da tykkes han mig stiv og fos nok, naar det gjelder."

Jørgen vidste, hvor Skoen trykkede Niels, der i disse Dage paany havde faaet at fornemme, at han var Lave Brok en uvelkommen Beiler til Søsteren, og det piinte Niels desto haardere, just fordi det var skeet paa en saadan Maade, at han ikke ret kunde faae det fat, eller havde nogen aabenbar Krænkelse at anke over.

„Jeg mener dog," svarede Jørgen Urne, „at det ikke er Ret af Dig at laste vor Vært, mens vi ere paa hans Grund og nyde godt af hans Gjestmildhed."

„Nu," sagde Niels med et drillende Smiil, „Somme under han den villigere end Andre!"

„Jeg giver Niels Medhold deri," sagde Niels Rosenkrantz, „at de Brokker ikke ere som andre Folk; der gaaer mærkelige Sagn om dem fra Fortiden."

„Ikke tale vi nu derom," sagde Jørgen Urne advarende.

„Hvorfor ei?" spurgte Niels Markvardsen, „vi ville tale derom, er det end ikke Dig til Behag, og hvad vor Vært og hans Frænder ei høre, det have de ikke Ondt af. Kjende I," foer han fort, „Visen om Niels Paaske?"

Nogle kjendte den, andre ikke, men da Niels var bekjendt som en dygtig Fortæller og Sanger, saa rykkede de sammen om ham i Græsset og bade ham synge, og det gjorde han, idet han, skjøndt med dæmpet Stemme, sang den omtalte Vise, der lyder saalunde:

De Paaske Sønner lade bygge et Huus,
Midt paa Randers Gade,
Jeg saae aldrig saa høit et Huus
I alle mine Livsens Dage.
De Paaske Sønner forbygge alle Borge.

Der er paa det samme Huus
Femten høie Lofte,
Knappen er af det røde Guld,
Det skinner over Muur og Tofte.

Det var Nilus Paaske Søn,
Han rider i Rosenslund,
Mødte ham unge Hr. Lave
Brok saa ond en Stund.

Hør Du Nilus Paaske Søn,
Og hvi rider Du her?
Hvi er Du ikke i Kjøbenhavn,
Mig for Kongen at kære?

Jeg var mig i Helsingør,
Mine Øxen solgte jeg der,
Kongen er i Kjøbenhavn,
Jeg kom hannem aldrig nær.

Saa vel troer jeg vor unge Konge,
Ogsaa hiin rige Hr. Otte,*)
Saa gjør jeg Eder, Hr. Lave Brok,
I gjør mig intet andet, end godt.

Du maatte vel troe hiin rige Hr. Otte,
Ogsaa vor unge Konge,
Du troe ret aldrig Hr. Lave Brok
Han haver en Ormetunge.

Det var unge Hr. Lave Brok,
Han sit Sværd uddrog,
Flux han Nilus Paaske Søn
Sønder i Midie hug.

Nu ligger Nilus Paaske Søn,
Han ligger i Lunden død,
Det kosted' unge Hr. Lave Brok
Baade Penge og Guld saa rød.
De Paaske Sønner forbygge alle Borge.

Men endnu mens Niels Markvardsen sang det sidste Vers, stod Lave Brok og hans Frænder tæt ved, thi de Andre havde været saa optagne af Visen, at de ikke fornam de Kommendes Trin i det bløde Græs, og da Niels havde sluttet Visen og tav, lød Lave Broks Røst uformodet over deres Hoveder, idet han sagde:

„En skjøn Vise den og mig vel bekjendt. Nu, min Farfader Lave, han var en Mand, og Niels Paaske, han maatte bide i Græsset; saa maatte de Fleste, der kom de Brokker i Veien."

*) Hr. Otte Nielsen Rosenkrantz, Lave Broks Uven.

Alle saae de tause paa Lave, hvis Aasyn og Blik lyste af krænket Hovmod.

„Dog ikke Alle," tog Niels Markvardsen til Gjenmæle med et Blik til Axel Brok fra Clausholm.

„Nei," svarede Axel, „saa sandt det just i Dag er Sanct Matthæi Dag, den Dag, paa hvilken Jens Løvensbalk af Avensbjerg nu for treti og fem Aar siden paa sine Knæ maatte gjøre Bod, fordi han vog min Farfader Jens."

Alle saae de til hverandre og tænkte, det var ildevarslende, at Talen var falden paa sligt just den Dag.

„Nu," sagde Lave med et hovmodigt Smiil, „dertil bekvemmede min Farfader sig ikke; han sendte blot sin Skriver, Jens af Christrup, at knæle og gjøre Afbigt for Peder og Anders Paaske."

„Ja," tog Niels Rosenkrantz til Orde, „det gjaldt ikkun en Raadmand i Randers; havde det gjeldt en ædelig og fri Mand, visselig havde da Din Farfader maattet bøie Knæ, vilde han ei rømme af Riget."

„Lige godt," svarede Lave hidsigt og lagde Haanden paa sin Dolk, „jeg mener at kunne være mine Forfædre bekjendt; mere end een af dem fegtede gjevt for Standen og Riget og lode deres Liv paa Ærens Mark; mig vilde det være kjært at gjøre ligesaa, og skal jeg ikke staae tilbage, naar Æren og Pligten kalder mig did."

Lave saae ud til at være Mand for at indløse sit Ord, hvad han ogsaa gjorde til sin Tid. Anders Banner sagde:

„Derom tvivle vi ikke; og nu lade vi de Døde hvile i Fred og den Snak fare; hellere lette vi os nu og vende tilbage til de Levende og til de bedste af dem, som er de unge Piger."

Det gjorde de, men tavse og ilde tilmode. I Haven fandt de Jomfru Margrethe med de andre unge Jomfruer siddende paa en Græsbænk. Hun sad i Midten som en Dronning og var ifærd med at flette en skjøn Krands af Vedbendblade.

Hun yndede meget den Plante og smykkede stundom sit Haar med en Ranke af den; selv havde hun fra Skoven hentet og med sine egne Hænder plantet den skjønne og kraftige Vedbende, der groede bag Græsbænken.

Et daarende Syn var hun, som hun sad der med de mørke Lokker om sit fagre Aasyn, mens hendes straalende Blik halvt dækkedes af de lange Øienhaar, og et drømmende Smiil spillede om hendes friske Læber. Vævert syslede hendes hvide Hænder med de mørke Blade, og nu og da saae hun op, som havde hun Noget i Sinde med den Krands. Det Syn opildnede de unge Mænd; hun tyktes dem at være en Fee eller en Ellepige liig, men de stirrede paa hende i Tavshed og med mørke og spændte Blikke. Jørgen Urne sagde siden, at da Jomfru Margrethe saae op og sendte de unge Mænd et af sine funklende Blikke, da havde han et Syn, som om to Dolke krydsedes i Luften. Den lumre, disede Luft trykkede Aandedrættet, de mørke Tanker Sindene, saa alle tav, indtil endelig Jørgen Bille nærmede sig Jomfru Margrethe med den Sikkerhed, som en af Slægten begunstiget Beiler maatte føle, og sagde:

„Til hvem fletter I den Krands, Jomfru Margrethe?"

Hun saae op med et eget Blik og et drillende Smiil, som bragte unge Jørgen Bille ud af Fatning.

„Ja gjet!" svarede hun blot, og da Jørgen forlegent saae sig om i Kredsen, reiste hun sig, thi Krandsen var nu færdig, og sagde: „Kom hid, Niels Markvardsen, den er til Eder!"

Da sprang Niels glad frem, og hun satte Krandsen paa hans Hat, mens Lave Broks og de andre unge Mænds Blikke lyste af Harme; Jomfruerne derimod saae til hverandre og smaaloe. Saa gik de alle op til Gaarden, men Lave greb sin Søster haardt i Armen og hviskede til hende:

„Den Spas huer ikke mig!"

„Da er den mig godt til Pas," svarede hun vredt og tog sin Arm til sig.

Niels Markvardsen og Jomfru Margrethe forstode da ogsaa at mage det saa, at de bleve noget bag de andre, og da de vare af Syne, førte han hende bag Hækken, greb hendes Haand og sagde:

„Jomfru Margrethe, gav I mig den Krands som et Tegn paa Eders Kjærlighed?"

„Ei!" sagde hun og saae skalkagtigt smilende paa ham, „den klæder Eder ei ilde; nu bliver I vist pyntesyg!"

„Nu lade vi alt Gjækkeri fare," svarede han fast og lidenskabeligt. „I seer jo, hvor det staaer til, her er Beilere om Eder i stor Flok, og Jørgen Bille er vel den, Eders Moder har udkaaret Eder til Fæstemand; hvad mener I om ham og hvad om mig? Nu maae jeg vide det, thi tænk ikke, at jeg vedblivende vil gaae her som en Nar og begegnes af Eders stormodige Broder med Haan, er jeg ei sikker derpaa, at I bærer Kjærlighed til mig. Jeg meente saa, at Eders Øine haver talet sødt til mig mangen Gang, kom end hidindtil intet Elskovsord over vore Læber. Viis Eder nu som en ærlig Jomfrue og siig mig det uden Omsvøb: har I mig kjær og vil vorde min Hustrue, eller ikke?"

Der var en særegen Glands i Jomfru Margrethes Øine, da hun saae op og svarede:

„Lønlige Ting skal man lønlig bære, saa længe man tør og kan."

„I har da elsket mig i Løn," udbrød Niels glad, „og nu aabenbaret mig det, da Eders Moder vil tvinge Eder en Fæstemand paa?"

Han vilde drage hende til sig, men i det samme sled hun sig fra ham, loe og sagde:

„Giv mig min Krands igjen! Da den kom paa Eders Hat, gik Forstanden ud af Eders Pande."

En mørk Vredesrødme lagde sig over Niels Markvardsens Aasyn, idet han svarede:

„Jeg seer det, tidt er vanskabt Sind under fagert Skind; dog betænke I, Margrethe Nielsdatter, at den sviger værst, der sviger sig selv!"

„Ei!" sagde hun og loe paany, „der sagde I mig en Hoben skjønne Ting i eet Aandedræt; Jørgen Bille er mere høvisk og ei saa hastig."

Da blev Niels heel skamfuld og forsagt; men da hun saae hans Kvide, gik hun hen til ham og sagde mildt:

„Der findes ei større Narre, end elskovssyge Ungersvende; et lidet Pust kan tænde en Brand i Eders Hjerter, og et lidet slukke den igjen; det er nu min Tro, at bange Hjerte vandt aldrig fager Mø."

Da saae Niels op og blev vaer i hendes straalende Øine den ømmeste Elskovslue; han lagde sin Arm om hendes Liv, drog hende til sig, og deres Læber mødtes. Nu sled hun sig ikke fra ham, men hvilede trygt ved hans Bryst, og en Stund stode de saaledes i Kjærligheds Fryd; da sagde Niels:

„Gud have Lov, nu er alt vel!"

„Nei," sukkede hun, „med vor Elskovs Fryd begynder først vor Elende."

„Den skjønne Krands," vedblev han, uden at agte paa hendes Hjertesuk, „vil jeg beholde og bære paa min Hat; med den vil jeg træde Dandsen i Nat; vil Du være min i Dandsen?"

„Ak," svarede hun, „det angrer mig, at jeg gav Dig den i Alles Paasyn; den stikker de andre i Øinene, og de bære Nag til Dig, thi Narre ere de alle, ene Du undtagen; vaer Dig vel, at ingen Ulykke skal times Dig!"

„Ei," sagde Niels, „de kjende min Arm og min gode Klinge; vær ræd for deres Skyld, men ikke for min!"

Saa skiltes de, hun gik paa sit Kammer for at berede sig til Dandsen, han traadte, jublende i sit Hjerte og overmodig af sin Lykke ind i Borgstuen, hvor de andre unge Mænd havde forsamlet sig, og hvor ogsaa nogle Tjenere vare tilstede, deriblandt Jørgen Urnes Svend Søren, en kæmpestor og stærk Karl. Saa gik det nu til i hine Tider, selv i de Stores Huse, at Herrer og Tjenere omgikkes hverandre mere end i vore Dage og ofte sade ved samme Bord, og det var en god Skik; men en ilde Skik var det, at de alle, baade Herrer og Tjenere, stedse bare Vaaben; det kostede mangen Mand den Gang hans Liv, at den blanke Kniv stedse vár ved Haanden, og at Haanden var øvet i at bruge den.

Niels Markvardsen traadte ind saa stolt som en Konge, men da han slog Døren i efter sig, da klang det i gamle Laves Rustning, som hang paa Væggen over Ildstedet. Alle saae derop med et sky Blik; de vare til Mode, som om den hedenfarne Voldsmands Aand var faret i Rustningen og gav en Glædeslyd fra sig, som om den lugtede Blod.

Gregers Ulfstand saae med et hadefuldt Blik paa Niels, som med den bekrandsede Hat paa Hovedet gik hen til Bordet og sprang over det, som det var Skik at gjøre, naar man vilde ind og sidde paa Vægbænken. Da han var kommen til Sæde og havde taget sig en Slurk af Ølkanden, mens Alles Blik hvilede paa ham, da sagde Gregers:

„Du ligner en Kvinde med de grønne Blade paa Hatten, eller en Nar; læg den af!“

„Ja,“ svarede Niels, „en Jomfrue gav mig den jo, men en Nar vilde jeg været, havde jeg ei taget den.“

„Giv mig den,“ sagde Jørgen Urne med et drillende Smiil! „jeg vil bære den og sparer da min Fjeder.“

„Ikke,“ svarede Niels, „giver jeg den bort for hundrede Mark!“

„Jeg vil rende med Dig om den," svarede Jørgen, „lad saa see, om Du kan forsvare den som en brav Karl."

„Ei," svarede Niels med vild Glæde i Blik og Stemme, „det lader sig høre! Gjerne bryder jeg en Landse med Dig, thi Din Hu staaer dog til hende, der gav mig Krandsen, og Du er fra nu af min Uven."

„Her tales frit," sagde Lave Brok med stor Harme, „og dog gjelder det min Søster. Nu, hun kan give Krandse bort, det kan jeg ei forhindre, men det vide I, Niels Markvardsen, at de Krandse have ei større Magt, end den skjøre Uldengjord, der holder Bladene."

Det var et skræksomt Syn at see paa Niels nu; hans Aasyn var purpurrødt af Harme og hans Øine som underløbne af Blod. Dog betvang han sig, thi han mindedes sin Hjertenskjærs Advarsel, udstødte et Suk, der lignede en vred Løves Brummen, og sprang saa over Bordet igjen og gik; men i Springet faldt Krandsen af hans Hat, uden at han mærkede det. Jørgen Urnes Svend tog den op og gav sin Herre den, idet han med et Griin sagde:

„Her er den Krands, Niels Markvardsen holder saa meget af."

Jørgen tog den, men som han sad med den i Haanden og loe, og de andre loe med, da kom Niels uformodet tilbage, thi han havde opdaget sit Forliis, og da han saae Krandsen i Jørgens Haand og hørte den Haanlatter, saa drog han sin Klinge. Da sprang de alle op og der opstod vild Tummel; de raabte i Munden paa hverandre og nogle af dem vilde forklare ham, hvorledes det var gaaet til, og at Jørgen ikke havde taget Krandsen af hans Hat, som han syntes at mene, andre raabte, at han skulde holde Fred, og høiest lød Lave Broks Skrig, men han stod der med dragen Klinge og vilde styrtet ind paa Niels, havde han ikke været Gjest i hans eget Huus; og selv deres Skrig, der raabte paa Fred, lignede

Kampraab, og det var, som om Djævelen selv, eller gamle Lave Broks Aand, var faret i dem alle.

Da foer Niels Markvardsen, uden at sige et Ord, løs paa Jørgen Urne og hug til ham med sin Klinge; men i det samme kastede Jørgens Svend Søren sig imellem, Niels greb fat i ham, og de tumlede i en vild Brydekamp om paa Gulvet. Da Jørgen Urnes Svend atter reiste sig, havde han stukket sin Dolk i Niels Markvardsens Bryst og givet ham hans Banesaar.

Ingen af de andre havde rørt en Haand for at skille de to Kjæmpende ad. Nu stode de skrækslagne, men nogle af dem dog med dulgt Fryd, og saae deres Medbeiler drage sit sidste Suk. Da han havde udaandet, brød Jørgen Urne den dybe Stilhed; han bevidnede sin Uskyldighed i Drabet, og de andre stemmede alle i med et høit Raab og gave ham Medhold.

Men da Budskabet om Drabet naaede Kvinderne, da blev der stor Jammer, og alle styrtede ned i Borgestuen, smykkede til Dandsen, som de vare, Jomfru Margrethe foran. Da hun saae sin døde Ven og den blodige Krands ved hans Side, udstødte hun intet Skrig, men blev staaende og stirrede, en Dødningebrud liig; taareløse vare hendes Øine, stum hendes Læbe, men de forstode alle hendes Kvide saa godt, som hun havde udraabt den høit. Hun vendte sig bort med et dybt Smertenssuk og gik saa langsomt op paa sit Kammer, hvor hun lukkede sig inde og i flere Dage næsten ingen Næring tog til sig; men hendes Moder, som lyttede ved hendes Dør, hørte, at hun græd og bad, anraabte Guds Moder og Sancte Karen og forbandede sine Hænder, som havde bundet den skjebnesvangre Krands, der voldede hendes Hjertenskjærs Død.

Dog var gamle Niels Markvardsens Græmmelse ikke mindre og hans Harme stor; nu var han en barnløs gammel

Mand og maatte gaae i Graven som den Sidste af sin Æt. Det gavnede ham intet, at han stevnede Jørgen Urne for Retterthinget, alle Vidner stode med ham, og han beviste sin Uskyldighed, efterat han først havde hjulpet den egentlige Drabsmand, Skjebnens uvillige Redskab, ud af Landet.

Folket dømte imidlertid anderledes, end Retten, og der gik megen Tale om dette Drab, der saae ud som en Tilfældighed, men i Almuens Øine ikke var det. Erindringen om de Brokkers Voldsgjerninger blev atter levende, og Bønderne sloge Kors for sig, naar de kom forbi Essendorp. Ulykke og Drab maatte jo skee paa et Sted, hvor Niels Paaskes Drabsmand havde levet, og hvor hans Gjenfærd endnu spøgede.

Nu blev der tomt og øde paa Essendorp, thi dens Eiere droge til Vemmetofte og opsloge for en Stund deres Bopæl der. Dog blev den Hjertesorg ikke Margrethe Broks Død, dertil var hun skabt af for haardt et Stof. Snart viste hun sig med et roligt Aasyn, men dog kjendtes det paa hendes Færd, at hun var forandret; thi hendes vælige Ganger, hendes Hunde og Falke fik nu gode og magelige Dage, og hendes Haandbøsse og Dolk hang rustede paa Knagen. Gregers bemærkede det og savnede hendes Ledsagelse i Skoven, men da han vilde trøste hende og gjorde et Forsøg paa at fornye deres Samværen for Fremtiden, da blev han barskt viist af.

„Jeg seer det nu grant," sagde hun, „og har fornummet det af Moders Tale, hvor det er gaaet til. Hun tænkte, at Du bar Elskov til mig, Din nære Frænke, og deri feilede hun neppe; hun vilde frie mig fra denne store Ulykke og af Dine syndige Hænder, derfor kaldte hun alle de Beilere til Essendorp, og det blev Niels Markvardsens Død. Hvad Skyld jeg selv kan have, den forlade mig Gud, men det skal Du vide, at ingensinde elskede jeg Dig og hader Dig nu.

Ledt og forhadt er mig og nu mit Fædrenehjem, hvor Du er, og den første Mand skal nu blive mig den bedste."

Og det blev Jørgen Bille, til hvem hun gav sig hen og bar sin Skjebne med fast Mod. Hun blev en dygtig og villiestærk Huusmoder og viste sig fast der, hvor andre Kvinder rædes og raadvilde græde. Kun Et kunde faae hendes Kinder til at blegne, nemlig naar hun saae et Vedbendblad, og hvorsomhelst hun paa sin Grund blev de grønne Ranker vaer, der lod hun dem rydde bort; saa maae hun vel dog have elsket Niels Markvardsen og begrædt hans Død til det Sidste.

Men de Brokker og de Ulfstander levede fort, som de havde gjort før, i Kjevlerier og Retstrætter, og naar de ikke besmittede deres Hænder med uskyldigt Blod, da skyldtes det vel meest Tidens Sæder, som efterhaanden bleve mildere. Dog faldt Lave Brok, ligesom alle hans Fædre, for væbnet Haand, idet han lod sit Liv i Slaget ved Svarteraa; og hans Søn Eske døde barnløs, saa med ham uddøde de Brokkers Æt og blev deres Skjold nedlagt i Graven.

EN GUDS FANGE

Det var en taaget Dag i Høst i Aaret 1552. Vinden ruskede i de forgyldte Fløje paa Kallundborg Slots Taarnspiir, og Allikerne, eller Kaaerne omsværmede dem og lode deres skrigende Stemme høre, som om de meente at have Aarhundreders Hævd paa at raade for den Borg, de havde givet Navn; thi Kallundborg vil sige det Samme, som Borgen ved Kaaernes Lund; eller havde de maaskee faaet et Glimt at see af Rigens Dressel eller Skat og Klenodier, der opbevaredes i Folen, det stærke gamle Taarn hist henne med de tilgittrede Vinduer; eller higede de maaskee ikke efter det glimrende Guld og Sølv, men efter Aadsler og harmedes over disse rolige Tider, da Krigens Larm var forstummet, Borgen aldrig blev berendt, og intet Menneskeblod flød, eller Lig laae paa Valen som velkomment Bytte?

Den gamle Borg lignede ikke sig selv mere, saa stille og tyst var der nu om den. Hvor mange blodige Gjerninger vare ikke blevne begaaede paa dette Sted, siden Esbern Snare fire Aarhundreder tilbage i Tiden reiste disse stærke Mure; her havde Krigen raset i gamle Dage, da Jarl Mindrealf berendte Borgen, da den vrede Kong Erik Menved svang Hevnens Sværd over den utroe Besætning, hans falske Broder Christoffers Mænd, som vilde lukke ham ude; eller for ikke mange Aar siden i Grevens Feide, da de Grevelige og

Kongelige reves om Borgen, og den blev flere Gange vundet og tabt paa begge Sider ved Magt eller Forræderi.

Vel maatte de skrigende Alliker forundre sig over Stilheden og Tidens Daadløshed; men Et kunde de dog endnu faae at høre, nemlig Klagesuk fra en eller anden Fange i det skumle Taarn hist henne, kaldet Fa'ers Hat. Dog, heller ikke hermed forholdt det sig ganske, som i gamle Dage; thi nu var her en Fange, som ikke sad i Bolt og Jern, eller bag stærke Gittre; han kaldtes fri og var dog Fange, sukkende efter Frihed; han var gammel og kjendt her, og dog var Alt nu anderledes og nyt for ham. Han havde været her i sin Magts Fylde som Herre, og da neppe offret saa usselig en Fugl, som en Allike, et Blik; nu stod han denne Morgenstund i Slotsgaarden og betragtede deres underlige Færd og lyttede til deres Skrig, som vakte mangehaande Tanker hos ham; men hans udtryksfulde Aasyn røbede det vexlende Tankespil i hans Sjæl.

En underlig gammel Herre var han at see til, som han stod der med krydslagte Arme, indhyllet i sin side, røde Kappe og med den store sorte guldzirede Fløielsbaret trykket ned i Panden. Vinden legede med hans lange, hvide Haar, som viste, at han havde naaet Oldingealderen, og dog holdt han sig endnu rank. Hans storslaaede Træk vare furede, men Blikket endnu klart og skarpt. Bydende var hans mægtige Skikkelse, og fire Adelsmænd, som stode hos ham, holdt sig i ærbødig Afstand; han maatte da vel være en Konge, og det var han ogsaa, men en falden Konge, engang Herre over trende Riger, nu i samfulde tyve Aar egne Frænders Fange; thi Manden i den røde Kappe var Kong Christian den Anden, for ikke længe siden ved Kong Christian den Tredies Mildhed udfriet af sit strenge Fængsel paa Sønderborg Slot og hensat her paa Kallundborg, hvor han skulde henleve Resten af sit Livs Dage i blidere Kaar.

Frit og frankt stod han nu der i Gaarden og kaldte
gens og Lænets Herre; men naar Alt kom til Alt, sa
dede han vel høist over Fadeburet og Kjælderen, o
kunde han more sig med Jagt. Hvad vare de Herrer
stode hist henne til hans Opvartning og kaldtes hans F
Andet, end Fangevogtere; og see hist oppe i Vinduet
ste Stokværk, der skimtes et skjægget Ansigt, og en F
staaer der med Næsen paa Ruden; det er Borgens
lingsmand, Hr. Steen Rosensparre, tilligemed alle de A
tagen i Ed af den regjerende Konge, ansvarlige for Fan
Person. Hr. Steen staaer der og spejder efter, hvad
den i den røde Kappe vel nu vil tage sig for, thi han
af Erfaring, at den gamle Herre er lunefuld og kan
underlige Indfald. Han maa passe paa sin kongelige Fa
og der gjør han med god Villie, ikke blot af Troskab n
Kong Christian den Tredie, hvis Bud ikke havde lydt
strengt, nei, der var en langt strengere Herre, hvem K
gen havde maattet tilsikkre Fangens Tilstedeblivelse.
det var Rigens Raad, thi hvem frygtede Christian den A
den mere og havde vel større Aarsag dertil, end den dansk
Adel? Saaledes var og forblev han fremdeles og indtil si
Død en Fange og en frygtet Fange; af denne Frygt see v
hvor mægtig han engang var. Nu raader han kun over Lidet
[illegible] med at henke og tale, hvor han før handled
[illegible] og det gjør han da ogsaa.

Pratt vendte han sig til den af de fire Herrer, som stod
[illegible], den gjøve Arild Urup, der traadte til, medens de
andre fire, Jørgen Marsvin, Eskild Gjøe og Jørgen Rud,
[illegible]

„Seb, Arild!" sagde Kong Christian, „hvor de Kaaer tumle
sig, skrige og [illegible] med Vingerne; saa have de gjort i Aar-
[illegible] Spil og drømte kun
[illegible] Gubbe, ledig og uden

anden Syssel end den, at staae her og maabe. Tiderne have vexlet, gode og onde, Krig og Fred, Kroner ere vundne og tabte, Verden er ikke til at kjende igjen, og dog flagre og skrige Allikerne som før, kives om en liden Plads paa Spirene, bygge Reder, lægge Æg og udruge Unger, ret som om Intet var skeet, siden deres Fædre første Gang fløj herhid og sang deres hæse Sang for Esbern Snare. Menneskenes Gjerninger, selv de største, blive til Intet, men Naturen gaaer sin Gang nu, som fra Skabelsens Dag; nu priset være ligefuldt Han, som raader for Universet!"

„Ja, Eders Naade," svarede Arild Urup, „Tiderne have vexlet, og haardt har I prøvet deres Ugunst."

„Nu," sagde Kong Christian med et Suk, „vi klage ikke; vi ere vor kongelige Frænde taknemmelig for hans Venskab og Mildhed, som har beredt os en sorgfri Alderdom."

„Tilvisse!" udbrød Arild, „Kong Christian er en mild Fyrste og har Eder, sin Frænde, kjær."

„Nu, nu!" sagde den fangne Konge med et Glimt af Mistænksomhed i sine Øine og i et af disse Anfald af ondt Lune, der kunde komme saa pludseligt over ham, „vi bør ikke tvivle derom, Guds Dros, nei! endog han vedholdende skyer vor Person."

Arild Urup vidste, hvor Skoen trykkede den Gamle, som i Stilhed græmmede sig over, at Kong Christian den Tredie ikke havde viist sig for hans Aasyn siden de Dage, da han blev ført fra Sønderborg, og han havde havt et Møde med sin kongelige Frænde paa Hagenskov i Fyen. Trods al Venlighed i Skrivelser og Sendelser af Foræringer, havde Kongen ikke gjestet sin Frænde paa Kallundborg og satte fremdeles ikke sin Fod der, saa længe han levede. Arild skyndte sig da at sige:

„Han frygter sikkerlig at fortrædige Eders Naade ved sin Nærværelse."

„Saamænd!“ svarede den Gamle med et egent Smiil; „med mindre vi tænkelig end mindre skulde være et lysteligt Skue for ham; thi er han end angerløs, saa er dog det, vi have lidt, hans Faders Værk. Guds Dros!“ udbrød han heftigt, blev bleg og stammede, „han var en lumpen Karl, var han end min Faders kjødelige Broder.“

Han taug nogle Øieblikke, stirrede hen for sig, sukkede saa og udbrød i et Anfald af dyb Anger:

„Nu, nu, og vi have syndet! Jeg tilstaaer, at Guds Dom er retfærdig; alle ere vi Syndere til Hobe, elendige Syndere! de os tilskikkede Ulykker ere ligesaa mange Tegn paa Guds forbarmende Naade. Han hengav os til Forhaanelse for Alle, for at hans Gjerninger skulde fremstille sig desto herligere. Hvo er nu tilbage af vore fordums Venner, Fyrster og troe Blodsforvandte? De ere næsten alle faldne fra og hensovede. Vore Midler, vor Rigdom, vor Magt er forsvunden og bleven til Intet, vor ungdommelige Fyrighed er ældet. Ak ja, vi staae her, Gud naade, og snakke som en gammel Kjærling, tænkelig dog nogle Viisdomsord! Vi ere ene, forladt, Alle til Byrde, vi ere en Guds Fange, saa dog i barmhjertige Hænder!“

„Sandt, Eders Naade,“ svarede Arild Urup ærbødigt, „er det, at I er i barmhjertige Hænder. Desuden ere vel vi, som nu ere om Eders Person, om end ei værdige til at kaldes Eders Venner, dog sikkerlig ikke Eders Naades Fjender.“

„Nu, Arild,“ svarede Kongen med et Glimt af Lune i sit Blik, „Du er god og gjev nok, vil os ei Andet end Godt. Derfor udøse vi vort Hjerte for Dig, og Dine Øren ere for os som et Taalmodighedens Kar, i hvilke vi fylder Alt, som i denne vor Ørkesløshed rinder os i Hu og vil frem. Sagde jeg og usandt før, da jeg meente ingen Venner at have, al den Stund jeg i denne By har mange Venner. Til hver Tid var Kallundborg mig hengiven og tro, det have Borgerne

beviist med deres Blod. Undrer det Eder ei, at min Frænde, Kongen, dristede sig til at opfylde min Begjæring at sætte mig just her, hvor hver Steen udraaber mit Navn, og hvor hver Mand og Kvinde vilde hilset min Gjenophøielse med Fryderaab, om Herren havde forundt mig slig Lykke?"

Arild Urup saae den gamle Konge fast ind i Øiet, og denne udholdt ikke dette ærlige, forskende Blik, men slog Øinene ned til Jorden, mens Arild paa sin rolige Maade sagde:

„Visselig maatte han frygtet derfor, havde ikke hans Tillid til Eders Naades givne Løfte og kongelige Ord, til Eders Taknemlighed og Viisdom været saa stor; nu kunde han opfylde Eders Begjæring og mage Alt saa vel for Eders Naade, som han af Hjertet ønskede."

Det snu og skjulte Blik, hvormed den gamle Konge havde skottet til Arild Urup, og som mindede om de værste Øieblikke i hans Liv, da han for at fremme sin Villie brød Tro og Love og satte uudslettelige Pletter paa sit Skjold, det veeg nu for et mere lyst og aabent Udtryk. Han klappede Arild paa Skulderen og sagde:

„Guds Dros, Du taler Sandhed og afmaler min kongelige Frændes gode Sindelag, som det virkeligen var, derom føler jeg mig forvisset; saa skal det og befindes, at han ikke har skuffet sig, da han satte sin Lid til mig."

Endnu medens den gamle Konge talte, lod der sig høre Tummel i Porten.

„Ei, hør!" udbrød han med et Smiil, „der have vi vore Undersaatter og vort Hof. Lad Porten op, vi ville da holde vort vante Retterthing!"

Arild Urup, som med vexlende Deeltagelse, Forundring og en Medlidenhed, der var blandet med Ærbødighed, havde fulgt den gamle Fange paa hans urolige Tankeflugt, smiilte

nu, tilfreds med, at han fik Andet at sysle med end Fortiden.

Det, som nu foregik, var Fangen tilladt, og skete hver Løverdag, nemlig Uddelingen af Almisser til Byens Fattige, hvortil Kong Christian den Tredie havde tilstaaet ham trehundrede Mark Lybsk. Han begav sig hen til Brønden midt i Gaarden og tog Plads paa Steenbænken ved samme; den hele Skare Tiggere og Krøblinge mylrede ind i Slotsgaarden, men standsede, da de saae, at Kongen allerede var paa Pletten og sad der i sin røde Kappe; hans Skikkelse indgjød dem en Ærbødighed, der grændsede til Frygt. Ligesom Magthaverne ikke bleve deres Frygt for ham kvit, saalænge han var oven Jorden, saaledes kunde Almuen ei ret troe paa hans Vanmagt, saa stærkt et Tag havde hans mægtige Aand faaet i Sjælene, saa levende var endnu Mindet om hans Bedrifter, baade de gode og de onde. Tiggerne stode da og hviskede og skubbede til hverandre; Ingen af dem vilde først frem.

„See," sagde Kongen til de hosstaaende Herrer, „en skjønne Flok! Hvilken Hob lurvede Karle og Kvinder, hvilken Bunke Laser! Et Hof, som er en falden Monark værdigt! Iøvrigt ei ringere, end mit Hof i mine Velmagtsdage; de Herrer, som da vartede mig op, vare ei mindre gridske efter en Gunstbeviisning, end disse Stakler efter en Almisse; kun er her laset Hvergarn for Sindal og Fløiel, buldrende Træsko for besporede Støvler, smudsige Hænder for rene. Hvad tykkes Dig, Eskild, ere ikke og disse Mennesker ei ringere i Guds Øine, end Du og Dine Lige?"

„Visselig, Eders Naade," svarede Eskild Gjøe, „vi ere i Herrens Øine alle Syndere, Klædedragten og Livskaarene uansete. Dog tykkes mig, der er flere Skjelmer blandt disse, end I nogen Tid havde ved Eders Hof; elske De vel og Eders Naade alene for Almissens Skyld, mens I dog har havt for-

dum ikke blot i Borgerstanden og i Almuen, men ogsaa blandt gode Mænd fuldtroe Venner, der elskede Eder for Eders egen Skyld og blev Eder tro, da I var arm og vanmægtig; min egen Slægt har det beviist i Gjerningen."

Eskild Gjøe sigtede hermed til sin Farbroder, Hr. Henrik Gjøe, Kjøbenhavns heltemodige Forsvarer, som fulgte Christian den Anden i Landflygtighed og døde i Lybek. Kongen blinkede med Øinene, saae til Eskild og sagde:

„Der talte Du et sandt Ord, gjelder end det Du sagde, ei din egen Fader, Mogens, som blev min argeste Fjende. Dog, lad os nu ei kives om det, men skride til vor Gjerning!"

Og dette gjorde den gamle Konge nu, kaldte de Fattige frem en for en, udspurgte dem om deres Nød, trøstede nogle af dem, drev Spas med andre, men lod dem Alle give en Almisse af den Pose Smaamønt, Arild Urup bar hos sig. Herrerne morede sig over denne Scene, der var en velkommen Afvexling i deres eensformige Liv, men tillige forundrede de sig over den Omstændighed og Grundighed, hvormed Kongen gik til Værks, den Kløgt han viste ved at udfritte Tiggerne og demaskere Hyklerne, den oprigtige Deeltagelse, han viste de virkelig Trængende. Hvor ringe end denne Gjerning var, saa røbede Kongens Færd dog Glimt af de store Egenskaber, der havde udmærket ham som Regent og af denne skarptseende Aand, for hvem selv ikke det Ringeste er for smaat, naar det tjener et godt Øiemed.

Det viste sig imidlertid, at der blandt Mængden var to velklædte Personer. Kongen opdagede snart den ene, en gammel Søulk med en beget Hat.

„Hei, Niels Baadsmand!" sagde han, „kom hid! Hvad har Du paa Hjerte? Du vil sagtens ikke have Noget af Posen?"

„Nei, Eders Naade, paa det Lav!" svarede Niels og gjorde sit Skrabud; „jeg vilde blot formelde og lade Eders Naade vide, at jeg og min Baad til hver Tid er rede, om Eders

Naade skulde blive til Sinds at gjøre et lille Slag paa Fjorden og skyde en Maage."

Kongen slog Rynker i Panden; slig Frihed, som at færdes paa Havet, var ham ikke tilladt; men han mindedes, at han en Dag, da han var i Byen og dvælede ved Havnebryggen, havde faaet Leilighed til en Samtale med Niels Baadsmand under fire Øine, fornyet gamle Minder fra de Dage, da Niels foer tilsøes og tjente de Snaphaner, som kjæmpede for den faldne Konges Sag, og opfrisket Erindringen om en af sine dyrebareste Venner og troeste Tilhængere, som holdt hans Fane oppe, da alle Andre svigtede, nemlig den gjeve Søren Norby. I slige Øieblikke leflede den gamle Fange med den Tanke, om just ikke at undflye, saa dog at skuffe sine Bevogtere og nyde en kortvarig Frihed. Han havde da yttret Lyst til en slig Fart paa Søen, og Niels kom nu i god Tro for at erindre sin kongelige Velynder derom. Herrerne spidsede Øren, nysgjerrige efter at høre, hvad Kongen vilde svare derpaa; men Niels fik kun Utak for sit gode Tilbud, idet Kongen barsk sagde:

„Vist ikke, Niels! Vi er nu for gammel til at skvulpe i en Baad; vi forblive helst paa Landjorden."

Niels saae betuttet paa Kongen, gjorde saa en Gebærde, som om han pludselig forstod, hvorledes det havde sig, og angrede sin Dumhed, hvorpaa han gjorde et nyt Skrabud og fjernede sig; men strax efter traadte en ung velklædt Mand af Borgerstanden frem for Kongen, dreiede sin Hat forlegent mellem Fingrene, bukkede og kom endelig frem med sin Begjæring, da Kongen løste hans Tungebaand ved mildt at sige:

„Nu, Olaf, hvad har Du paa Hjerte?"

„Gjerne," svarede Olaf og skottede til Herrerne, „ønskede jeg at tale et Ord med Eders Naade i Eenrum."

„Ei!" udbrød Kongen, „det maa gjelde Statssager!"

Saa smiilte han, reiste sig brat og sagde:

„I fortøve her et Øieblik, I gode Herrer, mens denne unge Ven og jeg gaae lidet sammen histhenne; jeg veed, at han har Kjærestesorger, og faaer trøste og raade ham."

Herrerne saae til hverandre, men lode det dog skee. Kongen gik hen til Slottets nordre Fløi og dvælede der en Stund, snart gaaende, snart staaende, mens unge Olaf fulgte ham, stadigt med Hatten i Haanden, og talte sin Sag.

„Det staaer ilde til med Else og mig, Eders Naade," sagde han; „vil I ei lægge et godt Ord ind for os hos Elses Fader, da vide vi ei andet Raad, end at rømme."

„Ei se!" udbrød Kongen med et Smiil, „saa Borgmesteren, den gamle Stivnakke, vil ei give sig?"

„Nei, Eders Naade," svarede Olaf forknyt, „han siger, at ingensinde gav en Borgmester i denne Stad sin Datter hen til en Haandværkers Søn. Skulde jeg dog mene, at en Smed og er en ærlig Mand; jeg har en god Bedrift og Svende i mit Brød; jeg kan føde en Hustru, og min Fader har som Oldermand for Lauget stor Anseelse."

„Ret saa!" svarede Kongen og hans Blik lysnede. „Du er en gjev Ungersvend og i alle Maader skjøn Else værd. Fanden staaer i Borgmesteren, han strutter af Fedme og Hoffærdighed, Dunsterne fra hans tykke Mave staaer ham til Hovedet, det volder det stærke tydske Øl; men hvad siger Else?"

„Hun er mig tro, Eders Naade, og vil følge mig, om I blot vil tilsige os Eders Gunst og Beskyttelse. Saa stor er hendes Tillid til Eders Naades Godhed og Viisdom, at hun vil gjøre ganske, som I tilraader."

Kongen smaaloe; de unge Elskendes Tillid glædede ham, og med Begjærlighed greb han Leiligheden til at drive en lille Intrigue og spille sin gode Ven, Borgmesteren, et Puds.

„Vi formærker nu," sagde han, „at her gode Raad ere

dyre; thi det, Du beder os om, er alt gjort. Vi har for noget siden talt med Elses Fader, og da smurte han os om Munden med fagre Ord; vi fornemmer nu, det var kun Talemaader; der er kjendelig Forskjel alligevel, see vi, paa en fangen og en fri Konges Formaaenhed; der er da ingen anden Udvei, Olaf, I maa rømme."

„Vel, Eders Naade," svarede Olaf, „men det er ei let at sætte i Værk; Else frygter saare for Følgerne, og at vi skulle blive forfulgte; med mindre Eders Naade kunde forskaffe os frit Leide og Beskyttelse."

Kongen grundede et Øieblik, slog saa Knep med Fingrene og sagde:

„Saa maa det være! Hør nu, Olaf, imorgen drager vi paa Jagt nord paa ved Stranden. Gaae nu strax til Niels Baadsmand og sig: „Kongen meente det ikke saa med den Afviisning; han vil seile i Morgen Klokken otte slet, om Du da vil være med Din Baad ved Pælebroen ved Lunden." — Der maa da Du, Olaf, indfinde Dig med Else, og haaber jeg at faae Held til selv at være ved Stranden og hjelpe Eder afsted; men for alle Tilfældes Skyld, saa hør nu min Plan: Niels færger Eder over til Samsø, der gaae I i Land og begive Eder til min gode Ven, Præsten, Hr. Peder; han vil tage vel imod Eder, og der forblive I saa hos ham og hans Hustru i al Skikkelighed, indtil I høre fra os. Naar Elses Fader hører, at Else er løben af By med dig, saa nødsages han jo for Skams Skyld til at give sit Minde til Brylluppet, enddog hun er lige god Jomfru for det."

Kongen drog nu en Guldring af sin Finger; paa den var hans Navnetræk med Kronen over indgravet.

„Giv Hr. Peder den," sagde han, „til Tegn paa, at I komme fra mig, og lad Niels see den, skulde han vise sig modvillig; dog haabe vi selv at være ved Pælebroen og snakke ham til Rette."

„Gud signe Eders Naade!“ udbrød Olaf glad, „naar Else hører Alt, da gaaer hun trøstig med mig.“ —

Den næste Morgen aarle gjaldede Jagthornet i Kallundborg Slotsgaard, og Kong Christian drog ud med sit Følge, Herrer, Svende og Falkedrenge. Taagen laae tæt over By og Land, hvorfor Hr. Steen Rosensparre havde spaaet Kongen, at det blev en slet Jagt; men den Gamle holdt stædigt ved sit Forsæt og vilde afsted. Hr. Steen lod ham da have sin Villie, men drog selv med, hvilket var en Streg i Regningen, da han kjendte Befalingsmandens store Aarvaagenhed. Han skjulte imidlertid sin Uvillie, ja samtalte endogsaa venligere end sædvanlig med sin Bevogter og syntes at være i et fortræffeligt Lune.

„See,“ sagde han, da de red langs Stranden, „nu letter Taagen;“ men da var den just allertættest.

Herrerne smilede og trak paa Skuldrene.

„Han gaaer i Barndom,“ sagde Jørgen Rud.

„I hvert Fald,“ meente Jørgen Marsviin, „bliver han Dag for Dag mere sær; mon han har Noget bag Øret med dette, at trække os ud paa Falkejagt i en Taage, saa tyk som en Muur?“

„Neppe,“ sagde Arild Urup; „der er blot paakommen ham en Lyst, ligesom forgangen Dag, da han i et fuldt Regnveir trak os ned i Byen og slog den Sviir af hos Borgmesteren. Igaar sagde han til mig: vor ungdommelige Fyrighed er ældet; men det er ei saa; Sjælen er end rastløs som en Ynglings; det volder os lidt Umage, men har ellers Intet paa sig, og vi bør betænke hans store Modgang og sørgelige Alderdom og ei gaae i Rette med ham for disse Smaaluners Skyld.“

„Nu, Arild,“ tog Hr. Steen til Orde, „jeg har længe fornummet, at I troer ham for godt. Jeg er af den Mening, at var Legemet end som Sjælen, ungt og karskt, da maatte vi

have et Øie paa hver Finger; men selv som han nu er, da er jeg glad, at jeg raader for Borgen og ei han over den og os."

De red nu videre i Taushed, indtil de havde naaet den Kratlund paa Overdrevet, hvor Kongen vilde jage. Der stege de af Hesten; men inden Hr. Steen havde seet sig om, var Kongen afsted med sin Falkedreng og forsvunden i Taagen. Alle raabte de og ilede efter ham; men borte var og blev han.

Mens de i stor Uro foer omkring og søgte, stod han stille med Falkedrengen i det tætte Krat ved Pælebroen, gned sig i Hænderne og smaaloe.

„Hør, hvor de raabe og huje," sagde han; „nu er Hr. Steen i stor Vaande; det være ham vel undt! Hør nu Søn," vedblev han og greb Drengen i Armen, „jeg agter blot at vandre lidt her i Lunden i Eensomhed; med Jagten bliver det dog til Intet. Løb Du nu i modsat Retning op i Lunden og raab ligesom de Andre."

„Men naar jeg træffer en af Herrerne, hvad skal jeg da sige?"

„Ih," svarede Kongen, „da siig, at Du var med mig en Stund, men tabte mig af Syne; dog var det oppe i Land i Retning af Storskoven, hvor Du formoder, at jeg er vandret hen; og skulde Hr. Steen give Dig en Kindhest for din ringe Agtpaagivenheds Skyld, da see her, dette er som et Plaster at lægge paa den hovne Kind!"

Kongen rakte Falkedrengen en liden Sølvmønt, og Drengen løb saa glad med den; men Kongen gik nu ufortøvet ned til Pælebroen og fandt rigtigt der Niels Baadsmand med sin Baad og to Mand. Niels blev glad, da han saae Kongen, og raabte:

„Nu, Eders Naade, det maa jeg lide! Huer det mig og

særdeles vel, at I kommer uden en lang Hale af Hofmænd bagefter Eder."

„Mig end bedre!" svarede Kongen; „jeg har spillet dem et Puds; hør, hvor de tude i Hornet oppe i Lunden: men lad os være mere snilde og raab da ei saa lydt!"

Da rørte det gamle Vikingeblod sig i Niels Baadsmands Aarer, han slog Øinene op og sagde:

„Ei! Har Eders Naade Noget til Sinds med at undvige, da sæt Eders Lid trygt til mig; gjerne vover jeg mit Liv for Eder."

„Nei, Niels, ikke det, ikke det!" raabte Kongen i kjendelig Sindsbevægelse og slog afværgende med Haanden. „Du skal blot færge en ung Mand og en Jomfru over til Samsø; jeg har tilsagt dem min Beskyttelse."

Dog, da Niels hørte, hvem det gjaldt, og at det var ingen ringere end Borgmesterens Datter, Else Mikkelsdatter, han skulde hjelpe afsted med sin Hjertenskjær, Smeden, da blev han betænkelig.

„At forhjelpe Eders Naade til Eders Frihed," sagde han, „og rømme Landet med Eder, den Spas er vel værd at vove sin Trøie for, men ikke dette."

Dog lykkedes det Kongen at overvinde hans Betænkeligheder, og den rundelige Færgeløn, han gav Niels, jevnede tilsidst alle Vanskeligheder.

Neppe vare de blevne enige, før Buskene raslede bag dem, og Olaf stod der med Else, begge reiseklædte. Den unge Jomfrues friske Aasyn tittede frem af Reisekaabens Hætte, med blussende Kinder og frygtsomme Blikke saae hun til Kongen og neiede dybt for ham; men han drog hende til sig, klappede hende paa Kinden og sagde:

„Ei, Else, jeg forstaaer! Ved at see paa Dig, kan en Ungersvend vel fristes til alskens Galenskab. Guds Dros, var jeg ung og i hans Sted, jeg gjorde ligesaa! Dog, nu spilde

vi ikke Tiden med Snak, Alt er redegjort for Niels, paa hvem I trygt kunne lide; og saa fort og ud i Baaden med Eder!"

Olaf og Else grebe Kongens Hænder, kyssede dem, takkede ham med Glædestaarer og ilede saa ud i Baaden; men Else tog da Mod til sig og sagde bønligt:

„Gud signe Eders Naade, om I vil lægge et godt Ord ind for mig hos mine Forældre, at de tilgive mig!"

Kongen lovede, at det skulde han ikke undlade, og bød saa Niels at lægge fra, men Baadsmanden tøvede uvilligt.

„Har Eders Naade vel betænkt," sagde han, „hvad I gjør, naar I forsømmer denne gunstige Leilighed? Kom, følg os og vord en fri Mand."

„O, ja!" raabte Olaf og Else med een Røst uden at betænke, hvor skjebnesvangert et sligt Skridt kunde blive for dem selv.

„Vi seile til Lybeck," sagde Niels, „juchheisa, det vil blive en Fart! Vide skal det spørges i Norden, og da vil Kong Christian den Tredie skjelve paa sin Throne."

En blussende Rødme bedækkede Kongens Aasyn, selv det Hvide i hans Øine blev rødt, hans Bryst arbeidede; han slog op med Haanden, men der kom intet Ord over hans Læber. Dog vakte det ham til Besindelse, at hans kongelige Frændes og Velgjørers Navn blev nævnet.

„Viig fra mig, Satan, og frist mig ikke!" sagde han og slog Kors for sig. „I have voldet mig stor Smerte," føiede han til og vendte sig til Niels og de Unge, „I vide ikke, hvad I gjøre; nu fort med Eder og reis med Gud!"

Brat vendte han sig fra dem og gik i Land. Der blev han staaende med krydslagte Arme og stirrede ud paa det skummende Hav, hvor Baaden snart forsvandt i Taagen, indtil han fornam en tung Haand paa sin Skulder, og Hr. Steen stod for ham.

„Nu, Gud have Lov," sagde han med et skarpt, mistænk-

somt Blik, „at vi gjenfandt Eders Naade. Hvi vilde I gjøre os den Meen at fjerne Eder og lade os støve gjennem Skov og Krat efter Eder i en ganske Time?"

„Ikkun en liden Spas," svarede Kongen og saae paa Hr. Steen med et drillende Smiil. „Den Støverjagt fik saa dog en god Ende, thi nu har I mig jo!"

Men det saaes paa Hr. Steens Aasyn, at han ikke forstod Spøg af den Art. Dog taug han og lod Kongen uanfegtet og i Fred paa Hjemfarten; men da de vare vel hjemme, fik Hr. Steen en stor Forskrækkelse, idet han forefandt flere under hans Fraværelse paa Jagten ankomne Brevskaber, og deriblandt et fra en god Ven, der indeholdt følgende mærkelige Ord:

„Jeg raader Eder at vare vel paa Fangen; thi Kongens Kantsler, Hr. Johan Friis, er bekymret for Kong Christians Tilstedeværelse, og han sagde forgangen Dag: Jeg haver læst udi en Praktik, at der staaer skrevet, at en stor Herre, som længe haver været fangen, skal dette Aar komme løs og Andre i hans Sted."

Nu følte Hr. Steen sig forvisset om, at der maatte stikke Noget under Kongens Forsvinden paa Jagten, og han anstillede en nøie Undersøgelse og forhørte hele Følget; men det lykkedes ham ikke at komme efter Sammenhængen. Dog havde denne Begivenhed indjaget ham saa stor en Skræk, at han indberettede den til sin Herre og Konge og fik udvirket, at Jagtfriheden for Fremtiden blev Kong Christian fratagen.

Men blev det end saaledes en dyr Spas for den gamle Konge, saa fik han Erstatning derved, at det lykkedes ham at forsone Elses Fader, der holdt reen Mund med det, der var skeet, og gav sit Minde til sin Datters Bryllup, som stod kort efter, at Else var vendt tilbage fra Samsø. De Rygter, der kom i Omløb om den gamle Konges Indblanding i denne

Sag, kom vel for Hr. Steens Øren, men havde ingen andre Følger, end at han skjerpede sin Agtpaagivenhed.

Dog, den syntes Aar for Aar stedse mindre fornøden; Alderen nedbrød hans Legemskraft, og han fik den lune Stue mere og mere kjær. Faa og tarvelige vare nu hans Glæder, eensformige hans Adspredelser, de lyse Øieblikke sjeldnere, de tungsindige hyppigere, og da kunde han falde paa, for at bortmane de mørke Tanker, at pokulere med sine Hofmænd i det Haab, at finde Forglemmelse paa Bunden af Viinbægret. Da blev han vild og talte underlige Ord, der løde som Vanvid for hans Omgivelser, men i hvilke dog ofte store Tanker glimtede frem.

Dog nød han endnu en Gang imellem den Glæde, at vandre ned i Byen, gjeste Borgmesteren og drive lidt Spas med ham, fordi han havde maattet give Kjøb og lade Else faae sin Villie. Saa gjestede han og Olaf og Else i deres Hjem og blev der modtaget med dyb Ærefrygt og Taknemmelighed, legede med Olafs og Elses Børn og blev selv Barn derved, gik ud i Smedien, førte munter Snak med Olaf og hans Svende, greb selv Hammeren og prøvede paa at slaae et Søm. Hvo, der saae ham saaledes, begreb den store Hengivenhed, hvormed saa Manges Hjerter havde hængt ved ham og vare blevne ham tro indtil deres Livs Ende.

Men snart hørte ogsaa disse Vandringer op, og da Aaret 1559 oprandt, laae han paa Sottesengen, nu i Sandhed en Guds Fange; og da han erfarede sin kongelige Velgjørers dødelige Afgang, som var indtruffen Nytaarsdag, da sagde han med et Suk: „Nu bliver min Tid ei lang!“

Dog selv nu i hans sidste Levedage skulde det vise sig, at Mistænksomheden og Hadet ei slumrede; thi strax efter Kong Christian den Tredies Død foranstaltede Rigens Raad Befaling udstedet til fire Adelsmænd, som strax skulde begive sig til Kallundborg og indestaae for den fangne Konges

Tilstedeblivelse. Nu, de Herrer kom tidsnok til at overvære hans endelige Befrielse og bivaane hans Jordefærd; thi inden Maaneden var udløben, havde han udaandet sit sidste Suk, og hans mægtige Sjæl var flygtet til Guds Throne for at erholde sin Dom.

De vare kun Faa, som sørgede ved hans Kiste, men blandt dem fandtes Olaf og Else. Kong Frederik den Anden holdt imidlertid det Løfte, hans Fader havde givet den Henfarne, og undte ham en kongelig Begravelse.

Det var en taaget og stormfuld Vinterdag, da hans Liig med fyrstelig Pragt blev ført ud af Kallundborg for at stedes til Hvile ved hans Forældres Side i Graabrødre. Kirke i Odense. Allikerne fløi om Taarnspirene, skreg, baskede med Vingerne og kivedes, som om slet Intet var skeet, der var værdt at lægge Mærke til, og Menneskene, den dalevende Slægt, var vel ei stort klogere end de umælende Dyr og begreb ikke, at med den gamle Kong Christian bares en heel Tidsalder til Graven, stor i Dyder og stor i Feil, riig ikke blot paa Brøde, men ogsaa paa lysende Stordaad. Sandt nok, som han selv sagde, den Dag han stod i Slotsgaarden og betragtede Allikernes underlige Færd: Menneskets Gjerninger, selv de største, blive til Intet; men Naturen gaaer sin Gang som fra Skabelsens Dag — men Sagas Griffel gaaer ogsaa sin stille Gang henad Mindetavlen, og hvo der i levende Live er bleven elsket og hadet saa dybt som Kong Christian den Anden, hans Navn er og der bleven saa dybt indridset, at det ingensinde kan vorde udslettet.